

06.06.2016

Kokousaika	06.06.2016 16:00 - 18:29, keskeytetty 16:33 - 16:49	
Kokouspaikka	Kaupunginhallituksen istuntosali	
Läsnä		
Jäsenet		
	Rauhamäki, Tatu Pajamäki, Osku	kaupunginhallituksen puheenjohtaja kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja poistui 17:26, poissa: 580 § ja osa 581 - 582 §:iä
	Kivekäs, Otso	kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
	Karhuvaara, Arja Männistö, Lasse Oskala, Hannu	poistui 17:32, poissa: osa 580 - 582 §:iä
	Peltokorpi, Terhi Raatikainen, Mika Rantala, Marcus Rissanen, Laura Torsti, Pilvi Vainikka, Mirka	poistui 18:27, poissa: osa 580 - 582 §:iä
	Vesikansa, Sanna Arhinmäki, Paavo	varajäsen poistui 17:23, poissa: 580 § ja osa 581 - 582 §:iä
	Nyholm, Henrik	varajäsen
Muut		
	Puoskari, Mari	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja poistui 17:15, poissa: 580 § ja osa 581 - 582 §:iä
	Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja poistui 17:12, poissa: 580 § ja osa 581 - 582 §:iä
	Paavolainen, Sara	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
	Pajunen, Jussi	kaupunginjohtaja

06.06.2016

Sauri, Pekka Viljanen, Ritva Sinnemäki, Anni	apulaiskaupunginjohtaja apulaiskaupunginjohtaja apulaiskaupunginjohtaja poistui 18:04, poissa: osa 580 - 582 §:iä
Malinen, Matti Pohjaniemi, Marju Saxholm, Tuula Summanen, Juha Sarvilinna, Sami Kari, Tapio Teppo, Tiina	vs. rahoitusjohtaja henkilöstöjohtaja va. kansliapäällikkö hallintojohtaja kaupunginlakimies viestintäpäällikkö johtava asiantuntija poistui 16:27, poissa: 565 - 582 §:t
Andersson, Victor Härmälä, Timo Matikainen, Kristiina Mickwitz, Leena Nyfors, Maria Rautanen, Marja-Liisa Rämö, Suvi Sippola-Alho, Tanja	kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri hallintoasiantuntija kaupunginsihteeri poistui 17:26, poissa: 580 § ja osa 581 - 582 §:iä
Thoden, Annikki Vallittu, Anja Linden, Timo Menna, Lauri Månsson, Björn	vs. kaupunginsihteeri kaupunginsihteeri vs. apulaiskaupunginsihteeri hallintoasiantuntija Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän puheenjohtaja asiantuntija saapui 16:41, poistui 18:28, läsnä: osa 580 - 582 §:iä
Karvinen, Marko	strategiapäällikkö asiantuntija saapui 16:50, poistui 17:04, läsnä: osa 582 §:ää
Randell, Mari	asunto-ohjelmapäällikkö asiantuntija saapui 17:26, poistui 18:28, läsnä: osa 580 §:ää
Salo, Outi	va. kehittämisjohtaja asiantuntija saapui 17:26, poistui 18:28, läsnä: osa 580 §:ää

06.06.2016

Puheenjohtaja

Tatu Rauhamäki

kaupunginhallituksen puheenjohtaja
557 - 582 §:t

Esittelijät

Jussi Pajunen

kaupunginjohtaja
557 - 560, 564 - 570 ja 581 - 582 §:t

Pekka Sauri

apulaiskaupunginjohtaja
561 ja 571 - 572 §:t

Anni Sinnemäki

apulaiskaupunginjohtaja
562 - 563 ja 575 - 577 §:t

Ritva Viljanen

apulaiskaupunginjohtaja
573 - 574 ja 578 - 580 §:t

Pöytäkirjanpitäjä

Lauri Menna

hallintoasiantuntija
557 - 582 §:t

06.06.2016

---

§	Asia	
557	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
558	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
559	Kj/1	V 22.6.2016, Helsingin kaupungin vuoden 2015 tilinpäätöksen hyväksyminen
560	Kj/2	V 22.6.2016, Johtamisjärjestelmän uudistaminen ja hallintosäännön johtamisjärjestelmää koskevien osien hyväksyminen
561	Ryj/1	V 15.6.2016, Raide-Jokerin hankesuunnitelman hyväksyminen
562	Kaj/1	V 15.6.2016, Länsisataman tonttien 20808/5, 20810/3, 20811/2 ja 3, korttelin 20812, korttelin 20262 osan sekä katualueiden ja satama-alueiden asemakaavan muuttaminen (nro 12173, Jätkäsaaren talletusvarasto Bunkkeri ja naapurikorttelit)
563	Kaj/2	V 15.6.2016, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2016
564	Kj/3	Valtuutettu Kauko Koskisen toivomusponsi hankintatoimen kehittämiseksi
565	Kj/4	Selvitys kaupunginhallitukselle Helsingissä tehtävästä työstä nuorten väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisemiseksi
566	Kj/5	Määrärahan myöntäminen rakennusvirastolle projektialueiden katurakentamiseen
567	Kj/6	Määrärahan myöntäminen rakennusvirastolle projektialueiden puistorakentamiseen
568	Kj/7	Määrärahan myöntäminen rakennusvirastolle Vuosaaren entisen kaatopaikan kunnostustöihin ja Myllypuron entisen kaatopaikan maise-mointitöihin
569	Kj/8	Määrärahan myöntäminen kaupunginkanslialle Vuosaaren Urheilutalo Oy:n autopaikkojen siirtämiseen Mosaiikkitorin pysäköintilaitokseen liittyviin järjestelyihin
570	Kj/9	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
571	Kj/10	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
572	Ryj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

06.06.2016

573	Sj/1	Helsingin kaupungin liittyminen Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry:n jäseneksi
574	Sj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
575	Kaj/1	Munkkivuoren ala-asteen peruskorjauksen hankesuunnitelma
576	Kaj/2	Lausunto ympäristöministeriölle ympäristövaikutusten arviointimenetelyä (YVA) koskevien säädösten uudistamisesta
577	Kaj/3	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
578	Stj/1	Selvitys sosiaaliasiamiesten toiminnasta vuodelta 2015
579	Stj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
580	Sj/3	Iltakouluasia: Koulujen alueellinen eriytyminen
581	Kj/12	Iltakouluasia: Sote- ja aluehallintouudistuksen tilannekatsaus
582	Kj/11	Iltakouluasia: Strategiaohjelman 2013–2016 seuranta

06.06.2016

Kj/1

§ 557

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Osku Pajamäen ja Marcus Rantalan sekä varatarkastajiksi Arja Karhuvaaran ja Henrik Nyholmin.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti valita pöytäkirjan varatarkastajaksi Silvia Modigin sijasta Henrik Nyholmin puheenjohtajan ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Osku Pajamäen ja Marcus Rantalan sekä varatarkastajiksi Arja Karhuvaaran ja Silvia Modigin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.06.2016

Kj/2

§ 558

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.06.2016

Kj/1

§ 559

V 22.6.2016, Helsingin kaupungin vuoden 2015 tilinpäätöksen hyväksyminen

HEL 2016-003027 T 02 06 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää:

- hyväksyä vuoden 2015 tilinpäätöksen siten, että tilikauden tulos ennen varaus- ja rahastokirjauksia on 18 601 364,41 euroa, sekä
- hyväksyä tilikauden tuloksenkäsittelystä liikelaitosten ja talousarvion ulkopuolisten rahastojen osalta seuraavasti:

Helsingin kaupungin HKL -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä, 2 465 659,64 euroa siirretään HKL-liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti HKL -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan

Helsingin kaupungin palvelut -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä, 4 593 450,66 euroa siirretään Helsingin kaupungin palvelut -liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti Helsingin kaupungin palvelut -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Helsingin kaupungin taloushallintopalvelu -liikelaitoksen (Talpa) ylijäämä, 315 704,47 euroa siirretään Taloushallintopalvelu -liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti Helsingin kaupungin taloushallintopalvelu -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen (Oiva Akatemia) ylijäämä, 101 833,65 euroa siirretään Henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan

Rahastojen yli-/alijäämät ennen rahastosiirtoja siirretään rahastojen sääntöjen mukaisesti niiden rahastopääomiin. Asuntotuotantorahaston alijäämä, -1 515 092,18 euroa, urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston ylijäämä, 139 145,24 euroa, vakuutusrahaston ylijäämä, 1 564 884,00 euroa ja innovaatorahaston alijäämä, -3 189 191,19 euroa siirretään rahastojen sääntöjen mukaisesti niiden rahastopääomiin.

- hyväksyä muun toiminnan tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavasti:

06.06.2016

Kj/1

Kamppi–Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä 6 215 719,84 euroa.

Asuntotuotantorahastoon siirretään asuntotuotantotoimikunnan esityksen mukaisesti asuntotuotantotoimiston tilikauden tuloksesta, 2 832 500,00 euroa.

Lähiörahastosta tuloutetaan toteutunutta käyttöä vastaava määrä, 2 898 228,85 euroa.

Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivarauksesta syntynyttä poistoeroa tuloutetaan 840 939,63 euroa.

Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, 21 357 213,30 euroa, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli- /alijäämiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi
Matti Malinen, vs. rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi
Tuija Kuivalainen, toimistusjohtaja, puhelin: 310 25100
tuija.kuivalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Tilinpäätös 2015

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus toteaa, että kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston kesäkuun loppuun mennessä.

Kaupunginhallitus on 21.3.2016 käsitellyt ja allekirjoittanut Helsingin kaupungin tilinpäätöksen.

Vuosi 2015 oli Helsingin kaupungin taloudessa talousarviossa odotettua myönteisempi. Kaupungin toimintakate toteutui talousarvion mukaisesti, ja verotulot sekä valtionosuudet kasvoivat talousarviossa ennakoitua enemmän. Korkomenot toteutuivat talousarviota pienempinä. Siten vuosikate toteutui 114 miljoonaa euroa talousarviota parempana.

Verotulot toteutuivat 54 miljoonaa euroa talousarviota korkeampina ja vuoteen 2014 nähden verotuloja kertyi 3,9 prosenttia enemmän. Kunnallisveroja kertyi 1,9 prosenttia vuotta 2014 enemmän. Yhteisöveroja kertyi 20,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014. Valtionosuuksia kertyi järjestelmämuutoksen myötä 29 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua enemmän.

Kaupungin taloudellinen asema on muuttunut vuodesta 2014 oleellisesti Helsingin Energian ja Helsingin Sataman yhtiöittämisen seurauksena. Helen Oy:n ja Helsingin Satama Oy:n liikevoitot eivät enää vuonna 2015 sisälly kaupungin vuosikatteeseen, minkä seurauksena kaupungin tulorahoituksen taso aleni selvästi aikaisemmista vuosista.

Miljoonaa euroa	Tilinpäätös				
	2011	2012	2013	2014	2015
Vuosikate, ml. liikelaitokset	574	439	473	481	265
Maanmyyntitulot	35	80	79	105	104
Rakennusten ja osaketilojen myynti	8	22	6	19	8
Yhteensä	617	541	558	605	377
Investoinnit	683	650	647	549	493*
Erotus	-66	-109	-89	56	-116

* 493 miljoonaa euroa sisältää kaupungin investoinnit 388 miljoonaa euroa ja liikelaitosten investoinnit 105 miljoonaa euroa. Luku on ilman Helsingin Bussiliikenne Oy:n liiketoimintakauppaan (44,6 miljoonaa euroa) sekä eräisiin apportiluovutuksiin (34,1 miljoonaa euroa) liittyviä kirjanpidollisia kirjauksia

Tulorahoituksen ja investointitason ero katettiin vuonna 2015 pääosin kaupungin kassavaroja pienentämällä. Energia- ja satamatoimintojen siirryttyä yhtiöiksi kaupungin maksuvalmiuspuskuria voitiin hallitusti pienentää.

Vuoden 2015 vuosikate kattoi poistoista 68,7 prosenttia.

Kaupungin tilikauden tulos oli 18,6 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden vertailukelpoinen tulos oli 188,5 miljoonaa euroa. Kaupungin vuoden 2015 kirjanpidollisen tuloksen muodostumiseen vaikuttivat Helsingin Bussiliikenne Oy:n liiketoiminnan kauppaan liittyvät kulukirjaukset. Rahoitusmenoihin sekä arvonalentumisiin muodostuneet kirjaukset heikensivät tulosta yhteensä -67 miljoonan euron verran. Vastaavasti

06.06.2016

Kj/1

eräistä apporttiluovutuksista kirjautuneet kirjanpidolliset erät paransivat tilikauden tulosta noin 34 miljoonalla eurolla.

Tuloksen heikentyminen vuodesta 2014 oli seurausta siitä, että yhtiöitettyjen liikelaitosten tulokset eivät olleet enää parantamassa kaupungin tulosta.

Kaupungin oman toiminnan osalta kulujen kasvu oli noin prosentin eli strategiatavoitteen tasolla. Kaupungin strategian tavoitteena on, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä emokaupungin käyttömenojen reaalkasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 prosentin tuottavuuden parantamisen tavoitteella. Vuonna 2015 strategiatavoitteen mukaiset toimintamenot kasvoivat 2,9 prosenttia kun tavoitteen mukaan kulujen kasvun olisi tullut jäädä 0,9 prosenttiin. Strategiatavoitetta korkeampi kulujen kasvu oli toiminnoissa, joihin kaupunki ei voi lyhyellä aikavälillä omin toimenpitein tehokkaasti vaikuttaa. Menot kasvoivat edellisestä vuodesta erikoissairaanhoidossa (HUS) 37 miljoonaa euroa (7,0 prosenttia), työmarkkinatuen kuntasuudessa 24 miljoonaa euroa (74 prosenttia) ja vastaanottokeskustoiminnoissa 7 miljoonaa euroa (48 prosenttia). Strategiatavoitteen mukaista kulujen kasvua korkeampi kulujen kasvu vuonna 2015 selittyi lähes kokonaan edellä mainittujen toimintojen kulujen kasvulla.

Tilikauden tulos muodostui seuraavasti:

TULOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.–31.12.2015	01.01.–31.12.2014
Toimintatuotot	1 041 561	1 761 709
Valmistus omaan käyttöön	114 807	124 786
Toimintakulut	-4 302 828	-4 665 124
TOIMINTAKATE	-3 146 460	-2 778 629
Verotulot	3 067 915	2 951 931
Valtionosuudet	273 172	250 648
Rahoitustuotot	104 859	80 345
Rahoituskulut	-34 371	-23 632
VUOSIKATE	265 115	480 663
Poistot ja arvonalentumiset	-385 695	-408 147
Satunnaiset erät	139 182	1 172 048
TILIKAUDEN TULOS	18 601	1 244 564
Tilinpäätössiirrot	10 232	388 637
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	28 834	1 633 201

Helsingin kaupungin investointien tulorahoitusprosentti vuonna 2015 oli 46,8 Helsingin Bussiliikenne Oy:n liiketoiminnan kauppaan liittyvät investointikirjaukset sekä eräistä apporttiluovutuksista kirjautuneet kirjanpidolliset erät huomioiden. Vertailukelpoinen investointien tulorahoitusprosentti oli 54,4 (investointimenot 492,4 miljoonaa euroa edellä mainitut kirjanpidolliset erät pois laskien).

Kaupungin investoinnit ilman liikelaitoksia tarkasteltuna olivat 466,3 miljoonaa euroa. Investointeihin sisältyy Helsingin Bussiliikenne Oy:n liiketoimintakauppaan (44,6 M€) sekä eräisiin apporttiluovutuksiin (34,1 M€) liittyviä kirjanpidollisia kirjauksia. Ilman näitä kirjanpidollisia kirjauksia vuoden 2015 investoinnit olivat 388 miljoonaa euroa (391 miljoonaa euroa vuonna 2014). Investointien toteuma alitti siten strategiakaudelle asetun 435 miljoonan euron investointitason.

Helsingin kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2015 on -167 miljoonaa euroa. Edellisenä vuonna vastaava vertailukelpoinen luku oli 22,6 miljoonaa euroa.

Tulorahoituksen ja investointitason ero katettiin vuonna 2015 pääosin kaupungin kassavaroja pienentämällä -67,5 miljoonalla eurolla. Energia- ja satamatoimintojen siirryttyä yhtiöiksi kaupungin maksuvalmiuspuskuria voitiin hallitusti pienentää.

Kassavarojen pienentämisen lisäksi tulorahoituksen ja investointitason ero tuli katetuksi antolainojen lyhennysten ollessa uusia annettuja antolainoja suurempia. Helen Oy:n ja Helsingin Satama Oy:n lainojen lyhennykset sekä asuntotuotantoon annettujen lainojen lyhennykset paransivat rahoituksen rahavirtaa yhteensä noin 50 miljoonalla eurolla. Lisäksi rahoituslaskelman antolainasaamisten vähennyksiin sisältyy Helsingin Bussiliikenne Oy:n kauppaan liittyvä kirjanpidollinen noin 40 miljoonan euron kirjaus. Rahoituslaskelmassa Helsingin Bussiliikenne Oy:n liiketoiminnan kauppaan liittyvät kirjanpidolliset kirjaukset näkyvät toisaalta investoinneissa menoina ja toisaalta antolainasaamisten vähennyksissä tuloina. Meno- ja tulokirjaukset pitkälti kumoavat toisensa, eli niillä ei ole vaikutusta kaupungin rahoitukselliseen asemaan.

Kaupungin maksuvalmiuden tilanne mahdollisti kaupungin lainanoton ajoittamisen vuoden 2016 puolelle. Kaupungin lainakanta kasvoi vuonna 2015 vain 3,4 miljoonaa euroa. HKL-liikelaitoksen joukkoliikenneinvestointien rahoittamiseen suunniteltua lainanottoa ei toteutettu vuonna 2015.

Rahavarat vuoden lopussa olivat 67,5 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuoden alussa. Kassaylijäämä muodostui seuraavasti:

RAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2015	2014
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	265 115	480 663
Satunnaiset erät	139 182	1 172 049
Tulorahoituksen korjauserät	-153 117	-1 557 454
	251 180	95 257
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-571 167	-2 720 876
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 267	5 228
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	147 757	3 022 436
	-418 144	306 789
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-166 964	402 046
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-23 305	-737 389
Antolainasaamisten vähennykset	101 527	174 177
	78 222	-563 212
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	120 000	355 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-116 641	-274 933
	3 359	80 067
Oman pääoman muutokset	0	-55
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-13 706	7 640
Vaihto-omaisuuden muutos	-331	81 701
Saamisten muutos	-11 382	101 868
Korottomien velkojen muutos	43 339	-23 413
	17 919	167 797
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	99 501	-315 403
RAHAVAROJEN MUUTOS	-67 463	-86 643
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	940 431	1 007 894
Rahavarat 1.1.	1 007 894	921 251
	-67 463	86 643

Kaupungin taseen loppusumma kasvoi 45,5 miljoonaa euroa. Suurimmat lisäykset omaisuudessa olivat aineellisissa hyödykkeissä ja suurimmat vähennykset rahoitusarvopapereissa.

Kaupungin taseen eroissa vuoden 2015 lopussa verrattuna vuoden 2014 loppuun näkyy kauttaaltaan 31.12.2014 tehdyt Helsingin Energia liikelaitoksen, Palmia liikelaitoksen ja Satama liikelaitoksen yhtiöittämiset. Edellisten tilikausien ylijäämä kasvoi vuoden 2014 tilinpäätöksen yhtiöittämisten kirjanpidollisten kirjausten seurauksena 1 397 miljoonaa euroa.

Vuonna 2015 maksuvalmiusreservejä, ts. rahamarkkinasijoitusten sekä raha- ja pankkisaamisten yhteismäärää, on purettu yhteensä 80 miljoonalla eurolla vuodenvaihteen 2014/2015 yhtiöittämisjärjestelyjen myötä pienentyneen maksuvalmiusreservitarpeen vuoksi.

Lainoissa rahoitus- ja vakuutuslaitoksilla lyhytaikaisten lainojen osuus on edellistä vuotta suurempi. Lyhytaikaiset raha- ja vakuutuslaitoslainat muodostuvat kokonaisuudessaan pitkäaikaisten lainojen vuoden 2016 lyhennysmenoista. Lyhytaikaisten lainojen suurta osuutta selittää vuonna 2011 nostetun 200 miljoonan euron bullet-lainan eräntyminen vuonna 2016.

Taseen tunnusluvut, jotka ilmaisevat vakavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta, ovat kehittyneet seuraavasti:

Taseen tunnusluvut	2015	2014	2013	2012	2011
Omavaraisuusaste, prosenttia	77,9	78,0	76,2	76,3	75,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, prosenttia	52,5	45,6	44,4	40,5	42,3
Lainakanta, 31.12. miljoonaa euroa	1 582	1 579	1 515	1 201	1 286
Lainat, euroa/asukas	2 518	2 540	2 472	1 986	2 157
Lainasaamiset, 31.12. miljoonaa euroa	2 009	2 087	1 524	1 571	1 633

Omavaraisuusaste, joka kuvaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä on pysynyt hyvällä tasolla koko tarkastelujakson ja väheni 77,9 prosenttiin vuonna 2015. Omavaraisuuden yleisenä tavoitetasona pidetään kuntatalouden keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluku kuvaa kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmin kunta selviytyy velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluku on ollut nousussa vuoden 2012 jälkeen.

Helsingin kaupunkikonsernin vuoden 2015 vuosikate heikkeni vuodesta 2014 noin 29 miljoonalla eurolla ollen 838 miljoonaa euroa. Heikennys johtui lähinnä Helen Oy:n liikevoiton laskusta verrattuna vuoteen 2014. Helsingin kaupungin vuosikate parani hieman vuonna 2015 edelliseen

06.06.2016

Kj/1

vuoteen verrattuna (verrattaessa kaupungin vuosikatetta 2014 ilman yhtiöityneitä liikelaitoksia).

Kaupunkikonsernin ylijäämä oli 282 miljoonaa euroa ja se heikkeni edellisestä vuodesta 97 miljoonaa euroa (vuonna 2014 ylijäämää paransi liikelaitosten yhtiöittämisistä aiheutuneet kertaluonteiset tilinpäätössiirrot). Vuonna 2015 ylijäämää heikensi osaltaan liikelaitosten yhtiöittämisistä seuranneet verovaikutukset, jotka nostivat maksettuja veroja 20 miljoonaan euroon.

Konsernituloslaskelman satunnaisiin eriin sisältyy Helsingin Bussiliikenne Oy:n liiketoimintakaupasta kaupunkikonsernille kirjautunut noin -24 miljoonan euron tappio.

Helsingin kaupunkikonsernin tilikauden tulos muodostui seuraavasti:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA

1 000 euroa	01.01.-31.12.2015	01.01.-31.12.2014
Toimintatuotot	3 114 365	3 073 006
Toimintakulut	-5 559 544	-5 387 429
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	7 794	46 538
TOIMINTAKATE	-2 437 385	-2 267 885
Verotulot	3 067 915	2 951 931
Valtionosuudet	273 172	250 648
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	19 519	17 554
Muut rahoitustuotot	16 692	14 653
Korkokulut	-90 085	-95 339
Muut rahoituskulut	-11 985	-5 034
	-65 859	-68 166
VUOSIKATE	837 843	866 528
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-655 241	-651 251
Omistuksen eliminointierot	14 003	1 055
Arvonalentumiset	-4 421	-1 683
	-645 659	-651 879
Satunnaiset erät	115 565	115 684
TILIKAUDEN TULOS	307 749	330 333
Tilinpäätössiirrot	-470	56 879
Tilikauden verot	-19 924	-4 583
Laskennalliset verot	-6 280	-5 664
Vähemmistöosuudet	1 370	2 109
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ (-)	282 445	379 074

Kaupunkikonsernin investoinnit olivat 1 075 miljoonaa euroa ja investointien tulorahoitusprosentti oli 78,5.

Kaupunkikonsernin vuoden 2015 toiminnan ja investointien rahavirta oli -57 miljoonaa euroa negatiivinen. Helsingin kaupungin toiminnan ja investointien rahavirtaan oli -167 miljoonaa euroa.

Kaupunkikonsernin lainakanta 5 011 miljoonaa euroa (7 977 e/as.) ja tästä Helsingin kaupungin lainakanta 1 582 miljoonaa euroa (2 518 e/as.). Konsernin lainasaamiset olivat 476 miljoonaa euroa (758 e/as.). Helsingin kaupungin lainasaamiset sekä rahoituslaskelmassa näkyvä antolainasaamisten vähennys eliminoituvat suurelta osin konsernirahoit-

06.06.2016

Kj/1

---

tuslaskelmassa sillä pääosa Helsingin kaupungin antolainoista on kaupunkikonsernin sisäisiä.

Kaupunkikonsernin lainakanta kasvoi 70 miljoonalla eurolla. Helsingin kaupungin osuus tästä oli 3 miljoonaa euroa. Konserniyhteisöjen lainakannan kasvu kohdentui lähinnä kaupungin vuokra-asuntoja hallinnoiviin yhtiöihin.

Helsingin kaupunkikonsernin tilikauden rahoituslaskelma muodostui seuraavasti:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HELSINGIN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

1 000 euroa	2015	2014
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	837 843	866 528
Satunnaiset erät	115 565	115 685
Tilikauden verot	-19 924	-4 583
Tulorahoituksen korjauserät	-120 047	-193 394
	813 437	784 236
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 074 671	-2 386 762
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 008	5 887
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	197 594	1 644 554
	-870 069	-736 321
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-56 632	47 915
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-9 853	-4 575
Antolainasaamisten vähennys	14 164	7 801
	4 311	3 226
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	269 182	590 672
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-168 807	-447 700
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-30 345	10 942
	70 030	153 914
Oman pääoman muutokset	19 186	9 615
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-17 661	-1 864
Vaihto-omaisuuden muutos	3 317	6 044
Saamisten muutos	25 162	-17 333
Korottomien velkojen muutos	78 243	39 849
	89 061	26 696
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	182 588	193 451
RAHAVAROJEN MUUTOS	125 956	241 365
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 498 063	1 372 107
Rahavarat 1.1.	1 372 107	1 130 742
	125 956	241 365

06.06.2016

Kj/1

Tilinpäätöksen käsittelyyn liittyen Khs toteaa, että kuntalain mukaan kunnanhallitus tekee toimintakertomuksessa ehdotuksen tilikauden tuloksen käsittelystä.

Liikelaitosten ja itsenäisinä taseyksikköinä toimivien rahastojen tulokset käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa tilinpäätöksissä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi
Matti Malinen, vs. rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi
Tuija Kuivalainen, toimistusjohtaja, puhelin: 310 25100
tuija.kuivalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Tilinpäätös 2015

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.03.2016 § 246

HEL 2016-003027 T 02 06 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti omalta osaltaan hyväksyä kaupungin vuoden 2015 tilinpäätöksen.

Lisäksi kaupunginhallitus ehdotti kaupunginvaltuustolle kaupungin tilinpäätöksen osoittaman tilikauden tuloksen 18 601 364,41 euroa ennen varaus- ja rahastokirjauksia käsittelystä seuraavaa:

Helsingin kaupungin HKL -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä, 2 465 659,64 euroa siirretään HKL-liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti HKL -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan

Helsingin kaupungin palvelut -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä, 4 593 450,66 euroa siirretään Helsingin kaupungin palvelut -liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti Helsingin kaupungin palvelut -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Helsingin kaupungin taloushallintopalvelu -liikelaitoksen (Talpa) ylijäämä, 315 704,47 euroa siirretään Taloushallintopalvelu -liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti Helsingin kaupungin taloushallintopalvelu -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen (Oiva Akatemia) ylijäämä, 101 833,65 euroa siirretään Henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen johtokunnan esityksen mukaisesti Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen taseen omaan pääomaan

Rahastojen yli-/alijäämät ennen rahastosiirtoja siirretään rahastojen sääntöjen mukaisesti niiden rahastopääomiin. Asuntotuotantorahaston alijäämä, -1 515 092,18 euroa, urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston ylijäämä, 139 145,24 euroa, vakuutusrahaston ylijäämä, 1 564 884,00 euroa ja innovaatorahaston alijäämä, -3 189 191,19 euroa siirretään rahastojen sääntöjen mukaisesti niiden rahastopääomiin.

Kaupunginhallitus ehdotti lisäksi, että muun toiminnan tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

Kamppi–Töölönlahti-alueen investointirahastosta tuloutetaan alueen investointeihin käytetty määrä 6 215 719,84 euroa.

Asuntotuotantorahastoon siirretään asuntotuotantotoimikunnan esityksen mukaisesti asuntotuotantotoimiston tilikauden tuloksesta, 2 832 500,00 euroa.

Lähiörahastosta tuloutetaan toteutunutta käyttöä vastaava määrä, 2 898 228,85 euroa.

Kallion virastotalon peruskorjausta varten tehdystä investointivarauksesta syntynyttä poistoeroa tuloutetaan 840 939,63 euroa.

Muun toiminnan tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, 21 357 213,30 euroa, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli- /alijäämiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietämäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567

06.06.2016

Kj/1

---

ari.hietamaki(a)hel.fi
Tuija Kuivalainen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 25100
tuija.kuivalainen(a)hel.fi
Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja, puhelin: 310 36250
tuula.saxholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Kj/2

§ 560

V 22.6.2016, Johtamisjärjestelmän uudistaminen ja hallintosäännön johtamisjärjestelmää koskevien osien hyväksyminen

HEL 2016-005361 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että ehdotuksen liitteeksi lisättiin johtamisjärjestelmän uudistamista koskevat esittelykalvot.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna esittelijän muutetun ehdotuksen pöydälle Lasse Männistön ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi
Sami Sarvilinna, kaupunginlakimies, puhelin: 310 64874
sami.sarvilinna(a)hel.fi
Marju Pohjaniemi, henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi

Liitteet

1 Johtamisuudistuksen esittely 6.6.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

- Kaupunginvaltuusto päättää uudistaa Helsingin kaupungin johtamisjärjestelmän 1.6.2017 lukien
- Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Helsingin kaupungin hallintosäännön johtamisjärjestelmää koskevat osat liitteen 1 mukaisesti

06.06.2016

Kj/2

- Kaupunginvaltuusto päättää, että hallintosäännön täytäntöön pane-
miseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen sen voi-
maantuloa
- Kaupunginvaltuusto päättää, että kaupunginhallituksen johtamisen
jaosto voi tehdä hallintosäännön toimeenpanoon liittyviä muiden toi-
mielinten kuin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimi-
valtaan kuuluvia päätöksiä ennen hallintosäännön voimaantuloa
- Kaupunginvaltuusto päättää, että kansliapäällikkö ja toimialajohtajat
voivat tehdä hallintosäännön toimeenpanoon liittyviä toimivaltaansa
kuuluvia päätöksiä ennen hallintosäännön voimaantuloa.

Tiivistelmä

Kaupunginvaltuuston hyväksymään strategiaohjelmaan sisältyy, että kaupungin johtamisjärjestelmä uudistetaan. Uudistusta on valmistellut kaupunginhallituksen johtamisen jaosto loppuvuodesta 2013 alkaen.

Vuoden 2015 kuntalain mukaan kunnassa tulee olla yksi hallintosääntö, joka korvaa nykyiset johtosäännöt. Näitä ovat mm. kaupunginvaltuus-
ton työjärjestys, kaupunginhallituksen johtosääntö, hallintokuntien joh-
tosäännöt (lautakunnat ja johtokunnat sekä niiden alaiset virastot ja lii-
kelaitokset), nykyinen hallintosääntö ja taloussääntö.

Kaupunginvaltuusto on 16.3.2016 tehnyt periaatepäätöksen johtamis-
järjestelmän uudistamisesta. Nyt päätettäväksi esitetään hallintosään-
nön johtamisjärjestelmää koskevat osat. Esitys on periaatepäätöksen
mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginjohtaja teki 16.5.2016 kaupunginhallituksen johtamisen jaos-
tolle esityksen johtamisjärjestelmän uudistamiseksi ja hallintosäännön
johtamisjärjestelmää koskevien osien hyväksymiseksi.

Johtamisen jaosto päätti 30.5.2016 esityksestä kaupunginhallitukselle.
Tämän esityksen perustelut on muutettu johtamisen jaoston päätöksen
mukaiseksi.

Monissa kysymyksissä toimivallan jako lautakuntien, jaostojen ja viran-
haltijoiden välillä täsmentyy jatkovalmistelussa.

Tarkastuslautakunta on 25.5.2016 esittänyt kaupunginhallitukselle hallintosäännön tarkastustoimea koskevat kohdat. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mukaisesti valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi. Tarkastuslautakunnan esitys on sisällytetty esitettävään hallintosääntöön kokonaisuuteen soveltuviin kohtiin. Tarkastuslautakunnan esityksen tekstisisältöön ei ole puututtu lukuun ottamatta määräystä, joka koskee tarkastusjohtajan palkkaa ja sen määrittelyä koskevaa toimivaltaa. Tämä toimivalta on jäljempänä esitetyistä syistä ehdotettu kuuluvaksi kaupunginhallitukselle. Tarkastuslautakunnan perustelut käyvät ilmi liitteestä 2.

Hallintosäännön yksityiskohtaisia perusteluja on tarkennettu verrattuna kaupunginjohtajan esityksen perusteluihin johtamisen jaostossa 16.5.2016. Tässä esitetyt yksityiskohtaiset perustelut ovat nykyisten johtosääntöjen ja uuden hallintosäännön muutosten vertailua.

Hallintosääntöön on lisäksi tehty eräitä teknisluonteisia tarkistuksia verrattuna johtamisen jaoston 16.5.2016 versioon.

Johtamisjärjestelmän uudistaminen strategiaohjelmassa

Kaupunginvaltuuston 24.4.2013 hyväksymässä strategiaohjelmassa todetaan, että uudistetaan kaupungin johtamisjärjestelmä. Uudistuksen tavoitteena on kunnallisvaalituloksen heijastuminen kaupungin johtoon, demokraattisen päätöksenteon ja sen vaikuttavuuden parantaminen ja kaupunginvaltuuston ja -hallituksen roolin vahvistaminen kaupungin johtamisessa. Kaupunginvaltuusto päätti 16.3.2016 kaupungin johtamisjärjestelmän ja organisaation järjestämisen periaatteista seuraavan valtuustokauden alusta 1.6.2017 alkaen.

Johtamisuudistuksen valmistelu ja ohjaus

Kaupunginhallitus päätti kaupunginvaltuuston 16.3.2016 § 78 tekemän päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä

- kehottaa kaupunginjohtajaa käynnistämään organisaatiomuutoksen jatkovalmistelun siten, että hallintosääntöön tarvittavat määräykset käsitellään kaupunginvaltuustossa kevätkaudella 2016
- todeta, että kaupunginhallituksen johtamisen jaosto ohjaa ja seuraa johtamisjärjestelmän ja organisaation uudistusta
- kehottaa kaupunginjohtajaa perustamaan hallintosäännön uudistamisen valmistelun työryhmän ja sen tarvittavat alatyöryhmät
- todeta, että kaupungin henkilöstötoimikunta toimii uudistuksen yhteistoiminnan seurantaryhmänä

- kehottaa kaupunginkansliaa huolehtimaan tarvittavan projektiorganisaation perustamisesta käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa
- kehottaa kaupunginkansliaa huolehtimaan, että vapautuvia virastopäälliköiden ja osastopäälliköiden virkoja ei täytetä toistaiseksi, vaan ne hoidetaan määräaikaissäätelyin. Myös seuraavien organisaatiotasojen esimiestehtävien rekrytoinnit on arvioitava erikseen. Kansliapäällikön virantäytöstä päätetään erikseen.
- kehottaa kaupunginkansliaa valmistelemaan toimialajohtajien virkojen perustamiseksi tarvittavat esitykset
- kehottaa johtamisen jaostoa valmistelemaan uuteen johtamisjärjestelmään käytäntösäännöt, joissa otetaan huomioon jatkovalmistelussa määriteltävä tarve suurimman valtuustoryhmän aloitteesta valtuustoryhmien kesken valtuustokauden alussa neuvoteltavalle por-
mestariohjelmalle
- todeta, että tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mukaisesti valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi

Kaupunginhallituksen johtamisen jaosto ohjaa ja seuraa johtamisjärjestelmän ja organisaation uudistusta. Kaupunginjohtaja johtaa ja vastaa hallintosäännön valmistelusta johtamisen jaostolle. Johtajisto ohjaa ja seuraa muutosprosessia nykyisessä organisaatiossa, jotta toiminnan jatkuvuus turvataan ja johdolla on tieto valmistelun etenemisestä.

Henkilöstötoimikunta toimii uudistuksen yhteistoiminnan seurantaryhmänä. Henkilöstötoimikuntaa on informoitu säännöllisesti valmistelun etenemisestä.

Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä 23.3.2016 21 § asettaa johtamisuudistuksen valmistelua varten 10 työryhmää. Työryhmien koamisessa oli periaatteena kaikkien virastojen ja liikelaitosten edustus sekä valmistelussa tarvittavan laajan osaamisen hyödyntäminen.

Valmistelutyöryhmät ovat:

1. Toimialat ja johtaminen
2. Osallisuus
3. Talous, HR, ICT, muu hallinto
4. Yhteistoiminta, viestintä, muutoksen tuki
5. Toimialaryhmien koordinaatioryhmä
6. Toimiala, keskushallinto
7. Toimiala, kulttuuri, liikunta ja vapaa-aikatoimi
8. Toimiala, opetus- ja varhaiskasvatustoimi
9. Toimiala, sosiaali- ja terveystoimi

06.06.2016

Kj/2

10. Toimiala, tekninen toimi

Asetetut valmistelutyöryhmät ovat pitäneet kokouksia viikoittain. Toimialojen palvelukokonaisuuksia on yhteensovitettu ja toimialojen välillä mahdollisesti tarvittavia palvelutehtävien ja vastuiden siirtoja arvioitu toimialaryhmien koordinaatioryhmässä. Toimielimet ja johtaminen -työryhmä on tarkastellut kaupungin ylimmän johdon tehtävien jakoa sekä hallintosäännön määräyksiä liittyen toimielinten kokoonpanoon ja tehtäviin. Valmistelun etenemistä on käsitelty viikoittain johtajistossa. Valmistelun välituloksia ja luonnoksia on käsitelty kaupunginhallituksen johtamisen jaostossa.

Toimielinten, toimialarakenteen ja hallintosäännön valmistelussa on noudatettu kaupunginvaltuuston päättämiä periaatteita:

- Asukaslähtöisyys kaupungin palvelukokonaisuudessa paranee
- Osallistumisen ja vuorovaikutuksen mahdollisuudet paranevat kaupunkitasoisesti ja alueellisesti
- Kaupunkikokonaisuuden ohjattavuus paranee
- Valmistelu ja päätöksenteko säilyvät selkeästi erillään
- Luottamushenkilöiden toimintaedellytykset paranevat
- Kaupungin toiminnan tuottavuus ja kustannustehokkuus paranevat
- Varaudutaan hallitusohjelman uudistusten toteuttamiseen

Johtamisen jaosto on kevään 2016 kokouksissaan käsitellyt johtamisjärjestelmän uudistamisen osa-alueita.

Lainsäädännön reunaehdot, kuntalaki

Vuoden 2015 kuntalain mukaan kunnassa tulee olla yksi hallintosääntö, joka korvaa nykyiset johtosäännöt. Näitä ovat mm. kaupunginvaltuuston työjärjestys, kaupunginhallituksen johtosääntö, hallintokuntien johtosäännöt (lautakunnat ja johtokunnat sekä niiden alaiset virastot ja liikelaitokset), nykyinen hallintosääntö ja taloussääntö.

Nyt päätettäväksi esitetään hallintosäännön johtamisjärjestelmää koskevat osat. Kaupunginhallituksen tarkoituksena on tuoda muut hallintosäännön osat kaupunginvaltuuston päätettäväksi syyskaudella 2016. Samassa yhteydessä tuodaan päätettäväksi nyt päätettävien hallintosäännön osien mahdolliset jatkovalmistelussa esiin tulleet tarkistustarpeet.

Hallitusohjelman reunaehdot

Maan hallitus on luomassa Suomeen uutta kolmiportaista julkisen hallinnon järjestelmää, joka koostuu kunnista, maakunnista ja valtiosta. Sotea ollaan siirtämässä itsehallintoalueille vuoden 2019 alusta. Valtion

aluehallinnon ja maakuntahallinnon ensisijainen ratkaisu ovat itsehallintoalueet. Järjestelmä avaa mahdollisuuden siirtää myös muita kuntien tehtäviä itsehallintoalueille.

Hallitus linjasi 7.11.2015 aluejaon perusteista ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen askelmerkeistä sekä 18 itsehallintoalueen perustamisesta. Linjausten tarkentamiseksi ja itsehallintoalueille siirrettävien tehtävien tarkempaa määrittelyä ja siirtojen toteuttamisen alustavaa valmistelua varten asetetun selvityshenkilö Lauri Tarastin ehdotusten ja hallituksen neuvottelujen pohjalta hallitus sopi 5.4.2016 maakuntahallinnon ja valtion aluehallinnon yhteensovituksesta sekä maakuntien tehtävistä.

Hallituksen 5.4.2016 tekemän linjauksen mukaan maakuntien tehtävien perustana on kunnan, maakunnan ja valtion välinen työjako, jossa

- kunnat ovat paikallisen osallistumisen, demokratian, sivistyksen ja elinvoiman yhteisöjä, jotka hoitavat asukkaiden päättämiä itsehallintotehtäviä ja laissa säädettyjä paikallisia tehtäviä
- maakunnat vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollosta, pelastustoimesta, alueellista kehittämistehtävistä ja elinkeinon edistämisen tehtävistä, alueiden käytön ohjauksesta ja suunnittelusta sekä maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä
- valtio vastaa oikeusvaltion ylläpitämisestä ja kehittämisestä, perusoikeuksien turvaamisesta ja arvioinnista, turvallisuustehtävistä sekä mm. yleisen edun valvonnasta.

Tavoitteena on, että tehtäväsiirrot toteutetaan siten, että uudet organisaatiot aloittavat toimintansa 1.1.2019. Tavoitteena on myös, että

- Sote-järjestämislaki ja maakuntalaki lähetetään lausuntokierrokselle touko-kesäkuussa 2016
- hallituksen esitys sote-järjestämislaiksi ja maakuntalaiksi eduskuntaan marraskuussa 2016
- Sote-järjestämislaki ja maakuntalaki voimaan heinäkuussa 2017.

Samanaikaisesti voimaan tuleva rahoituslainsäädäntö valmistellaan valtion rahoitusmallin pohjalta.

Hallituksen 5.4.2016 linjauksiin sisältyy myös pääkaupunkiseudun erilliskeskitys, jonka mukaan pääkaupunkiseutu muodostaa muusta maasta olosuhteiltaan ja tarpeiltaan poikkeavan väestökeskittymän. Mikäli pääkaupunkiseudun kaupungit tekevät näiden erityispiirteiden huomioiduksi yhteisen ehdotuksen, on hallitus valmis arvioimaan lakiin otettavaa pääkaupunkiseudun erilliskeskitystä.

06.06.2016

Kj/2

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat päättivät kokouksessaan 7.4.2016 käynnistää em. erillisratkaisun valmistelun.

Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamistyötä on perusteltua jatkaa, koska uudistuksella voidaan varautua sekä nykytilan jatkumiseen että kuntia koskeviin uudistuksiin. Kaupungin organisaatiossa on uudessakin tilanteessa ratkaistavana poliittisen johtamisen malli, asukaslähtöisyyden parantaminen sekä teknisen sektorin ja kulttuurialan organisoimisen parantaminen.

Johtamisuudistuksen keskeiset valinnat

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston koko on 85 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen roolin vahvistaminen

Periaatepäätöksen mukaisesti kaupunginvaltuuston roolia vahvistetaan ja kuntavaalien tuloksen heijastumista kaupungin johtoon lisätään valitsemalla kaupunginhallitus kaupunginvaltuutetuista ja varavaltuutetuista. Kaupunginhallituksen koko on 15 jäsentä.

Pormestarimalli

Periaatepäätöksen mukaisesti erotetaan virkamiesvalmistelu ja poliittinen päätöksenteko selkeästi toisistaan ottamalla käyttöön pormestari-malli. Valtuusto valitsee pormestarit ja apulaispormestarit vaalikaudeksi kerrallaan valtuutetuista tai varavaltuutetuista. Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja apulaispormestarit toimialalautakuntien puheenjohtajina sekä kaupunginhallituksen jäseninä. Pormestari ja apulaispormestarit ovat päätoimisia luottamushenkilöitä.

Käyttöön otettava pormestarimalli tarkoittaa kuntalain 31 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun puheenjohtajamallin käyttöönottoa. Koska apulaispormestarit ovat valtuutettuja tai varavaltuutettuja, kaupunginhallituksen jäseniä ja lautakunnan puheenjohtajia vahvistuu strategiaohjelman mukaisesti sekä valtuuston että kaupunginhallituksen ohjauksessa.

Pormestarin ja apulaispormestareiden tehtävien määrittelyn lähtökohdat ovat kuntalain ja valtuuston periaatepäätöksen pohjalta:

- Pormestari ja apulaispormestari ovat luottamushenkilöitä
- Pormestarin tehtävänä on johtaa kaupunkia ja toimia kaupunginhallituksen puheenjohtajana.
- Apulaispormestarin tehtävien lähtökohtana on rooli toimialalautakunnan puheenjohtajana ja kaupunginhallituksen jäsenenä

06.06.2016

Kj/2

- Nykyisiin kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien tehtäviin sisältyviä hallinnollisia tehtäviä siirretään viranhaltijajohdolle

Pormestarin ja apulaispormestareiden tehtävät on muodostettu edellä kuvattujen lähtökohtien mukaisesti

- siirtämällä nykyiset kaupunginhallituksen johtosäännössä määritellyt kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien tehtävät pormestarille, apulaispormestareille ja viranhaltijajohdolle
- määrittelemällä pormestarimallin edellyttämät uudet tehtävät pormestarille ja apulaispormestareille

Pormestari ja apulaispormestari tekevät päätökset esittelystä.

Pormestarin tehtävät

Pormestarimallissa kaupunkia johtaa kaupunginjohtajan sijasta pormestari, joka toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana.

Kuntalain 40 § mukaan kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Kunnanhallituksen puheenjohtajan muista tehtävistä määrätään hallintosäännössä.

Pormestarin tehtäväkokonaisuus muodostuu seuraavista osa-alueista:

- Kaupungin johtamiseen liittyvät tehtävät
- Kaupunginhallituksen puheenjohtajuuteen liittyvät tehtävät
- Kaupunginhallituksen puheenjohtajan poliittisen yhteistyön johtamiseen liittyvät tehtävät
- Demokratiaan, vuorovaikutukseen ja osallisuuteen liittyvät tehtävät
- Kaupungin edustamiseen ja kansainvälisyyteen liittyvät tehtävät
- Kaupungin edunvalvontaan yhteisöissä ja säätiöissä liittyvät tehtävät

Pormestarin tehtäväkokonaisuuden laajuutta, vastuuta ja työmäärää arvioitaessa on otettava huomioon, että tehtävässä yhdistyy maan muihin kuntiin verrattuna vaativa ja ajankäytöllisesti laaja kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävä merkittävään osaan kaupunginjohtajan tehtävistä.

Voimassa olevissa johtosäännöissä kaupunginjohtajalla on lisäksi joukko hallinnolliseksi tulkittavia toimeenpanevia tehtäviä, jotka perustuvat valtuustostrategiaan, muihin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen linjauksiin tai oikeudellisiin prosesseihin. Pormestarin tehtäväkokonaisuuden strategisuuden mahdollistamiseksi näitä hallinnollisia tehtäviä on hallintosäännössä delegoitu viranhaltijajohdolle.

06.06.2016

Kj/2

Uudessa johtamisjärjestelmässä kansliapäällikön tehtäväkokonaisuus laajenee verrattuna nykyisiin kansliapäällikön tehtäviin. Tämän vuoksi voimassa olevien johtosääntöjen tehtävien siirtämisessä on hallinnollisia tehtäviä siirretty myös muulle viranhaltijajohdolle eli rahoitusjohtajalle, kaupunginlakimiehelle ja henkilöstöjohtajalle.

Pormestarin tehtävät ja muutokset voimassa oleviin johtosääntöihin on esitetty jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Apulaispormestareiden tehtävät

Kuntalain mukaan kunnassa voi olla apulaispormestareita ja näiden tehtävistä määrätään hallintosäännössä. Apulaispormestareiden tehtävien lähtökohtana on, että he toimivat toimialalautakuntien puheenjohtajina sekä kaupunginhallituksen jäseninä.

Kunkin toimialan apulaispormestarin tehtäväkokonaisuus muodostuu seuraavista osa-alueista:

- Kaupunginhallituksen jäsenyyteen liittyvät tehtävät
- Toimialalautakunnan puheenjohtajuuteen liittyvät tehtävät
- Demokratiaan, vuorovaikutukseen ja osallisuuteen liittyvät tehtävät
- Kaupungin edustamiseen ja kansainvälisyyteen liittyvät tehtävät
- Kaupungin edunvalvontaan yhteisöissä, laitoksissa ja säätiöissä liittyvät tehtävät

Apulaispormestarin tehtäväkokonaisuuden laajuutta, vastuuta ja työmäärää arvioitaessa on otettava huomioon, että tehtävässä yhdistyy maan muihin kuntiin verrattuna vaativa ja ajankäytöllisesti laaja kaupunginhallituksen jäsenen tehtävä aiempaa merkittävästi laajempaan lautakunnan puheenjohtajuuteen sekä osaan apulaiskaupunginjohtajan tehtävistä.

Apulaispormestareiden tehtävät ja muutokset voimassa oleviin johtosääntöihin on esitetty jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Pormestaristo

Voimassa oleva kaupunginhallituksen johtosäännön 3 § toteaa: "Kaupunginjohtaja ja apulaiskaupunginjohtajat muodostavat kaupunginjohtajiston, jonka tehtävänä on seurata kaupunkikonserniin kuuluvien yksiköiden toimintaa, huolehtia konsernin johtamisen ja hallinnon yhtenäisyydestä sekä arvioida konsernirakenteen kehittämistarpeita."

Pormestaristo muodostaa kaupungin johtamisen kasvot. Pormestariston jäsenet ovat luottamushenkilöitä ja kaupunginhallituksen jäseniä.

Pormestaristo on kollektiivina myös osa kaupunginhallitusta, joten siitä ei ole perusteltua muodostaa toimielintä.

Pormestaristo on ryhmänä eri tyyppinen kuin nykyinen viranhaltijoista muodostuva kaupunginjohtajisto. Johtajiston tehtäviä ei näin voi suoraan siirtää pormestaristolle. Myöskään kaupunginjohtajisto ei nykyään ole toimielin eikä tee kollektiivisia päätöksiä. Kaupunginjohtaja tekee päätöksiä johtajistokäsittelyssä.

Ehdotuksessa hallintosäännöksi ei em. syistä ole nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön tyyppistä johtajistoa koskevaa sääntelyä.

Muutoin pormestariston roolia voidaan tarkastella osana kaupunginhallitusta. Kuntalain kuntastrategiaa korostavan hengen mukaisesti voidaan pormestaristolla kollektiivina nähdä rooli valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian toteuttajana.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen tehtäviin ei valtuuston periaatepäätöksessä linjattu muutoksia.

Pormestarimallin käyttöönotto, virkamiesvalmistelun ja poliittisen päätöksenteon erottaminen selkeästi toisistaan ja siirtyminen toimialalautakuntamalliin aiheuttaa kaupunginhallituksen tehtävien uudelleen arvioinnin tarpeen.

Kaupunginhallituksen tehtävät säilyvät kokonaisuutena arvioiden ennaltaan, mutta edellä olevista muutoksista johtuen kaupunginhallitukseen tehtäviin tulee eräitä muutoksia. Muutokset on todettu jäljempänä kohdassa hallintosäännön yksityiskohtaiset perustelut

Kaupunginhallituksen jaostot

Kaupunginhallitukselle muodostetaan kaupunginhallituksen roolin vahvistamiseksi kaksi jaostoa: konsernijaosto ja elinkeinojaosto.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii käytännössä kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta ja muista sille määräytyistä tehtävistä. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Konsernijaostossa on nykykäytännön mukaisesti yhdeksän jäsentä ja heillä kullakin henkilökohtainen varajäsen. Jäsenet ja varajäsenet valitaan kaupunginhallituksen jäsenistä ja varajäsenistä. Jaoston toimikausi on kaksi vuotta.

Hallintosäätömuutoksen yhteydessä ei esitetä olennaisia muutoksia konserniohjausta koskeviin keskeisiin määräyksiin kaupungin päätöksentekoaikojen osalta. Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja konsernijaoston konserniohjaukseen liittyvien tehtävien esitetään säilyvän pääosin nykyisellään.

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto ohjaa kaupungin elinkeino-, kilpailukyky-, työllisyys- ja maahanmuuttopolitiikkaa ja kansainvälisiä asioita. Jaoston toimikausi on kaksi vuotta

Jaoston puheenjohtajana toimii pormestari. Jaostolla on yhdeksän jäsentä ja heillä kullakin henkilökohtainen varajäsen. Jäsenet ja varajäsenet valitaan kaupunginhallituksen jäsenistä ja varajäsenistä.

Jaoston tehtävien valmistelu perustuu kaupunginvaltuuston johtamisjärjestelmän uudistamiselle sekä elinkeinojaoston perustamiselle antamiin linjauksiin.

- Elinkeinojaosto huolehtii mm. kaupungin elinkeinojen kehittämiseen sekä kansainvälisyyteen liittyvistä asioista. Tarkempi toimiala määritellään jatkovalmistelussa.
- Koska samaan aikaan teknisen toimen uudistamisessa pyritään uudistamaan ja sujuvoittamaan teknisen sektorin toimintoja, syntyy teknisellä sektorilla tilanne, jossa maankäytön suunnitteluun ja kaupungin maaomaisuuden hallintaan liittyvää valmistelua ja päätöksentekoa on yhden johdon alla.
- Jatkovalmistelussa arvioidaan toimivallan jako kaupunginhallituksen, sen jaostojen ja teknisen toimialan välillä ja tehdään tarvittavat esitykset työnjaosta.

Esityksen lähtökohtana on vahvistaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen ja poliittisen ohjauksen roolia alueellisen elinvoiman ja kilpailukykyyn kehittämisessä, tuomatta lisää vaiheita päätöksentekoon tai muuten hidastamatta kaupungin päätöksentekoa. Tästä syystä jaostolle on esitetty merkittävässä määrin päätöksentekovaltaa sekä jäseniksi kaupunginhallituksen jäseniä tai varajäseniä.

Helsinki ja Helsingin seutu on Suomen suurin, tärkein ja erikoistunein yritys-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan keskittymä. Sen menestyksellä on suora yhteys koko Suomen menestykseen. Helsingin on kyettävä kilpailemaan pohjoismaisten ja eurooppalaisten metropolialueiden kanssa, jatkuvasti kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa, investoin-

06.06.2016

Kj/2

neista, osajista ja työpaikoista. Tämä edellyttää elinkeinopolitiikkaa ja kehittämistä, jossa vertailukohteena ja kilpailijoina eivät ole muut suomalaiset kaupunkiseudut vaan maailman parhaat innovaatioympäristöt, yrityskeskittymät ja kaupungit.

Elinkeinojaostolle esitetyt tehtävät edesauttavat kokonaisvaltaista, laajasti kaupungin voimavaroja hyödyntävää elinkeinopolitiikkaa. Siinä elinkeino- ja innovaatiopolitiikka kytkeytyvät tiiviisti laajempaan, yritysten hyvän toimintaympäristön kehittämiseen sekä kaupunkimarkkinointiin. Vastaavasti työllisyyspolitiikka ja maahanmuuttopolitiikka kytkeytyvät tiiviisti yrittäjyyden edistämiseen.

Elinkeinotonttien tontinluovutuksen valmistelu noudattaa samoja käytäntöjä kuin muidenkin tonttien.

Kaupunginhallituksen digitalisaatiojaoston selvittäminen

Periaatepäätöksen mukaisesti on selvitetty kaupunginhallituksen digitalisaatiojaoston tarvetta.

Tietotekniikkajaoston tehtävät ja toiminnan arviointi

Kaupunginhallituksen tietotekniikkajaosto aloitti toimintansa syksyllä 2013. Kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan tietotekniikkajaoston tehtävänä on:

- tehdä esityksiä tietotekniikkaa ja tietohallintoa koskevista periaatteista ja linjauksista sekä seurata niiden toteutumista
- seurata kaupungin tietotekniikkaohjelman laatimista, toimeenpanoa ja toteutumista
- hyväksyä tietotekniikan hankeohjelmaan hallintokuntien esityksistä tietotekniikkahankkeet, joiden kokonaiskustannusarvio ylittää miljoona euroa

Tietotekniikkajaosto on kokoontunut syksystä 2013 lähtien 21 kertaa, joista 18 kertaa on ollut varsinainen kokous ja kolme kertaa työseminaari. Varsinaisia käsittelyasioita on ollut keskimäärin kaksi kokousta kohden ja käsitellyistä asioista on n. 20 % ollut päätösasioita ja n. 80 % tiedoksi merkittyjä asioita. Työseminaareissa on käsitelty mm. kaupungin tietohallinnon kokonaisuutta, keskeisiä hankkeita ja tietotekniikkaohjelman 2015–2017 valmistelua ja sen linjauksia.

Keskeinen peruste jaoston perustamiseen oli parantaa luottamushenkilöiden tiedonsaantia kaupungin tietotekniikan kehityssuunnista ja keskeisistä ICT-hankkeista sekä saada läpinäkyvyyttä ICT-päätösten valmisteluun ja toimeenpanoon. Jaoston toiminnan aikana on pidetty on-

06.06.2016

Kj/2

gelmana sitä, että hankevalmistelu on edennyt jo hankintavaiheeseen ennen kuin se tuodaan jaoston käsiteltäväksi.

Päätösasioiden määrä on osoittautunut vähäiseksi, uusia yli miljoonan euron hankkeita aloitetaan vuosittain vain muutamia. Jaoston perustamisen perusteena ollut tiedonsaannin parantaminen on toteutunut parhaiten keskeisten ja laajojen ohjelmien ja hankealueiden esittelyissä. Näissä on toteutunut myös toive saada asiat hyvissä ajoin jaoston tietoon. Erityisen keskeinen on jaoston rooli ollut nykyisen tietotekniikkaohjelman painopisteiden ja linjausten käsittelyssä.

Digitalisaationeuvottelukunta

Johtamisen jaoston 30.5.2016 päätöksen mukaisesti perustetaan digitalisaationeuvottelukunta, joka muun muassa seuraa tietotekniikkaohjelman laatimista, toimeenpanoa ja toteutumista, tekee ehdotuksia digitaalisten palveluiden periaatteista ja linjauksista ja antaa lausuntoja hankkeista. Neuvottelukunta perustetaan syksyn päätöksentekovaiheessa.

Toimiala- ja lautakuntarakenne

Palvelujen asukaslähtöisyyden parantamiseksi sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen ohjauksen tehostamiseksi otetaan käyttöön palvelukokonaisuudet yhdistävä ja ohjattavia yksiköitä vähentävä toimialamalli.

Kaupungin toiminnot organisoidaan keskushallintoon ja neljälle toimialalle: kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, kaupunkiympäristön toimiala, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

Keskushallintoon kuuluvat johtokunnat

Keskushallinto toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa.

Keskushallinnon toimialaan kuuluvat taloushallinto-, palvelukeskus- ja työterveysliikelaitosten johtokunnat. Johtokuntien jäsenmääräksi esitetään viisi. Koska liikelaitokset ovat kaupunkikonsernille sisäisiä palveluja tuottavia tukipalveluja, esitetään johtokuntien nimeämiseen samaa käytäntöä kuin nykyisin Oiva Akatemian, Työterveys Helsingin ja taloushallintopalvelukeskuksen johtokunnissa. Näiden jäsenet on nimetty kaupungin viranhaltijoista sekä Oivassa ja työterveydessä lisäksi ulkopuolisista asiantuntijoista.

Johtokuntien tehtäviin ei esitetä merkittäviä muutoksia. Palvelukeskuksen tehtäviin esitetään lisättäväksi nykyisestä hankintakeskuksesta siirrettävä logistiikkatoiminta.

06.06.2016

Kj/2

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on toimialalautakunta, joka huolehtii kaupungin suomen- ja ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta sekä suomenkielisestä ammatillisesta koulutuksesta ja vapaasta sivistystyöstä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnassa on 13 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on kasvatus- ja koulutustoimen apulaispormestari. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnalle esitetään perustettavaksi kaksi jaostoa: suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto. Kuntalaki (30 §) edellyttää, että kaksikielisessä kunnassa asetetaan opetustoimen hallintoon erillinen toimielin kumpaakin kieliryhmää varten taikka yhteinen toimielin, joka jakautuu kieliryhmiä varten jaostoihin. Opetus- ja varhaiskasvatustoimen -työryhmä ei näe muiden kuin lakisääteisten jaostojen perustamista tarkoituksenmukaiseksi.

Molemmissa jaostoissa on yhdeksän jäsentä.

Kaupunkiympäristölautakunta

Kaupunkiympäristölautakunta on toimialalautakunta, joka vastaa toimialaan kuuluvien palvelukokonaisuuksien ohjaamisesta sekä valvonnasta.

Kaupunkiympäristölautakunta toimii toimialaansa liittyvien tehtävien viranomaisena, lukuun ottamatta ympäristö -ja lupajaostolle, pelastuslautakunnalle sekä liikenneliikelaitoksen johtokunnalle määrättyjä viranomaistehtäviä.

Kaupunkiympäristölautakunnassa on kolmetoista jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestari. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kaupunkiympäristölautakunnalla on ympäristö- ja lupajaosto, joka vastaa kaupungin rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta, ympäristöterveydenhuollosta sekä eläinlääkintähuollosta sekä rakennusvalvonnasta.

Ympäristö- ja lupajaosto toimii, ellei toisin ole määrätty, ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu- ja leirintäalueviranomaisena sekä maastoliikenne- ja vesiliikennelaeissa tarkoitettuna kunnan viranomaisena sekä elintarvikelain, tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin osalta lääkelain tarkoittamana valvonta- ja muuna viranomaisena.

06.06.2016

Kj/2

Lisäksi ympäristö- ja lupajaosto toimii kaupungin rakennusvalvontaviranomaisena. Jaoston toimivaltaan kuuluvat viranhaltijat huolehtivat laissa rakennustarkastajalle säädetyistä tehtävistä.

Ympäristö- ja lupajaostossa on yhdeksän jäsentä.

Kaupunkiympäristölautakunnalla on rakennusten ja yleisten alueiden jaosto. Jaostossa on yhdeksän jäsentä.

Rakennusten ja yleisten alueiden jaoston toimivalta ja sen suhde kaupunkiympäristölautakunnan toimivaltaan tarkennetaan jatkovalmistelussa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ylläpitää ja parantaa eri-ikäisten helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen ja tukee Helsingin elinvoimaisuutta. Toimiala vastaa kaupungin taidekokoelmasta ja kulttuuriperinnön ylläpitämisestä. Toimiala palvelee helsinkiläisten lisäksi muita suomalaisia, matkailijoita ja kansainvälistä yleisöä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala huolehtii kulttuuriympäristön suojelua koskevista viranomaistehtävistä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa on 13 jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on kulttuuri- ja vapaa-aika -toimialan apulaispormestari. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalla on kulttuurijaosto, liikuntajaosto sekä nuorisajaosto.

Kaikissa jaostoissa on 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunta on toimialalautakunta, joka vastaa kaupungin sosiaali- ja terveystoimesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunnassa on kolmetoista jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana on sosiaali- ja terveystoimen apulaispormestari. Lautakunnan jäsenistä vähintään yksi ja hänen varajäsenensä on ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnalla on jaosto. Jaostossa on yhdeksän jäsentä.

Jaoston tehtäviksi on määritelty ne tehtävät, joista tällä hetkellä vastaavat sosiaali- ja terveystalouden ensimmäinen, toinen ja kolmas jaosto. Jaostojen tehtävien yhdistämisen taustalla on perustoimeentulotuen siirtyminen Kelan hoidettavaksi.

Perustoimeentulotuen Kela-siirron mahdollistavat lakimuutokset on vahvistettu 26.6.2015. Hyväksytyjen lakimuutosten perusteella perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen siirtyvät Kelan hoidettavaksi 1.1.2017 lukien. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki säilyvät kuntien järjestämisvastuulla.

Perustoimeentulotuen sisältöön on tehty joitakin muutoksia, millä on pyritty turvaamaan se, että pääosa asiakkaista saisi kaikki peruselämiin tarvittavat menonsa katettua yhdestä paikasta haettavilla etuuksilla. Muutokset on tehty siirtämällä täydentävästä tuesta joitakin menoe-riä myönnettäväksi perustoimeentulotukena Kelasta.

Myöntämisen ja maksamisen lisäksi Kelan tehtäväksi siirtyy myös muutoksenhaku perustoimeentulotuen osalta. Tämä merkitsee jaostojen käsiteltäväksi saapuvien muutoksenhakujen vähentymistä erityisesti ensimmäisessä ja kolmannessa jaostossa. Jaostojen yhdistämisen tarkoituksena on paitsi taata muutoksenhakujen käsittelyn tehokkuus, myös turvata kuntalaisten oikeusasemaa edistämällä jokaisen oikeutta saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Jaostojen yhdistäminen edistää myös toiminnan yhdenmukaisuutta.

Kaksikielisyys

Kaupunginhallituksen asettama kaksikielisyystoimikunta on esittänyt (15.4.2016 3 §) kahdeksan asiaa, jotka toimikunta katsoo olevan tarpeen ottaa huomioon uudessa organisaatiossa ja johtamisjärjestelmässä.

1. Helsingin kaupungin kaksikielisyys on selkeästi ja aukottomasti määriteltävä eri osa-alueiltaan hallintosäännössä ja asiaa koskevat johtosääntömääräykset tulee koota selkeästi yhteen kohtaan hallintosäännössä. Tällä hetkellä johtosääntöjen kaksikielisyyttä koskevat pykälät ovat aukollisia ja hajanaisesti sijoitettu.

Kielilaissa (423/2003) säädetään kunnan kaksikielisyyden perusteista. Niiden mukaan Helsinki on kaksikielinen kunta. Kuntalain 90 §:ssä säädetään hallintosäännöstä. Sen 2 momentin mukaan hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset, joilla turvataan kielilaissa ja muualla laissa säädettyjen kielellisten oikeuksien toteutuminen kunnan hallinnossa. Laissa ei ohjata hallintosäännön sisällöllistä ryhmittelyä, mutta

06.06.2016

Kj/2

hallintosäännön valmistelussa pyritään nykyistä johtosääntökäytäntöä yhtenäisempään ja selkeämpään kielellisyysasioiden sääntelyyn.

2. Määriteltäessä nimiä uusille organisaatiotasolle (toimialat, palvelukokonaisuudet), jotka mahdollisesti tulevat korvaamaan nykyiset virastot ja osastot, tulee pohdinnassa ottaa huomioon myös ruotsinkielisestä näkökulmasta sopiva nimi. Nimi ei saa olla vain käänös suomenkielisestä nimestä. Uudistettaessa palveluiden visuaalisia ilmeitä, tulee molemmat kielet ottaa huomioon

Kaksikielisyystoimikunnan esitys otetaan huomioon valmistelussa.

3. Luottamustoimielinorganisaation jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon tarve ruotsinkielisten toimielinten perustamiseen, etenkin koulutuksessa ja sosiaali- ja terveysalalla. Opetustoimessa tulee jo kuntalain perusteella olla kieliryhmille omat toimielimet. Sekä suomenkielinen että ruotsinkielinen työväenopisto tarvitsevat lisäksi oman johtokunnan tai lautakunnan jaoston, jotta opistojen mahdollisuudet toimia täysipainoisesti voidaan varmistaa.

Kaksikielisyystoimikunnan esitys otetaan huomioon kasvatus- ja koulutustoimialan organisaatiossa kuntalain edellyttämällä tavalla. Sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenistä vähintään yksi ja hänen varajäsenensä on ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

4. Sosiaali- ja terveyslautakunnan kolmannella jaostolla tulee olla selkeä rooli sosiaali- ja terveysviraston ruotsinkielisten palveluiden ja yksiköiden asioissa.

Sosiaali- ja terveystoimialan valmistelussa ei ole tunnistettu tarvetta esitetyn kaltaiselle jaostolle. Lautakunnalle esitetään asetettavaksi vain yksi jaosto toimeentulotuen myöntämisen siirryttyä kansaneläkelaitoksen vastuulle vuoden 2017 alusta lukien.

5. Operatiivista organisaatiota valmisteltaessa tulee ottaa huomioon ruotsinkielisten palveluiden resursointi ruotsin kieltä taitavalla henkilöstöllä niin palvelut tuottavan kuin sitä tukevan (esim. tiedottaminen, asiakaspalvelu) henkilökunnan osalta ottaen huomioon myös koko kaupungin kattavan palveluverkon.

Toimikunnan esitys ei liity tässä vaiheessa tehtävään hallintosäätöratkaisuun vaan on lähinnä toiminnan ohjaukseen liittyvä jatkovalmistelukysymys.

Johtamisen jaoston 21.12.2015 tekemän johtamisuudistuksen linjauksen perusteluihin sisältyy kaksikielisyyttä koskeva maininta: ”Kaupungin palvelut on järjestettävä niin, että asukkaita voidaan palvella kaksikielisesti kaikilla kaupungin tehtäväalueilla. Uusi lautakunta- ja toimialarakenne mahdollistaa ruotsinkielisen kieliryhmän tarpeiden paremman huomioon ottamisen, koska toimielinten ja organisaatioyksikköjen määrän vähentyessä voidaan huolehtia ruotsin kielen osaamisesta kaupungin organisaatiossa aiempaa keskitetymin.”

6. Opetussektorissa tulee säilyttää erillinen ruotsinkielinen palvelukokonaisuus, joka kattaa päivähoiton, perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen.

Kasvatus- ja koulutustoimialalle on muodostettu ruotsinkielinen palvelukokonaisuus.

7. Osallisuuden järjestämisen jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon osallisuuden resursointi ruotsin kielellä, jotta ruotsinkielinen toiminta ei ole vain suomenkielisen toiminnan käännös, vaan mahdollisuudet osallistua ovat molemmille kieliryhmille samanlaiset.

Osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteuttaminen johtamisuudistuksessa liittyen uusiin toimialoihin ja palvelukokonaisuuksiin sisältyy jatkovalmistelutehtäviin. Periaate, että osallisuuden tulisi olla yhdenvertaisesti mahdollista suomen- ja ruotsinkielisille asukkaille ja palveluiden käyttäjille, on tärkeä. Toimikunnan esitys otetaan jatkovalmistelussa huomioon.

8. Toimikunta esittää lisäksi, että johtamisjärjestelmän jatkovalmistelussa asetetaan nykyistä kaksikielisyystoimikuntaa vastaava pysyvä toimielin.

Nyt esitettävässä hallintosäätöpäätöksessä ei päätetä toimikuntien ja neuvottelukuntien kokonaisuudesta. Kaksikielisyystoimikuntaan palataan jatkovalmistelussa tarkasteltaessa tarvetta toimikunnille ja muille kaupunginhallituksen asettamille toimielimille.

Henkilöstön edustus lauta- ja johtokunnissa

Henkilöstötoimikunta on lausunnossaan 5.2.2016 johtamisjärjestelmän uudistamisen esitysehdotuksesta todennut, että jatkovalmistelun yhteydessä olisi hyvä selvittää, voisiko lauta- ja johtokunnissa olla myös henkilöstön edustus.

Hallintosääntöön ei sisällytetä määräyksiä henkilöstön edustuksesta lautakunnissa ja johtokunnissa.

Kuntalaissa määritellään lautakunnan jäsenyys, läsnäolo ja puheoikeus. Kuntalain mukaan henkilöstön edustus lautakunnassa ei ole mahdollista. Lautakuntien kokoukset eivät lähtökohtaisesti ole avoimia, mutta lautakunta voi päättää kutsua asiantuntijaksi tarvittaessa myös esim. henkilöstön edustajan.

Kuntalain mukaan johtokunnan jäsenet tai osa sen jäsenistä valitaan valtuuston määrittämien perusteiden mukaisesti kunnan asukkaiden, kunnan henkilöstön tai palvelujen käyttäjien esityksestä. Hallintosäännössä voidaan määrätä edellä mainituista.

Hallintosääntöön ei ole tarkoituksenmukaista ottaa määräyksiä henkilöstön edustuksesta johtokunnissa, koska mm. yhteistoimintalaki ja kaupungin yhteistoimintasopimus varmistavat sen, että henkilöstöä koskevat asiat tulevat käsiteltyä laaja-alaisesti yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa.

Esitys toimialojen rakenteeksi ja palvelukokonaisuudet

Toimialan seuraava alempi organisaatiotaso muodostetaan palvelukokonaisuuksista.

Keskushallinnon liikelaitokset, pelastuslaitos ja liikenneliikelaitos ovat palvelukokonaisuutta vastaavia organisaatioyksiköitä.

Keskushallintoa johtaa kansliapäällikkö. Toimialaa johtaa toimialajohtaja. Kansliapäällikkö on toimialajohtajien esimies.

Keskushallinto

Keskushallinto on uudistettu toimialamallin mukaiseksi vuoden 2014 alusta ja nykyisen kanslian perusrakenne kaupungin keskitettyjen johtamis- ja hallintotoimintojen osalta on toimiva rakenne uudelle keskuhallinnolle. Tarkastuslautakunta ja tarkastusvirasto jatkavat toimintaansa kaupunginvaltuuston alaisena. Kaupunkikonsernille tukipalveluja tuottavien taloushallinto-, palvelukeskus- ja työterveys -liikelaitosten ohjaus on keskitetty keskuhallintoon.

Nykyisen kaupunginkanslian tehtäviin on yhdistetty tietokeskuksen ja henkilöstön kehittämisspalvelut -liikelaitoksen tehtävät. Tämän lisäksi

06.06.2016

Kj/2

kaupunginkanslian tehtäviin on lisätty osa hankintakeskuksen tehtäviä.

Taloushallinto-, ja työterveys -liikelaitosten tehtävät säilyvät ennallaan. Palvelukeskus-liikelaitoksen tehtäviin on siirretty nykyisen hankintakeskuksen varastotoimintaan liittyvät logistiikkapalvelut.

Luotettavan tieto- ja tilastotuotannon merkitys on tulevaisuudessa kaupungin strategisen suunnittelun kannalta olennainen toiminto. Tiedolla johtamisen ja sähköisen hallinnon kehittäminen ovat haasteita, joihin keskushallinnon uuden organisaation tulee vastata. Tietokeskuksen tiedontuotanto palvelee kaikkia toimialoja ja koko kaupungin strategista suunnittelua. Tilasto- ja tutkimustoiminnassa tuotetaan ja hankitaan tietoja, joita tarvitaan kaupungin strategisessa ohjauksessa, kehittämisessä ja päätöksenteossa, joten toiminnoilla on liittymäkohta talous- ja suunnitteluosastoon. Tietokeskuksen ja kanslian toimintojen yhdistäminen edistää myös kaupungin ja yliopistojen yhteistyön kehittämistä.

Tietokeskuksen tehtävien rooli ja tulevaisuus päätetään jatkovalmistelussa. Selvitetään mahdollisuus perustaa tutkimusneuvottelukunta, joka tukee kaupungin tiedontuotantoa ja yliopistoyhteistyötä

Asiakirjahallinto on prosessina kokonaisuus ja kaupunki on jatkossa yksi arkistonmuodostaja. Sähköinen asiakirjahallinto edellyttää asiakirjatiedon elinkaaren hallintaa sen luomisesta pysyvään säilyttämiseen tai hävittämiseen. Asiakirjatietoa hallitaan kaupunkiyhteisen tiedonohjaussuunnitelman mukaisesti. Kirjaamo- ja arkistotoiminnot kuuluvat elinkaaren hallinnan prosessiin. Näiltä osin toiminnot kytkeytyvät osaksi kaupunginkanslian hallinto-osaston tehtäviä.

Henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen toiminnot on perusteltua siirtää osaksi kaupunginkanslian johtamisen, organisaation kehittämisen ja henkilöstöasioiden kokonaisuutta. Henkilöstön kehittämistehtävät kytkeytyvät osaksi henkilöstöosastoa sekä toiminnan ja prosessien kehittäminen osaksi talous- ja suunnitteluosastoa.

Hankintakeskuksen tehtävä huolehtia kaupungin hankinnoista on kokonaisuutena osa talouden ja toiminnan kokonaissuunnitteluaja yhdistyy strategisilta osin kanslian talous- ja suunnitteluosastoon.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Toimialan nimeksi esitetään kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa, joka muodostuu neljästä palvelukokonaisuudesta. Toimiala muodostuu nykyisistä varhaiskasvatusvirastosta ja opetusvirastosta. Esitetty nimi kuvaa parhaiten toimialan tuottamien palvelujen kokonaisuutta.

Ainoa toiminnallisesti luonteva ja perusteltu jako kahteen palvelukokonaisuuteen muodostuisi varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen palvelukokonaisuudesta sekä lukio- ja ammatillisen koulutuksen palvelukokonaisuudesta, jolloin ensin mainittu palvelukokonaisuus muodostaisi budjettivolyymilla ja henkilöstömäärällä mitaten erittäin suuren (yli 80 % toimialan resursseista) ja jälkimmäinen taas suhteellisesti pienen palvelukokonaisuuden.

Toiminnallisesti sekä lapsen ja nuoren kasvun ja oppimisen elinkaaren näkökulmasta perustelluinta on muodostaa seuraavat neljä palvelukokonaisuutta:

- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus
- Perusopetuksen palvelukokonaisuus
- Lukio- ja ammatillisen koulutuksen palvelukokonaisuus. Johtamisen jaoston esityksen mukaisesti palvelukokonaisuuteen sisällytetään myös suomenkielinen vapaa sivistystyö. Muutoksen vaikutus palvelukokonaisuuden nimeen otetaan jatkovalmistelussa huomioon.
- Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuudella turvataan esiopetuksessa olevan lapsen kokonainen ja ehyt päivä. Samalla turvataan yhtenäinen perusopetus (mm. kaupunginhallituksen palveluverkkoa koskevat linjaukset 30.3.2015).

Ratkaisulla edistetään lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyötä: opiskelijoilla on mahdollisuudet yksilöllisiin valintoihin sekä joustaviin ja monipuolisiin koulutusohjelmiin.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus huolehtii ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta, leikkipuistotoiminnasta, perusopetuksesta ja muusta perusopetuslain mukaisesta opetuksesta, lukiokoulutuksesta, etsivästä nuorisotyöstä ja nuorten työpajatoiminnasta sekä vastaa ruotsinkielisestä työväenopistosta vapaan sivistystyön lain mukaisesti.

Johtamisen jaoston esityksen mukaisesti Arbis sekä suomenkielinen työväenopisto siirretään opetuksen kokonaisuuteen. Arbis toimii ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa, jolle tulee oma jaostonsa. Työväenopisto siirretään toisen asteen opetuksen palvelukokonaisuuteen.

Kaupunkiympäristön toimiala

Palvelukokonaisuusrakenne

Nykyisin ns. tekninen sektori käsittää kahden apulaiskaupunginjohtajan alaisuuteen kuuluvat yhdeksän lautakuntaa sekä 10 virastoa ja yhden

liikelaitoksen. Nämä virastot ja liikelaitos on uudessa johtamisjärjestelmässä yhdistetty kaupunkiympäristön toimialaksi, jota johtaa toimialajohtaja. Kaupunginvaltuuston päätöksen perusteluissa esitetyn mukaisesti pelastuslaitos säilyy omana kokonaisuutenaan pelastuslautakunnan alaisuudessa ja liikenne-liikelaitos johtokuntansa alaisuudessa. Muutoin toimialalla on vain yksi lautakunta, kaupunkiympäristön lautakunta, sekä kaksi jaostoa, ympäristö- ja lupajaosto ja rakennusten ja yleisten alueiden jaosto.

Uudistus selkeyttää nykyistä hajanaista virastorakennetta ja vahvistaa kokonaisuuden johtamista. Uudistus vie eteenpäin useissa toimialan aikaisemmissa selvityksissä tarpeelliseksi todettua virasto- ja osastorajat ylittävien prosessien kehittämistä sekä mahdollistaa toimialan sisäisen kehittämisen ja toimialan resurssien joustavan käytön yli palvelukokonaisuusrajojen.

Kaupunkiympäristön toimiala koostuu kolmesta palvelukokonaisuudesta: maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus, rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus ja palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus. Lisäksi on toimialan yhteiset hallinto- ja tukipalvelut. Toimintojen jatkovalmistelun ja toimialan sisäisen kehittämisen kannalta on katsottu tarpeelliseksi pitää palvelukokonaisuudet ja niiden tehtäväluonnehdinta sellaisina, että eri toimintojen yksityiskohtaista sijoittumista ja sisältöä voidaan kehittää uuden toimintaympäristön tarpeita vastaavasti.

Palvelukokonaisuuksia muodostettaessa tavoitteena ovat olleet toiminnallisesti tarkoituksenmukaiset ja riittävän eheät kokonaisuudet, selkeät työnjaot palvelukokonaisuuksien kesken ja läpinäkyvä toimintamalli. Toimintamallista on samalla pyritty luomaan joustava ja asiakaslähtöinen.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus vastaa toimintatavoitteiden luomisesta ja järjestämisestä kaupunkiympäristön kehittämiseksi, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat kaupungin maaomaisuuden omistukseen liittyvät tehtävät, kaavoitus sekä liikenteen ja yleisten alueiden suunnittelu. Palvelukokonaisuus huolehtii mm. maanhankinnasta, sen omistamisesta ja luovutuksesta sekä kaupunkisuunnittelusta. Lisäksi palvelukokonaisuuteen kuuluvat rakennusvalvonnan asiantuntijatehtävät, joilla on keskeinen rooli mm. asuntotuotantoketjun sujuvuuden ja yritysten hyvän palvelukykyyn kannalta.

Mallin etuna on maanhankinnan ja omistuksen sekä maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen saaminen yhtenäisen ohjauksen piiriin, jolloin kokonaisuuden hallinta paranee. Asemakaavoituksen, liikennesuunnit-

telun ja katusuunnittelun nivominen yhteen on omiaan parantamaan ja nopeuttamaan yleisten alueiden suunnitteluprosessia, kun nykyiset osittaiset päällekkäisyydet prosesseissa voidaan purkaa. Myös yhteistyö muissa nykyisissä toimialarajat ylittävissä prosesseissa tiivistyy. Esimerkkinä on asuntotuotannon sujuvoittaminen.

Aluerakentamisen ohjaus on sijoitettu keskushallintoon nykyisen mallin mukaisesti, koska se on toimialojen välistä koordinoitua ja liittyy kiinteästi mm. palveluverkon suunnitteluun ja kaupunkitasoiseen investointihjelmointiin.

Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus vastaa kaupunkiympäristön rakentamisesta ja käytettävyydestä. Uusi palvelukokonaisuus kokoaa kaupungin rakennusomaisuuden omistamiseen, suunnitteluun ja rakennuttamiseen sekä ylläpidon järjestämiseen liittyvät tehtävät yhteen ja huolehtii rakennusomaisuuden hankinnasta ja luovutuksesta. Palvelukokonaisuus vastaa myös yleisten alueiden rakennuttamisesta ja ylläpidon järjestämisestä.

Nykyinen varsin hajautunut virasto- ja vastuurakenne rakennuttamiseen liittyvissä toiminnoissa on yhdistetty yhden palvelukokonaisuuden alle. Näin mahdollistetaan toimintojen tehostaminen sekä resurssien järkevä ja taloudellinen käyttö. Myös kaupungin kokonaisuus sekä elinkaarinäkökulma ja kustannustehokkuus investointihankkeissa voidaan ottaa entistä paremmin huomioon. Palvelukokonaisuuteen esitetään siirrettäväksi myös pelastuslaitoksen ja liikuntaviraston rakennusten ja alueiden rakennuttaminen, jolloin samankaltaisten ja osin rinnakkaisten toimintojen pitämisestä eri puolilla kaupungin organisaatiota voidaan luopua.

Kaupungin oman asuntotuotannon kohdentumisesta maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuuteen tai rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuteen on erilaisia näkemyksiä ja toimintojen tarkempi sijoittuminen täsmennetään jatkovalmistelussa. Asuntotuotannon edellytysten huomioon ottaminen on kiinteässä suhteessa kaavoitukseen ja tonttien luovutukseen, koska se tukee kaupungin strategisesti tärkeää asuntorakentamista. Toteutusketjun tulee olla riipeä ja ehyt. Toimintojen synergiaetuja voidaan saavuttaa myös sillä, että kaikki kaupungin rakennuttamistoiminnot, mukaan lukien peruskorjaukset, olisivat saman palvelukokonaisuuden sisällä lähellä toisiaan. Esityksessä asuntotuotannon suunnittelu on sijoitettu Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuuteen ja asuntojen rakennuttaminen ml. peruskorjaukset on sijoitettu rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuteen.

Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus tuottaa kaupunkiympäristön palveluja kaupunkilaisille ja elinkeinoelämälle. Palvelukokonaisuus käsittää useassa eri virastossa nykyisin olevat keskeiset palvelu-, lupa- ja viranomaistehtävät mm. rakennusvalvonta ja -luvat, ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuolto sekä niihin liittyvät luvat ja valvonta, pysäköinninvalvonta sekä yleisten alueiden käyttöön liittyvät palvelut ja luvat. Erilaisten palvelu-, lupa- ja viranomaistoimintojen kokoaminen yhteen palvelukokonaisuuteen mahdollistaa synergiaetujen saavuttamisen ja toimintatapojen yhdenmukaistamisen sekä parantaa asiakaspalveluiden saavutettavuutta. Rakennusvalvonnan lupa- ja valvontatehtävien sijoittumista tähän palvelukokonaisuuteen puoltavat toiminnalta vaadittu riippumattomuus mm. suhteessa kaupungin omiin hankkeisiin, toiminnan viranomaisluonne ja mahdolliset synergiaedut mm. ympäristövalvonnan viranomaistoiminnan kanssa.

Rakentamispalvelun (Stara) tuottajaroolista johtuen hallintosäännössä ei ole mainittu erikseen sen hoitamia tehtäviä. Rakentamispalvelun toimintojen tarkempi sijoittuminen toimialan palvelukokonaisuusrakenteeseen täsmennetään valmistelun edetessä, koska palvelukokonaisuuksien alarakennetta ei ole vielä määritelty toimintojen sijoittelun edellyttämällä tarkkuudella. Tuottajaroolin mukaisesti pääosa tehtävistä kuuluisi luontevimmin palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuteen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tehtävänä on ylläpitää ja parantaa eri-ikäisten helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen ja tukea Helsingin elinvoimaisuutta. Toimiala vastaa kaupungin taidekokoelmasta ja kulttuuriperinnön ylläpitämisestä. Toimiala palvelee helsinkiläisten lisäksi muita suomalaisia, matkailijoita ja kansainvälistä yleisöä. Kulttuuri ja vapaa-aika -toimiala huolehtii kulttuuriympäristön suojelua koskevista viranomaistehtävistä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala koostuu kolmesta palvelukokonaisuudesta.

Kulttuuripalvelukokonaisuus, joka sisältää kulttuurikeskuksen, museot, orkesterin ja kirjaston. Palvelukokonaisuus täsmenyy jatkovalmistelussa.

Liikuntapalvelukokonaisuus, joka vastaa liikunnasta ja liikuntapolitiikasta sekä liikunnan järjestämisestä ja liikuntapaikoista sekä leirintäalueesta.

Nuorisopalvelukokonaisuus, joka huolehtii nuorisotyöstä ja nuorisopolitiikasta.

06.06.2016

Kj/2

Jaostot ovat vastaavasti kulttuurijaosto, liikuntajaosto sekä nuorisajaosto Jaostoissa on yhdeksän jäsentä.

Toimivallan jako jaostojen ja lautakunnan välillä ratkaistaan jatkovalmistelussa.

Korkeasaaren asema selvitetään erikseen

Sosiaali- ja terveystoimiala

Kunta vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Sosiaali- ja terveystoimialan tehtäviksi esitetään nykyisen sosiaali- ja terveystoimialan tehtäviä tietyin tarkennuksin.

Sosiaali- ja terveystoimiala huolehtii kunnalle kuuluvien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä lakien ja määräysten mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystoimiala vastaa sosiaalipalvelujen järjestämisestä sen mukaisesti kuin sosiaalihuoltolaissa ja sosiaalihuollon erityislainsäädännössä on säädetty kunnan järjestämisvastuusta.

Terveydenhuollon osalta toimiala tuottaa itse ensisijaisesti kansanterveysyöhön kuuluvia palveluja, mutta sosiaali- ja terveyslautakunta ja sosiaali- ja terveystoimiala edelleen vastaavat väestön terveyspalvelujen tarpeiden mukaisesta kokonaisuudesta ja samalla myös siitä, että väestö saa myös erikoissairaanhoidon mukaisen tarpeellisen erikoissairaanhoidon ao. lain mukaisesti.

Kansanterveyslain 15 §:n 1 momentin mukaan kunnalla tulee olla terveydenhuoltolaissa säädettyjä tehtäviä varten terveyskeskus. Ko. lain määräyksellä tulkitaan olevan tarkoitus varmistaa, että kunnassa on asianomaisista, terveydenhuoltolaissa määrätyistä tehtävistä vastaava ja huolehtiva taho. Tästä syystä johtosäännössä määritellään, että sosiaali- ja terveystoimiala huolehtii terveyskeskuksen lakisääteisistä tehtävistä

Palvelukokonaisuuksien tehtävät

Sosiaali- ja terveystoimialan palvelukokonaisuuksien tehtäviksi esitetään nykyisen sosiaali- ja terveystoimialan ydintoiminnan osastojen tehtäviä tietyin tarkennuksin. Palvelukokonaisuuksien jaon perusteena on vuonna 2013 toteutetun sosiaali- ja terveystoimialan toimialamallin mukaisen muodostamisen yhteydessä tehty jaottelu perhe- ja sosiaalipalveluihin, terveys- ja päihdepalveluihin sekä sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluihin. Palvelukokonaisuuksia johtavat perhe- ja sosiaalipalvelujohtaja, terveys- ja päihdepalvelujohtaja sekä sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujohtaja.

Kolmea hallinnon osastoa esitetään yhdistettäväksi valtuuston periaatepäätöksen mukaisesti. Muutoksen tarkoituksena kehittää hallinnon suorituskykyä ja ohjausta sekä selkeyttää hallinnon prosesseja ja vastuita. Yhtenäisellä hallinnon osastolla kehitetään johdon saamaa hallinnollista tukea ja hallinnon mahdollisuuksia toimia tehokkaassa yhteistyössä ydintoiminnan palvelukokonaisuuksien kanssa.

Muu kuin hallintosäätöön liittyvä valtuuston linjaustarve

Terveystieteiden mukaan kunnan on seurattava asukkaattensa terveyden ja hyvinvoinnin kehitystä väestöryhmittäin. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin edistäminen on otettava huomioon kunnan kaikissa toiminnissa ja strategisessa suunnittelussa. Sosiaali- ja terveystieteiden tehtävistä erityisesti ehkäisevä päihdetyö ja järjestöavustukset sijaitsevat laajemmin kunnan vastuulle kuuluvan kaupunkitasoisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen rajapinnassa.

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus nimittää toimitiloin vastaamaan ehkäisevän päihdetyön tehtävistä. Nykyisten johtosäätöjen mukaan tehtävä on jakautunut sosiaali- ja terveystieteille sekä nuorisotieteiden keskukselle.

Järjestöavustusten osalta kyseessä on Helsingin kaupungin alueella toimivien sosiaali- ja terveystieteiden järjestöjen työn tukeminen osana kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Sosiaali- ja terveystoimi -ryhmä arvioi mahdollisuutta siirtää nämä tehtävät toimialaa laajemmän kokonaisuuden hoidettavaksi. Valmistelussa on tässä vaiheessa lähdetty siitä, että toiminnan siirto ja työnjaon muutos ei ole juuri nyt ajankohtainen, vaan näiltä osin on syytä odottaa tulevan valtakunnallisen sote-ratkaisun vaikutuksia.

Jatkovalmistelu sosiaali- ja terveystoimialalla

Hallinnon keskittämisen yhteydessä on muodostettava hallinnon yksikköjako. Ydintoiminnan palvelukokonaisuuksien osalta tulee selvittää mahdollinen tarve keskinäisille tai sisäisille uudelleenjärjestelyille tai palvelujen siirrolle HUS:iin.

Maahanmuutto- ja kotouttamispalvelujen koordinaatio on keskitetty kaupunginkansliaan. Sosiaali- ja terveystoimiala tuottaa palveluja maahanmuuttajille lakisääteisesti samoilla periaatteilla kuin muillekin palveluita tarvitseville. Alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman teko sekä tarvittavien palvelujen järjestäminen ja tuottaminen monialaisesti ja monitoimijaisesti on syytä ratkaista kaupunkitasolla.

Työllisyyden hoitoon liittyvien palvelujen keskittäminen kaupunginkansliaan 1.1.2017 alkaen on parhaillaan selvitettävänä.

Sosiaali- ja terveystieteiden toiminta asuntojen välivuokraajana tulee arvioida. Asiakkaan tarvitessa tuettua asumista on taustalla usein sairaus tai ongelma, joka heikentää yleistä elämäntilannetta ja siten mahdollisuuksia asunnon hankkimiseen. Sosiaali- ja terveystoimen asiantuntemus on näiden sairauksien ja ongelmien hoidossa, eikä ulotu asuntojen välitykseen tai etsimiseen.

Sosiaali- ja terveystoimi -ryhmä arvioi myös asukastalojen toimintakokouksien, vammaisasiamiehen tehtävien sekä vapaaehtoistyön ja järjestöyhteistyön koordinoimista keskittämistä kaupunkitasoisiksi toimintoinniksi. Toiminnan siirtojen ja työnjaon muutosten osalta on myös näiden kohdalla syytä odottaa tulevan valtakunnallisen Sote-ratkaisun linjauksia.

Hallinnon organisointi

Valtuuston 16.3.2016 periaatepäätöksen mukaisesti nykyisten virastojen hallintotehtävät keskitetään toimialoittain siltä osin kuin niitä ei ole tarkoituksenmukaista keskittää keskushallintoon.

Hallinto- ja tukipalvelujen organisoinnin periaatteena on, että hallinto- ja tukipalvelut organisoidaan kullekin toimialalle toimialajohtajan alaisuuteen. Palvelukokonaisuuksiin tai niiden alaisiin yksiköihin ei tule hallinto- ja tukipalveluhenkilöstöä, vaan tarvittavat hallinto- ja tukipalvelut tarjotaan toimialan tasolla.

Kaupunginkansliaan on siirretty kaupunginvaltuuston 16.3.2016 päätöksessä mainitut tilasto- ja tutkimus- sekä henkilöstön kehittämisen palvelut. Tämän lisäksi hankintatoimen ohjaaminen on perusteltua siirtää kaupunginkansliaan. Muilta osin hallinto- ja tukipalveluja ei ole tarkoituksenmukaista keskittää nykyistä laajemmin kaupunginkansliaan.

Toimialojen ja kaupunginkanslian työnjakoa yhdenmukaistetaan suhteessa hallinto- ja tukipalveluja tuottaviin keskushallinnon liikelaitoksiin.

Yksityiskohtaisen organisaatiorakenteen valmistelu

Mikäli valtuusto hyväksyy esitetyn hallintosäännön, kaupunginhallituksen tarkoituksena on käynnistää yksityiskohtaisemman organisaatiorakenteen valmistelu siten, että organisaatiosta voidaan kokonaisuudessaan tehdä tarvittavat päätökset vuoden 2016 aikana.

Johtamisjärjestelmän uudistamisen jatkovalmistelu organisoidaan samankaltaisena työryhmätyöskentelyynä kuin kevään 2016 valmisteluvaihe. Kaupunginhallituksen tarkoituksena on osana täytäntöönpanoa ke-

hottaa kaupunginjohtaja asettamaan valmistelun työryhmät johtajisto-käsittelyssä. Aikataulullisesti tämän työryhmien nimeämispäätöksen oletetaan ajoittuvan kesäkuun 2016 loppuun.

Jokaiselle toimialalle nimetään oma työryhmänsä, jonka tehtävänä on muodostaa palvelukokonaisuuksien alainen organisaatio sekä kunkin toimialan toimintasääntö sekä valmistella tarvittavat esimiesvalinnat ja henkilöstösiirrot. Toimialakohtaisten työryhmien työtä koordinoi toimialojen koordinaatioryhmä, jonka tehtävänä on varmistaa yhdenmukaiset ratkaisut ja etenemisaikataulu kaikilla toimialoilla.

Toimialakohtaisten ryhmien lisäksi nimetään työryhmä valmistelemaan hallintosäännön tarvittavat osuudet, työryhmä valmistelemaan ja toteuttamaan osallisuutta, työryhmä koordinoimaan yhteistoimintamenettelyä sekä työryhmä koordinoimaan toimialojen hallinto- ja tukipalvelujen organisoimista.

Kaikkien kesäkuussa 2016 nimettävien jatkovalmistelun työryhmien tulee saada työnsä valmiiksi siten, että vuoden 2016 loppuun mennessä voidaan päättää palvelukokonaisuuksien alainen organisaatio ja toimialojen toimintasäännöt. Henkilöstösiirtojen sekä muiden yksityiskohtaisempien valmistelutehtävien osalta työryhmien tulee saada työnsä valmiiksi helmikuuhun 2017 mennessä.

Osallisuus- ja vuorovaikutusmalli

Kaupunginvaltuuston 16.3.2016 johtamisjärjestelmän uudistamisesta tekemään periaatepäätökseen sisältyy alakohtana osallisuus. Valtuusto päätti, että osana muutosta tehdään kaupunkilaisten osallistumisen linjaukset, joissa määritellään, miten aiemmin tehtyjä osallistumisen ja kuulemisen kokeiluja vakinaistetaan ja otetaan käyttöön, sisältäen ainakin osallistuvan budjetoinnin, asukas- ja käyttäjäraadit sekä verkko-osallistumisen. Kaupunginjohtaja asetti 23.3.2016 työryhmän selvittämään ja valmistelemaan uuteen johtamisjärjestelmään ja toimialalautakuntarakenteeseen kytkeytyvää osallisuus- ja vuorovaikutusmallia.

Kuntalaisten ja Helsingissä toimivien yhteisöjen osallisuus- ja vuorovaikutusmahdollisuuksista on nykyisissä johtosäännöissä vähän kirjauksia. Olemassa olevat säännöt liittyvät laissa säädettyihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja niiden käytännön toimeenpanoon. Kaupunginvaltuuston 16.3.2016 tekemän periaatepäätöksen mukaan uudistuksessa tehtävien kaupunkilaisten osallistumisen linjausten tavoitteena on vahvistaa asukkaiden ja palveluiden käyttäjien osallistumista palveluiden kehittämiseen osana johtamisjärjestelmän muutosta. Jatkovalmistelun periaatteiden mukaan mm. asukaslähtöisyys kaupungin palvelukokonaisuudessa paranee ja osallistumisen ja vuorovaikutuksen mahdollisuuksien paranevat kaupunkitasoisesti ja alueellisesti. Tarvittavat kirjaukset

hallintosäätöön valmistellaan, kun ensin saadaan ratkaisut toimialoista ja palvelukokonaisuuksista.

Valtuuston periaatepäätöksessä korostetaan demokraattisen päätöksenteon vaikuttavuutta ja heijastumista kaupungin johtamiseen. Näin on luontevaa, että päätoimisina luottamushenkilöinä toimivat pormestari ja apulaispormestarit huolehtivat kuntalaisten osallistumisen ja vuorovaikutuksen toteutumisesta. Kuntalain 22 §:ssä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet esitetään toisaalta kunnan asukkaiden ja toisaalta palvelujen käyttäjien oikeuksina. Palveluiden tuottamiseen toimialoilla liittyvät kuulemis- ja palautemenettelyt, laitos-, palvelu- ja hankekohtaiset asiakasraadit ja vastaavat menettelyt, johtokunnat, vuorovaikutus huoltajien kanssa ja osallistava budjetointi on tarkoituksenmukaista toteuttaa kullakin toimialalla sen erityispiirteet huomioiden. Yleinen kuntalaisen asemaan liittyvä ja toimialoja ylittävä osallistuminen ja vuorovaikutus liittyvät pormestarin ja keskushallinnon toimialan kokonaisuuteen.

Helsingin uudistuksessa näkyvä muutos on hallintokuntakohtaisten lautakuntien ja johtokuntien yhdistyminen laaja-alaisemmiksi toimialalautakunniksi. Nämä uudet luottamuselimet hyötyvät toimialoille asioiden valmistelu- ja päätöksentekoprosesseihin kytkeytyvistä osallisuus- ja vuorovaikutuskokonaisuuksista. Erilaisia malleja on kokeiltu ja kehitetty 2000-luvulla peräkkäisillä strategiakausilla toteutetuissa kokeiluissa ja projekteissa.

Helsinki on kehittänyt viime vuosina aktiivisesti kaupunkilaisten vaikuttamismahdollisuuksia ja toteuttanut verkko-osallistumiseen tehtyjen panostusten lisäksi kokeiluja, joiden tavoitteena on ollut alueellisen demokratian kehittäminen, suoran demokratian edistäminen ja valmistelun avoimuuden lisääminen. Helsingin vuoden 2013 alueellisen osallistumisen kokeiluun valittiin kymmenen erilaista asukkaiden ideoimaa demokratiapilottia. Pilottien yhteisenä tavoitteena oli etsiä uusia toimintamalleja kaupunkilaisten osallistumisen ja vaikuttamisen lisäämiseksi. Pilotit koskivat verkkosovelluksia, osallistuvan suunnittelua, osallistavaa budjetointia, asukasraati-menetelmiä, uusia alueellisia demokratiakäytäntöjä ja demokratiatiloja. Jatkohankkeena vuonna 2014 toteutettiin Vallilan kirjastossa Kirjasto asukastoiminnan tukena -hanke.

Kokemukset osoittavat mm., että yhtenäisiä alueellisia ja menetelmällisiä rakenteita asukkaiden ja eri kaupunkitoimijoiden vaikuttamiselle ja osallistumiselle tulee kehittää jatkossa. Valmistelua ja päätöksentekoa koskevaa tietoa ja prosesseja tulisi avata kaupunkilaisille yhä varhaisemmassa vaiheessa. Virastoilla on erilaisia vuorovaikutuksen käytäntöjä ja toimintatapoja asukkaiden ja asukas-yhdistysten kanssa. Virastojen välistä yhteistyötä ja poikkihallinnollisia prosesseja tulisi selkiyttää. Kokemukset osoittivat myös, että kaupunkilaiset haluavat osallistua ak-

tiivisesti omaehtoiseen lähivaikuttamiseen erilaisten tapahtumien ja talkoiden kautta sekä tehdä tiivistä yhteistyötä kaupungin kanssa niiden organisoimisessa. Kaupunkilaisten aloitteiden käsittelyn menettelytapoja tulee kehittää ja luoda edellytyksiä omaehtoista toiminnalle.

Uuden johtamisjärjestelmän osallisuus- ja vuorovaikutusmallin peruslinjauksina ja jatkovalmistelua varten on tunnistettu seuraavat viisi teemaa:

1. Käyttäjien osallisuus

Kaupunginvaltuuston 16.3.2016 johtamisjärjestelmän uudistamisesta tekemään periaatepäätökseen mukaan tavoitteena on vahvistaa asukkaiden ja palveluiden käyttäjien osallistumista palveluiden kehittämiseen. Palveluiden ja niiden käyttäjien osallistumista voidaan edistää esimerkiksi käyttäjä- ja asiakasneuvostoin, asukastilaisuuksin ja –kyselyin. Käyttäjälähtöisessä palveluiden ja toiminnallisten kokonaisuuksien suunnittelussa voidaan kerätä rajatulta asiakas- tai käyttäjäkohde-ryhmältä täsmällistä tietoa, palautetta ja ideoita, jonka avulla voidaan tehostaa ja tarkoituksenmukaistaa palvelutuotantoa.

Vanhus- ja vammaistyön neuvottelukunnat, maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunta, vapaaehtoistyön neuvottelukunta, kaksikielisyystoimikunta ja nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti edistävät erityisesti yhdenvertaista osallistumista ja lisäävät em. väestöryhmien ja toimijoiden osallisuutta. Vuokralaisdemokratia antaa asukkaille päätösvaltaa ja vaikutusmahdollisuuksia omaa asumistaan koskevissa asioissa sekä lisää asumisviihtyvyyttä ja edistää vuokratalojen kunnossapitoa ja hoitoa.

Avoin ja vuorovaikutteinen viestintä ja helposti löydettävät palautekanavat helpottavat tiedonsaantia, yhteydenottoa ja vuorovaikutuksen toteutumista.

2. Alueellinen vaikuttaminen

Alueellinen osallistuminen nousi esiin syksyllä 2015 toteutetussa johtamisen uudistamisen verkkoavoriikissä. Kaupunginosien yhteistyötä voidaan organisoida monella tavalla eri toimijoiden kesken. Asukasfoorumien, kaupunginosakokousten ja erilaisten yhteistoimintaryhmien myötä voidaan edistää kaupungin ja asukkaiden välinen yhteistyön sujuvuutta koordinoitusti. Laajapohjainen yhteistyöelin toimii vuorovaikutuksen ja yhteisen keskustelun paikkana yli toimialarajojen aluetta koskevien asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Toimintatapa tuottaa paikallista ja oikea-aikaista tietoa koko yhteisön käyttöön. Lisäksi se edistää asukkaiden ja eri toimijayhteisöjen yhteistoimintaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.

3. Aktivismi ja omaehtoisen toiminnan muodot

Helsingissä on virinnyt viime vuosien aikana paljon erilaisia kaupunkiaktiivismin muotoja. Kaupunki edistää kaupunkilaisten omaehtoista toimintaa ja aktiivista kaupunkikulttuuria sekä uusia yhteisöllisiä tapoja tuottaa palveluita ja toimintaa.

Osana osallisuus- ja vuorovaikutusmallia haetaan uusia tapoja ja toimintamalleja sekä vahvistetaan olemassa oleva toimintaa avoimen, aktiivisen, osallistuvan ja yhteisöllisen kaupungin mahdollistamiseksi ja edistämiseksi. Tähän tavoitetta tukevat myös kaupungin myöntämät avustukset ja muu kansalaistoiminnan tuki, kaupungin tilojen joustavampi ja avoimempi käyttö ja yhteisöllisyyden tukeminen osana kaupungin toimintaa.

Lisäksi selkeät, toimivat ja vaikuttavat aloitekanavat ja aloitteiden käsittelyprosessit mahdollistavat omalta osaltaan kaupunkilaisten aktiivista osallistumista ja aloitetoimintaa. Kuntalaisaloite, nuorten Ruuti-aloite ja kunnallinen kansanäänestys vahvistavat näitä mahdollisuuksia.

4. Asiointi ja asiakaskokemus osallistumisen ja vuorovaikutuksen rakentajana

Osallisuusmallissa nähdään palveluiden vuorovaikutustilanteet myös osallisuuden kokemuksen luojina ja palvelujenikehittämismahdollisuuksina, joita tulee aktiivisesti hyödyntää kaupungin toiminnan kehittämisessä. Tähän liittyy asiakaslähtöinen palvelukulttuuri ja viestintätyyli. Niin kaupungille kuin sen asukkaalle tai muulle asiakkaalle asioiden ja aloitteiden loppuunsaattaminen on tärkeä osa hyvää palvelua. Toimialojen yhtenäiset käytännöt aloitteiden ja palautteiden käsittelyssä omalta osaltaan luovat yhtenäistä kokemusta yhtenäisestä Helsingistä.

5. Kaupungin avoin valmistelu ja päätöksenteko

Kaupunki tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon, valmisteluun ja palveluihin huomioiden myös kaksikielisyys kaupunginhallinnossa.

Kaupunginvaltuuston johtamisen uudistamisen periaatepäätöksessä 16.3.2016 mainittiin osallistuva budjetointi, asukas- ja käyttäjäraadit sekä verkko-osallistuminen yksittäisinä menetelminä uudessa osallisuus- ja vuorovaikutusmallissa.

Verkkopalveluiden välityksellä kaupunkilaiset pääsevät sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta osallistumaan ja vaikuttamaan valmisteluun ja päätöksentekoon. Avoimen datan ja tiedon julkaisemisen myötä kau-

kaupungin tuottama asiakirja- ja muu tietoaineisto on helposti ja esteettömästi kaupunkilaisten avoimesti käytettävissä ja hyödynnettävissä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginvaltuuston 16.3.2016 päätöksen perusteluissa mainitulla tavalla on tarkoitus jatkovalmistelussa toteuttaa uuden osallisuus- ja vuorovaikutusmallin kehittäminen avoimena yhteistyönä luottamushenkilöiden, kaupunkilaisten, viranhaltijoiden ja muiden sidosryhmien kesken.

Työryhmän työsuunnitelman mukaan järjestetään tarvittava määrä fasilitoituja yhteiskehittämistilaisuuksia (alueellinen osallistuminen; käyttäjä- ja asiakasraadit; osallistuva budjetointi; osallisuus-hackathonit osallisuuden harrastajille ja ammattilaisille). Laajemman yleisön tavoittamiseen käytetään vuorovaikutuksellista viestintää ja verkko-osallistumista. Kohderyhmäkohtaista (mm. lapset, nuoret, vanhukset, vammaiset, maahanmuuttajat) palautteen keräämistä käytetään erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa virastoyhteistyössä. Tulevien toimialojen henkilöstöä on perusteltua kytkeä mukaan osallisuus- ja vuorovaikutusmallin valmistelun avoimeen vuorovaikutusprosessiin poikkihallinnollisesti. Helsinki Labin palvelumuotoilijoiden käyttöä mallin kehittämisessä selvitetään.

Nuorisoasiainkeskus ja opetusvirasto toteuttavat arvioinnin lasten ja nuorten osallistumisesta, jonka tuloksia hyödynnetään osallisuusmallin valmistelussa. Lisäksi työryhmä selvittää vanhus- ja vammaisneuvottelukuntien sekä muiden nykyisten neuvottelukuntien roolit ja tehtävät osallisuus- ja vuorovaikutusmallissa.

Työryhmä käy läpi kesän aikana aiemmat kokeilut ja tekee ehdotuksen käytettyjen menetelmien ja mallien kytkemisestä osaksi osallisuus- ja vuorovaikutusmallia. Työryhmä kartoittaa edelleen osallistuvan budjetoinnin eri malleja ja täsmentää Helsingin tavoitteet mallin osalta kesän ja alkusyksyn aikana.

Työryhmän lopullinen esitys Helsingin vuorovaikutusmallista valmistuu päätöksentekoon samanaikaisesti hallintosäännön yksityiskohtaisemman tarkastelun kanssa ja sitä valmistellaan avoimesti kuntalaisten ja viiteryhmien kanssa vuorovaikutussuunnitelman mukaisesti. Ehdotukset kirjauksiksi hallintosääntöön valmistellaan osallistumisen ja vuorovaikutuksen osalta.

Esittely kaupunginhallituksessa

Valtuuston periaatepäätöksen mukaisesti kansliapäällikkö toimii kaupunginhallituksen esittelijänä. Kansliapäällikkö voi siirtää esittelytehtävän alaiselleen viranhaltijalle.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Periaatepäätöksen mukaisesti pormestariston kansliapäällikölle antaman esittelylupakäytännön vaihtoehtoja selvitettiin uudistuksen valmistelussa. Muodollisimpana vaihtoehtona tarkasteltiin vaihtoehtoa, jossa perustetaan hallintosäännössä pormestaristo ja määritellään esittelyluvan antaminen pormestariston tehtäväksi. Pormestaristosta tulisi toimitielin, jonka suhde kaupunginhallitukseen tulisi määriteltäväksi. Menettely arvioitiin raskaaksi, koska oletettavasti esittelylupien erimielisyydet ovat poikkeustapauksia. Toisena vaihtoehtona tarkasteltiin esittelylupaa yksin pormestarin tehtävänä. Tässä vaihtoehdossa valtuuston päätökseen sisältyvä ajatus pormestaristosta ei läpinäkyvästi toteudu.

Esittelylupa esitetään toteutettavaksi menettelytapana niin, että esittelyluvan antamista ei määritellä hallintosäännössä. Esittelyluvan menettelytavat voidaan määritellä myöhemmin laadittavissa käytännesäännöissä. Käytännön toimintatapana voisi olla esimerkiksi listapalaveri, jossa pormestari, apulaispormestarit ja kaupunginhallituksen esittelijänä toimiva kansliapäällikkö käyvät läpi listalle tulossa olevat asiat. Jos listapalaverissa ilmenee, ettei esitys vastaa pormestarin tai apulaispormestarin kantaa, pormestari voi ottaa asian esiteltäväkseen tai määrätä esittelijän. Hallintosääntöesityksessä pormestarin tehtäviin sisältyy, että pormestari voi ottaa asian esiteltäväkseen.

Lisäksi otetaan käyttöön käytäntö, jossa asiassa, josta toimialan luottamuselin on tehnyt päätöksen tai joka liittyy suoraan apulaispormestarin tai pormestarin omaan toimivaltaan ja joka etenee kaupunginhallituksen tai sen jaoston päätettäväksi, kansliapäällikkö tarvitsee vastaavan pormestarin tai apulaispormestarin luvan esitelläkseen asian kaupunginhallitukselle tai sen jaostolle. Tällaisessa kysymyksessä apulaispormestari voi perustellusta syystä vaihtaa esittelijäksi toimialajohtajan. Menettely määritellään tarkemmin käytännesäännöissä. Hallintosääntö mahdollistaa tällaisen rajatun esittelyoikeuden toimialajohtajille kaupunginhallituksessa.

Esittelyluvan vaihtoehtoja selvittäessä on hyödynnetty mm. valtioneuvoston käytäntöjä.

Valtioneuvoston osalta ministerin käsikirjan mukaan esittelylupa ei ole ehdoton:

”Esittelijä voi silloin, kun asian esittelemiselle on säädetty erityinen määräaika esimerkiksi eduskunnan vastausten esittelyyn liittyvästä tai muusta erityisestä syystä, jakaa esittelylistan ilman ministerin antamaa jakolupaa. Tällaisessa tapauksessa kysymyksen siitä, otetaanko asia yleisistunnossa käsiteltäväksi, ratkaisee valtioneuvosto.”

Muut toimitielimet: neuvottelukunnat ja toimikunnat

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) (26 §), vanhusneuvosto (27 §) ja vammaisneuvosto (28 §).

Tässä päätösehdotuksessa ei pääosin linjata muiden neuvottelukuntien ja toimikuntien kokonaisuutta. Neuvottelukuntien ja toimikuntien kokonaisuudesta valmistellaan esitys syksyllä 2016. Samassa yhteydessä esitetään osallisuus- ja vuorovaikutusmallin edellyttämät hallintosäätöjen määräykset ja muutokset Ruuti-järjestelmään.

Perustetaan digitalisaationeuvottelukunta, joka muun muassa seuraa tietotekniikkaohjelman laatimista, toimeenpanoa ja toteutumista, tekee ehdotuksia digitaalisten palveluiden periaatteista ja linjauksista ja antaa lausuntoja hankkeista. Digitalisaationeuvottelukuntaa on käsitelty edellä.

Strategiaprosessi

Helsingissä on ollut kaksi valtuustokautta käytössä valtuustokauden mittaisen strategiaohjelman malli. Uuden kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia (37 §), jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Helsingin nykyinen strategiaohjelmamalli on uuden kuntalain mukainen. Johtamisjärjestelmän uudistamisen olennainen osa on, että kunnallisvaalitulos ja demokraattinen päätöksenteko vaikuttavat kaupunkistrategian sisältöön.

Kuntalain mukaan kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
3. kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
4. omistajapolitiikka;
5. henkilöstöpolitiikka;
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Kuntastrategia edellyttää valmistelua, jossa riittävästi ja asianmukaisesti hankitaan tarpeelliset tiedot sekä selvitykset kuntastrategiassa huomioon otettavista asioista.

06.06.2016

Kj/2

Hallintosäännössä käytetään termiä kaupunkistrategia.

Kaupunkistrategian valmistelu

Reunaehtoina kaupunkistrategian 2017–2021 valmisteluun on, että kaupunkistrategiasta on tarkoituksenmukaista päättää valtuustokauden alussa. Koska valtuusto aloittaa kesäkuun 2017 alussa, tulisi kaupunkistrategiasta päättää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, mikäli halutaan sen vaikuttavan talousarvion 2018 valmisteluun ja päätöksentekoon.

Haasteena on valtuuston aloittaminen kesällä. Nykymallin mukainen strategiavalmistelu merkitsee esim. valtuustoseminaarin järjestämistä kesäkuun lopussa tai elokuussa, jotta kaupunkistrategiasta päättäminen on mahdollista syys-lokakuussa. Pidempi valtuuston strategiavalmistelu mahdollistaa syvemmän käsittelyn. Myöhäisempi päätöksenteko merkitsee, että strategia ei vaikuta linjaavasti talousarvioon 2018.

Yhteensovittavaksi tulee myös vuoden 2018 talousarvion valmisteluprosessi ja aikataulu.

Käytännesäännöt

Johtamisjärjestelmän uudistamisen tuloksena sekä poliittinen että ammatillinen johtaminen muuttuvat. Muutos vaikuttaa mm. toimielinten, luottamushenkilöjohdon ja viranhaltijajohdon työnjakoon. Muutostilanteessa tulee panostaa hyvän kulttuurin synnyttämiseen sekä poliittisten toimijoiden kesken että poliittisen johdon ja ylimmän virkamiesjohdon välillä.

Uuden johtamis- ja toimintakulttuurin luomisessa ja vakiinnuttamisessa yhtenä keinona luodaan uuteen johtamisjärjestelmään hallintosääntöä täydentävät ns. käytännesäännöt.

Poliittiseen johtamiseen on vuosien saatossa muodostunut erilaisia dokumentoimattomia menettelytapoja ja käytäntöjä. Käytännesääntöihin voidaan dokumentoida Helsingissä käytössä olevat menettelytavat sekä sopia mm. kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen kokouksia täydentävistä työskentelytavoista.

Käytännesäännöissä voidaan sopia esimerkiksi

- hyvän hallitustyöskentelyn pelisäännöistä tai toimintatavoista
- arviointimenettelyistä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen työn kehittämiseksi
- esittelyluvan menettelytavoista ja listakokouskäytännöistä
- pormestariston toimintatavoista.

06.06.2016

Kj/2

Käytännesäännöt täydentävät tarpeen mukaan myös kansliapäällikön johtajasopimusta.

Valtiolla edellisellä hallituskaudella käytännesäännöt käsiteltiin hallituksen iltakoulussa 21.5.2014 ja ne hyväksyttiin käytettäväksi. Niiden keskeisenä tavoitteena oli selkiyttää poliittisten ja virkamiesten toiminnan vastuita koko valtioneuvoston ja yksittäisten ministeriöiden toiminnassa sekä poliittisen päätöksenteon ja virkamiesvalmistelun sekä toimeenpanon laadun parantaminen.

Käytännesäännöt on mahdollista valmistella, kun uuden johtamisjärjestelmän keskeiset ratkaisut on päätetty. Jatkovalmisteluna asiassa kaupunginhallituksen johtamisen jaosto voi valmistella talven 2016–17 aikana käytännesäännöt, jotka esimerkiksi merkittäisiin tiedoksi johtamisen jaostossa tai kaupunginhallituksessa. Käytännesäännöt olisivat näin eräänlainen johtamisjärjestelmän uudistamisesta päättäneen luottamushenkilöjohdon tiekartta luottamushenkilöiden ja viranhaltijajohdon toiminnan pelisäännöistä tulevan luottamushenkilöjohdon hyödynnettäväksi.

Pormestarin ja apulaispormestareiden palkat ja muiden luottamushenkilöiden palkkiot

Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja apulaispormestarit toimialalautakuntien puheenjohtajina sekä kaupunginhallituksen jäseninä. Pormestari ja apulaispormestarit ovat päätoimisia luottamushenkilöitä.

Pormestarin palkan lähtökohtia arvioitaessa voi nykyinen kaupunginjohtajan palkka olla mahdollinen lähtökohta pormestarin palkkatasolle. Vertailu valtion ja muiden kaupunkien palkkatasoon mahdollistaa arvioinnin vastaavaksi arvioituihin tehtäviin.

Nykyinen apulaiskaupunginjohtajan palkka on mahdollinen lähtökohta apulaispormestarin palkkatasolle. Apulaispormestarin tehtävä on kuitenkin uusi ja suoria vertailukohtia ei ole.

Pormestarin ja apulaispormestareiden palkkaus on arvioitava myös suhteessa viranhaltijajohdon palkkatasoon.

Valtuuston periaatepäätöksen mukaisesti kaupunginhallitusryhmien mahdollisuus osallistua täysipainoisesti kaupunginhallituksen työskentelyyn turvataan jatkovalmistelussa. Tarkasteltavaksi tulee luottamushenkilöiden palkkiosääntö.

Laissa ei edellytetä, että hallintosäännössä olisi määräyksiä luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista. Päätös voi olla siis myös erillinen eli nykyistä luottamushenkilöiden palkkiosääntöä vastaava.

06.06.2016

Kj/2

Kaupunginhallitusryhmien työskentelyyn vaikuttaa, että kaupunginhallituksessa on viisi päätoimista ja kymmenen sivutoimista luottamushenkilöä. Sivutoimisten jäsenten toimintaedellytykset on turvattava. Tämä tarkoittaa riittävän suurta kokous- ja/tai vuosipalkkiota. Tyhjentävää kuntalain 33.2 §:n luetteloa päätoimisista tai osa-aikaisista luottamushenkilöistä ei tule kuitenkaan kiertää suurilla vuosipalkkioilla. Lisäksi on otettava huomioon, että luottamushenkilön ansionmenetyks tulee korvattavaksi kokousten yms. ajalta.

Toimialalautakunta on uusi toimielin kaupungin kokonaisuudessa. Se on toimijana vahvempi kuin nykyisessä palkkiosäännössä vaativiksi lautakunniksi katsotut lautakunnat. Ottaen huomioon toimialalautakuntien aiempaa laajemman tehtäväkentän tulee nämäkin palkkiot arvioida uudelleen.

Esitys pormestarin ja apulaispormestareiden palkkauksesta ja luottamushenkilöiden palkkioista on tarkoitus tuoda valtuuston päätettäväksi syyskaudella 2016.

Kaupunginjohtajaa ja apulaiskaupunginjohtajaa koskevat virkajärjestelyt

Esitettävän hallintosäännön hyväksyminen merkitsee, että kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien virat lakkautetaan 1.6.2017 alkaen.

Kuntalain 41 §:n 4 momenttiin sisältyy säännökset kaupunginjohtajan asemasta siirryttäessä pormestarimalliin. Jos kaupunginjohtajan virka on täytettynä pormestarin toimikauden alkaessa, valtuusto siirtää viranhaltijan soveltuvaan toiseen virkaan tai työsopimussuhteeseen jäljellä olevaksi määräajaksi. Palvelussuhteen edut eivät saa olla epäedullisemmat kuin kaupunginjohtajan virkaan kuuluneet edut. Tämä tarkoittaa sitä, että kaupunginjohtajalle tulee tarjota uutta virkaa tai työsuhteista tehtävää nykyisillä palvelussuhteen ehdoilla.

Apulaiskaupunginjohtajien asemasta ei ole vastaavaa nimenomaista säännöstä. Heihin sovelletaan samoja periaatteita kuin muihin viranhaltijoihin. Nykyisen kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavan apulaiskaupunginjohtaja virkasuhde päättyy 30.6.2017, rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan virkasuhde päättyy 1.9.2017 ja sivistystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan virkasuhde päättyy 31.5.2019. Kaupunginjohtajan virkasuhde päättyy 31.5.2019. Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan virka on avoimena johtamisjärjestelmäuudistuksen voimaan tullessa.

Kansliapäällikkö, toimialajohtajat ja palvelukokonaisuuksien johtavat viranhaltijat

Esitetyssä organisaatiossa johtavia viranhaltijoita ovat keskushallinnossa kansliapäällikkö, osastojen päälliköt, tarkastusjohtaja ja keskushallinnon liikelaitosten toimitusjohtajat.

Toimialoilla johtavia viranhaltijoita ovat toimialajohtajat, palvelukokonaisuuksien johtajat ja toimialojen hallintojohtajat, pelastuskomentaja ja liikenneliikelaitoksen johtaja.

Kansliapäällikön tehtäväkokonaisuus muodostuu seuraavasti:

- valtuuston 16.3.2016 päätöksessä todetut tehtävät: kaupunginhallituksen esittelijä, toimialajohtajien esimies, keskushallinnon johtaja
- voimassa olevasta kaupunginhallituksen johtosäännöstä kaupunginjohtajan tehtävistä kansliapäällikölle siirrettävät tehtävät ja kaupunginkanslian johtosäännöstä kansliapäällikön tehtävät
- uuden keskushallinnon muodostumisesta seuraavat tehtävät: keskushallinnon liikelaitosten toimitusjohtajien esimiestehtävät sekä uuden laajemman kanslian johtotehtävät

Toimialajohtajan tehtäväkokonaisuudet muodostuvat seuraavasti:

- valtuuston 16.3.2016 päätöksessä todetut tehtävät: toimialalautakunnan esittelijä ja toimialan johtaminen. Toimialajohtajat ovat esittelijöinä itsenäisiä.
- voimassa olevista johtosäännöistä virastopäälliköiden tehtävistä toimialajohtajalle yhdistettävät usean virastopäällikön tehtävät
- kaupunginhallituksen johtosäännöstä apulaiskaupunginjohtajan tehtävistä toimialajohtajalle siirrettävä esimiestehtävä

Palvelukokonaisuuksien johtajien, liikelaitosten johtajien ja pelastuskomentajan johtajien tehtävät muodostuvat uuden organisaation mukaisesti. Erityistä toimivaltaa tarkennetaan jatkovalmistelussa.

Ylimmän johdon kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto sekä kokemusta johtamistehtävissä.

Palvelukokonaisuuden johtajan, liikelaitoksen johtajan ja pelastuskomentajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto sekä kokemusta johtamistehtävissä. Lisäksi on otettava huomioon se, mitä kelpoisuusehdoista on erikseen säädetty tai määrätty.

Kelpoisuusvaatimuksia on pyritty yhdenmukaistamaan ja ottamaan huomioon jo uusimpiin johtosääntöihin kirjatut johtajan kelpoisuusvaatimukset. Kaupunginvaltuuston päätöksellä otettavan ylimmän johdon; kansliapäällikön, toimialajohtajien ja tarkastusjohtajan kelpoisuusvaatimukset ovat ns. yleisjohtajan koulutusta ja johtamiskokemusta koskevat. Muuhun kuin ylimpään johtoon kuuluvien johtajien kelpoisuusvaati-

muksissa on huomioitu mahdolliset laista tai muista määräyksistä tulevat erityisvaatimukset.

Kansliapäällikön ja toimialajohtajien virkasuhteen muoto ja esimies-alaisuus

Kansliapäällikkö otetaan virkasuhteeseen enintään seitsemän vuoden määräajaksi. Toimialajohtajat otetaan virkasuhteeseen enintään seitsemän vuoden määräajaksi.

Pääsääntönä on viranhaltijan ottaminen virkasuhteeseen toistaiseksi, vain laissa tai asetuksessa erikseen säädetyissä tapauksissa viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi. Määräaikaisuus on mahdollista mm., jos sille on tehtävän luonteesta johtuva peruste, esimerkiksi se, että kyseessä on johtava tehtävä, jollaiseksi kunnallista viranhaltijalakia koskevassa hallituksen esityksessä on mainittu apulaiskunnanjohtajien virat.

Kansliapäällikön tehtävä on vastuultaan ja vaikuttavuudeltaan verrattavissa kunnanjohtajan tehtävään. Kansliapäällikkö toimii kaikkien kaupungin toimialojen ylimpänä viranhaltijana ja kaupunginhallituksen esittelijänä. Toimialajohtajat toimivat toimialojen ylimpinä viranhaltijoina ja lautakuntien esittelijöinä.

Pitkällä, seitsemän vuoden määräaikaisuudella yhtäältä turvataan jatkuvuus kaupungin hallinnossa ja toisaalta mahdollistetaan sellainen ylimmän johdon uudistuminen, jota on pidettävä perusteltuna kaupungin toimintaympäristön muutokseen ja kaupunkikehityksen uusiin haasteisiin vastaamisen kannalta.

Valtuuston päätöksessä 16.3.2016 todettiin, että jatkovalmistelussa on selvitettävä, voivatko toimialajohtajat olla substanssiasioissa vastuussa suoraan apulaispormestarille ja toimialalautakunnalle. Lisäksi todettiin, että esimies-alaisuus määrittävät pääasiallisesti tarkempien hallinto- ja johtosääntöjen valmistelun yhteydessä.

Selvityksessä on tulkittu substanssiasioissa vastuussa olemisen tarkoittavan esimies-alaisuutta ja siihen liittyvää määräysten antamista.

Apulaispormestari on luottamushenkilö ja puheenjohtajana osa lautakuntaa, joten apulaispormestari ei voi yksin määrätä viranhaltijaa. Lautakunta ei kollektiivina voi olla esimies.

Ainoa luottamushenkilön suora määräämisoikeus viranhaltijaan on pormestarilla kansliapäällikköön. Pormestari on luottamushenkilö, mutta samalla johtaa kaupunkia kaupunginjohtajan sijasta.

Valtuuston periaatepäätöksen mukaisesti kansliapäällikkö on toimialajohtajien esimies.

06.06.2016

Kj/2

Kansliapäällikön johtajasopimus

Kansliapäällikön viranhoitomääräystä täydennetään valtuuston periaatepäätöksen mukaisesti johtajasopimuksella.

Kuntalain 42 § määrää kunnan ja kunnanjohtajan johtajasopimuksesta. Laki ei koske kansliapäällikköä, mutta lainsäädäntöä on hyödynnetty johtajasopimuksen valmistelussa. Kunnanjohtajan johtajasopimukseen voidaan ottaa määräyksiä kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan työnjaosta. Kunnanjohtajan johtajasopimukseen voidaan ottaa määräyksiä menettelytavoista, joilla kunnanjohtajan viran hoitamiseen liittyvät erimielisyydet ratkaistaan 43 §:ssä tarkoitetun menettelyn sijasta. Johtajasopimuksessa voidaan sopia kunnanjohtajalle maksettavasta erokorvauksesta, jolloin sopimuksen hyväksyy valtuusto.

Estettä johtajasopimuksen tekemiselle kansliapäällikön kanssa ei ole.

Kuntalain 43 §:n erityissäännös kunnanjohtajan irtisanomisesta/siirrosta luottamuspuolan johdosta ei ole sovellettavissa muihin viranhaltijoihin. Kansliapäällikön osalta voivat kyseeseen tulla vain laissa tarkoitetut irtisanomisperusteet.

Johtajasopimus voidaan tehdä vapaaehtoisen irtisanoutumisen ehdoista, mutta se on kieltäytymistilanteessa vailla vaikutusta.

Kansliapäällikölle laaditaan johtajasopimus, jossa mainitaan vapaaehtoisen irtisanoutumisen ehdoista, mitä ko. tilanteessa korvattaisiin, kokonaispalkasta ja palkantarkistusperusteesta.

Hallintosääntö määrittää kansliapäällikön tehtävät, toimivallan ja kelpoisuudet. Kansliapäällikön palvelussuhteen ehdot määräytyvät kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen perusteella. Johtajasopimuksella ei voida huonontaa kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen määräyksiä.

Viranhoitomääräyksen antaa kaupunginhallitus kaupunginvaltuuston valintapäätöksen täytäntöönpanotoimenpiteenä. Johtajasopimuksen ja viranhoitomääräyksen tulee olla keskenään sopusoinnussa ja niiden tulee muodostaa yhtenäinen kokonaisuus.

Johtajasopimuksessa voidaan tarkentaa kansliapäällikön ja poliittisen johdon työnjakoa. Johtajasopimuksessa voidaan sopia miten kansliapäällikölle asetetaan tavoitteita ja miten tavoitteiden toteutumista arvioidaan.

Johdon valinta

Toimialajohto on tarkoitus valita vuoden 2016 aikana, jotta se voi aloittaa työskentelyn vuoden 2016 lopulla ja valmistella uutta organisaatiota.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, perustaa virat ja valtuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä kehottaa kaupunginkansliaa huolehtimaan kansliapäällikön ja toimialajohtajien virkojen laittamisesta julkiseen haakuun.

Muun johdon virkojen osalta täyttömenettelystä päätetään erikseen uudistuksen edetessä. Täyttömenettelystä päättää virkaan ottava toimielin.

On tarkoituksenmukaista, että uuteen organisaatioon perustettavat uudet virat ja tehtävät täytetään pääsäännön mukaan sisäisesti. Samassa yhteydessä päätetään tarvittavista virkajärjestelyistä siten, että ne tulevat voimaan 1.6.2017.

Henkilöstöperiaatteet

Kaupunginvaltuuston hyväksymän (24.4.2013) strategiaohjelman mukaan vakinaisen henkilöstön palvelussuhde turvataan, jos työorganisaatiomuutoksen vuoksi loppuu. Palvelussuhteen turvaaminen edellyttää henkilöstöltä valmiutta siirtyä tarvittaessa tehtävästä toiseen. Tätä periaatetta noudatetaan johtamisjärjestelmä uudistuksessa. Tehtäväjärjestelyissä noudatetaan lisäksi voimassa olevia kaupunginhallituksen hyväksymiä uudelleensijoituksen periaatteita.

Uuteen organisaatioon perustettavat uudet virat ja tehtävät täytetään pääsäännön mukaan sisäisesti, ellei valitseva viranomaislainen toisin päättä. Kun tehtävät täytetään sisäisesti, kohdennetaan ns. ilmoittautumismenettely aiemmin vastaavissa tehtävissä toimineille henkilöille.

Henkilöstösuunnittelulla varmistetaan, että jokaisella on paikka uudessa organisaatiossa. Henkilöstösuunnitelmat valmistellaan nykyisissä virastoissa ja liikelaitoksissa kaupunginkanslian erillisen ohjeen pohjalta.

Kaupungin täyttölupaohjeissa on ennakoitu muutosta ja linjattu siten, että erityisesti ylemmät esimiestehtävät sekä hallinto- ja muut tukipalvelutehtävät voidaan täyttää vain määräaikaisesti tässä vaiheessa. Myös em. tehtäväryhmien sijaisuudet tulee täyttää enintään 31.5.2017 saakka.

Muut tehtävät täytetään toiminnallisten tarpeiden mukaisesti täyttölupamenettelyä noudattaen.

Pääosa henkilöstöstä tulee jatkamaan entisissä tehtävissään uudessa organisaatiossa. Suurimmat muutokset koskevat johtotehtävissä sekä hallinto- ja tukipalveluissa toimivia henkilöitä. Mihin uuden organisaation rakenteeseen nykyiset yksiköt, työyhteisöt ja tiimit sijoittuvat, selviää viimeistään vuoden 2017 alkupuolella.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on valtuuston tehtyä päätöksen hallintosäännöstä, kehottaa kaupunginkansliaa tarkentamaan täyttömenettelyä ja virkajärjestelyjä valmistelun edetessä syyskauden 2016 alussa.

Yhteistoiminta

Johtamisjärjestelmäuudistukselle on laadittu kaupunkitasoinen yhteistoimintasuunnitelma, jota tarkennetaan valmistelun ja päätöksenteon edetessä. Valmisteluvaiheen asiasisältö ratkaisee, missä yhteistoimintaa kulloinkin toteutetaan.

Uudistuksen valmistelu ja henkilöstöperiaatteiden käsittely toteutetaan kaupungin yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Yhteistoiminnan tarkoituksena on antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa uudistukseen ja sen valmisteluun ennen päätöksentekoa. Yhteistoimintaa toteutetaan sekä edustuksellisesti kaupungin yhteistoimintaelimissä että suoraan niissä yksiköissä ja niiden henkilöiden kanssa, joita muutos koskee. Yhteistoiminnassa käsitellään uudistuksen perustelut, valmistelun aikataulut, vaihtoehdot ja vaikutukset.

Kevään 2016 valmistelussa (toimialat, palvelukokonaisuudet ja hallintosääntö) yhteistoimintaa on toteutettu yhteistoimintaelimissä. Kaupungin henkilöstötoimikunta on toiminut muutoksen seurantaryhmänä. Kun jatkovalmistelussa edetään alaorganisaatorakenteen muodostamiseen, siirtyy yhteistoiminnan painopiste virastoihin ja työyksiköihin, joissa muutosta käsitellään henkilöstön kanssa tarkemmin. Keskitetyllä viestinnällä on varmistettu, että jokainen yksikkö saa tietoa uudistuksen valmistelun etenemisestä ja aikatauluista.

Yhteistoimintasuunnitelman mukaisesti kaupunginjohtajan esitystä hallintosäännöksi kaupunginhallitukselle 6.6.2016 käsitellään yhteistoimintamenettelyssä. Yhteistoimintasuunnitelman 16.5.2016 tarkennettu aikataulu touko-kesäkuulle on toimitettu virastoille ja liikelaitoksille sekä julkaistu kaupungin Helmi-intrassa. Ajalla 2.6.-8.6.2016 yhteistoimintakäsittely toteutetaan kaupungin ylimmän johdon tilaisuudessa, virastojen hallinto- ja tukipalveluyksiköissä sekä virastojen ja liikelaitosten henkilöstötoimikunnissa tai vastaavissa yhteistoimintaelimissä. Kaupungin henkilöstötoimikunta antaa 10.6.2016 lausunnon kaupunginhallitukselle.

Varautuminen tietojärjestelmiä koskeviin muutoksiin

Kanslian toimesta on arvioitu organisaatiouudistuksen toteuttamisen mahdollisuus keskitettyjen tietojärjestelmien näkökulmasta. Tehdyn arvioinnin pohjalta ei ole ilmennyt ehdottomia esteitä siirtä uuteen organisaatorakenteeseen 1.6.2017 lukien.

ICT:hen kohdistuvien muutosten suunnittelussa ja toteutuksessa ensisijainen tavoite on toiminnan ja palvelujen jatkuvuuden turvaaminen. Kaikki tietojärjestelmiin kohdistuvat muutokset eivät ole kriittisiä toteuttaa 1.6.2017 mennessä ja ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan vain ne muutokset, jotka ovat kriittisiä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa ei tehdä järjestelmien sulauttamisia, laajennuksia tai tulevilla toimialoille muodostuvia tietojärjestelmien päällekkäisyyksien karsimista.

ICT:n muutostarve korostuu kolmella osa-alueella: kaupungin tietotekniikan perusinfrastruktuurissa, kaupungin keskistetyissä tietojärjestelmissä sekä hallintokuntien tuki- ja ydintoimintojen tietojärjestelmissä.

Perusinfrastruktuurin ja keskitettyjen tietojärjestelmien muutosten hallinta ja toteuttaminen on kriittisintä kaupungin perustoimintojen jatkuvuuden kannalta. Näiden muutosten toteuttaminen on kaupunginkanslian vastuulla ja kaupunginkanslia myös vastaa näiden muutosten kustannuksista ja budjetoinnista. Muutostöihin on varattu vuodelle 2017 n. 2,5 milj. euroa.

Virastot ja liikelaitokset ovat tunnistaneet tietojärjestelmäluetteloistaan ne järjestelmät, joihin kohdistuu muutostarpeita, sekä ne tietojärjestelmät, joiden muutokset on kriittistä toteuttaa 1.6.2017 mennessä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Näiden muutostöiden toteutus on virastojen ja liikelaitosten vastuulla ja ne vastaavat omiin järjestelmiinsä ja niiden liittyviin tehtävien muutosten kustannuksista ja budjetoinnista talousarvioraamin puitteissa. Muutostöiden kustannukset tarkentuvat toukokuun 2016 aikana.

Kaupunginkansliaan muodostetaan ICT-muutoshankkeen koordinaatio-ryhmä, jonka puheenjohtaja on tietotekniikkapäällikkö ja jäseninä keskeisten kaupunkiyhteisten tukipalvelujärjestelmien omistajat sekä edustajat kultakin tulevalta toimialalta.

Tuleville toimialoille muodostetaan nykyisistä virastoista ICT-ryhmät, jotka koordinoivat ja toteuttavat toimialalle kuuluvat ICT-muutostyöt.

Uudistuksen toteutuksen välittömät kustannukset

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Valtuuston 16.3.2016 hyväksyminen jatkovalmistelun periaatteiden mukaisesti uudistuksen tavoitteena on, että kaupungin toiminnan tuottavuus ja kustannustehokkuus paranevat. Valtuustokauden 2013–2017 osalta noudatetaan strategiaohjelman talous- ja tuottavuustavoitteita.

Johtamisjärjestelmän uudistamisen taloudellisista vaikutuksista oli valtuuston periaatepäätöksen 16.3.2016 perusteluissa tarkasteltu luottamushenkilöiden ja ylimmän johdon palkkoja ja palkkioita. Tavoitteena on, että luottamushenkilöiden ja ylimmän johdon palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma ei kasva.

Edellä on todettu, että uudistuksesta aiheutuu tietojärjestelmiin tehtävistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia.

Johtamisjärjestelmäuudistuksesta aiheutuu mm. nimenmuutoksia sekä luottamushenkilöelimiin että operatiiviseen organisaatioon. Näistä muutoksista aiheutuu viestintäkustannuksia.

Vaikutukset vuoden 2017 talousarvioon

Uusi valtuustokausi alkaa 1.6.2017. Talousarviovuoden 2017 talouden toteutumista käsittelee kaksi eri valtuustoa. Valtuustokauden vaihtumisen ajankohdan muutos ei kuitenkaan vaikuta talousarvion 2017 valmisteluun.

Nykyisellään kaupungin talousarvion rakenne noudattelee pääosiltaan virastorakennetta ja määrärahat toiminnoille on kohdennettu pääosin virastoittain. Esitetyssä toimialarakenteessa myös talousarvion rakenne muuttuu ja määrärahat toiminnoille kohdennetaan uudella tavalla.

Toimialarakenteeseen siirrytään uuden valtuuston aloittaessa kesken talousarviovuotta. Vuoden 2017 ensimmäiset viisi kuukautta on voimassa nykyinen organisaatio ja sen mukainen talousarvio. Kesäkuun 2017 alusta vuoden loppuun olisi voimassa uusi organisaatio ja uusi talousarviorakenne.

Vuoden 2017 talousarvio tulee valmisteltavaksi ja päätettäväksi nykyisen organisaation mukaan. Keväällä 2016 lauta- ja johtokunnat esittävät talousarvionsa normaalisti vuodelle 2017 ja talousarviosta päätetään marraskuussa 2016 koko vuodelle 2017. Ennen toimialarakenteen käyttöönottoa tullaan kevään 2017 aikana kaupunginvaltuustossa päättämään talousarvion muutoksista uuden organisaation mukaiseksi. Kevään 2017 aikana valmistellaan kaupunginvaltuustolle ehdotus teknisiksi talousarviomuutoksiksi, joissa määrärahat siirretään uuteen 1.6. aloittavaan organisaatioon ja määritellään uuden organisaation sitovat määrärahakohdat.

06.06.2016

Kj/2

Voimaantulo ja siirtymävaiheen tehtävät

Uusi johtamisjärjestelmä, pormestarimalli, lautakuntarakenne ja toimialamalli otetaan käyttöön 1.6.2017.

Hallintosäännön johtamista koskevat osat tulevat voimaan 1.6.2017.

Kaupungin toiminta jatkuu voimassaolevien johtosäntöjen mukaisesti vuoden 2017 toukokuun loppuun saakka. Nykyiset toimielimet käsittelevät ja päättävät nykyisten virastojen toimintaan liittyvistä johtosäännöissä olevista kunkin toimielimeen päätösvaltaan kuuluvista asioista.

Ennen johtosäännön voimaantuloa on tarpeen ryhtyä johtosäännön täytäntöönpanemiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin. Näitä toimenpiteitä ovat mm. toimialojen yksityiskohtaisesta organisaatorakenteesta päättäminen. Nämä päätökset on muutostilanteessa mahdollista tehdä kaupunginhallituksen johtamisen jaostossa. Menettely on vastaava kuin sosiaaliviraston ja terveystakeskuksen yhdistämisessä, jossa tulevaa organisaatiota koskevia päätöksiä tekin kaupunginhallituksen väliaikainen sosiaali- ja terveystakeskuksisto.

Lisäksi ennen hallintosäännön voimaantuloa vuoden 2017 puolella on tarpeen tehdä välttämättömiä johtosäännön toimeenpanoon liittyviä päätöksiä, jotka on johtosäännössä määritelty kansliapäällikön tai toimialajohtajien tehtäväksi. Nämä voivat olla esim. henkilöstöpäätöksiä, toimivallan delegointeja tai muita toimintatapoihin liittyviä päätöksiä. Tämän vuoksi on tarpeen päättää, että kansliapäällikön ja toimialajohtajien virkaan valittavat viranhaltijat voivat tehdä toimivaltaansa kuuluvia liittyviä päätöksiä ennen 1.6.2017. Vastaava ennakoiva toimivalta määriteltiin hallintokeskuksen, henkilöstökeskuksen ja talous- ja suunnittelukeskuksen yhdistämisessä tulevalle kansliapäällikölle.

Uusi valtuusto järjestäytyy kesäkuussa 2017, valitsee pormestarin, apulaispormestarin ja kaupunginhallituksen sekä valitsee uudet lautaja johtokunnat.

Hallintosäännön yksityiskohtaiset perustelut

Yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvataan keskeiset muutokset joita uuteen hallintosääntöön on tehty verrattuna voimassa oleviin johtosääntöihin. Laajempi hallintosäännön määräysten taustoja ja perusteluja koskeva muistio valmistellaan erikseen syksyllä 2016.

I osa Johdanto

1 luku Yleiset määräykset

1 § Hallintosäännön soveltaminen

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

06.06.2016

Kj/2

Pykälässä kuvataan hallintosäännön sisältö ja tarkoitus kaupungin hallinnon järjestämisestä koskevana asiakirjana.

II osa Kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestäminen

2 luku Toimielimet

1 § Kaupunginvaltuusto

Valtuuston koko säilyy ennallaan 85 valtuutetussa.

2 § Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitusta koskeviin määräyksiin on tehty pormestarimallin edellyttämät muutokset.

Kaupunginhallituksen jäsenistä ja varajäsenistä määrätään nykyisestä poiketen, että heidän tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

3 § Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto

Uuden toimielimen, elinkeinojaoston tehtäväksi on määritelty elinkeino-, kilpailukyky-, maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikan ohjaaminen. Puheenjohtajana toimii pormestari elinkeinojaoston ohjaamien asioiden strategisen merkityksen vuoksi. Jäsenet ja varajäsenet valitaan kaupunginhallituksen jäsenistä ja varajäsenistä, jotta kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen ohjausrooli vahvistuu.

Jäsenmääräksi on elinkeinojaostolle ja kaikille jäljempänä mainituille muille jaostoille määrätty yhdeksän.

4 § Kaupunginhallituksen konsernijaosto

Voimassa olevassa kaupunginhallituksen johtosäännössä konsernijaoston tehtävissä on mainittu asioita, joihin ei sisälly varsinaista päätöksentekoa. Näistä tehtävistä muodostetaan hallintosääntöön konsernijaoston tehtäväkuvaus ja kyseiset kohdat poistetaan konsernijaoston toimivaltamääräyksistä:

1 tehdä esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista sekä tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista tavoitteista,

2 seurata, että ne yhteisöt, laitokset ja säätiöt, joissa kaupungilla on määräysvaltaa, toimivat kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti, sekä huolehtia konsernivalvonnan toteuttamisesta,

3 käsitellä tytäryhteisöjen ja konserniin kuuluvien säätiöiden seurantaraportit ja muutoinkin seurata niiden toimintaa.

5 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mukaisesti valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi.

Tarkastuslautakunnan esityksestä on tähän pykälään sisällytetty tarkastuslautakunnan toimintaa ja kokoonpanoa koskevat määräykset. Pykälän momenttien järjestystä on muutettu. Esityksen tekstisisältöön ei ole puututtu. Kyseessä ovat perustellut yhteensovittamistoimenpiteet hallintosäännön sisäisen johdonmukaisuuden toteuttamiseksi.

Esityksen sisältöä koskevat perustelut sisältyvät tarkastuslautakunnan esitykseen (liite 2).

6 § Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on toimialalautakunta, joka huolehtii lähinnä nykyisten opetuslautakunnan ja varhaiskasvatuslautakunnan suomenkielisen työväenopiston ja ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan tehtävistä.

Lautakunnan puheenjohtajana toimii kasvatus- ja koulutustoimialan apulaispormestari. Lautakunnassa on 13 jäsentä samoin kuin jäljempänä tulevissa muissa lautakunnissa.

Lautakunnan jäsenten ja varajäsenten joukossa on oltava vähintään kaksi suomenkielisen ja kaksi ruotsinkielisen kieliryhmän edustajaa, koska lautakunnan suomenkielisen jaoston ja ruotsinkielisen jaoston puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat valitaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan jäsenistä ja varajäsenistä.

Nykyisin opetuslautakunnan 11 jäsenestä yhdeksän on suomenkielisestä kieliryhmästä ja kaksi ruotsinkielisestä kieliryhmästä. Jatkossa lautakuntaa voi kuulua enemmän kuin kaksi ruotsinkielisen kieliryhmän edustajaa ja lautakuntaan voidaan valita myös muita kuin suomenkielisen tai ruotsinkielisen kieliryhmän edustajia.

7 § Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto

8 § Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto

Kuntalain 6 luvun 30 § 4 momentin mukaan kaksikielisessä kunnassa asetetaan opetustoimen hallintoon erillinen toimielin kumpaakin kieliryhmää varten taikka yhteinen toimielin, joka jakautuu kieliryhmiä varten jaostoihin. Jaoston jäsenet on valittava asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä.

Tältä osin esitetään jatkettavaksi nykyistä käytäntöä, jonka mukaan opetustoimesta vastaavalla lautakunnalla on jaosto kumpaakin kieliryhmää varten.

Kuntalain 6 luvun 31 § 2 momentin mukaan valtuusto voi päättää, että jaoston jäseneksi, ei kuitenkin puheenjohtajaksi, voidaan valita muitakin kuin toimielimen jäseniä ja varajäseniä.

Tältä osin esitetään, että jaoston jäseneksi ja varajäseneksi voidaan valita muitakin kuin kasvatus- ja koulutuslautakunnan jäseniä tai varajäseniä, mutta jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava lautakunnan jäseniä tai varajäseniä. Nykyisin suomenkielinen jaosto koostuu opetuslautakunnan suomenkieliseen kieliryhmään kuuluvista jäsenistä. Jatkossa suomenkieliseen jaostoon voidaan valita myös muita kuin lautakunnan jäseniä tai varajäseniä.

9 § Kaupunkiympäristölautakunta

Pykälässä määrätään uudesta toimialalautakunnasta, jonka toimiala on muodostettu asuntolautakunnasta, asuntotuotantotoimikunnasta, kaupunkisuunnittelulautakunnasta, kiinteistölautakunnasta, rakennuslautakunnasta, yleisten töiden lautakunnasta, ympäristölautakunnasta sekä teknisen palvelun lautakunnan rakentamispalvelun ja tukkutorin toimialoista.

Lautakunnan puheenjohtajana toimii kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestari.

10 § Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

Pykälässä määrätään uudesta ympäristö- ja lupajaostosta.

11 § Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Pykälässä määrätään uudesta rakennusten ja yleisten alueiden jaostosta.

12 § Pelastuslautakunta

Pelastuslautakuntaan ei esitetä muutoksia. Kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan.

13 § Liikenneliikelaitoksen johtokunta

Liikenneliikelaitoksen johtokuntaan ei esitetä muutoksia verrattuna nykyiseen Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen johtokuntaan. Kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan.

14 § Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

06.06.2016

Kj/2

Pykälässä määrätään uudesta toimialalautakunnasta, jonka toimiala on muodostettu kaupunginmuseon johtokunnasta, kaupunginorkesterin johtokunnasta, kulttuuri- ja kirjastolautakunnasta, liikuntalautakunnasta, nuorisolautakunnasta ja taidemuseon johtokunnasta.

Lautakunnan puheenjohtajana toimii kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan apulaispormestari.

15 § Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuurijaosto

16 § Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaosto

17 § Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisajaosto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalla on kolme jaostoa.

18 § Sosiaali- ja terveyslautakunta

Pykälässä määrätään uudesta toimialalautakunnasta, jonka tehtävät ovat nykyisen sosiaali- ja terveyslautakunnan mukaiset.

Lautakunnan jäsenistä vähintään yksi ja hänen varajäsenensä on ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Lautakunnan puheenjohtajana toimii sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari.

19 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto

Pykälässä määrätään uudesta sosiaali- ja terveyslautakunnan jaostosta.

Jaoston tehtäviksi on määritelty ne tehtävät, joista tällä hetkellä vastaavat sosiaali- ja terveyslautakunnan ensimmäinen, toinen ja kolmas jaosto. Jaostojen tehtävien yhdistämisen taustalla on perustoimeentulotuen siirtyminen Kelan hoidettavaksi. Myöntämisen ja maksamisen lisäksi Kelan tehtäväksi siirtyy myös muutoksenhaku perustoimeentulotuen osalta. Tämä merkitsee jaostojen käsiteltäväksi saapuvien muutoksenhakujen vähentymistä erityisesti ensimmäisessä ja kolmannessa jaostossa. Jaostojen yhdistämisen tarkoituksena on paitsi taata muutoksenhakujen käsittelyn tehokkuus, myös turvata kuntalaisten oikeusasemaa edistämällä jokaisen oikeutta saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Jaostojen yhdistäminen edistää myös toiminnan yhdenmukaisuutta.

20 § Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta

Muutoksena nykyiseen on johtokunnan koon pienentäminen yhdeksästä jäsenestä viiteen.

06.06.2016

Kj/2

21 § Taloushallintoliikelaitoksen johtokunta

Johtokuntaan ei esitetä muutoksia.

22 § Työterveysliikelaitoksen johtokunta

Johtokuntaan ei esitetä muutoksia.

3 luku Pormestarit ja apulaispormestarit

1 § Pormestari

Kuntalain mukaan pormestari johtaa kaupunkia kaupunginjohtajan sijasta.

Nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajan tehtävänä on kunkin toimialallaan johtaa, valvoa ja kehittää kaupungin hallintoa sekä vastata siitä, että asetetut tavoitteet saavutetaan. Kaupunginjohtajan tehtävänkuvauksesta on siirretty soveltuvin osin pormestarin tehtävänkuvaukseksi se, että hän johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Uusia määräyksiä ovat se, että pormestari on päätoiminen luottamushenkilö ja että pormestari valitaan valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta. Tällä tavoin kuntavaalien tulos heijastuu kaupungin johtoon.

2 § Apulaispormestarit

Määräykset ovat uusia.

Apulaispormestari toimii oman toimialansa toimialalautakunnan puheenjohtajana. Apulaispormestareita on neljä.

Apulaispormestari on päätoiminen luottamushenkilö. Apulaispormestarit valitaan valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta, jotta kuntavaalien tulos heijastuu kaupungin johtoon.

3 § Pormestarin ja apulaispormestarien sijaisuudet

Jatkovalmisteluun.

4 luku Keskushallinto, tarkastusvirasto ja toimialat

1 § Keskushallinto

Keskushallinto muodostuu kaupunginkansliasta ja kolmesta liikelaitoksesta.

06.06.2016

Kj/2

2 § Kaupunginkanslia

Kaupunginkanslian tehtävät on muodostettu yhdistämällä nykyiset kaupunginkanslian, tietokeskuksen ja henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen tehtävät.

Lisäksi kaupunginkansliaan on yhdistetty hankintatoimen strategiset tehtävät hankintakeskuksesta.

Kaupunginkanslian rakenne pysyy nykyisenä muodostuen kuudesta osastosta.

Sisäinen tarkastus on siirretty talous- ja suunnitteluosastolta suoraan kansliapäällikön alaisuuteen.

Hallintosäännön 4 luvun 2 §:ssä mainittujen kaupunginkansliaa koskevien määräysten perustana on ollut kanslian nykyinen johtosääntö, johon on tehty seuraavat muutokset:

Elinkeino-osaston tehtäviin on lisätty innovaatio- ja kilpailukyky politiikkaa koskeva tehtävä, joka on aiemmin sisällynyt kanslian toimintasääntöön.

Hallinto-osaston tehtävissä on täsmennetty kaupungin hallintomenettelyn yleisen ohjauksen ja kehittämisen vastuuta sekä lisätty tehtäviin tietokeskuksesta hallinto-osastoon yhdistyvä keskusarkistoa koskeva tehtävä. Viimeksi mainitusta tehtävästä ja sen tulevaisuudesta päätetään jatkovalmistelussa.

Henkilöstöosaston tehtäviin on lisätty henkilöstön ja työyhteisöjen osaamisen kehittämistä koskeva tehtävä. Tämä kattaa Oiva Akatemian henkilöstöosastoon siirtyvät tehtävät.

Talous- ja suunnitteluosaston tehtäviin on lisätty tietokeskuksesta kansliaan yhdistyvät tilasto- ja tutkimustoimintaa ja sen koordinoitua koskevat tehtävät. Tehtävistä ja niiden tulevaisuudesta päätetään jatkovalmistelussa. Lisäksi osaston tehtäviin on lisätty hankintakeskuksesta osastoon yhdistyvä hankintatoimen tehtävä. Talous- ja suunnitteluosaston tehtäviin sisältyy hallinnon kehittäminen, jonka perusteella on mahdollista jatkovalmistelussa arvioida Oiva Akatemian tehtävien sijoittamista osaltaan myös talous- ja suunnitteluosastoon.

Sisäisen tarkastuksen siirrosta kansliapäällikön alaisuuteen johtuen talous- ja suunnitteluosaston tehtävistä on poistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arviointia koskeva tehtävä.

Tietotekniikka- ja viestintäosaston tehtävissä on täsmennetty kaupungin tietohallinnon ohjaus- ja kehittämisvastuuta ja viestintäasioita.

Lisäksi kaupunginkansliaa koskevaan osioon on tehty vähäisiä lähinnä kirjoitusasuun liittyviä täsmennyksiä.

3 § Keskushallinnon liikelaitokset

Hallintosäännössä palveluliikelaitoksen palvelutoiminnan tukipalvelujen tuottamista koskevista tehtävistä on poistettu ruokahuolto-, siivous-, hyvinvointi- ja hoivapalveluja koskeva maininta. Palveluliikelaitoksen tehtävänä on huolehtia palvelutoiminnan tukipalvelujen tuottamisesta. Tähän sisältyy myös hankintakeskuksesta palvelukeskusliikelaitokseen siirtyvät hankinnan varastotoiminnan logistiikkapalvelut.

Taloushallintoliikelaitoksen ja työterveysliikelaitoksen tehtäviin ei ole tehty muutoksia.

Liikelaitosten käyttönimien (Palvelukeskus Helsinki, Talpa, Työterveys Helsinki) mainitsemisesta hallintosäännössä luovutaan. Nimien käyttäminen on kuitenkin edelleen mahdollista.

4 § Tarkastusvirasto

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mukaisesti valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi.

Tarkastuslautakunnan esityksestä on tähän pykälään sisällytetty tarkastusvirastoa koskevat määräykset. Esityksen tekstisisältöön ei ole puututtu. Kyseessä on perusteltu yhteensovittamistoimenpide hallintosäännön sisäisen johdonmukaisuuden toteuttamiseksi.

Esityksen sisältöä koskevat perustelut sisältyvät tarkastuslautakunnan esitykseen (liite 2).

5 § Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Toimiala on muodostettu yhdistämällä tehtävät nykyisistä opetusvirastosta ja varhaiskasvatusvirastosta sekä ruotsinkielisestä ja suomenkielisestä työväenopistosta. Pykälässä on kuvattu toimialan ja sen neljän palvelukokonaisuuden tehtävät.

6 § Kaupunkiympäristön toimiala

Toimiala on muodostettu yhdistämällä tehtävät nykyisistä kaupunkisuunnitteluvirastosta, kiinteistövirastosta, asuntotuotantotoimistosta, rakennusvirastosta, rakentamispalvelusta, tukkutorista, rakennusvalvontavirastosta ja ympäristökeskuksesta.

Pykälässä on kuvattu toimialan ja sen kolmen palvelukokonaisuuden tehtävät.

06.06.2016

Kj/2

Toimialaan on yhdistetty liikuntaviraston ja pelastuslaitoksen rakennuttamistehtävät.

Kaupunkiympäristön toimialaan kuuluu lisäksi pelastuslaitos nykyisine tehtävineen ja liikenneliikelaitos nykyisine tehtävineen.

7 § Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Toimiala on muodostettu yhdistämällä tehtävät nykyisistä kaupunginkirjastosta, kaupunginmuseosta, kaupunginorkesterista, kulttuurikeskuksesta, liikuntavirastosta, nuorisoasiainkeskuksesta ja taidemuseosta.

Toimialan palvelukokonaisuudet ovat kulttuuri (sisältäen kulttuurikeskuksen, museot, orkesterin ja kirjaston), nuoriso ja liikunta.

8 § Sosiaali- ja terveystoimiala

Toimiala on muodostettu nykyisestä sosiaali- ja terveystoimialasta.

Pykälässä on kuvattu toimialan ja sen kolmen palvelukokonaisuuden tehtävät.

9 § Toimialojen hallinnot

Pykälässä on määritelty hallinnon järjestäminen. Kaikkien toimialojen hallintotoiminnot järjestetään yhdenmukaisesti, jotta uudistuksen periaatteiden mukaisesti kaupunkikokonaisuuden ohjattavuus paranee sekä kaupungin toiminnan tuottavuus ja kustannustehokkuus paranevat.

5 luku Johtavat viranhaltijat

Luvussa on määritelty keskushallinnon ja toimialojen johtavat viranhaltijat, näiden nimikkeet, johtamistehtävät, alaisuudet ja sijaistaminen.

Keskushallinnossa johtavia viranhaltijoita ovat kansliapäällikön lisäksi osastojen päälliköt ja liikelaitosten johtajat. Toimialoilla johtavia viranhaltijoita ovat toimialajohtaja, palvelukokonaisuuksien johtajat ja toimialojen hallintojohtajat. Kaupunkiympäristön toimialalla on lisäksi toimialan erityislainsäädäntöön perustuvia johtavia viranhaltijoita sekä pelastuslaitoksen ja liikenneliikelaitoksen johtaja.

1 § Johtavien viranhaltijoiden tehtävä

Pykälässä on määritelty johtavien viranhaltijoiden yleiset johtamistehtävät.

2 § Kansliapäällikkö

Pykälässä määrätään kansliapäällikön asemasta kaupungin ylimpänä viranhaltijana. Kansliapäällikkö nimitetään määrääjäksi ja hänen kanssaan tehdään johtajasopimus.

3 § Kaupunginkanslian muut johtavat viranhaltijat

Kaupunginkanslian muut johtavat viranhaltijat ovat osastojen päälliköt eli samat kuin nykyisessä kaupunginkanslian johtosäännössä.

4 § Keskushallintoon kuuluvien liikelaitosten johtavat viranhaltijat

Palvelukeskusliikelaitoksen, taloushallintoliikelaitoksen ja työterveysliikelaitoksen toimitusjohtajat ovat vastaavat kuin nykyisissä johtosäännöissä.

5 § Tarkastusviraston johtavat viranhaltijat

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mukaisesti valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi.

Tarkastuslautakunnan esityksestä on tähän pykälään sisällytetty tarkastusviraston johtavia viranhaltijoita koskevat määräykset.

Esityksen sisältöä koskevat perustelut sisältyvät tarkastuslautakunnan esitykseen (liite 2).

6 § Kasvatus- ja koulutustoimialan johtavat viranhaltijat

Kasvatus- ja koulutustoimialan johtaja toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan, sen jaostojen sekä toimialan apulaispormestarin esittelijänä. Toimialajohtaja nimitetään määrääjäksi.

Palvelukokonaisuuksia johtavat varhaiskasvatusjohtaja, perusopetusjohtaja ja [lukio- ja ammatillisen koulutuksen] johtaja sekä ruotsinkielisten palveluiden johtaja. Suomenkielisen työväenopiston sisällyttäminen lukio- ja ammatillisen koulutuksen palvelukokonaisuuteen edellyttää palvelukokonaisuuden nimen lisäksi myös palvelukokonaisuuden johtajan virkanimikkeen uutta arviointia jatkovalmistelussa.

7 § Kaupunkiympäristön toimialan johtavat viranhaltijat

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja toimii kaupunkiympäristölautakunnan, rakennusten ja yleisten alueiden jaoston ja toimialan apulaispormestarin esittelijänä. Toimialajohtaja nimitetään määrääjäksi.

Palvelukokonaisuuksia johtavat maankäyttöjohtaja, kaupungininsinööri ja palvelujohtaja.

06.06.2016

Kj/2

Rakennusvalvonnan tehtäviä johtava viranhaltija toimii ympäristö- ja lupajaoston esittelijänä rakennusvalvonta- ja rakennuslupa-asioissa.

Ympäristövalvonnan tehtäviä johtava viranhaltija toimii ympäristö- ja lupajaoston esittelijänä ympäristövalvonta- ja ympäristölupa-asioissa.

Rakennusvalvonnan ja ympäristövalvonnan johtavien viranhaltijoiden nimikkeet määritellään jatkovalmistelussa.

Pelastuslaitosta johtaa pelastuskomentaja, joka toimii pelastuslautakunnan esittelijänä.

Liikenneliikelaitosta johtaa toimitusjohtaja, joka toimii liikenneliikelaitoksen johtokunnan esittelijänä.

8 § Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan johtavat viranhaltijat

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja toimii kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan, sen jaostojen sekä toimialan apulaispormestarin esittelijänä. Toimialajohtaja nimitetään määräajaksi.

Palvelukokonaisuuksien johtajat ovat kulttuurijohtaja, liikuntajohtaja ja nuorisajohtaja.

9 § Sosiaali- ja terveystoimialan johtavat viranhaltijat

Sosiaali- ja terveystoimialan johtaja toimii sosiaali- ja terveyslautakunnan, sen jaoston sekä toimialan apulaispormestarin esittelijänä. Toimialajohtaja nimitetään määräajaksi.

Palvelukokonaisuuksia johtavat perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja ja sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja.

10 § Johtavien viranhaltijoiden sijaisuudet

Pykälässä määrätään sijaisten määräämisestä.

Pykälään on sisällytetty myös tarkastuslautakunnan esitys tarkastusviraston johtavien viranhaltijoiden sijaisuuksista. Sikäli kuin tarkastuslautakunnan esitykseen sisältyvä viittaus ”henkilöihin”, jotka voidaan määrätä tarkastusviraston muiden johtavien viranhaltijoiden sijaisiksi tarkoittaa myös työsuhteisia henkilöitä, tarkastusvirastossa on huolehdittava myös tarpeellisten väliaikaisten viranhoitomääräysten antamisesta tällaisille henkilöille.

6 luku Kaupunkikonserni

1 § Kaupunkikonserni

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvnro

FI02012566

06.06.2016

Kj/2

Pykälässä on määritelty kaupunkikonserni. Konsernin määritelmään ei ole tehty muutoksia.

2 § Konsernijohto

Pykälässä on määritelty konsernijohto. Muutoksena nykytilaan on, että konsernijohtoon kuuluvat kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajan sijasta pormestari, apulaispormestarit ja kansliapäällikkö.

Koska apulaispormestareilla on konserniohjaukseen liittyvää päätösvaltaa, heidät on tarpeen mainita hallintosäännön konsernijohtoa koskevassa pykälässä.

III osa Toimielinten, luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden toimivalta

7 luku 1 § Kaupunginvaltuuston toimivalta

Kaupunginvaltuuston tehtävistä nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön 7 §:n 9 kohdassa mainittu ”päättää kaupungin irtaimen omaisuuden myymisestä sekä vastikkeettomasta tai alle käypää arvoa tapahtuvasta luovuttamisesta, jos omaisuuden arvo ylittää 5 milj. euroa” on hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 7 kohdassa tarkistettu muotoon ”päättää kaupungin irtaimen omaisuuden luovuttamisesta, jos omaisuuden arvo ylittää 5 miljoonaa euroa”. Kyseessä ei ole sisällöllinen, vaan kirjoitustekninen muutos.

Kaupunginvaltuuston tehtävistä on poistettu kaupunginhallituksen johtosäännön 7 §:n 10 kohdassa mainittu ”hyväksyä johtosääntö toimivaltaa käyttävälle toimikunnalle ja sen alaiselle yksikölle”. Johtosääntö on käsitteenä poistettu kuntalaista ja kaupungin hallinnon perusteista päätetään yhdellä asiakirjalla, hallintosäännöllä.

Kaupunginvaltuuston tehtävistä nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön 7 §:n 11 kohdassa mainittu ”päättää opetustoimeen kuuluvan oppilaitoksen perustamisesta tai lakkauttamisesta opetuslautakunnan annettua asiasta lausuntonsa” on siirretty kasvatus- ja koulutuslautakunnan tehtäviin hallintosäännön 15 luvun 1 §:ään.

Kaupunginvaltuuston uutena tehtävänä on hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 12 kohtaan otettu ”päättää kansliapäällikön, toimialajohtajan ja tarkastusjohtajan virkaan ottamisesta sekä näiden virkojen ja viranhaltijoiden siirtämisestä toimialalta toiseen tai toimialan ja keskushallinnon välillä, jos virantoimitusvelvollisuus ei muutu.”

8 luku Kaupunginhallituksen ja sen jaostojen toimivalta

1 § Kaupunginhallituksen toimivalta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Pykälän 1 momentissa määrätään kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluvista asioista, joita koskevaa toimivaltaa kaupunginhallitus ei voi siirtää, ja 2 momentissa asioista, joista kaupunginhallitus voi päättää itse tai siirtää toimivallan muulle toimielimelle tai viranhaltijalle (ns. edelleenledelegointi). Vastaava jako ei-edelleenledegoitaviin ja edelleenledegoitaviin asioihin esiintyy myös hallintosäännön muissa toimivaltaa koskevissa määräyksissä.

Nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 1 ja 2 kohdan tehtävien toimivalta pysyy entisellään koskien kaupungin toiminnan seuraamisesta, tavoitteiden asettamista osaltaan ja kaupunkikonsernin ohjauksesta. Määräykset on jaoteltu uudestaan momentin 1 ja 2 kohtiin.

Nykyisessä kaupunginhallituksen johtosäännössä ei erikseen mainita päätösten tekemistä yhteisöjen ja säätiöiden perustamisesta. Selkeyden vuoksi hallintosääntöön esitetään 1 momentin 3 kohtaan kaupunginhallitukselle toimivalta päättää yhteisöjen ja säätiöiden perustamisesta. Sen sijaan toimivalta päättää yhteisöjen ja säätiöiden toimintaan liittymisestä tai siitä eroamisesta sisältyy jatkossakin kaupunginhallituksen yleistöimivaltaan, eikä asiaa mainita nimenomaisesti hallintosäännössä kaupunginhallituksen tehtävissä.

Voimassa olevaan johtosääntöön verrattuna kaupunginhallituksen toimivaltakohdasta esitetään poistettavaksi osakassopimusten, yhtiöjärjestysten ja muiden asiakirjojen hyväksyminen. Tehtävä on hallintosäännössä siirretty kaupunginhallituksen konsernijaostolle. Muutoksen tarkoituksena on päätöksenteon yksinkertaistaminen. Konsernijaosto tekee yhteisöjen perustamisesta esitykset kaupunginhallitukselle ja siten joka tapauksessa käsittelee perustamisvaiheen osakassopimukset, yhtiöjärjestykset ja muut vastaavat asiakirjat. Lisäksi konsernijaosto voimassa olevien johtosääntöjen mukaan antaa toimintaohjeet yhtiökokousedustajille, kun yhtiökokouksessa käsitellään taloudellisesti merkittäviä tai periaatteellisesti laajakantoisia asioita, kuten olennaisia yhtiöjärjestysmuutoksia.

Nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 3 kohtaa kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien sekä virasto- ja osastopäälliköiden palkkauksen tarkistamisesta on muokattu pykälän 1 momentin 8 ja 9 kohdissa koskemaan kansliapäällikköä sekä taloudellisesti merkittäviä paikallisia virka- ja työehtosopimuksia. Samalla kaupunginhallituksen toimivaltaan on siirretty tarkastusjohtajan palkasta ja siihen liittyvistä asioista päättäminen vastaavasti kuin kansliapäällikköä koskien. Tätä on pidettävä perusteltuna, jotta kaupungin viranhaltijoiden palvelussuhteen ehtoja koskeva toimivalta kokonaisuudessaan sisältyy samaan päätöksentekohierarkiaan, mikä pienentää riskiä siitä, että palvelussuhteiden ehdot alkavat eriytyä toisistaan.

Uusia kaupunginhallituksen tehtäviä 1 momentissa on viisi.

4 vastaa asiakirjahallinnon järjestämisen perusteista ja määrää asiakirjahallinnosta vastaavan viranhaltijan.

Arkistolain (831/1994) 9 §:n 1 momentin mukaan arkistotoimen järjestäminen kunnassa kuuluu kunnanhallitukselle. Kunnanhallituksen on määrättävä se viranhaltija tai toimihenkilö, joka johtaa kunnan arkistointia ja arkistonmuodostusta sekä huolehtii kunnan pysyvästi säilytetävistä asiakirjoista. Kaupunginhallituksen tehtäviin kuuluu näin ollen antaa ohjeistus asiakirjahallinnon järjestämisestä (käytännöt, vastuut, tehtävienjako, valvonta) ja päättää henkilö, joka johtaa asiakirjahallintoa.

5 vastaa, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet ja valvoo velvoitteiden toteutumista sekä päättää tietosuojavastavaan virkaan ottamisesta

Kaupunginhallitukselle lisätty uusi tehtävä perustuu EU:n tietosuojaasetukseen 2016/679, jossa säädetään tietosuojaan liittyvistä velvoitteista ja menettelyistä. Tietosuoja-asetusta sovelletaan 25.5.2018 alkaen, mutta tähän liittyvät toimenpiteet on käynnistettävä jo aiemmin.

6 vastaa kaupungin henkilöstöpolitiikasta.

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta.

7 päättää palvelukokonaisuuden johtajan, liikelaitoksen johtajan ja pelastuskomentajan sekä muiden kansliapäällikköä seuraavan alemman organisaatiotason johtavien viranhaltijoiden virkaan ottamisesta sekä näiden virkojen ja viranhaltijan siirtämisestä toimialalta toiseen tai toimialan ja keskushallinnon välillä, jos virantoimitusvelvollisuus ei muutu.

Nykyisen sääntelyn mukaan valtuusto ottaa virastopäälliköt ja liikelaitosten johtajat ja kaupunginhallitus osastopäälliköt. Uutta johtamisjärjestelmää vastaava ns. yksi yli -periaatteen mukainen ratkaisu on, että valtuusto ottaa kansliapäällikön ja toimialajohtajat, ja kaupunginhallitus seuraavan tason johtajat.

10 vahvistaa hallintosäännössä määrätyt muiden toimielinten päätöksentekoa koskevat rajat.

Muualla hallintosäännössä on useita kohtia, joissa muiden toimielinten tai viranhaltijoiden toimivalta on sidottu kaupunginhallituksen vahvistamiin rajoihin. Selkeyden vuoksi sama rajojen asettamisen toimivalta on mainittu myös kaupunginhallituksen tehtävänä.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa on tarkistettu kunnallisverosta, kiinteistöverosta tai sairausvakuutusmaksusta vapauttamisen sanamuotoa.

Nykyinen kaupunginhallituksen toimivalta päättää kaupungin maa- ja vesialueiden varaamisesta rakentamiseen on jaettu osin kaupunginhallituksen elinkeinojaostolle, joka päättää kaupungin omistamien yritys- ja teollisuustonttien varaamisesta elinkeinotoiminnan tarpeisiin.

Kaupunginhallituksen toimivaltaa rakennusluvan myöntämisen edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella suunnittelutarvealueella ja saman lain mukaisista, kunnan toimivaltaan kuuluvista poikkeamisista silloin, kun asiaan liittyy maankäytösopimus on tarkistettu siten, että se on edelleendelegoitavissa.

Voimassa olevan kaupunginhallituksen johtosäännön kirjausta on tarkennettu osakkeiden hankkimisen ja luovuttamisen osalta 2 momentin 4 kohdassa siten, että kaupunginhallitus päättää muidenkin kuin liikelaitosten toimintaan liittyvien osakkeiden hankkimisesta. Osakkeiden lisäksi hallintosääntöön on otettu selvyiden vuoksi mainintana myös osuudet. Kaupunginhallitus voi myös hyväksyä perusteet ja rajat, joiden mukaan muu toimielin tai viranhaltija päättää osakkeiden ja osuuksien hankkimisesta ja luovuttamisesta.

Tehtävä lausunnon antaminen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen poikkeamishakemuksen johdosta silloin, kun toimivalta lain mukaan kuuluu valtion viranomaiselle on poistettu lainsäädännön muuttumisen johdosta.

Uutena tehtävänä 2 momentin 5 kohdassa on, että ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, kaupunginhallitus päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan muu toimielin tai viranhaltija päättää palvelussuhdeasuntoja koskevista periaatteista.

Nykyisestä kaupunginhallituksen toimivallasta on siirretty kaupunginlakimiehelle toimivalta antaa selitys kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen. Muutoksen perustelut on esitetty jäljempänä 12 luvun 3 §:n perustelujen kohdalla.

Nykyisestä kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 a kohdasta koskien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä päätetään myöhemmin.

2 § Kaupunginhallituksen elinkeinojaoston toimivalta

Elinkeinojaosto on uusi toimielin ja sen tehtävät ovat uusia. Jaoston tehtävät ovat muotoiltu sitten, että ne muodostavat jaoston tarkoituksen

kannalta järkevän kokonaisuuden, joka erottuu kaupunginhallituksen yleistoimivallasta. Seuraavassa on esitetty perustelut elinkeinojaoston tehtäville pykälän 1 momentin 1-7 kohdassa.

Elinkeinopolitiikkaan sekä kilpailukyvyn kehittämiseen liittyvien periaatteiden linjaaminen sekä hankkeiden hyväksyminen on jaoston keskeinen ja laajin tehtäväkokonaisuus. Periaatteet ohjaavat kaupungin toimialojen toimintaa, liittyen erityisesti yritysmyönteisen hallinnon edistämiseen, yrityksille tarjottavien palveluiden kehittämiseen, avaintoimialojen kehittämiseen ja edelläkävijämarkkinoiden synnyttämiseen sekä logistiikkaan ja kansainväliseen saavutettavuuteen. Lisäksi jaosto voi tehdä kaupunginhallitukselle esityksiä elinkeinopoliittisesti merkittäville tytäryhteisöille ja -sätiöille asetettavista toiminnallisista tavoitteista.

Työllisyydenhoito kytkeytyy tiiviisti laajempaan elinkeino- ja koulutuspolitiikkaan sekä yrittäjyyden edistämiseen. Tehtävien osoittaminen elinkeinojaostolle edistää yritysten osaavan työvoiman saatavuutta ja ohjaa elinkeino-, koulutus-, ja työllisyyspolitiikan yhteensovittamista. Työmarkkinatilanne Helsingissä vaihtelee, joten työllisyydenhoidon periaatteet vaihtelevat työmarkkinamuutosten mukaisesti. Valtiolla on päävastuu työllisyydenhoidosta, joten valtion roolin muutokset vaikuttavat myös kaupungin työllisyyspalveluihin. Kunnan ja valtion työnjako vaatii yhteistä sopimista ja siihen liittyen kaupungin tahdon ja periaatteiden päättämistä. Työllisyydenhoidossa tehdään lisäksi erittäin paljon yhteistyötä pääkaupunkiseudulla, johon liittyvät periaatteet tulee myös linjata jaostossa.

Maahanmuuttopolitiikan periaatteiden linjaaminen ohjaa maahanmuuttoon liittyviä palveluita ja toimintaa koko kaupungissa. Maahanmuuttoon liittyvät ilmiöt ovat laajoja ja ovat usein yhteydessä valtion poliittisiin linjauksiin, joten myös kunnan ja valtion työnjako sekä yhteistyö edellyttävät yhteistä sopimista ja siihen liittyen kaupungin tahdon ja periaatteiden päättämistä. Maahanmuuttopolitiikka läpi leikkaa kaikki kaupungin toimialat, mutta sillä on erityisen tiivis kytkentä yrittäjyyden edistämiseen, työllisyyden hoitoon ja koulutuspolitiikkaan. Lisäksi maahanmuuttoon liittyen tehdään erittäin laajaa kansainvälistä yhteistyötä. Tehtävien osoittaminen elinkeinojaostolle edistää näiden toimintojen tiivistä yhteistyötä ja koordinaatiota.

Jaoston linjaamat periaatteet ohjaavat erityisesti kansainvälistä kaupunkiyhteistyötä, investointien houkuttelua sekä kaupungin yhteisen brändin ja markkinointistrategian laatimista ja toimeenpanoa.

Yliopistoyhteistyö liittyy olennaisella tavalla jaoston toimikenttään. Sillä on huomattava merkitys osaavan työvoiman saatavuudelle, osaamisperustan kehittämiseksi, yrittäjyyden edistämiseksi, kaupunkirakenteelle

(yliopistokampukset) ja tutkimuslähtöiselle innovaatiopolitiikalle sekä avaintoimialojen kehittämiseksi.

Innovaatorahaston varoja käytetään tulevaisuuden elinkeino- ja osaamisperustaa luovien investointihankkeiden ja projektien rahoitukseen. Rahaston käyttötarkoitus kytkeytyy suoraan elinkeinojaoston tehtäviin.

Kaupungin tontti- ja toimitilapolitiikka ovat kiinteässä yhteydessä elinkeinopolitiikkaan ja kaupungin kilpailukyvyyn kehittämiseen. Erityinen vaikutus niillä on kaupunkiin kohdistuviin investointeihin sekä yritysten sijoittumis- ja toimintaedellytyksiin. Lisäksi esimerkiksi tontinluovutusseidoilla voi olla merkittävä rooli innovaatiopolitiikan välineenä kaupungin avaintoimialojen, mm. ympäristöliiketoiminnan, älykkäiden teknologioiden sekä muotoilun edistämisessä.

Voimassa olevan kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin maa- ja vesialueiden

varaamisesta rakentamiseen. Esitettävän hallintosäännön mukaan elinkeinojaosto päättää kaupungin omistamien yritys- ja teollisuustonttien varaamisesta elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Muiden kaupungin maa- ja vesialueiden varaamisesta rakentamiseen päättäisi edelleen kaupunginhallitus. Lisäksi kaupunkiympäristön toimialalautakunnalle on delegoitu tonttien ja alueiden varauksista eräitä tehtäviä.

Elinkeinojaoston esittelijänä toimii valtuuston periaatepäätöksen linjausten mukaisesti kansliapäällikkö tai hänen määräämänsä viranhaltija.

3 § Kaupunginhallituksen konsernijaoston toimivalta

Hallintosäännöstä esitetään poistettavaksi konsernijaoston nykyinen tehtävä määrätä kaupungin edustajat yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokouksiin silloin, kun kokouksessa käsitellään hallintoelinten jäsenten tai tilintarkastajien valitsemista ja kun kaupungilla on yhtiöjärjestykseen, sääntöön tai sopimukseen perustuva oikeus nimetä jäseniä hallintoelimiin. Hallintosääntöön esitetään, että kaupunginlakimiehellä tai hänen määräämällään olisi oikeus edustaa kaupunkia yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokouksissa suoraan hallintosäännön nojalla. Yhtiö- ym. kokousedustajan nimeäminen on nykyisellään lähinnä tekninen toimenpide, konserniohjauksen kannalta olennaista on yhtiö- ym. kokousedustajalle annettavat toimiohjeet. Merkittävissä asioissa toimiohjeiden antaminen pysyy nykytilannetta vastaavasti konsernijaoston tehtävänä.

Hallintosäännön mukaan konsernijaosto:

1 nimeää kaupungin edustajat ja jäsen ehdokkaat yhteisöjen ja säätiöiden toimielimiin ja tilintarkastajiksi

Voimassa olevan kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan konsernijaosto antaa ohjeita hallintoelinten jäsenten ja tilintarkastajien valinnasta yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokousedustajille sekä valitsee kaupungin edustajat säätiöiden, avointen yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden hallintoelimiin. Kyseiset tehtävät on hallintosäännössä esitetty selkeämmässä muodossa, ja siten, että konsernijaosto päättäisi kaupungin edustajien ja jäsen ehdokkaiden nimeämisestä aina eli silloinkin, kun kaupungilla ei ole yhtiöjärjestykseen, sääntöön tai sopimukseen perustuvaa oikeutta nimetä jäseniä hallintoelimiin. Useimmissa tapauksissa kaupungin oikeus nimetä hallituksen jäseniä perustuukin suoraan kaupungin omistussuuteen yhtiössä, ei erilliseen sopimukseen, sääntöön tai määräykseen.

2 antaa toimiohjeita kaupunkia eri yhteisöissä ja säätiöissä edustavalle kaupungin kannan ottamiseksi käsiteltäviin asioihin, silloin kun kyseessä on taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen asia

Hallintosäännön esitys vastaa sisällöltään voimassa olevaa kaupunginhallituksen johtosäännön määräystä.

3 käyttää osakkeenomistajalle kuuluvaa päätösvaltaa silloin, kun päätös tehdään yhtiökokousta pitämättä ja kun kysymyksessä on taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen asia

Hallintosäännössä ei esitetä muutosta voimassa olevaan kaupunginhallituksen johtosääntöön kohdan muuttunutta numerointia lukuun ottamatta.

4 tekee vaatimuksen ylimääräisen yhtiökokouksen tai vastaavan kokouksen koollekutsumiseksi

Voimassa olevaan kaupunginhallituksen johtosääntöön ei sisällöllistä muutosta, sanamuotoa on hieman tarkennettu.

5 päättää osakassopimuksen ja muiden vastaavien asiakirjojen hyväksymisestä sekä niihin tehtävistä muutoksista.

Voimassa olevassa kaupunginhallituksen johtosäännössä kyseinen tehtävä on kaupunginhallituksella. Muutoksen tarkoituksena on päätöksenteon yksinkertaistaminen. Konsernijaosto tekee yhteisöjen perustamisesta esitykset kaupunginhallitukselle ja siten joka tapauksessa käsittelee perustamisvaiheen osakassopimukset, yhtiöjärjestykset ja muut vastaavat asiakirjat. Lisäksi konsernijaosto voimassa olevien johtosääntöjen mukaan antaa toimintaohjeet yhtiökokousedustajille, kun yh-

tiökokouksessa käsitellään taloudellisesti merkittäviä tai periaatteellisesti laajakantoisia asioita, kuten olennaisia yhtiöjärjestysmuutoksia.

Konsernijaoston esittelijänä toimii valtuuston periaatepäätöksen linjausten mukaisesti kansliapäällikkö tai hänen määräämänsä viranhaltija.

9 luku Pormestarin ja apulaispormestarin toimivalta

1 § Pormestarin toimivalta

Pykälässä määrätään pormestarin toimivallasta. Pormestarin tehtäviin sisältyy nykyisestä kaupunginhallituksen johtosäännöstä kaupunginjohtajan kaupungin johtamiseen liittyvät tehtävät.

Nykyisen johtosäännön mukaan kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajan tehtävänä on kunkin toimialallaan johtaa, valvoa ja kehittää kaupungin hallintoa sekä vastata siitä, että asetetut tavoitteet saavutetaan. Pormestarin kaupungin yleinen johtamistehtävä on edellä kuvattu 3 luvun 1 §:n kohdalla.

Keskushallinnon osalta on 1 momentin 1 kohdassa määrätty pormestari-
rille tehtävä keskushallinnon ja sen liikelaitosten seuraamisesta vastaa-
vasti kuin nykyisin kaupunginkanslia kuuluu kaupunginjohtajan toimia-
laan.

Pormestarin tehtäviin kuuluvat 1 momentin 2 kohdan osallisuuteen ja 1 momentin 3 kohdan edunvalvontaan liittyvät tehtävät, jotka ovat uusia nykyisiin johtosääntöihin verrattuna.

Pormestarilla, samoin kuin apulaispormestareilla toimialoillaan, on ehdotuksen mukaan 1 momentin 4 kohdassa toimivalta antaa ohjeita kaupunkia eri yhteisöissä ja säätiöissä edustaville kaupungin kannan ottamiseksi asioissa, jotka eivät ole periaatteellisesti tai taloudellisesti niin merkittäviä, että ne pitäisi käsitellä toimielimessä (konsernijaostossa). Kyseessä on nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan kaupunginjohtajan toimivaltaan kuuluva asia.

Vastaavasti pormestarilla, samoin kuin apulaispormestareilla toimialoil-
laan, on ehdotuksen mukaan 1 momentin 5 kohdassa osaltaan vastuu
kaupungin edun valvomisesta niissä yhteisöissä ja säätiöissä, joissa
kaupungilla on määräysvaltaa. Kyseessä on nykyisen kaupunginhalli-
tuksen johtosäännön mukaan kaupunginjohtajan ja apulaiskaupungin-
johtajien toimivaltaan kuuluva asia. Maininta liikelaitoksista on poistettu
teknisenä korjauksena verrattuna esitykseen johtamisen jaostolle
16.5.2016, koska liikelaitoksia koskevat uuden hallintosäännön eri
määräykset.

Pormestarin otto-oikeuteen 1 momentin 6 kohdassa ja lausuntojen antamiseen 1 momentin 7 kohdassa liittyvä toimivalta on sama kuin nykyisin kaupunginjohtajalla. Otto-oikeuden käyttämisestä koskevat määräykset kuuluvat muutoin jatkovalmistelun piiriin.

Pormestarin tehtävä 1 momentin 8 kohdassa antaa ympäristösuojelulain 102 §:n nojalla määräyksiä mm. liikenteen rajoittamisesta on sama kuin nykyisin kaupunginjohtajalla, mutta sanamuotoa on tiivistetty,

Pormestarin toimivalta 1 momentin 9 kohdassa kaupunginhallituksen määrärahojen käytöstä on vastaava kuin nykyisin kaupunginjohtajalla perustuen kaupunginhallituksen päätökseen 29.10.2001 1416 §.

Pormestarin toimivallasta ovat edelleendelegoitavissa 2 momentissa määrätyt tehtävät.

Kaupunginjohtajan nykyinen toimivalta päättää kaupungin markkinointia sekä suhde- ja tiedotustoimintaa koskevista asioista on jaettu. Pormestarin tehtävänä on 2 momentin 1 kohdassa päättää kaupungin viestintää sekä suhde- ja tiedotustoimintaa koskevista asioista. Elinkeinojaoston toimivaltaan 8 luvun 2 §:n 4 kohdassa kuuluu päättää kansainvälisiä asioita ja kaupunkimarkkinointia koskevista periaatteista sekä seurata niiden toteutumista.

Nykyinen kaupunginjohtajan tehtävä päättää kaupunginhallituksen hallinnassa olevien huonetilojen luovuttamisesta ulkopuolisten käytettäväksi on tarkistettu 2 momentin 2 kohdassa muotoon päättää kaupungintalon ja siihen liittyvien edustustilojen käytöstä.

2 § Apulaispormestarin toimivalta

Pykälässä määrätään apulaispormestarin toimivallasta.

Apulaispormestareiden tehtäviin sisältyy nykyisestä kaupunginhallituksen johtosäännöstä apulaiskaupunginjohtajien tehtävistä toimialan seuraamiseen liittyvä tehtävä (1 momentin 1 kohta).

Apulaispormestareiden tehtäviin kuuluvat omalla toimialallaan 1 momentin 2 kohdan osallisuuteen ja 1 momentin 3 kohdan edunvalvontaan liittyvät tehtävät, jotka ovat uusia nykyisiin johtosääntöihin verrattuna.

Apulaispormestareilla on toimialoillaan ehdotuksen mukaan 1 momentin 4 kohdassa toimivalta antaa ohjeita kaupunkia eri yhteisöissä ja säätiöissä edustaville kaupungin kannan ottamiseksi asioissa, jotka eivät ole periaatteellisesti tai taloudellisesti niin merkittäviä, että ne pitäisi käsitellä toimielimessä (konsernijaostossa). Kyseessä on nykyisen kau-

06.06.2016

Kj/2

punginhallituksen johtosäännön mukaan kaupunginjohtajan toimivaltaan kuuluva asia.

Apulaispormestareilla on toimialoillaan ehdotuksen mukaan 1 momentin 5 kohdassa osaltaan vastuu kaupungin edun valvomisesta niissä yhteisöissä ja säätiöissä, joissa kaupungilla on määräysvaltaa. Kyseessä on nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien toimivaltaan kuuluva asia. Maininta liikelaitoksista on poistettu teknisenä korjauksena verrattuna esitykseen johtamisen jaostolle 16.5.2016, koska liikelaitoksia koskevat uuden hallintosäännön eri määräykset.

10 luku Toimialalautakunnan yleinen toimivalta

1 § Toimialalautakunnan yleinen toimivalta

Pykälässä määritellään toimialalautakuntien yleinen toimivalta, joka on kaikilla toimialalautakunnilla sama. Yleistä toimivaltaa täydentävät ja täsmentävät kunkin toimialalautakunnan omaa erityistä toimivaltaa koskevat määräykset.

Yleinen toimivalta on muodostettu kokoamalla yhteen nykyisten lautakuntien ja johtokuntien yleistä toimivaltaa koskevat määräykset. Samalla toimivaltamääräyksiä on harmonisoitu ja määräykset muotoiltu yleiseen muotoon poistamalla niistä virasto- ja/tai toimintokohtainen erityissääntely (esimerkiksi erityyppiset hinnat ja maksut). Lukuun ottamatta toimialan tavoitteista tai palvelukokonaisuutta seuraavan tason organisaatiosta päättämistä taikka toimialan hallintojohtajan ja palvelukokonaisuusjohtajan suoran alaisen virkaan ottamista, toimialalautakunnan yleinen toimivalta on edelleendelegoitavaa, jolloin toimialalautakunta voi päätöksensä mukaisesti siirtää sitä myös tarkoituksenmukaisella tavalla toimialan viranhaltijalle.

11 luku Liikelaitoksen johtokunnan ja johtajan yleinen toimivalta

1 § Liikelaitoksen johtokunnan yleinen toimivalta

2 § Liikelaitoksen johtajan yleinen toimivalta

Luvussa määritellään kaikkien liikelaitosten johtokuntien ja johtajien yleinen toimivalta. Yleinen toimivalta on muodostettu kokoamalla nykyisten johtokuntien ja johtajien yleistä toimivaltaa koskevat määräykset ja tarkistamalla niitä.

12 luku Toimivalta keskushallinnossa

1 § Kansliapäällikön toimivalta

Kansliapäällikön tehtävät on muodostettu nykyisistä kansliapäällikön tehtävistä, johtamisjärjestelmän uudistamisen myötä kansliapäällikölle osoitetuista tehtävistä ja nykyisestä kaupunginhallituksen johtosäännöstä kaupunginjohtajalta siirretyistä hallinnollisista tehtävistä.

Kansliapäällikön tehtävänä 1 momentin 1 kohdan mukaan on antaa toimialajohtajalle ja muille vastuuhenkilöille tarvittaessa menettelytapoja ja määräyksiä sekä antaa hallintoa koskevia määräyksiä ja ohjeita. Kyseessä ovat aiemmat kaupunginjohtajan tehtävät (Khn johtosäännön 14 § 2 kohta ja 15 § 2 kohta); sanamuotoja on tarkistettu toimialamalliin.

Kansliapäällikölle on keskitetty viranhaltijatasolla kaupungin konserni-johtamisen kokonaisvastuu. Kansliapäällikkö seuraa konsernirakenteen toimivuutta ja tekee ehdotuksia konsernirakenteen kehittämisestä. Konserniohjauksessa kansliapäällikön tehtävänä on hallintosäännön 12 luvun 1 §:n mukaan:

2 vastata kaupunkikonsernin kokonaisedun huomioon ottamisesta niissä yhteisöissä, liikelaitoksissa ja säätiöissä, joissa kaupungilla on määräysvaltaa.

Kyseinen tehtävä kuuluu voimassa olevien johtosääntöjen mukaan kaupunginjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajille. Tehtävä on esitettävässä hallintosäännössä siirretty osaltaan pormestarille ja apulaispormestareille. Maininta siitä, että vastuu on osaltaan luottamushenkilöillä, on tarpeen, koska kansliapäällikön vastuusiin on koordinoinnin mahdollistamiseksi syytä sisällyttää kuntalain 47 §:n 1 momentissa tarkoitettu siitä huolehtiminen, että kaupungin tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kaupunkikonsernin kokonaisuus. Vastuiden tarkempi jakautuminen muodostuu käytännön kautta.

Toimivalta varautumisesta ja jatkuvuudenhallinnasta 1 momentin 3 kohdassa on siirretty nykyisestä kaupunginhallituksen johtosäännöstä kaupunginjohtajan toimialan kuvauksesta ja sanamuotoa on tarkistettu.

Toimivalta asettaa kahta tai useampaa toimialaa käsittelevät työryhmät 1 momentin 4 kohdassa on siirretty ja tarkistettu kaupunginjohtajan tehtävästä asettaa kahden tai useamman kaupunginjohtajiston jäsenen toimialaa käsittelevät työryhmät.

Kaupunginkanslian toimintasäännön hyväksyminen 1 momentin 5 kohdassa on nykyinen tehtävä ennallaan.

Toimivalta 1 momentin 6 kohdassa toimialajohtajan, palvelukokonaisuuden johtajan ja liikelaitoksen johtajan palkkaukseen liittyen on uusi.

06.06.2016

Kj/2

Toimivalta 1 momentin 7 kohdassa viran ja viranhaltijan siirtämisestä toimialojen välillä on nykyistä kaupunginjohtajan toimivaltaa voimassa olevan hallintosäännön 20 §:stä. Kaupunginhallituksen tehtäviin kuuluu henkilöstöpolitiikasta päättäminen ja mm. näiden linjausten toimeenpanemiseen tai organisaatiomuutoksiin liittyvät henkilöstön siirtäminen on täytäntöönpaneva tehtävä.

Toimivalta 2 momentin 1 kohdassa hakea kaupungin puolesta Euroopan unionin rahoitusta on siirretty rakennus- ja ympäristötoimen apulaiskaupunginjohtajan tehtävistä kaupunginhallituksen johtosäännön 13 §:n 3 momentista. Euroopan unionin rahoitusta haetaan paljolti mm. elinkeinojen kehittämiseen, työllisyyteen ja kansainvälisiin hankkeisiin liittyen. Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päättää näitä koskevista periaatteista, joten rahoituksen hakeminen tapahtuu näiden linjausten pohjalta.

2 § Henkilöstöjohtajan toimivalta

Henkilöstöjohtajan tehtäviin on siirretty nykyisestä kaupunginhallituksen johtosäännöstä kaupunginjohtajalta henkilöstöhallinnollinen tehtävä ja eräitä kaupunginhallituksen henkilöstöjohtajalle edelleendelegoimia tehtäviä.

Tehtävät 1 momentin 1 ja 6 kohdassa ovat nykyisestä kaupunginkanslian johtosäännöstä.

Toimivalta 1 momentin 2 kohdassa virka- ja työehtosopimusten toimeenpanosta on tarkistettuna nykyinen kaupunginjohtajan tehtävä päättää virka- ja työehtosopimusten sekä muiden sopimusten täytäntöönpanosta virastopäälliköiden osalta.

3 päättää tehtävien vaativuusluokittelusta ja siihen perustuvasta palkasta.

Uusi tehtävä, jonka perusteluna on, että uuteen toimialamalliin siirryttäessä työnantajan vastuulla on, että tehtävän vaativuuden mukaiset palkat ovat virka- ja työehtosopimusten mukaisia ja ne on määritelty yhtenäisin perustein. Nykytilanteessa tehtävien vaativuuksien arvioinnissa ja tehtäväkohtaisissa palkoissa on suuria eroja virastojen välillä, mikä aiheuttaa palkkariitoja sekä korotuspaineita palkkoihin. Keskitetty vaativuuden arviointi ja palkasta päättäminen varmistavat yhtenäisen, oikeudenmukaisen ja virka- ja työehtosopimusten mukaisen palkkapolitiikan.

Toimivalta 1 momentin 4 kohdassa hyväksyä kaupungin puolesta sellaiset paikalliset virka- ja työehtosopimukset, joilla ei ole taloudellisesti

merkittävää vaikutusta on nykyisin kaupunginhallituksen päätöksellä (Khs 24.2.2014 § 239) edelleen delegoitu henkilöstöjohtajalle.

Toimivalta 1 momentin 5 kohdassa panna täytäntöön vuosittaiset palvelussuhdeasuntojen vuokratarkistukset on nykyisin kaupunginhallituksen päätöksellä (Khs 17.12.2007 § 1630) edelleen delegoitu henkilöstöjohtajalle.

3 § Kaupunginlakimiehen toimivalta

Kaupunginlakimiehen toimivaltaa koskevat määräykset 1 momentin 1-4 kohdassa ovat nykyisestä kaupunginkanslian johtosäännöstä.

Kaupungin puhevallan käyttöä koskeva toimivaltamääräys kattaa jatkossa myös kaupunginvaltuuston päätöksiä koskeviin valituksiin vastaamisen, mikä nykyisin kuuluu kaupunginhallituksen toimivaltaan. Kaupunginvaltuuston päätöksistä voidaan valittaa vain laillisuusperusteella, joten valitukseen vastaaminen on yksinomaan oikeudenkäyntitoimi, johon ei sisälly tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Muutos ei olennaisesti kavenna kaupunginhallituksen mahdollisuuksia päättää kaupungin puhevallan käytöstä oikeudenkäyntiasioissa, koska kaupunginhallituksella on nykyisen johtosäännön mukaan mahdollisuus yksittäistapauksessa päättää kaupungin puhevallan käytöstä toisin kuin johtosäännössä muuten on määrätty. Tämä mahdollisuus säilyy myös uudessa hallintosäännössä. Edellä todetun lisäksi kaupunginhallituksella on myös otto-oikeus kaupunginlakimiehen päätöksiin.

Toimivalta päättää vahingonkorvauksesta on 1 momentin 5 kohtaan muokattuna siirretty kaupunginjohtajan tehtävä kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 13 kohdasta.

Toimivalta perintöihin, lahjoitettuun tai testamentattuun omaisuuteen liittyen on 1 momentin 6 kohtaan muokattuna siirretty kaupunginjohtajan tehtävä kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 14 kohdasta.

Pykälän 2 momentin mukaan ellei toimivallasta ole muutoin määrätty, kaupunginhallituksen konsernijaosto toisin päätä tai ellei kaupunginlakimies ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle, kaupunginlakimies käyttää kaupungin puhevaltaa yhtiö-, yhtymä- ja vuosikokouksissa ja silloin, kun yhtiökokousta pitämättä tehdään päätös asiassa, joka ei ole taloudellisesti merkittävä tai periaatteellisesti laajakantoinen.

Voimassa olevassa kaupunginhallituksen johtosäännössä kyseinen tehtävä on kaupunginhallituksen konsernijaostolla. Muutoksen tarkoituksena on päätöksenteon yksinkertaistaminen. Yhtiö- ym. kokousedustajan nimeäminen on nykyisellään lähinnä tekninen toimenpide, konserniohjauksen kannalta olennaisia ovat yhtiö- ym. kokousedusta-

jalle annettavat toimiohjeet. Merkittävässä asioissa toimiohjeiden antaminen on nykytilannetta vastaavasti konsernijaoston tehtävä. Tarvittaessa konsernijaosto voi jatkossa ottaa yksittäistapauksessa myös yhtiö- ym. kokousedustajan valinnan päätettäväkseen vastaavasti kuin edellä on todettu kaupunginhallituksen mahdollisuudesta päättää puhevallan käytöstä toisin kuin hallintosäännössä muuten on määrätty.

4 § Rahoitusjohtajan toimivalta

Rahoitusjohtajan tehtäviin on siirretty nykyisestä kaupunginhallituksen johtosäännöstä kaupunginjohtajalta talouteen liittyviä täytäntöönpanevia tehtäviä.

Toimivalta rahavarojen sijoittamisesta 1 momentin 1 kohdassa on ennallaan kaupunginjohtajan tehtävä kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 6 kohdassa.

Toimivalta lainoihin liittyen 1 momentin 2 kohdassa on ennallaan kaupunginjohtajan tehtävä kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 7 kohdassa.

Toimivalta kiinnityksiin ja vakuuksiin liittyen 1 momentin 3 kohdassa on ennallaan kaupunginjohtajan tehtävä kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 8 kohdassa.

Toimivalta kaupungin vakuutusasioiden hoitamisesta 1 momentin 4 kohdassa on ennallaan kaupunginjohtajan tehtävä kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 8 kohdassa.

Toimivaltaan keskushallinnon osalta 1 momentin 5 kohdassa on tarkistettuna siirretty kaupunginjohtajan toimivalta maksujen, korvausten ja muiden saatavien vapauttamisesta kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 10 kohdassa.

Toimivalta irtaimen omaisuuden siirtämisestä kaupungin organisaation sisällä 1 momentin 6 kohdassa on ennallaan kaupunginjohtajan tehtävä kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 15 kohdassa.

Toimivalta valtionosuuksista 1 momentin 7 kohdassa on ennallaan kaupunginjohtajan tehtävä kaupunginhallituksen johtosäännön 15 §:n 17 kohdassa.

5 § Taloushallintoliikelaitoksen johtajan erityinen toimivalta

Taloushallintoliikelaitoksen johtajan erityisessä toimivallassa on koira-verolain soveltamiseen liittyviä tehtäviä.

13 luku Tarkastuslautakunnan ja -viraston toimivalta

Lukuun on sisällytetty tarkastuslautakunnan esitys tarkastustoimen toimivallasta sellaisenaan, lukuun ottamatta tarkastusjohtajan palkasta ja siihen liittyvistä asioista päättämistä koskevaa toimivaltaa, jonka osalta on johdonmukaista, että päätökset tehdään kaupunginhallituksessa eli samassa toimielimessä kuin kansliapäällikköä koskevat vastaavat päätökset. Koska kyseessä ei ole tarkastuslautakuntaa koskeva määräys, kaupunginhallitus voi kuntalain 121 §:n 3 momentin estämättä poiketa lautakunnan esityksestä tältä osin.

Tarkastuslautakunnan esityksen perustelut ilmenevät liitteessä 2 olevasta tarkastuslautakunnan päätöksestä.

14 luku Toimialojen johtavien viranhaltijoiden yleinen toimivalta

Luvussa on määritelty toimialajohtajien yleinen toimivalta.

1 § Toimialajohtajan yleinen toimivalta

Toimialajohtajien toimivalta on muodostettu yhdistämällä nykyisten johtosääntöjen virastopäälliköiden yleisiä tehtäviä ja toimialamalliin liittyviä tehtäviä.

Erityinen toimivalta toimialoilla

Hallintosäännön 15–18 luvussa on määrätty erityisestä toimivallasta toimielimissä eli lautakunnissa ja jaostoissa. Toimialojen johtavien viranhaltijoiden erityinen toimivalta määritellään jatkovalmistelussa, kun työnjakoa palvelukokonaisuuksien sisällä ja niiden välillä tarkennetaan.

15 luku Erityinen toimivalta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

1 § Kasvatus- ja koulutuslautakunnan erityinen toimivalta

Varhaiskasvatustoimen ja opetustoimen voimassa olevissa johtosäännöissä on useita sisällöllisesti toisiaan vastaavia toimivaltamääräyksiä, jotka on hallintosääntöesityksessä sovitettu yhteen. Koska opetuslautakunnalla on jo nykyisellään suomenkielinen ja ruotsinkielinen jaosto toisin kuin varhaiskasvatustalokunnalla, osa saman sisältöisistä asioista päätetään tällä hetkellä eri tasolla: Opetustoimessa toimivalta on jo voimassa olevassa johtosäännössä jaettu lautakunnan ja jaostojen sekä koulujen johtokuntien kesken, kun taas varhaiskasvatuksessa ainoa toimielin, jolle johtosäännössä on määrätty toimivaltaa, on lautakunta.

Hallintosääntöesityksessä on lähdetty siitä, että uusi kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää molempia kieliryhmiä koskevista periaatetason ratkaisuisista ja jaostot omien kieliryhmiensä osalta toiminnan ja palvelujen järjestämiseen liittyvistä asioista. Koulujen johtokuntia koskevat hal-

lintosäännön määräykset tulevat käsittelyyn jatkovalmistelun yhteydessä.

Johtavien viranhaltijoiden osalta voimassa olevissa johtosäännöissä on toimivaltamääräyksiä molempien virastojen päälliköille sekä opetusviraston osastopäälliköille. Hallintosääntöesityksessä lähtökohtana on, että toimialajohtajan toimivaltaan määrätään vain ne tehtävät, jotka koskevat useaa palvelukokonaisuutta tai koko toimialaa, ja palvelukokonaisuuksien johtajien toimivaltaan vain ko. palvelukokonaisuutta koskevat tehtävät.

Hallintosääntöesitykseen on tehty lisäksi useita lähinnä teknisiä muutoksia nykyisiin johtosääntöihin verrattuna ja tarpeettomaksi käyneitä toimivaltamääräyksiä on poistettu. Em. lisäksi toimivaltamääräyksiin esitetään seuraavia sisällöllisiä muutoksia verrattuna voimassa oleviin johtosääntöihin:

Koulun tai oppilaitoksen perustamista tai lakkauttamista koskeva toimivalta esitetään siirrettäväksi kaupunginvaltuustolta kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

Opetuslautakunta on jo syksyllä 2015 puoltanut kaupunginhallituksen esitystä siirtää koulun tai oppilaitoksen perustamista tai lakkauttamista koskeva toimivalta opetuslautakunnalle. Valtuusto on 20.1.2016 (7 §) palauttanut kaupunginhallituksen esityksen uudelleen valmisteltavaksi siten, että ”koulujen perustamista ja lakkauttamista koskevien päätöksiä osalta mahdolliset toimivaltamuutokset opetuslautakunnan ja valtuuston välillä arvioidaan samassa aikataulussa meneillään olevan johtamisen järjestelmää koskevan uudistuksen kanssa”.

Opetustoimi on kaupungin voimassa olevien johtosääntöjen mukaan ainoa, jonka yksiköiden perustamisesta tai lakkauttamisesta päättää valtuusto. Yleisenä käytäntönä on, että palveluverkkoja koskevat ratkaisut tehdään lauta- ja johtokuntatasolla. Päiväkotien lakkauttamisesta päättää jo nykyisellään varhaiskasvatuslautakunta. Uusien toimialalautakuntien toimivallan määrittelyn yhteydessä koulujen ja oppilaitosten perustamista ja lakkauttamista koskeva toimivalta on tarkoituksenmukaista määrätä yhdenmukaiselle tasolle kaupungin muiden palveluverkkoratkaisujen kanssa.

Nykyisen opetustoimen johtosäännön 4 § 20 kohdan mukaan lautakunta päättää palvelusetelin käyttämisestä, vahvistaa palvelusetelin arvon sekä päättää palvelusetelituottajalle asettavista vaatimuksista. Vastavasti varhaiskasvatustoimen johtosäännön 4 § 17 a kohdan mukaan lautakunta päättää palvelusetelin käyttämisestä sekä vahvistaa palvelusetelin arvon. Esityksessä uudeksi hallintosäännöksi on tarkoituksenmukaisimmaksi katsottu, että lautakunta päättää palvelusetelin käyttä-

misen periaatteista ja vahvistaa palvelusetelin arvon (15 luvun 1 § 1 momentin 1 kohta). Myöhemmin nimettävä viranhaltija päättää palvelusetelin käyttämisestä ja palveluntuottajille asetettavista vaatimuksista.

Varhaiskasvatustoimen johtosäännön 4 § 18 kohdan mukaan varhaiskasvatuslautakunta päättää yksityisen hoidon tuen sekä kotihoidon tuen kuntalisästä suomenkielisen ja ruotsinkielisen päivähoidon osalta. Koska ruotsinkielinen päivähoito on tällä hetkellä osa opetustointia, on johtosäännössä täytynyt nimenomaisesti mainita, että varhaiskasvatuslautakunta tekee päätökset näissä asioissa myös ruotsinkielisen päivähoidon osalta. Uudessa hallintosäännössä ei tätä tarvetta ole, koska molemmat kieliryhmät kuuluvat saman lautakunnan alaisuuteen. Hallintosäännön 15 luvun 1 § 1 momentin 2 kohdan mukaan toimivalta päätöksen tekemiseen pysyy edelleen lautakunnalla.

Hallintosäännön 15 luvun 1 § 1 momentin 3 kohdan mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää käynnistämistuen myöntämisestä yksityiseen päiväkotitoimintaan ja kahden hoitajan ryhmäperhepäiväkotitoimintaan. Poikkeuksena muihin avustuksiin, joista määrätään uuden hallintosäännön 15 luvun 1 § 2 momentin 2 kohdassa, on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että tätä toimivaltaa ei saa edelleendelegoida viranhaltijalle. Vastaavaa kohtaa ei sisälly nykyiseen varhaiskasvatustoimen johtosääntöön, mutta kaupunginvaltuusto on päättänyt 9.12.2015 § 350 oikeuttaa varhaiskasvatuslautakunnan myöntämään käynnistämistukea yksityiseen päiväkotitoimintaan ja kahden hoitajan ryhmäperhepäiväkotitoimintaan.

Nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön 7 § 1 momentin 11 kohdan mukaa kaupunginvaltuusto päättää opetustoimeen kuuluvan oppilaitoksen perustamisesta tai lakkauttamisesta opetuslautakunnan antettua asiasta lausuntonsa. Uuden hallintosäännön 15 luvun 1 § 1 momentin 4 kohdan mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää suomenkielisen päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen perustamisesta tai lakkauttamisesta sekä ruotsinkielisen jaoston ehdotuksesta ruotsinkielisen päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen perustamisesta ja lakkauttamisesta.

Helsingin kaupungilla yleisenä käytäntönä on, että palveluverkkoja koskevat ratkaisut tehdään lautakuntatasolla. Opetustoimi on ainoa hallintokunta, jonka yksiköiden perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää nykyisin valtuusto. Nykyisin koulun tai oppilaitoksen lakkauttamista tai perustamisesta koskevat päätökset käsitellään ensin jaostossa, sen jälkeen opetuslautakunnassa ja kaupunginhallituksessa ja lopullisen päätöksen tekee kaupunginvaltuusto. Päätöksentekoprosessin yhdenmukaistamiseksi ja nopeuttamiseksi on tarkoituksenmukaista, että kasva-

tus- ja koulutuslautakunta tekee kouluverkkoa koskevat lopulliset päätökset.

Päiväkotien perustamista ja lakkauttamista ei käsitellä tällä hetkellä lainkaan erillisenä päätösasiana. Uudessa hallintosäännössä esitetään, että myös päiväkotien osalta tehdään erilliset perustamis- ja lakkauttamispäätökset.

Uuden hallintosäännön 15 luvun 1 § 1 momentin 5 kohta vastaa aiempaa opetuslautakunnan johtosäännön määräystä.

Uuden hallintosäännön 15 luvun 1 § 2 momentin 1 ja 2 kohtien määräykset vastaavat aiempia opetuslautakunnan johtosäännön määräyksiä ja 2 kohdan osalta myös varhaiskasvatuslautakunnan johtosäännön määräyksiä.

2 § Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen ja ruotsinkielisen jaoston toimivalta

Uuden hallintosäännön 15 luvun 2 § 1 momentin 1 kohdan määräys vastaa koulujen ja oppilaitosten nimistä ja toimipaikoista päättämisen osalta nykyisen opetustoimen johtosäännön 5 § 1 momentin 10 kohdan määräystä. Nykyisen varhaiskasvatuksen johtosäännön 4 § 1 momentin 23 kohdan mukaan varhaiskasvatuslautakunnalle kuuluva toimivalta päättää esiopetuksen järjestämispajoista esitetään siirrettäväksi jaostojen toimivaltaan.

Uuden hallintosäännön 15 luvun 2 § 1 momentin 2 – 4 kohdat vastaavat nykyisen opetustoimen johtosäännön määräyksiä (5 § 1 momentin 5, 7 ja 11 kohdat).

Uuden hallintosäännön 15 luvun 2 § 2 momentin 1 kohtaan on koottu yhteen kaikki varhaiskasvatukseen ja opetukseen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvien suunnitelmien hyväksyminen. Nykyisten opetustoimen ja varhaiskasvatuksen johtosääntöjen (5 § 1 momentin 1 kohta ja 4 § 19 kohta) mukaan esiopetuksen opetussuunnitelma on viety kaupunginhallitukselle vahvistettavaksi, vaikka muut opetussuunnitelmat on hyväksytty suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä jaostossa. Tälle menettelylle ei ole perustetta. Yhdenmukaisuuden vuoksi on perusteltua myös, että varhaiskasvatussuunnitelman (4 § 19 kohta) vahvistaminen siirretään lautakunnan toimivallasta jaostojen toimivaltaan. Jaostot voivat edelleendelegoida päätösvallan viranhaltijalle. Tuntijakojen ja kieliohjelmien hyväksyminen (opetustoimen johtosäännön 5 § 1 momentin 2 kohta) on jätetty pois hallintosäännöstä, koska sen on katsottu olevan lähinnä operatiivista johtamista.

Uuden hallintosäännön 15 luvun 2 § 2 momentin 2 kohta vastaa nykyisen opetustoimen johtosäännön määräystä (5 § 1 momentin 4 kohta)

päittää oppilaaksi- ja opiskelijaksioton perusteista ja aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisen ja sijoittamisen perusteista.

Opetustoimen nykyisen johtosäännön 4 § 1 momentin 18 kohdan mukaan opetuslautakunta päättää oppilaiden koulumatkaeduista, ruotsinkielisen lasten päivähoidon harkinnanvaraisista kuljetuseduista sekä oppilaiden ja opiskelijoiden harkinnanvaraisista opintososiaalisista eduista sekä hyväksyy perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista. Varhaiskasvatuksen johtosäännön 4 § 1 momentin 24 kohdan mukaan lautakunta päättää esiopetuksen matkaeduista sekä hyväksyy perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää asian.

Uudessa hallintosäännössä niin esiopetuksen kuin oppilaiden matkaeduista sekä oppilaiden ja opiskelijoiden harkinnanvaraisista opintososiaalisista eduista päättäminen on katsottu tarkoituksenmukaiseksi siirtää jaostoille, jotka voivat siirtää päätösvaltaa edelleen viranhaltijoille. Ruotsinkielisen päivähoidon harkinnanvaraisista kuljetuseduista päättäminen on poistettu, koska vastaava määräystä ei ole ollut olemassa suomenkielisen päivähoidon osalta.

Uuden hallintosäännön 15 luvun 2 § 2 momentin 4 kohta vastaa opetustoimen johtosäännön 5 § 1 momentin 6 kohtaa ja varhaiskasvatuksen johtosäännön 4 § 1 momentin 21 kohtaa. Esiopetuksen osalta päätösvalta on siirretty yhdenmukaisuuden vuoksi lautakunnalta jaostoille.

Uuden hallintosäännön 15 luvun 2 § 2 momentin kohtaan 5-6 on siirretty vapaan sivistystyön tehtävät työväenopistoja koskien johtamisen jaoston 30.5.2016 päätöksen mukaisesti.

Lisäksi ruotsinkielisen jaoston tehtäväksi esitetään ehdotuksen tekemistä lautakunnalle niin ruotsinkielisten päiväkotien, koulujen tai oppilaitosten perustamisesta tai lakkauttamisesta kuin ruotsinkielisten päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilahankkeita koskevien tarveselvitysten hyväksymisestä (15 luvun 2 § 3 momentin 1 ja 2 kohdat).

Opetus- ja varhaiskasvatuksen lautakuntien ja jaostojen toimivallasta poistettavaksi esitettävät määräykset

Opetustoimen johtosäännön 4 § 17 kohdan mukaan opetuslautakunnan tehtäviin kuuluu jaostojen ehdotuksesta tehdä esitys kaupunginhallitukselle lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kokonaisuutuksesta. Tämän kohdan perusteella on aiemmin päätetty kaupunkitasoisesti opiskelupaikkojen jaosta lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten välillä. Tämä säännös on tarpeeton eikä sitä ole sisällytetty uuteen hallintosääntöön. Suomen- ja ruotsinkielisillä jaostoilla on toimivalta päättää koulu- ja oppilaitoskohtaisesti opetuksen mitoituksista.

Opetustoimen johtosäännön 5 § 1 momentin 8 kohta on poistettu, koska muutoinkaan hallintosäännössä ei ole erikseen määrätty talousarvioehdotusta koskevien esitysten käsittelystä.

Opetustoimen johtosäännön 5 § 1 momentin 9, 10, 12 ja 13 kohtien, joissa käsitellään ammatillisten neuvottelukuntien asettamista, aamu- ja iltapäivähoidon järjestämispaikoista päättämistä, ammatillisen oppilaitosten järjestyssääntöjen hyväksymistä sekä niiden koulujen ja lukioiden määräämistä, joilla on yhteinen johtokunta, mukaisten päätösten tekeminen katsotaan tarkoituksenmukaiseksi siirtää, asioiden luonne ja merkitys huomioon ottaen, myöhemmin nimettävälle viranhaltijalle.

Opetustoimen 5 § 2 momentin ja varhaiskasvatustoimen 4 § 17 kohdan lasten päivähoidon paikkojen määrästä ja toimintayksiköiden aukioloajoista päättäminen selvitetään jatkovalmistelussa.

Opetustoimen johtosäännön 5 § 3 momentin mukaan opetuslautakunnan ruotsinkielisellä jaostolla on ollut toimivalta päättää ruotsinkielisten lasten päivähoidon osalta niistä asioista, joissa asianomainen on vaatinut viranhaltijan tekemän päätöksen saattamista toimitelimen käsiteltäväksi, lukuun ottamatta kuntalain mukaista oikaisuvaatimusta. Tämä määräys ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetyin lain mukaiset oikaisuvaatimukset, joihin johtosäännön kohdalla on viitattu, käsittelee lain nojalla palvelun järjestämisestä vastuussa oleva toimielin: kasvatus- ja koulutuslautakunta.

Opetustoimen voimassa olevassa johtosäännössä 6 ja 7 §:ssä esitetyt peruskoulujen ja lukioiden johtokuntia koskevat määräykset käsitellään jatkovalmistelussa; ne siirrettäneen kasvatus- ja koulustoitimelle myöhemmin hyväksyttävään toimintasääntöön.

Opetustoimen johtosäännön 8 § ammattiosaamisen toimikuntaa ja 9 § ammatillisen koulutuksen opiskeluoikeustoimikuntaa koskevat määräykset on poistettu hallintosääntöesityksestä. Niitä koskevia määräyksiä voidaan tarvittaessa siirtää toimintasääntöön.

16 luku Erityinen toimivalta kaupunkiympäristön toimialalla

1 § Kaupunkiympäristölautakunnan erityinen toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan, rakennusten ja yleisten alueiden jaoston sekä viranhaltijoiden toimivaltamääräykset tarkennetaan jatkovalmistelussa. Hallintosääntöluonnokseen on otettu hakasulkeissa toimivaltamääräykset, jotka olivat jo johtamisen jaostolle 16.5. tehdyssä esityksessä. Määräykset on tarpeen käydä kokonaisuudessaan läpi johtamisen jaoston 30.5. linjauksen johdosta.

Hakasulkeissa olevien toimivaltamääräysten osalta on syytä huomata, että ne perustuvat aiempaan valmisteluun, johon ei sisältynyt rakennusten ja yleisten alueiden jaostoa, vaan jossa toimivalta jakautuisi lautakunnan ja viranhaltijoiden kesken. Nykyisten toimielinten (esim. kaupunkisuunnittelulautakunta, asuntolautakunta, kiinteistölautakunta, yleisten töiden lautakunta) toimivaltamääräykset eivät siksi vielä näy luonnoksessa tasapainoisesti.

2 § Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston toimivalta

Ympäristö- ja lupajaosto huolehtii pääasiassa palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden piiriin kuuluvien asioiden päätöksenteosta, sikäli kuin niitä on tarpeen käsitellä toimielintasolla. Jaosto käsittelee mm. ympäristölupiin ja ympäristövalvontaa liittyviä itsenäisiä viranomaisasioita, eräitä poikkeamisasioita, hallintopakkoa ja vastaavia asioita. Erillisen ympäristö- ja lupajaoston olemassaolo selkeyttää vastuu- ja valvontarakenteita mm. oikaisuvaatimusten kannalta. Osa jaostolle esitetyistä toimivaltuuksista on merkitty hakasulkeilla, koska niiden läpikäynti on kesken ja edellyttää jatkovalmistelua.

Rakennuslautakuntalle kuulunut toimivalta

Rakennusvalvonnan johtosäännössä rakennuslautakunnalle osoitettu toimivalta on kohdennettu uudessa hallintosäännössä osin ympäristö- ja lupajaostolle ja osin viranhaltijoille. Lisäksi jaoston toimivaltaan on lisätty uusia rakennusvalvontatehtäviä.

Rakennusvalvonnan johtosäännön 6 § 4 kohdan mukaan lautakunnan tehtävänä on seurata rakennustoiminnan yleistä kehitystä kaupungissa ja kohdan 5 mukaisesti lautakunta huolehtii rakentamisen valvonnan ja neuvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Kohdat 4 ja 5 eivät sisällä konkreettista päätöksentekoa, vaan ovat yleistä viranomaistoimivaltaa, joten niitä ei ole kirjattu ympäristö- ja lupajaoston tehtäviin. Rakennustoiminnan yleistä kehitystä seurataan kaikilla viranhaltijatasoilla ja tarvittaessa asiat valmistellaan myös rakennusvalvontaviranomaisen päättäväksi. MRL21 §:n mukaan kunnassa tulee olla rakennustarkastaja rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten.

Johtosäännön 6 § 6 kohdan mukaan lautakunnan tehtävänä on ratkaista maisematyölupaa koskevat hakemukset, ellei lautakunta ole määrännyt tehtävää viranhaltijalle. Tehtävä siirretään hallintosäännössä suoraan viranhaltijatasolle päätöksenteon joustavoittamiseksi. Viranhaltijan maisematyölupapäätökseen voi hakea oikaisua rakennusvalvontaviranomaiselta eli ympäristö- ja lupajaostolta. Nykyinen rakennuslautakunnan kautta kierrätettävä päätöksentekomenettely on kankea ja joutanut siihen, että isojakin maisematyöasioita käsitellään lausuntoasioi-

na, jolloin lausunnossa todetaan millä tavalla tehtynä maisematyö ei vaadi lupaa.

Ympäristö- ja lupajaoston toimivaltaan on lisätty uusi 2 § 1 momentin 10 kohta, jonka mukaan jaosto päättää rakennusluvista, mikäli hake- muksen sisältämien uudisrakennusten yhteenlaskettu kerrosala on tai ylittää 3 000 kerrosneliometriä sekä uusi 2 § 1 momentin 11 kohta, jonka mukaan jaosto päättää maankäyttö- ja rakennuslain 21.4 §:n tarkoittamista hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevat asioista.

Rakennusvalvonnan johtosäännön 6 § 8 kohdan mukaiset lautakunnan tehtävät ratkaista kohdassa mainitut maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaiset poikkeamiset eivät sisälly hallintosäännössä ympäristö- ja lupajaoston tehtäviin vaan niiden päätöstaso päätetään myöhemmin. Tavoitteena on joustavoittaa ja nopeuttaa päätöksentekoa. Poikkeamistoimivalta tulisi tämän kannalta osoittaa pääsääntöisesti samalle taholle, joka tekee rakennuslupapäätöksen, koska rakennusvalvonnan poikkeamisasiat liittyvät yleensä vireillä olevan rakennuslupa-asian käsitte- lyyn.

Hallintosäännön 16 luvun 2 § 1 momentin 12 kohdassa ympäristö- ja lupajaostolle annetaan toimivalta päättää rakennusvalvonta- ja ympäristövalvontataksista. Tältä osin toimivalta laajenee, koska rakennus- valvonnan johtosäännön 6 § 9 kohdan mukaisesti rakennusvalvonta- taksasta päättäminen ei tällä hetkellä kuulu lautakunnan tehtäviin, vaan se on päätetty rakennuslautakunnan esityksestä kaupunginhallitukses- sa.

Uutta toimivaltaa jaostolle on osoitettu myös 16 luvun 2 § 2 momentin kohdissa 4-8. Kohdassa 4 ympäristö- ja lupajaostolle annetaan toimi- valta päättää oikeudesta keskeyttää rakennustyö maankäyttö- ja raken- nuslain 180 §:n tarkoittamissa tapauksissa, kohdassa 5 antaa maan- käyttö- ja rakennuslain 150 b §:ssä tarkoitettu suostumus, kohdassa 6 päättää maankäyttö- ja rakennuslain 150 c §:n tarkoittamasta ulkopuoli- sesta tarkastuksesta ja 150 d §:n tarkoittamasta erityismenettelystä se- kä antaa lupa maankäyttö- ja rakennuslain 151 §:n tarkoittamaan ra- kennuttajavalvontaan, kohdassa 7 päättää rakennuksen määräämisestä käyttökieltoon, jos rakennuksesta on ilmeistä vaaraa turvallisuudelle ja kohdassa 8 päättää maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä sen nojalla annetun asetuksen tai päätöksen perusteella rakennusvalvontaviran- omaiselle annetusta tehtävästä.

Lisäksi ympäristö- ja lupajaosto toimii 16 luvun 2 § 1 momentin 7 koh- dan mukaisesti maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvun 103f § ja 103k §:n mukaisena kunnan viranomaisena.

Ympäristölautakuntalle kuulunut toimivalta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

06.06.2016

Kj/2

Ympäristötoimen johtosäännössä ympäristölautakunnalle osoitettu toimivalta on kohdennettu uudessa hallintosäännössä ympäristö- ja lupa-jaostolle. Säädösten tekstit säilyvät pääosin ennallaan, mutta muutamien sanamuotoihin on tehty pieniä muutoksia, täydennyksiä ja täsmennyksiä.

Lisäksi jaoston toimivaltaan on lisätty uusi tehtävä (16 luku 2 § 2 momentti 1 kohta) päättää ympäristönsuojelua ja ympäristöterveydenhuoltoa koskevien lausuntojen antamisesta.

3 § Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

4 § Kaupunkiympäristön toimialajohtajan erityinen toimivalta

5 § Maankäyttöjohtajan toimivalta

6 § Kaupungininsinöörin toimivalta

7 § Palvelujohtajan toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan, rakennusten ja yleisten alueiden jaoston sekä viranhaltijoiden toimivaltamääräykset tarkennetaan jatkovalmistelussa. Hallintosääntöluonnokseen on otettu hakasulkeissa toimivaltamääräykset, jotka olivat jo johtamisen jaostolle 16.5. tehdyssä esityksessä. Määräykset on tarpeen käydä kokonaisuudessaan läpi johtamisen jaoston 30.5. linjauksen johdosta.

8 § Pelastuslautakunnan toimivalta

Määräykseen on tehty johtamisjärjestelmän yleisten johtamiskäytäntöjen edellyttämät muutokset.

9 § Pelastuskomentajan toimivalta

Jatkovalmisteluun.

10 § Liikenneliikelaitoksen johtajan erityinen toimivalta

Jatkovalmisteluun.

17 luku Erityinen toimivalta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla

1 § Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan erityinen toimivalta

2 § Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuurijaoston toimivalta

3 § Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaoston toimivalta

4 § Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisajaoston toimivalta

06.06.2016

Kj/2

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan erityinen toimivalta sekä jaostojen toimivalta määritellään jatkovalmistelussa.

5 § Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtajan erityinen toimivalta

6 § Kulttuurijohtajan toimivalta

7 § Liikuntajohtajan toimivalta

8 § Nuorisajohtajan toimivalta

Viranhaltijoiden toimivalta määritellään jatkovalmistelussa.

18 luku Erityinen toimivalta sosiaali- ja terveystoimialalla

1 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan erityinen toimivalta

Sosiaali- ja terveyslautakunnan erityistä toimivaltaa koskevassa 18 luvun 1 §:ssä säädetään palvelusetelin käyttämisestä ja palvelusetelin arvon vahvistamisesta, valtion perintönä saaman ja kaupungille luovutetun omaisuuden käytöstä sekä lautakunnan käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta ja avustusten käytön valvonnasta. Lautakunta voi halutessaan siirtää erityiseen toimivaltaansa kuuluvat tehtävät viranhaltijan päätettäväksi. Vastaava toimivalta on sisältynyt sosiaali- ja terveyslautakunnan nykyiseen johtosääntöön.

Toimialan toimivallan kohdentumista yhdenmukaistetaan kasvatus- ja koulutustoimialan kanssa ja lautakunnan nykyisen johtosäännön 4 § 18 kohdan sairaansijojen ja muiden hoitopaikkojen määrän vahvistaminen ja niiden tilapäisistä muutoksista päättäminen sekä 4 § 19 kohdan toimintayksiköiden aukioloajoista päättäminen siirretään viranhaltijatehtäviksi.

Hoitopaikkojen määrän vahvistaminen ei ole ollut enää viime vuosina lautakunnan keskeinen tehtävä. Nykyisessä palvelutuotannossa pyritään joustavaan palvelutarjontaan, ja käytössä olevat asiakaspaikat sekä tähän tarvittava henkilötöypanos määrittyvät asiakkaiden hoidontarpeen mukaan. Palvelujen kokonaisvolyyymi määritetään valtuuston hyväksymässä talousarviossa, ja yksittäisten kohteiden käytössä olevat paikkamäärät vaihtelevat vuosittain eri tekijöiden vaikutuksesta.

Toimintayksiköiden aukiolo määräytyy palvelun luonteen ja asiakkaiden palvelutarpeen mukaan. Hoivapalvelut ovat tarjolla jatkuvasti niitä tarjoavissa yksiköissä, samoin päivystyspalvelut niissä yksiköissä, joiden palveluvalikoimaan tämä kuuluu. Osassa palveluista pyritään noudattamaan normaalia virka-aikaa.

2 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston toimivalta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Jaoston tehtävät on muodostettu yhdistämällä nykyisten jaostojen tehtävät ja ottaen huomioon kaupungin vastuulta pois siirtyvä toimeentulotuki.

Jaostossa käsiteltävien asioiden määrä laskee huomattavasti, kun toimeentulotuki siirtyy Kelan hoidettavaksi. Jaoston erityistä toimivaltaa koskevaan 18 luvun 2 §:ään on koottu sosiaali- ja terveyslautakunnan nykyiseen johtosääntöön sisältyvä jaostojen toimivalta siten, että toimeentulotukea koskevaa päätöksen saattamista kunnan määräämän monijäsenen toimielimen käsiteltäväksi ei enää mainita erillisenä omana kohtanaan.

3 § Sosiaali- ja terveystoimialan johtajan erityinen toimivalta

4 § Sosiaali- ja terveystoimialan palvelukokonaisuuden johtajan toimivalta

Viranhaltijoiden toimivalta määritellään jatkovalmistelussa.

19 Luku Päätöksentekoa ja toimivallan jakoa koskevat määräykset

1 § Esittely

Pykälässä 1 mom on määrätty, että viranhaltija voi päätöksellään siirtää esittelytehtävän alaiselleen viranhaltijalle. Määräyksellä tarkoitetaan pysyväisluonteista esim. tiettyyn tehtäväkokonaisuuteen liittyvää esittelykokonaisuuden siirtämistä.

Pormestarimallin valmisteluun sekä luottamushenkilöjohdon ja viranhaltijajohdon työnjakoon on liittynyt keskustelu esittelystä. Kaupunginvaltuuston 16.3.2016 linjausten mukaisesti on selvitetty pormestariston esittelylupakäytäntöä, joka todettiin raskaaksi menettelyksi. Siksi esittelylupaa koskevat kaupungin käytännöt on tarkoituksenmukaista sisällyttää myöhemmin hyväksyttäviin käytäntöihin ja ottaa hallintosääntöön vain sellaiset määräykset, jotka mahdollistavat käytännön muodostamisen.

Apulaispormestari voi toimialaansa koskevassa ja kaupunginhallituksen tai sen jaoston toimivaltaan kuuluvassa asiassa perustellusta syystä määrätä asian esittelijäksi toimialajohtajan. Tällä 2 momentin kirjauksella mahdollistetaan toimialajohtajan toimiminen kaupunginhallituksen tai sen jaoston esittelijänä silloin, kun apulaispormestari katsoo tämän perustellusta syystä tarpeelliseksi. Apulaispormestarilla on oikeus antaa tällainen määräys omaa toimialaansa koskevassa asiassa.

Koska pormestari johtaa kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa ylimpänä yksittäisenä päätöksentekijänä, 2 momenttiin on lisäksi tarpeen ottaa kirjaus siitä, että pormestarin oikeus ottaa asia esiteltäväkseen tai määrätä kaupungin viranhaltija asian esittelijäksi on

kuitenkin ensisijainen ja koskee kaikkia toimialoja. Apulaispormestarin ja pormestarin välillä esittelymenettelyä koskeva ylin päätösvalta on siten pormestarilla.

Määräys on tarkoitettu sovellettavaksi yksittäisissä päätökseen tulevis-
sa asioissa eikä sen perusteella ole tarkoitus antaa pysyviä tai koko-
naista asiaryhmää koskevia esittelytehtäviä (vrt. 1 momentti).

Tällaisella hallintosääntökirjauksella voidaan toteuttaa johtamisen jaos-
ton 30.5.2016 päätöksessä mainitut esittelylupaa koskevat kohdat.
Esittelijän määräämistä koskevat tarkemmat käytännön järjestelyt on
tarkoitus kuvata käytännesäännöissä.

Valtuuston periaatepäätökseen pohjautuen, jossa virkamiesvalmistelu
ja poliittinen päätöksenteko erotetaan selkeästi toisistaan, on 3 mo-
mentissa lisäksi määrätty, että pormestari ja apulaispormestari tekevät
päätöksensä esittelystä. Määräys ei kuitenkaan koske esittelyä tai otto-
oikeutta koskevia päätöksiä, jotka eivät luonteeltaan sovi esittelystä
päättäväiksi. Viranhaltijat sen sijaan eivät tee päätöksiä esittelystä.
Vastuu päätöksistä ei näissä tapauksissa jakaudu kahdelle henkilölle,
mikä korostaa virkavastuun henkilökohtaista luonnetta.

3 § Toimivaltamääräysten tulkinta

Hallintosäännön toimivaltamääräykset muodostavat varsin laajan koko-
naisuuden. Mahdolliset sisäiset ristiriitaisuudet on pyritty poistamaan ja
niiden poistaminen on edelleen mahdollista hallintosääntöä koskevan
jatkovalmistelun ja päätöksenteon yhteydessä. Tästä huolimatta, ristiriit-
aisuuksien ratkaisemiseksi on tarpeen ottaa hallintosääntöön toimival-
tamääräysten tulkintaa koskeva normi, jonka mukaan yleisemmät toimi-
valtaa koskevat hallintosäännön määräykset ovat toissijaisia erityisiin
toimivaltaa koskeviin määräyksiin nähden (ns. lex specialis -periaate).
Samaa periaatetta on tarpeen mukaan noudatettava myös silloin, kun
ratkaistavana on toimielimen ja luottamushenkilön tai viranhaltijan väli-
nen toimivaltakysymys.

V osa Henkilöstö

23 luku Henkilöstö

1 § Kelpoisuusvaatimukset

Pykälään on sisällytetty yleiset ylimmän johdon kelpoisuusvaatimukset,
joita on noudatettava lakiin sisältyvien virkanimitysperusteiden ja eri-
tyisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi. Kielitaitovaatimukset vastaavat
nykyisiä määräyksiä.

Pykälänumerointi muuttunee jatkovalmistelussa.

Jatkovalmistelu

Monissa kysymyksissä toimivallan jako lautakuntien, jaostojen ja viranhaltijoiden välillä täsmentyy jatkovalmistelussa.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä

1. perustaa kansliapäällikön ja toimialajohtajien virat sekä kehottaa kaupunginkansliaa huolehtimaan kansliapäällikön ja toimialajohtajien virkojen laittamisesta julkiseen haakuun sekä huolehtimaan kansliapäällikön johtajasopimuksen valmistelusta
2. todeta, että kaupunginhallituksen johtamisen jaosto ohjaa ja seuraa johtamisjärjestelmän ja organisaation uudistusta
3. kehottaa kaupunginjohtajaa käynnistämään organisaatiomuutoksen jatkovalmistelun siten, että hallintosäätöön nyt auki jääneet määräykset käsitellään kaupunginvaltuustossa syyskaudella 2016
4. kehottaa kaupunginjohtajaa asettamaan muutosprosessin johtoryhmän, toimialojen yksityiskohtaisen rakenteen valmistelun työryhmät ja muut tarvittavat työryhmät
5. kehottaa kaupunginjohtajaa asettamaan työryhmä selvittämään Korkeasaaren asemaa
6. todeta, että kaupungin henkilöstötoimikunta toimii uudistuksen yhteistoiminnan seurantaryhmänä
7. kehottaa kaupunginkansliaa tarkentamaan täyttömenettelyä ja virkajärjestelyjä valmistelun edetessä syyskauden 2016 alussa
8. kehottaa kaupunginkansliaa huolehtimaan tarvittavan projektiorganisaation perustamisesta käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa
9. kehottaa kaupunginkansliaa huolehtimaan, että vapautuvia virastopäälliköiden ja osastopäälliköiden virkoja ei täytetä toistaiseksi, vaan ne hoidetaan määräaikaissäädösten mukaisesti. Myös seuraavien organisaatiotasojen esimiestehtävien rekrytoinnit on arvioitava erikseen
10. kehottaa kaupunginjohtajaa ilmoittamaan valtuutettujen lukumäärää koskevasta päätöksestä oikeusministeriölle

06.06.2016

Kj/2

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi
Sami Sarvilinna, kaupunginlakimies, puhelin: 310 64874
sami.sarvilinna(a)hel.fi
Marju Pohjaniemi, henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin hallintosääntö
- 2 Talk 25 5 2016 § 67 Hallintosäännön tarkastustoimea koskevat kohdat
- 3 Liite Opetus- ja varhaiskasvatustoimi palvelukokonaisuudet
- 4 Liite Kulttuuri- liikunta- ja vapaa-aikatoimiala taustamuistio
- 5 Liite Sosiaali- ja terveys toimiala johtamisjärjestelmän uudistaminen
- 6 Liite Talous HR ICT ja muu hallinto-Yhteenveto tehtävistä-20160504
- 7 Liite ICT-muutosuunnitelma
- 8 Liite Tekninen toimiala tausta-aineistoa

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

virastot ja liikelaitokset
lauta- ja johtokunnat

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen johtamisen jaosto 30.05.2016 § 38

HEL 2016-005361 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallituksen johtamisen jaosto esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus esittäisi kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

- Kaupunginvaltuusto päättää uudistaa Helsingin kaupungin johtamisjärjestelmän 1.6.2017 lukien.
- Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Helsingin kaupungin hallintosäännön johtamisjärjestelmää koskevat osat liitteen 1 mukaisesti kuitenkin siten, että valmistelussa huomioidaan vastaehdotuksen mukaiset muutokset ja täsmennykset.

- Kaupunginvaltuusto päättää, että hallintosäännön täytäntöön pane-
miseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen sen voi-
maantuloa.
- Kaupunginvaltuusto päättää, että kaupunginhallituksen johtamisen
jaosto voi tehdä hallintosäännön toimeenpanoon liittyviä muiden toi-
mielinten kuin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimi-
valtaan kuuluvia päätöksiä ennen hallintosäännön voimaantuloa.
- Kaupunginvaltuusto päättää, että kansliapäällikkö ja toimialajohtajat
voivat tehdä hallintosäännön toimeenpanoon liittyviä toimivaltaansa
kuuluvia päätöksiä ennen hallintosäännön voimaantuloa.

Samalla johtamisen jaosto päätti kehottaa kaupunginjohtajaa valmiste-
lemaan esityksen kaupunginhallitukselle siten, että valmistelussa huo-
mioidaan seuraavat muutokset ja täsmennykset:

Ylin päätöksenteko

Esittelylupa

Otetaan käyttöön käytäntö, jossa asiassa, josta toimialan luottamuselin on tehnyt päätöksen tai joka liittyy suoraan apulaispormestarin tai por-
mestarin omaan toimivaltaan ja joka etenee kaupunginhallituksen tai
sen jaoston päätettäväksi, kansliapäällikkö tarvitsee vastaavan por-
mestarin tai apulaispormestarin luvan esitelläkseen asian kaupungin-
hallitukselle tai sen jaostolle. Tällaisessa kysymyksessä apulaispor-
mestari voi perustellusta syystä vaihtaa esittelijäksi toimialajohtajan.
Menettely määritellään tarkemmin käytäntösäännöissä. Hallintosään-
nön tulee mahdollistaa tällainen rajattu esittelyoikeus toimialajohtajille
kaupunginhallituksessa.

Edustukset

Pormestari ja apulaispormestarit hoitavat kaupungin edunvalvontaa yh-
teisöissä, laitoksissa, säätiöissä ja antavat ohjeita edustajille (luku 12,
1§, kohdat 2 ja 3 siirretään pormestarin ja apulaispormestarien toimi-
valtaan).

Toimialojen itsenäisyys

Toimialajohtajat ovat esittelijöinä itsenäisiä, eikä keskushallinto puutu
heidän itsenäiseen rooliinsa toimialan asioiden esittelyssä.

Toimialajohtajat

Nimetään määräaikaisiin virkoihin.

Pormestariohjelma

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

06.06.2016

Kj/2

Poistetaan päätöksestä maininnat pormestariohjelmasta.

Toimialat

Sote

Lautakunnan jäsenistä vähintään yksi ja hänen varajäsenensä on ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Kulttuuri ja vapaa-aika

Avustusjaostoa ei perusteta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palvelukokonaisuudet ovat kulttuuri (sisältäen kulttuurikeskuksen, museot, orkesterin ja kirjaston), nuoriso ja liikunta. Jaostot ovat vastaavasti kulttuurijaosto, nuorisajaosto sekä liikuntajaosto. Toimivallan jako jaostojen ja lautakunnan välillä ratkaistaan jatkovalmistelussa

Kulttuurin palvelukokonaisuuden muut seikat täsmentyvät jatkovalmistelussa ja palvelukokonaisuuksien ratkaisujen pohjalta.

Korkeasaaren asema selvitetään erikseen.

Kaupunkiympäristö

Kaupunkiympäristön toimialalle lisätään rakennusten ja yleisten alueiden jaosto.

Lupajaosto nimetään ympäristö- ja lupajaostoksi.

Opetus ja kasvatus

Lisätään ruotsinkielinen palvelukokonaisuus, joka huolehtii ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, koululaisten aamu- ja ilta-päivätoiminnasta, leikkipuistotoiminnasta, perusopetuksesta ja muusta perustusopetuslain mukaisesta opetuksesta, lukiokoulutuksesta, etsivästä nuorisotyöstä ja nuorten työpajatoiminnasta sekä vastaa ruotsinkielisestä työväenopistosta vapaan sivistystyön lain mukaisesti.

Arbis sekä työväenopisto siirretään opetuksen kokonaisuuteen. Arbis toimii ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa, jolle tulee oma jaostonsa. Työväenopisto siirretään toisen asteen opetuksen palvelukokonaisuuteen.

Hoitopaikkojen määrästä päättäminen selvitetään jatkovalmistelussa

Keskushallinto

Elinkeinojaosto

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvnro
FI02012566

Elinkeinotonttien tontinluovutuksen valmistelu noudattaa samoja käytäntöjä kuin muidenkin tonttien.

Strateginen maankäyttö

Strateginen maankäyttö, yleiskaava ja niihin liittyvät tehtävät pidetään kaupunkiympäristön toimialalla ja -lautakunnassa. Aluerakentamishankkeet pidetään keskushallinnon vastuulla.

Tietokeskus

Tietokeskuksen tehtävien rooli ja tulevaisuus päätetään jatkovalmistelussa. Selvitetään mahdollisuus perustaa tutkimusneuvottelukunta, joka tukee kaupungin tiedontuotantoa ja yliopistoyhteistyötä

Digitalisaatio

Perustetaan digitalisaationeuvottelukunta, joka muun muassa seuraa tietotekniikkaohjelman laatimista, toimeenpanoa ja toteutumista, tekee ehdotuksia digitaalisten palveluiden periaatteista ja linjauksista ja antaa lausuntoja hankkeista.

Jatkovalmistelu

Monissa kysymyksissä toimivallan jako lautakuntien, jaostojen ja viranhaltijoiden välillä täsmentyy jatkovalmistelussa.

Käsittely

30.05.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Lasse Männistö: Muutetaan esitystä ja täsmennetään esitystä seuraavilta osin.

Ylin päätöksenteko

Esittelylupa

Otetaan käyttöön käytäntö, jossa asiassa, josta toimialan luottamuselin on tehnyt päätöksen tai joka liittyy suoraan apulaispormestarin tai pormestarin omaan toimivaltaan ja joka etenee kaupunginhallituksen tai sen jaoston päätettäväksi, kansliapäällikkö tarvitsee vastaavan pormestarin tai apulaispormestarin luvan esitelläkseen asian kaupunginhallitukselle tai sen jaostolle. Tällaisessa kysymyksessä apulaispormestari voi perustellusta syystä vaihtaa esittelijäksi toimialajohtajan. Menettely määritellään tarkemmin käytännesäännöissä. Hallintosään-

06.06.2016

Kj/2

nön tulee mahdollistaa tällainen rajattu esittelyoikeus toimialajohtajille kaupunginhallituksessa.

Edustukset

Pormestari ja apulaispormestarit hoitavat kaupungin edunvalvontaa yhteisöissä, laitoksissa, säätiöissä ja antavat ohjeita edustajille (luku 12, 1§, kohdat 2 ja 3 siirretään pormestarin ja apulaispormestarien toimivaltaan).

Toimialojen itsenäisyys

Toimialajohtajat ovat esittelijöinä itsenäisiä, eikä keskushallinto puutu heidän itsenäiseen rooliinsa toimialan asioiden esittelyssä.

Toimialajohtajat

Nimetään määräaikaisiin virkoihin.

Pormestariohjelma

Poistetaan päätöksestä maininnat pormestariohjelmasta.

Toimialat

Sote

Lautakunnan jäsenistä vähintään yksi ja hänen varajäsenensä on ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Kulttuuri ja vapaa-aika

Avustusjaostoa ei perusteta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palvelukokonaisuudet ovat kulttuuri (sisältäen kulttuurikeskuksen, museot, orkesterin ja kirjaston), nuoriso ja liikunta. Jaostot ovat vastaavasti kulttuurijaosto, nuorisojaosto sekä liikuntajaosto. Toimivallan jako jaostojen ja lautakunnan välillä ratkaistaan jatkovalmistelussa

Kulttuurin palvelukokonaisuuden muut seikat täsmentyvät jatkovalmistelussa ja palvelukokonaisuuksien ratkaisujen pohjalta.

Korkeasaaren asema selvitetään erikseen.

Kaupunkiympäristö

Kaupunkiympäristön toimialalle lisätään rakennusten ja yleisten alueiden jaosto.

06.06.2016

Kj/2

Lupajaosto nimetään ympäristö- ja lupajaostoksi.

Opetus ja kasvatus

Lisätään ruotsinkielinen palvelukokonaisuus, joka huolehtii ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta, leikkipuistotoiminnasta, perusopetuksesta ja muusta perustusopetuslain mukaisesta opetuksesta, lukiokoulutuksesta, etsivästä nuorisotyöstä ja nuorten työpajatoiminnasta sekä vastaa ruotsinkielisestä työväenopistosta vapaan sivistystyön lain mukaisesti.

Arbis sekä työväenopisto siirretään opetuksen kokonaisuuteen. Arbis toimii ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa, jolle tulee oma jaostonsa. Työväenopisto siirretään toisen asteen opetuksen palvelukokonaisuuteen.

Hoitopaikkojen määrästä päättäminen selvitetään jatkovalmistelussa

Keskushallinto

Elinkeinojaosto

Elinkeinotonttien tontinluovutuksen valmistelu noudattaa samoja käytäntöjä kuin muidenkin tonttien.

Strateginen maankäyttö

Strateginen maankäyttö, yleiskaava ja niihin liittyvät tehtävät pidetään kaupunkiympäristön toimialalla ja -lautakunnassa. Aluerakentamishankkeet pidetään keskushallinnon vastuulla.

Tietokeskus

Tietokeskuksen tehtävien rooli ja tulevaisuus päätetään jatkovalmistelussa. Selvitetään mahdollisuus perustaa tutkimusneuvottelukunta, joka tukee kaupungin tiedontuotantoa ja yliopistoyhteistyötä

Digitalisaatio

Perustetaan digitalisaationeuvottelukunta, joka muun muassa seuraa tietotekniikkaohjelman laatimista, toimeenpanoa ja toteutumista, tekee ehdotuksia digitaalisten palveluiden periaatteista ja linjauksista ja antaa lausuntoja hankkeista.

Jatkovalmistelu

Monissa kysymyksissä toimivallan jako lautakuntien, jaostojen ja viranhaltijoiden välillä täsmentyy jatkovalmistelussa.

Kannattaja: Otso Kivekäs

Kaupunginhallituksen johtamisen jaosto päätti yksimielisesti hyväksyä Lasse Männistön vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

16.05.2016 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Sami Sarvilinna, kaupunginlakimies, puhelin: 310 64874
sami.sarvilinna(a)hel.fi

Marju Pohjaniemi, henkilöstöjohtaja, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi

06.06.2016

Ryj/1

§ 561

V 15.6.2016, Raide-Jokerin hankesuunnitelman hyväksyminen

HEL 2016-000511 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Raide-Jokerin hankesuunnitelman Helsingin kaupungin osalta liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan esityksen 14.4.2016 mukaisesti siten, että hankesuunnitelman mukaisen pikaraitiotien infrastruktuurin kokonaiskustannusarvio on yhteensä 275 milj. euroa (MAKU-indeksi 110,6, huhtikuu 2015) ja Helsingin kaupungin osuus kustannuksista 123,9 milj. euroa (alv 0 %, MAKU huhtikuu 2015) kun valtion osuus kustannuksista on yhteensä 84 milj. euroa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi
Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Raide-Jokerin hankesuunnitelma 2015
- 2 Raide-Jokerin hankesuunnitelman 2015 kustannusarvio ja suunnitelmat
- 3 Raide-Jokerin hankearviointi
- 4 Raide-Jokerin laajennettu hankearviointi
- 5 Raide-Jokerin ja Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellinen arviointi
- 6 Vaikutukset käyttötalouteen ja lipun hintoihin
- 7 HSL:n lausunto 3.5.2016
- 8 Liikenneviraston lausunto 3.5.2016
- 9 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 2.5.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankkeen aiemmat päätökset

Raide-Jokeri on Helsingin Itäkeskuksesta Espoon Keilaniemeen suunniteltu seudullinen poikittainen pikaraitiotielinja, joka korvaa nykyisen seudullisen bussirunkolinjan 550.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi Raide-Jokerin alustavan yleissuunnitelman hankkeen jatkosuunnittelun pohjaksi vuonna 2009. Alustava yleissuunnitelma hyväksyttiin myös Espoon kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Vuonna 2011 kaupunkisuunnitteluvirasto teetti yhdessä HSL:n ja Espoon kaupungin kanssa päivitetyn hankearvioinnin ja selvityksen Raide-Jokerin kehityskäytävän maankäytön kehittämisperiaatteista.

Kaupunginvaltuusto päätti 29.8.2012 § 229 merkitä tiedoksi raportin Raide-Jokerin hankearviointi 2011 sekä Raide-Jokerin kehityskäytävä – maankäytön kehittämisperiaatteet ja todeta, että uusi hankearviointi ja maankäyttöselvitys muodostavat riittävän pohjan Raide-Jokerin hankesuunnittelun ja kaavoituksen aloittamiselle.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän strategiaohjelman 2013–2016 yhtenä toimenpiteenä on pyrkimys aikaistaa Raide-Jokerin toteuttamista osana Helsingin kestävästä liikkumisesta kehittämistä.

Espoon kaupunki teetti vuonna 2013 selvityksen Otaniemen liittämistä Raide-Jokerin piiriin. Selvityksessä vertailtiin erilaisia linjausvaihtoehtoja osuudella Leppävaara – Otaniemi/Tapiola. Espoon kaupunginhallitus päätti 10.2.2014, että hankesuunnittelua jatketaan Leppävaarasta Otaniemeen/Keilaniemeen kulkevan ratalinjauksen pohjalta.

Helsingin ja Espoon kaupungit, Liikennevirasto ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä teettivät yhteistyössä Raide-Jokerin hankesuunnitelman vuonna 2015.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 22.3.2016 § 109 osaltaan puoltaa Raide-Jokerin hankesuunnitelman hyväksymistä sekä hyväksyä Raide-Jokerin hankesuunnitelman (2015) ratasuunnitelmat hanketta koskevien liikennesuunnitelmien laatimisen lähtökohdaksi.

Liikennelaitos –liikelaituksen johtokunnan esitys

Liikennelaitos –liikelaituksen johtokunta esittää 14.4.2016 Raide-Jokerin hankesuunnitelman hyväksymistä Helsingin osalta 178.496.000 euron (valtion kustannusosuus mukana) arvonlisäverottomaan kokonais hintaan (MAKU 4/2015).

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Hankesuunnitelma sisältää pikaraitiotien infrastruktuurin toteuttamisen ja vaadittavat raitiotien edellyttämät muutokset katu ympäristöön. Suunnitelmassa on myös selvitetty raitiotien vaikutuksia mm. ympäristöön ja kaupunkikuvaan, maankäyttöön ja kaavoitukseen sekä autoliikenteen palvelutasoon. Vuonna 2015 laadittu hankesuunnitelma on liitteenä 1 ja kustannusarvio liitteenä 2.

Raide-Jokerin ennustettuja matkustajamääriä ja yhteiskuntataloudellista kannattavuutta on arvioitu erillisessä hankearvioinnissa, joka on liitteenä 3.

Arviointien keskeisistä tuloksista on koostettu Helsingin osalta yhteenvedona laajennettu hankearviointi, joka on liitteenä 4.

Raide-Jokerin kaupunkitaloudellisia vaikutuksia Helsingissä on arvioitu raportissa, joka on liitteenä 5.

Hankkeen arvioidut vaikutukset kaupungin käyttötalouteen ja HSL-alueen lipun hintoihin on esitetty liitteessä 6.

Vuorovaikutus ja viranomaisyhteistyö

Hankesuunnittelun aikaista vuorovaikutusta on esitelty hankesuunnitelmaraportissa. Raide-Jokerin viestintä ja hankkeesta järjestetyt tilaisuudet ovat olleet samalla osa alueen ajankohtaisten asemakaavojen vuorovaikutusta. Hankesuunnitelma on laadittu yhteistyössä kaupungin asianomaisten virastojen sekä Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Hankkeen kuvaus

Yleistä

Raide-Jokeri on lähivuosien keskeinen seudullinen maankäytöllinen ja liikenteellinen investointihanke. Maankäytön kannalta Raide-Jokeri mahdollistaa merkittävän tiivistämis- ja täydennysrakentamispotentiaalin radan ympäristössä. Helsingin seudun yhteisesti laatimassa maankäyttösuunnitelmassa (MASU) koko Raide-Jokerin vyöhyke on merkitty seudun ensisijaisesti kehitettäväksi vyöhykkeeksi, jolle on perusteltua sijoittaa rakentamista koko suunnittelukaudella.

Liikenneinvestointina Raide-Jokeri parantaa poikittaisen liikenteen palvelutasoa ja lisää joukkoliikenteen luotettavuutta. Raide-Jokerin toteuttaminen edistää raideliikenteen verkostokaupungin syntymistä ja linjan varren maankäyttötavoitteiden saavuttamista.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (HLJ 2015) Raide-Jokeri on ennen vuotta 2025 aloitettavien hankkeiden listalla.

Hankkeen keskeinen sisältö

Raide-Jokerin radan kokonaispituus on noin 25 km, josta noin 16 km sijoittuu Helsingin alueelle ja 9 km Espooseen. Linja on koko osuudeltaan kaksiraiteinen ja rata on sijoitettu pääosin omalle ajouralle. Raide-Jokeri korvaa bussilinjan 550.

Hankesuunnitelmassa on esitetty ratarakenne, pysäkit, katujärjestelyt yms. infrastruktuuriin liittyvät ratkaisut. Järjestelmän suunnittelussa pyritään mahdollisimman hyvin ottamaan huomioon yhteensopivuus muun pääkaupunkiseudun raideliikennejärjestelmän kanssa mm. teknisten ratkaisujen ja kaluston suhteen.

Raide-Jokerille järjestetään kaikissa valo-ohjatuissa risteämissä etuudet muuhun liikenteeseen nähden. Keskimääräinen matkanopeus on hankesuunnitelman mukaan 25 km/h, kun tavanomaisen raitiovaunun vastaava on nykyisin noin 15 km/h. Ero johtuu liikennevaloetuuksien ja oman ajouran lisäksi huomattavasti nykyistä raitioverkkoa pidemmästä pysäkkivälisestä, joka vastaa nykyistä linjaa 550.

Vuoroväli on arkisin ruuhka-aikoina 5 minuuttia ja päivällä 10 minuuttia. Ruuhkahuipun vuoroväli on pidempi kuin nykyisellä bussilinjalla 550, mutta bussilinjan korvaaminen pikaraitiotiellä parantaa tämän poikittaislinjan luotettavuutta ja lisää matkustusmukavuutta. Linja 550, joka on nykyisin matkustajamääriltään pääkaupunkiseudun vilkkein (noin 40 000 matkustajaa arkivuorokaudessa), on ruuhka-aikojen tiheästä 3-5 minuutin vuorovälisestä huolimatta altis ylikuormittumiselle. Linjan luotettavuutta heikentää bussien jonoutumisesta aiheutuva vuorovälien pidentyminen.

Raide-Jokeri -linjalle on suunniteltu 33 pysäkkiparia. Asukkaita on hankesuunnitelman mukaan arvioitu olevan 10 minuutin kävelyetäisyydellä nykytilanteessa 82 000 ja 112 000 vuonna 2035. Hankearvioinnissa asukaslisäys painottuu hankesuunnitelmassa esitettyä voimakkaammin jakson loppupuolelle 2040-luvulle.

Hankearvioinnissa matkustajamääräksi on arvioitu noin 88 000 matkustajaa arkivuorokaudessa vuonna 2025 ja noin 102 000 matkustajaa vuonna 2040. Hankearvioinnissa vertailuvaihtoehtona toimineella bussilinjalla on arvioitu olevan vastaavasti noin 65 000 matkustajaa arkivuorokaudessa vuonna 2025 ja 90 000 matkustajaa vuonna 2040.

Linjan muuttamisella bussilinjasta raitiolinjaksi arvioidaan saavutettavan vuorokausitason matkustajamäärissä noin 35 %:n lisäys vuoden

2025 tilanteessa ja noin 13 %:n lisäys vuoden 2040 tilanteessa. Yleiskaavan tavoitevuonna 2050 raitiolinjan matkustajamääräennuste on 129 000 matkustajaa.

Hankkeen kokonaiskustannukset ja kustannusten jakaminen

Raide-Jokerin käyttöönottamiseksi tarvitaan hankesuunnitelmassa esitetyn mukaisesti investointeja raitiotien infrastruktuurin rakentamiseen ja sen edellyttämiin muutoksiin katu ympäristössä sekä varikoiden rakentamiseen ja kaluston hankkimiseen. Lisäksi hankesuunnitelmaan sisältyy sellaisia katu ympäristön muutoksia, jotka eivät aiheudu raitiotien rakentamisesta, mutta jotka ovat olleet suunnitelmien yhteensovittamiseksi välttämätöntä suunnitella Raide-Jokerin yhteydessä.

Raide-Jokerin hankesuunnitelman mukainen radan rakentamisen kustannusarvio on yhteensä 275 milj. euroa (MAKU-indeksi 110,6, huhtikuu 2015). Tämä kustannusarvio sisältää sekä raitiotien infrastruktuurin rakentamisen että raitiotien edellyttämät muutokset katu ympäristöön Helsingissä ja Espoossa, mutta ei muita, eri hankkeiden yhteensovittamisen takia tarkoituksenmukaisia katujärjestelyjä taikka varikkojen ja raitiovaunukaluston kustannuksia.

Valtio on osoittanut Helsingin seudun vuosille 2016 - 2019 laaditun MAL-sopimuksen neuvottelutuloksen 6.4.2016 mukaisesti Raide-Jokerin toteuttamiseen vuosina 2017 - 2019 yhteensä 84 milj. euroa, mikä vastaa 30 prosenttia varsinaisen radan hankesuunnitelman alkuperäisestä kustannusarviosta.

Helsingin kustannusosuus radan rakentamiskustannuksista on yhteensä 123,9 milj. euroa kun valtion rahoitusosuus on vähennetty. Hanke on tarkoitus toteuttaa liikennelaitos –liikelaityksen investointina. Valmiudet sen toteuttamiseen liikennelaitos –liikelaityksen 10-vuotisen investointiohjelman puitteissa ovat olemassa kaupunginhallituksen 4.4.2016 hyväksymän vuoden 2017 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2017 – 2019 laatimisohejden mukaisesti.

Valtion rahoitusosuudesta tullaan tekemään erillinen sopimus Helsingin ja Espoon kaupunkien ja valtion kesken.

Raitiotien kustannusarvio perustuu raitiotiejärjestelmän osalta Helsingin kaupungin sekä eurooppalaiseen rakentamistietouteen. Katu- ja kunnallistekniikan rakentamiskustannukset perustuvat Suomessa rakennettujen hankkeiden toteutuneisiin hintatietoihin. Kustannusten laskennassa on pyritty ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon hankkeen tunnistettuja riskitekijöitä. Kustannusarvioon on sisällytetty arvaamattomia kustannuksia noin 10 %.

Hankesuunnitelmassa on esitetty myös erilliset katu ympäristön muutokset, jotka on ollut suunnitelmien yhteensovittamiseksi välttämätöntä suunnitella Raide-Jokerin yhteydessä. Näiden yhteenlasketut kustannukset ovat Helsingin kaupungin osalta noin 10 milj. euroa. Arviolta puolet muodostuu hankkeista, jotka on välttämätöntä toteuttaa ennen Raide-Jokerin rakentamista.

Suurimmat yksittäiset kohteet Helsingissä ovat raitiotien rinnalla kulkeva pyöräilyn baanayhteys Oulunkylä - Viikki (2,3 milj. euroa) ja Käskynhaltijantien ympäristön täydennysrakentamisen edellyttämät muutokset kadun poikkileikkaukseen (1,5 milj. euroa).

Rakennusvirasto vastaa Raide-Jokeri –hankkeen ulkopuolisten katu ympäristön muutosten suunnittelusta ja toteutuksesta vuosittain talousarvion investointiohjelmassa katujen rakentamiseen osoitettujen määrärahojen puitteissa. Katu- ja puistoalueilla tehtävät työt ja niiden kustannusarviot tarkentuvat suunnittelun aikana. Päätökset tarvittavista muutoksista tekee yleisten töiden lautakunta kunkin kohteen osalta erikseen katu- ja puistosuunnitelmien hyväksymistä koskevien normaalien menettelytapojen mukaisesti. Muutoksiin tarvittavat määrärahat varataan vuosittain talousarvion investointiohjelman hyväksymisen yhteydessä normaalien menettelytapojen mukaisesti.

Merkittävin hankesuunnitelman ulkopuolinen väyläjärjestely Espoon puolella on Kehä I:n Laajalahden kohdalla oleva tasauksen muutos. Se kuuluu erillisiin Espoon kaupungin ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanteiden kehittämishankkeisiin, eikä sitä ole sen vuoksi sisällytetty Raide-Jokeri -hankkeen kustannuksiin. Lisäksi hankkeen kustannusjaosta on tarkoitus sopia erikseen. Hankearviointin yhteydessä tehtyjen herkkyystarkastelujen perusteella Kehä I:n muutokset parantavat hieman Raide-Jokeri hankkeen kannattavuutta (kannattavuus 0,73). Hyöty-kustannussuhteen muutos johtuu valo-ohjatun liittymän poistumisesta Kehä I:ltä muutosten yhteydessä, jolloin autoliikenteen sujuvuus paranee.

Raide-Jokerin käyttöönotto edellyttää investointeja myös raitiovaunukalustoon ja varikoihin. Raide-Jokeria tullaan liikennöimään nykyaikaisella, matalalattiaisella vaunukalustolla. Hankesuunnitelman mukaan Raide-Jokerin kalustotarve on 22 kpl 45 metrin vaunuja tai 26 kpl 30 metrin vaunuja sekä lisäksi kolme varavaunua. Kaluston kokonaisinvestoinniksi on arvioitu 85–95 milj. euroa.

Raide-Jokerille on suunniteltu kaksi varikkoa, joista päävarikko sijoittuu Roihupellon metrovarikon viereen nykyiselle bussivarikkoalueelle ja sivuvarikko Laajalahteen Espoon puolelle. Varikoiden investoinnit ovat

yhteensä 64 milj. euroa, josta Helsingin puolella sijaitsevan Roihupellon varikon osuus on noin 49 milj. euroa.

Kalusto- ja varikkoinvestointien pääomakustannukset sisällytetään Rai-de-Jokerin liikennöintikustannuksiin. Kaluston hankinnan ja varikon rakentamisen hankesuunnitelmat tuodaan myöhemmin erikseen kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

Yhteenveto hankkeen kustannuksista

Rataosuus:

Helsinki (valtion rahoitusosuus vähennettynä)	123,9
Valtion rahoitusosuus	54,6
Espoo (valtion rahoitusosuus vähennettynä)	66,6
Valtion rahoitusosuus	29,4
Yhteensä	274,5

Varikot:

Helsinki	49,5
Espoo	14,9

Muut väyläjärjestelyt:

Helsinki	9,8
Espoo	15

Kalusto:

Helsinki	95
----------	----

Koko hanke yhteensä :	458,7
Helsinki (valtion rahoitusosuus vähennettynä)	278,2
Espoo (valtion rahoitusosuus vähennettynä)	96,5
Valtio	84

Käyttö- ja liikennöintikustannukset

Raide-Jokerin infrastruktuurin kunnossapitokustannuksiksi on arvioitu 1,6 - 2 milj. euroa vuodessa. Vastaavasti runkolinjan 550 nykyisen infrastruktuurin kunnossapidosta on arvioitu säästyvän noin 0,5 milj. euroa vuodessa, jolloin vuosittainen kunnossapitokustannusten kasvu olisi 1,1–1,5 milj. euroa vuodessa.

Raide-Jokerin arvioidut liikennöintikustannukset ovat noin 18 milj. euroa vuodessa. Arvioidut liikennöintikustannukset sisältävät varikko- ja kalustoinvestointien pääomakustannukset. Liikennöintikustannukset ovat Raide-Jokerissa jossain määrin suuremmat kuin runkobussilinjalta nykytilanteessa ja hankearvioinnissa tarkasteluina vuosina (vuosina 2025 - 2040 noin 14,7 milj. euroa ja vuosina 2040 – 2050 noin 15,6 milj. euroa). Muiden linjastomuutosten vaikutusten huomioimisen myötä Raide-Jokerin on arvioitu kasvattavan joukkoliikenteen linjastokustannuksia vuosina 2025 – 2040 noin 2,3 milj. euroa vuodessa ja vuosina 2040 – 2050 mahdollisesti pitempiin vaunuihin siirtymisen myötä noin 2,5 milj. euroa vuodessa.

Raide-Jokerin kunnossapito ja käyttö on kalliimpaa kuin bussijokerin, mutta ennustetun raideliikenteen matkustajamäärän lisäyksen myötä liikennöintikustannukset yksittäistä nousua kohden arvioidaan olevan nykytasolla käyttöönoton alussa ja laskevan vuoteen 2040 mennessä runsaat 15 % verrattuna bussilla liikennöitävää vertailuvaihtoehtoon.

Hankkeen vaikutukset

Hankesuunnitelmassa on selvitetty raitiotien vaikutuksia luontoon, pinta- ja pohjavesiin, maisemaan ja kaupunkikuvaan, kulttuurihistoriallisiin kohteisiin, virkistysalueisiin ja ulkoilureitteihin, meluun ja tärinään, maankäyttöön ja kaavoitukseen, autoliikenteen palvelutasoon ja liikenneturvallisuuteen. Lisäksi on arvioitu pysäkkien saavutettavuutta nykyisten kävely-yhteyksien perusteella.

Raide-Jokerista on tehty hankearviointi, joka perustuu Liikenneviraston väylähankkeiden arviointiohjeisiin. Hankkeesta on lisäksi tehty Helsingin osalta kaupunkitaloudellinen arviointi. Arviointien keskeisistä tuloksista on koottu laajennettu hankearviointitaulukko. Lisäksi yhdessä Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymän kanssa on arvioitu hankkeen vaikutuksia lippujen hintoihin sekä kaupungin käyttötalouteen.

YHTALI-kannattavuuslaskelmassa Raide-Jokeria on verrattu nivelbusseilla liikennöitävään bussivaihtoehtoon. Vertailuvaihtoehdon tiheä bussiliikenne parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa verrattuna nykytilanteeseen ja vertailtu bussivaihtoehto vastaa runkobussilinjan ennustettuun kysyntään myös tulevaisuudessa. Laskelmassa ei kuitenkaan ole pystytty täysimääräisesti arvioimaan vertailuvaihtoehdon toimivuuden todennäköistä heikentymistä matkustajamäärien kasvaessa tulevaisuudessa.

Raide-Jokerin hyötyinä liikenteen näkökulmasta ovatkin mm. parantuva joukkoliikenteen täsmällisyys ja vertailuvaihtoehtoa suurempi matkustajakapasiteetti sekä sitä kautta paraneva palvelutaso linjaa ympäröivällä vyöhykkeellä. Merkittävimmät yhteiskuntataloudelliset hyödyt liittyvätkin

joukkoliikennematkustajiin kohdistuviin matka-aika- ja palvelutasohyötyihin.

Kannattavuuslaskelman perusvaihtoehdossa Raide-Jokerin hyöty-kustannussuhde on 0,7 toteuttamisvuodelle 2025 arvioituna. Suhde jää alle yhteiskuntataloudellisen kannattavuusrajan (1,0). Hankearvioinnissa on tehty myös toimintaympäristöön liittyviä herkkyystarkasteluja, mm. kannattavuudesta eri käyttöönottovuosina, tieliikenteen parannustoimilla, investointikustannusten kattamisella osaksi lipunhintojen korotuksilla sekä ilman perusvaihtoehdossa mukana olevaa ajoneuvoliikenteen hinnoittelua. Lyhyellä aikavälillä hankkeen hyöty-kustannussuhteessa ei herkkyystarkasteluissa saatu merkittäviä eroja. Yksinomaan yhteiskuntataloudelliseen kannattavuuslaskelmaan tukeutuen ei hanketta voida pitää kaupungin kannalta kannattavana hankkeena.

Raide-Jokerin hyödyt kaupungin kannalta perustuvat poikittaisen joukkoliikenneyhteyden kapasiteetin ja palvelutason paranemiseen sekä maankäytöllisiin hyötyihin, joiden toteutumista raideliikenteeseen perustuvan linjan arvioidaan nopeuttavan. Raide-Jokerin linjan vaikutusvyöhykkeellä on käynnissä olevaa tai lähivuosina käynnistyvää asemakaavoitusta noin 860 000 k-m² verran. Tästä noin 650 000 k-m² tulee kaupunginvaltuuston päätettäväksi MAL-sopimuskauden 2016–2019 aikana ja noin 210 000 k-m² vuosina 2020–2025. Lisäksi yleiskaavaehdotuksesta arvioidaan kaudella 2020–2025 etenevän asemakaavoina päätöksentekoon noin 1,1 milj. k-m².

Raide-Jokerin vaikutuksia suhteessa valmisteilla olevan yleiskaavan mahdollistamaan rakentamispotentiaaliin on arvioitu kaupunkitaloudellisessa selvityksessä. Raide-Jokerilla on arvioitu olevan 30 vuoden aikana (nykyarvotettuna) Helsingin kaupungin maan myynti- ja vuokratuottoihin sekä maankäyttökorvauksiin vaikutus, joka kattaa raitiotien rakentamiskustannukset, mikäli hankkeeseen saadaan 30 %:n suuruinen valtion rahoitusosuus. Tämä perustuu erityisesti arvioon nopeammin toteutuvasta rakentamisvolyymistä. Kaupunkitaloudelliseen arviointiin liittyy monia epävarmuustekijöitä, joista keskeisimmät liittyvät maankäytön kehitysennusteeseen, eikä Raide-Jokerin hyödyllisyyttä voida arvioida yksinomaan tällä perusteella.

Laajennettuun hankearviointiin on koottu keskeiset tulokset hankkeen eri arvioinneista. Laajennetun hankearvioinnin mukaan hankkeen vaikutukset ovat pääosin myönteisiä tai erittäin myönteisiä. Haittoja liittyy lähinnä hankkeen merkittäviin kustannuksiin ja liikennöinnin vuorovälin pidentymiseen ruuhka-aikoina vertailuvaihtoehdon 2–3 minuutista 5–6 minuuttiin. Joukkoliikenteen tulevan luotettavuuden laskennalliseen mallintamiseen ja arviointiin ei ole käytettävissä yleisesti hyväksytyjä menetelmiä, mutta Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän asiantun-

tija-arvioiden mukaan kokonaisvaikutus on matkustajien kannalta todennäköisesti neutraali tai myönteinen.

Hankkeen vaikutukset lipputuloihin, lippujen hintoihin ja kaupungin käyttötalouteen

Raide-Jokerin vaikutuksesta joukkoliikenteeseen siirtyviksi arvioidut uudet matkat kasvattavat lipputuloja. Hankearvioinnissa lipputulojen kasvuksi on liikenne-ennusteiden perusteella laskettu vuonna 2025 noin 1,3 milj. euroa, vuonna 2040 noin 1,9 milj. euroa ja vuonna 2050 noin 2,4 milj. euroa.

Hankearvioinnin perustarkastelussa Raide-Jokeri –hankkeen vaikutusta lippujen hintoihin ei ole määritetty. Hankesuunnitelmassa ja hankearvioinnissa ei ole myöskään tehty arviota hankkeen vaikutuksista Helsingin seudun liikenteen menoihin eikä tarkasteltu hankkeen kokonaisvaikutuksia lippujen hintoihin ja Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän jäsenkuntien maksuosuuksiin.

Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä on keväällä 2016 selvittänyt Raide-Jokerin vaikutusta infra -ja operointikustannuksiin, lipputuloihin sekä kuntaosuuksiin ja lippujen hintojen korotuspaineisiin, kun tavoitteena on pitää jäsenkuntien subventioaste keskimäärin 50 %:ssa (lipputulolla katetaan 50 % kuluista).

HSL-kuntayhtymän perussopimuksen perusteella jäsenkunnat voivat laskuttaa HSL:ltä 50 % joukkoliikenneinvestoinnin poistoista ja 50 % laskennallisista korkomenoista (laskentakorko 5 %) sekä hallinto- ja ylläpitokulut kokonaisuudessaan. Jäsenkuntien osuudet näistä Helsingille ja Espoolle aiheutuvista Raide-Jokerin ns. infrakuluista sekä operointi- ja yleiskuluista kiertyvät maksettavaksi vuosittain Raide-Jokerin käyttöönoton jälkeen HSL maksuosuuden kautta. HSL on määrittänyt em. kulujen sekä saatavien lipputulojen kohdistumisen jäsenkunnille Strafica Oy:n tekemien kuntakohtaisten matkustajakilometri- ja nousuennusteiden perusteella. Tehtyjen laskelmien perusteella Raide-Jokerilla on arvioitu olevan matkalippujen hintoihin noin 2,5 % korotusvaikutus.

Helsingin kaupungin HSL -maksuosuuden on arvioitu kasvavan Raide-Jokerin myötä sen käyttöön ottoa seuraavan ensimmäisen vuoden osalta noin 1,7 milj. euroa.

Raide-Jokerin kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen muodostuu edellä esitetyn mukaisesti HSL maksuosuuden kautta sekä HKL:lle maksettavan infratuen kautta. HKL:n infratuella katetaan loppuosa investoinnin poistoista sekä investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset korkokulut. Liikennelaitos -liikelaitos palauttaa HSL:ltä laskuttamansa laskennallisen korkomenon ns. HKL:n infratulona kaupungille.

Raide-Jokerin vaikutus Helsingin kaupungin suoraan HKL:lle maksa-
maan infratukeen on ns. infran korkotulo huomioiden hankkeen käyt-
töönottoa seuraavan ensimmäisen vuoden osalta 3,3 milj. euroa (keski-
määrin 1,7 milj. euroa/vuosi 40 vuoden aikana). Tämä vastaa noin 20
% korotusta vuoden 2016 talousarvion mukaiseen liikennelaitos -liike-
laitokselle maksettavaan infratukeen.

Siten Raide-Jokerin kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalou-
teen on arvioitu olevan sen käyttöönottoa seuraavan ensimmäisen vuo-
den osalta yhteensä 5 milj. euroa (HSL:n maksuosuus ja HKL:n infratu-
ki). Vaikutus pienenee jonkin verran seuraavina vuosina poistettavan
pääoman korkokulujen pienentymisen myötä.

Jatkotoimenpiteet ja hankkeen toteutus

Raide-Jokerin toteuttaminen edellyttää hankesuunnitelman hyväksy-
mistä sekä Helsingin että Espoon kaupunginvaltuustoissa.

Kaupunkisuunnitteluvirasto laatii liikennesuunnitelmat koko linjalta mm.
liikenteen ohjausta koskevien järjestelyjen tarkentamiseksi. Suunnitte-
lussa huomioidaan hankesuunnitelmassa mainitut jatkoselvitystarpeet.

Raide-Jokerin toteuttamisen edellyttämien asemakaavan muutosten
valmistelu on käynnissä sekä Helsingissä että Espoossa. Helsingissä
kaavamuutokset jakautuvat teknisiin asemakaavamuutoksiin ja muiden
asemakaavahankkeiden yhteydessä tehtäviin muutoksiin. Tavoitteena
on tuoda tekniset kaavamuutokset päätöksentekoon vuoden 2016 aika-
na.

Muiden kaavahankkeiden yhteydessä tehtävät muutokset etenevät
asianomaisten hankkeiden aikataulujen mukaan vuosina 2016 - 2018.

Raide-Jokerista käynnistetään myös kokonaisvaltainen riskienhallinta-
työ, jolla pyritään hallitsemaan hankkeeseen liittyviä riskejä ja varmista-
maan hankkeen asianmukainen toteutus.

Raide-Jokerin toteuttamisen tavoiteaikataulun mukaan rakentaminen
käynnistettäisiin soveltuvin osin jo vuonna 2017. Raide-Jokerin raken-
tamisajaksi on arvioitu noin neljä vuotta. Alustavan aikataulun mukaan
Raide-Jokerin operointi voisi alkaa arviolta elokuussa 2021.

Helsingin ja Espoon kaupungit ovat yhteistyössä tehneet keväällä 2016
Raide-Jokerin toteutusmallin selvityksen, jossa on arvioitu mm. erilais-
ten tilaajaorganisaatioiden, projektinjohto-, allianssi- ja st-urakkamallien
etuja ja haittoja Raide-Jokerin toteutuksessa. Selvitystyön perusteella
näyttäisi alustavasti siltä, että allianssimalli voisi soveltua parhaiten
Raide-Jokerin toteuttamiseen. Allianssimallissa tilaaja muodostaa valit-

tujen suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden kanssa allianssin ja suunnittelee ja toteuttaa hankkeen yhdessä näiden kanssa. Selkeästi erikseen määriteltävät ja nopeasti käynnistettävät osat voidaan toteuttaa omina erillisurakoinaan.

Toteutusmuoto valitaan myöhemmin kesällä 2016 yhteistyössä Helsingin ja Espoon toteuttavien organisaatioiden kesken.

Kaluston hankinnan ja varikon rakentamisen hankesuunnitelmat tuodaan myöhemmin erikseen kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

Sopimus Raide-Jokerin toteutuksesta

Raide-Jokeri toteutetaan Helsingin ja Espoon kaupunkien yhteishankkeena yhtenä ja yhteisenä raitioliikennejärjestelmänä. Hanketta varten ei perusteta erillistä juridista toteuttajaorganisaatiota, esimerkiksi osakeyhtiötä.

Yhteistyöstä Raide-Jokeri –hankkeessa on tarkoitus tehdä Helsingin ja Espoon kaupunkien välinen yhteistyösopimus. Yhteistyösopimuksella sovitaan hankkeen suunnittelun ja toteutuksen keskeisistä asioista, joita ovat ainakin seuraavat:

- hankkeen organisointi nykyisten Helsingin ja Espoon kaupunkiorganisaatioiden puitteissa ja niihin tukeutuen
- hankkeen henkilöressurssien mitoitus
- projektiorganisaatio
- päätöksentekomenettely ja toimivalta, mukaan lukien yhteistyö hankinnoissa
- hyväksytyyn hankesuunnitelmaan perustuva hankkeen lopullinen määrittely ja käytettävän kaluston keskeiset vaatimukset
- rahoitus ja valtion osuus
- kustannusvastuu ja kustannusten jakaantuminen
- rakennetun joukkoliikenneinfran omistus ja siihen liittyvät vastuut
- lupa-asioiden hoitaminen sekä yhteistyö ja vastuut suhteessa viranomaisiin
- järjestelmän ylläpidon ja huollon periaatteet
- periaatteet, valmistelu ja menettelyt siinä tapauksessa, että hankkeen hankesuunnitelmaa joudutaan tarkistamaan.

Keskeiset periaatteet yhteistyösopimuksessa ovat kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan ja alueellisesti, läpinäkyvyys, ja yksimielinen päätöksenteko.

Yhteistyösopimus tuodaan jakovalmistelun ja -neuvottelujen jälkeen kaupunginhallituksen päätettäväksi alkusyksyllä 2016.

Raide-Jokeri –hankkeen projektin johto Helsingin kaupungin organisaatiossa on liikennelaitos –liikelaitoksella. Hankkeeseen osallistuvat lisäksi ainakin kaupunkisuunnitteluvirasto, rakennusvirasto ja kaupunginkanslia.

Operointi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä tekee joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena erikseen myöhemmin päätöksen Raide-Jokerin liikenteen järjestämistavasta sekä liikennöintisopimuksen liikennöitsijän kanssa.

Saadut lausunnot

Kiinteistölautakunta pitää Helsingin seudun poikittaisen joukkoliikennetarjonnan kapasiteettia kasvattavaa ja joukkoliikenteen matkustusmukavuutta, täsmällisyyttä sekä luotettavuutta parantavaa pikaraitiotiehanke erittäin kannatettavana. Hanke avaa mahdollisuuksia hyvin merkittävään uuteen täydennysrakentamiseen toimivien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Lautakunta esittää panostamista selvästi rohkeampaan ja etupainotteisempaan täydennyskaavoittamiseen. Se nostaisi samalla selvästi hankkeen yhteiskuntataloudellista kannattavuutta.

Lausunnossa todetaan, että kiinteistötoimi tulee tukemaan Raide-Jokeri-investoinnin täysimääräistä hyödyntämistä ja aseman seutujen maankäytön tehostamista aktiivisella maapolitiikalla ja tontinluovutuksilla. Tarkoituksena on saattaa Raide-Jokerin ja aseman seutujen vaikutusalueen maapoliittiset periaatteet luottamusmieskäsittelyyn vielä kuluvan vuoden aikana.

Pelastuslautakunnan lausunnossa tuodaan esiin useita pelastustoimien tarkoituksenmukaisen sujumisen kannalta tarpeellisia, jatkosuunnittelussa huomioon otettavia näkökohtia.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että Raide-Jokerin toteuttaminen edistää osaltaan Helsingin kestävästä liikkumisesta kehittämistä, täydennysrakentamista sekä asunto- että työpaikkarakentamisen osalta Raide-Jokerin vaikutusalueella, valmisteilla olevan yleiskaavan raideliikenteen verkostokaupungin syntymistä ja poikittaisen joukkoliikenteen riittävän kapasiteetin varmistamista ja palvelutason parantamista. Rakennus-

nusvirasto osallistuu toteuttamiseen niiden katujärjestelyjen osalta, jotka eivät sisällä raitiotien rakentamiseen, mutta ovat välttämättömiä suunnitella ja rakentaa samassa yhteydessä.

Lautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että hankesuunnitelman suunnitelmaselostuksessa ja -piirustuksissa esitetyjä kaikkia osia ja katujen muutostarpeita ei rakennusviraston arvion mukaan ole tunnustettu vielä hankesuunnitteluvaiheessa eikä esitetty kustannusarviossa. Raide-Jokerin vaikutukset ja muutostarpeet yleisille alueille ovat laajempia kuin hankesuunnitteluvaiheessa on tarkasteltu.

Ympäristölautakunta pitää hyvänä, että pääkaupunkiseudun vilkkaimman joukkoliikennereitin kapasiteettia parannetaan pikaraitioyhteydellä, jonka suunnittelussa on huomioitu myös sujuvat kävely- ja pyöräily-yhteydet. Hankesuunnitelmaa varten tehtyjen luontoselvityksien perusteella Natura-alueille ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia, kun toteutuksessa huomioidaan suunnitellut vaikutuksien lieventämistoimenpiteet.

HSL:n mielestä Raide-Jokeri -hankkeen tavoitteet ovat erittäin kannattavia ja yhtenevät Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman HLJ 2015 tavoitteiden ja kehittämislinjausten kanssa.

Liikennevirasto pitää Raide-Jokeria myönteisenä hankkeena, ja korostaa Raide-Jokerin toteuttamista koko matkaketju huomioon ottaen. Liikennevirasto huomauttaa, että hankesuunnitelmaan tulisi sisällyttää Raide-Jokeriin kuuluvana järjestelynä Kehä I:llä Espoossa Laajalahden kohdalle sijoittuva tien tasauksen muutos, jonka kustannusarvio on 12 milj. euroa.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää myös Raide-Jokeria myönteisenä hankkeena, ja huomauttaa myös Kehä I:n Laajalahden alueen ja eräiden muiden, kustannuksiltaan pienempien järjestelyjen sisällyttämisestä hankkeeseen.

HSL:n, liikenneviraston ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnot ovat liitteinä 7 - 9.

Kaupunginhallitus toteaa, että pääosa saaduissa lausunnoissa esitetyistä asioista on luonteeltaan sellaisia, että ne voidaan käsitellä ja ottaa asianmukaisella tavalla huomioon jatkosuunnittelun yhteydessä.

Kaupunginhallituksen kannanotot

Kaupunginhallitus toteaa, että Raide-Jokeri on kaupungin ja koko pääkaupunkiseudun kannalta strategisesti merkittävä hanke. Kaupunginvaltuuston 24.4.2013 hyväksymän vuosien 2013 – 2016 strategiaohjel-

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

man yksi tavoitteista on, että kaupunkirakenteen eheytyminen parantaa saavutettavuutta ja sujuvuutta. Toiminnallista eheyttä vahvistetaan sekä rakentamalla uusia kaupunginosia että tiivistämällä nykyistä kaupunkirakennetta joukkoliikenneyhteyksien varteen. Eräs tähän liittyvistä toimenpiteistä on, että Jokerivyöhykkeitä kehitetään liikenteen, asumisen ja työpaikkojen alueina.

Kaupunginhallitus toteaa, että Raide-Jokerin rakentaminen toteuttaa edellä kerrottuja linjauksia. Raide-Jokeri tukee osaltaan yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja seudun kilpailukykyä. Raide-Jokerin käytävä kuuluu Helsingin tärkeimpiin täydennysrakentamiskohteisiin, jonka hyödyntäminen on erittäin tärkeää niin asumisen kuin elinkeinoelämän kannalta. Raide-Jokeri kytkeytyy nykyiseen raideliikenneverkkoon luomalla yhteyden kaikkien raskaan raideliikenteen käytävien välille. Hanke parantaa alueen saavutettavuutta ja lisää siten alueen vetovoimaa myös työpaikka-alueena.

Valtion ja Helsingin seudun kuntien kesken 6.4.2016 saavutetussa neuvottelutuloksessa maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksesta 2016 – 2019 Raide-Jokerin toteuttaminen on yksi liikennettä koskevista toimenpiteistä, joilla pyritään edistämään sopimuksen keskeisiä tavoitteita eheästä yhdyskuntarakenteesta, yhteisvastuullisesta asuntopolitiikasta ja toimivasta liikennejärjestelmästä. Kaupunginhallitus käsittelee osaltaan MAL-sopimuksen hyväksymistä toukokuussa 2016.

Sopimustuloksen mukaan valtio osoittaa Raide-Jokerin toteuttamiseen vuosina 2017 – 2019 yhteensä 84 milj. euroa, mikä vastaa 30 % varsinaisen radan hankesuunnitelman alkuperäisestä kustannusarvioista. Sopimusluonnoksessa todetaan myös, että hankkeen tarkemmasta toteutuksesta ja siihen sisältyvästä Kehä I:n tasauksen kustannusjaosta (kustannusarvio 12 milj. euroa) sovitaan erikseen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi
Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Raide-Jokerin hankesuunnitelma 2015
- 2 Raide-Jokerin hankesuunnitelman 2015 kustannusarvio ja suunnitelmat
- 3 Raide-Jokerin hankearviointi

- 4 Raide-Jokerin laajennettu hankearviointi
5 Raide-Jokerin ja Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellinen arviointi
6 Vaikutukset käyttötalouteen ja lipun hintoihin
7 HSL:n lausunto 3.5.2016
8 Liikenneviraston lausunto 3.5.2016
9 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 2.5.2016

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

HKL
Ksv
HKR

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.05.2016 § 530

HEL 2016-000511 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.05.2016 Pöydälle

Asian käsittelyn aikana kuultavina olivat Ville Lehmuskoski ja Artturi Lähdetie. Asiantuntijat eivät olleen läsnä päätöksenteon aikana.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi
Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Pelastuslautakunta 10.05.2016 § 61

HEL 2016-000511 T 08 00 02

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon koskien Raide-Jokerin hankesuunnitelmaa.

Raide-Jokerin hankesuunnittelun edetessä ja myöhemmin kaavoitettaessa tulee suunnittelussa ottaa huomioon seuraavat turvallisuutta koskevat seikat:

1. Vaunukaluston saavutettavuus on varmistettava siten, että pelastuskalusto on ajettavissa mahdollisessa onnettomuudessa vaurioituneen vaunukaluston läheisyyteen kaikissa olosuhteissa, sekä rataosuudesta riippumatta. Tämä tarkoittaa sitä, että raidealueen rakenteen tulee kantaa pelastuskalusto 40 tn. asti. Samassa yhteydessä on huomioitava, että vaunukalustoa on tarvittaessa pystyttävä nostamaan, minkä vuoksi raidealueen on oltava tarpeeksi kantava tunkkauskaluston käytölle. Vaunukalusto tulee valita siten, että sitä on mahdollista nostaa nykyisellä nostokalustolla (raideliikenteen kalusto tai raitioliikenne / metron nostokalusto). Maadoitus on pystyttävä tekemään nykyisellä kalustolla, joko VR:n kalustoon soveltuvalla tai raitioliikenteeseen soveltuvalla kalustolla.

2. Raide-Jokerin reitillä olevien siltarakenteiden suunnittelussa tulee huomioida a) matkustajien omatoiminen poistuminen, sekä b) pelastustoiminnan toimintaedellytysten varmistaminen.

3. Raide-Jokerin ajokaluston huolto- / säilytyshallien palotekniset ratkaisut tulee esittää pelastuslaitokselle viimeistään rakennuslupavaiheessa.

4. Rataosuuksilla, joiden välittömässä läheisyydessä on rakennuksia tai rakenteita, joiden varapoistuminen on järjestetty pelastuslaitoksen nostokalustoa hyväksi käyttäen, tulee ajolankojen asentamisessa välttää köysiportaalia (HKL – kannatinköysi). Edellä mainitussa tilanteessa ajolankojen kannattimet saattavat estää nostolavakaluston nopean käytön. Tällaisissa tilanteissa tulee tutkia mahdollisuutta käyttää ajolankojen kautta tapahtuvan virransyötön sijasta vaunukaluston akkukäyttöä.

Raide-Jokerin tunnelirakenteissa tulee huomioida seuraavia näkökoh-
tia:

5. Tunnelin savunpoistoa varten tulee asentaa 2 –suuntaiset puhaltimet siten, että tunneliin pystytään aikaansaamaan 3 m/s ilman virtausno-

peus. Savunpoiston ohjauskeskusten tulee sijaita tunnelin ulkopuolella, suuaukkojen välittömässä läheisyydessä.

6. Tunnelin hätäpoistuminen tulee järjestää erillistä, osastoitua poistumiskäytävää pitkin siten, että poistumisovet sijaitsevat 80-100 m välein.

7. Pelastus- ja sammutustöitä varten tunneliin on asennettava paineeton märkäjärjestelmä, jonka ulosotot sijaitsevat 80-100m välein (poistumisovien yhteydessä). Ulosottoihin tulee asentaa 3” liittimet. Järjestelmän tulee mahdollistaa noin 2000 l/min veden tuotto. Edellä mainittua järjestelmää palvelemaan tulee rakentaa palovesiasemat tunnelin molempien suuaukkojen välittömään läheisyyteen.

8. Tunneliin tulee järjestää VIRVE –verkko ja lisävarmistuksena kenttäpuhelinjärjestelmä.

9. Sadeveden virtaaminen tunneliin tulee estää soveltuvin rakenneratkaisu.

10. Tunnelin kulunvalvonta ja liikenteenohjaus tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että asiaton liikkuminen estetään. Pelastusajoneuvojen läpiajoliikenne tunnelin kautta tulee tarvittaessa olla mahdollista. Turva- ja hälytysjärjestelmien (palonilmaisu, muut turvallisuus- ja valvontajärjestelmät) tulee toteuttaa voimassaolevien suunnitteluohjeiden mukaisesti.

11. Koko Raide-Jokerin rataosuus tulee olla valvottu ja tunneliosuuden on oltava valaistu.

12. Tunnelin ulkopuolelle on rakennettava mahdollisuus jännitekatkon järjestämiseen, sekä kiinteä maadoitin, mikä mahdollistaa tunneliosuuden turvamaadoittamisen ennen pelastustöiden aloittamista tunnelissa.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Juha Rintala, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 310 31235
juha.rintala(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 10.5.2016

HEL 2016-000511 T 08 00 02

Kaupunginhallituksen lausuntopyyntö 22.4.2016

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Raide-Jokerin hankesuunnitelmasta. Kaupunginmuseo - Keski-Uudenmaan maakuntamuseo lausuu hankesuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologisen perinnön vaalimisen näkökulmasta seuraavaa.

Kaupunginmuseo on tutustunut esillä olevaan hankesuunnitelmaan liitteineen eikä sillä ole siihen huomautettavaa.

Museo on tähän mennessä lausunut Raide-Jokeriin liittyvistä vireille tulleista kaavahankkeista: Pirjontien ja Pirkkolantien asemakaavaluonnoksesta 31.3.2016, Pitäjänmäen Patterimäen täydennetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta; viitesuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta 29.3.2016 ja Oulunkylän Käskynhaltijantien ympäristöä koskevasta asemakaavan muutoksesta 27.2.2015 ja 6.4.2016.

Kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo toimii Helsingissä kulttuuriympäristön suojeluviranomaisena (Sopimus Museoviraston ja Keski-Uudenmaan maakuntamuseon yhteistyöstä ja työnjaosta kulttuuriympäristön vaalimisessa 30.5.2008) ja on osallinen Raide-Jokeriin liittyvissä asemakaavan muutoshankkeissa Helsingin kaupungin alueella. Espoon kaupungin alueella lausunnonantaja on Espoon kaupunginmuseo.

Lisätiedot

Anne Mäkinen, yksikön päällikkö, puhelin: +358 9 310 36486
anne.makinen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 03.05.2016 § 191

HEL 2016-000511 T 08 00 02

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Raide-Jokerin toteuttaminen edistää osaltaan Helsingin kestävästä liikkumisen kehittämistä, täydennysrakentamista sekä asunto- että työpaikkarakentamisen osalta Raide-Jokerin vaikutusalueella, valmisteilla olevan yleiskaavan raideliikenteen verkostokaupungin syntymistä ja poikittaisen joukkoliikenteen riittävän kapasiteetin varmistamista ja palvelutason parantamista.

Helsingin kaupungin osalta Raide-Jokerin hankesuunnitelman laatimisesta on vastannut kaupunkisuunnitteluvirasto ja Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL) vastaa hankkeen toteuttamisesta. Rakennusvirasto tulee osaltaan edistämään Raide-Jokerin toteutusta kau-

pungin kokonaisedun mukaisesti. Rakennusvirasto osallistuu toteuttamiseen niiden katujärjestelyjen osalta, jotka eivät sisälly raitiotien rakentamiseen, mutta ovat välttämättömiä suunnitella ja rakentaa samassa yhteydessä. Rakennusvirasto sisällyttää hankesuunnitelmassa esitetyn katurakentamisen määrärahatarpeen noin 10 milj. euroa toteutusvuosien talousarvioesitykseensä.

Koko hanke rakennetaan pääosin nykyiselle katu- tai puistoalueelle. Raide-Jokerin rakennustöitä tehdään samanaikaisesti katujärjestelyjen kanssa, joista osa johtuu radan rakentamisen aiheuttamista kadun poikkileikkauksen muutoksista ja osa täydennysrakentamisen tai pyöräilyn edistämisen aiheuttamista katujärjestelyistä. Projektinhallinnan, suunnittelun, rakentamisen ja viestinnän onnistumiseksi näitä hankintoja ei tule erottaa toisistaan, vaan ne tulee sisällyttää yhteisen kunnallisteknisen työmaan toimintaperiaatteen mukaisesti samaan hankkeeseen, saman projektinjohdon alle ja tilaajittain maksuosuuksiin eriteltyinä. Rakennusviraston edustajan tulee osallistua Raide-Jokeri -hankkeen johtoryhmän työskentelyyn. Hankkeen onnistunut läpivienti edellyttää myös riittävää hankeviestintää ja sujuvaa yhteistyötä Helsingin seudun liikenteen (HSL) ja kaupunkien viestinnän kanssa.

Hankesuunnitelma antaa hyvän lähtökohdan jatkosuunnittelulle, mutta kaikki rakentamisen osapuolet, välttämättömät muutokset ja vaikutukset eivät ole vielä selvillä. Suunnittelussa ja rakentamisessa tulee noudattaa yhteisen kunnallisteknisen työmaan periaatteita, jotta muiden tilaajien (Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy, Gasum Oy ja teleoperaattorit) tarpeet tulee huomioiduksi toteutuksessa. Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) tulee toimia yhteisen kunnallisteknisen työmaan toimintaperiaatteen mukaisena päätilaajana.

Hankesuunnitelman suunnitelmaselostuksessa ja -piirustuksissa esitetyt kaikkia osia ja katujen muutostarpeita ei rakennusviraston arvion mukaan ole esitetty kustannusarviossa. Raide-Jokerin vaikutukset ja muutostarpeet yleisille alueille ovat laajempia kuin hankesuunnitteluvaiheessa on tarkasteltu. Jatkossa on kokonaissuunnittelun tarve esimerkiksi reitistön jatkuvuuden turvaamiseksi asuin- ja työpaikka-alueilta pysäkeille. Katu- ja puistoalueilla on myös rakenteita, joiden uusiminen ja korjaus on kustannusten kannalta järkevää toteuttaa Raide-Jokerin rakentamisen yhteydessä. Kaikkia näitä rakenteita ja muutostarpeita ei välttämättä ole tunnistettu vielä hankesuunnitteluvaiheessa. Lisäksi johdosiirtokustannusten vastuut eri osapuolten kesken tulee selvittää hankkeen käynnistyessä.

Rakennetussa ympäristössä tehtävien muutosten läpivienti ja kustannusten hallinta on vaativa tehtävä. Kustannusten hallinnan tulee vaikut-

taa hankkeen organisointiin, jotta välttämättömät työt voidaan tehdä hankkeen kustannusraamissa. Hankkeen johdolla tulee olla riittävä päätösvalta suunnittelu-, toteutus- ja hankintaratkaisuihin. Katuympäristön muutoksia tulee hallita kokonaisuutena eikä pelkästään raitiotien näkökulmasta. Kustannushallinnan ja sen raportoinnin tulee olla riittävän tarkkaa ja mahdollisimman oikea-aikaista, sillä rakennetussa kaupunkiympäristössä tehtävät työt sisältävät paljon yksityiskohtia ja mahdollisesti muutoksia myös toteutusvaiheessa.

Yleisten töiden lautakunnan lausunnoissa vuosina 2009 ja 2012 esitettyjä näkökohtia on otettu hankesuunnitelmassa huomioon. Lautakunta haluaa edelleen korostaa käyttäjän kannalta miellyttävän katuympäristön ja kaikkina vuodenaikoina luotettavien ja esteettömien kulkuyhteyksien toteuttamista hankkeen yhteydessä. Jalankulku ja pyöräily tulee huomioida turvallisina reitteinä joukkoliikenteen pysäkeille ja pyöräpysäköintipaikkoja tulee toteuttaa riittävästi. Töiden aikainen häiriöiden hallinta on hyvin tärkeää, koska rakentamisen kohteena olevat kadut ovat pääosin liikenteellä koko muutostyön ajan.

Raide-Jokeri -hanke vastaa katusuunnitelmien ja mahdollisten puistosuunnitelmien laatimisesta ja niihin liittyvästä vuorovaikutuksesta hankkeen osana ja hankkeen aikataulun mukaisesti. Rakennusvirasto vastaa johtosäännön perusteella katu- ja puistoalueiden haltijana virallisten suunnitelmien kuuluttamisesta, nähtävillä asettamisesta ja hyväksymisestä. Siltojen ja muiden taitorakenteiden omistuksesta ja eri osapuolten vastuista tulee päättää aikaisessa vaiheessa, vaikka hanke vastaa varsinaisesta suunnittelusta. Hankkeen tulee laatia asiakirjat, johon on merkitty eri osapuolten tulevat ylläpidon vastuualueet tarkasti. Hankkeen läpivientiin on varattava riittävä henkilöstö toteutusmuodosta riippumatta. Mikäli nykyisiä rakennusviraston henkilöitä siirtyy projektiorganisaatioon, tulee viraston saada korvaavat resurssit, jotta mm. asunto- tuotannon ja pyöräilyn katuinvestointien eteneminen ei vaarannu.

Katu- ja puistoalueilla tehtävien töiden kustannusarvio tarkentuu suunnittelun aikana. Katu- ja puistosuunnitelmista päätettäessä tulee olla käytettävissä erittely Raide-Jokeriin kuuluvien katujen ja puistojen muutosten ja rakennusviraston maksuosuuteen kuuluvien katujen ja puistojen muutosten sekä täydennysrakentamisesta johtuvan uudisrakentamisen osalta. Raide-Jokerin kustannusten selkeä erittely on tärkeää myös valtion investointiavustuksen ja joukkoliikenteen infrakulujen kannalta.

Hankkeen tilaajana toimivan projektiorganisaation tulee aloittaa toimintansa mahdollisimman pian. Projektisuunnitelma tulee laatia koko linjan osuudelle mahdollisimman pian, jotta hankkeen suunnittelu päästäisiin aloittamaan niistä osista, jotka koko hankkeen aikataulun ja kokonai-

suuden kannalta ovat kriittisimmät. Hankesuunnitelmassa on esitetty pääasiassa turvallisuus- ja kustannusriskejä, joten riskienhallinnan kokonaisuutta tulee laajentaa heti seuraavan suunnitteluvaiheen alussa.

Esittelijä

osastopäällikkö
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Juha Väätäinen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38547
juha.vaatainen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 03.05.2016 § 196

HEL 2016-000511 T 08 00 02

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle Raide-Jokerin hankesuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Kiinteistölautakunta pitää Helsingin seudun poikittaisen joukkoliikennetarjonnan kapasiteettia kasvattavaa ja joukkoliikenteen matkustusmukavuutta, täsmällisyyttä sekä luotettavuutta parantavaa pikaraitiotiehanke erittäin kannatettavana. Nykyiseen, osittain jo kapasiteettinsa ylärajoilla toimivaan ns. bussijokeriin (linja 560) nähden hanke avaa mahdollisuuksia hyvin merkittävään uuteen täydennysrakentamiseen toimivien joukkoliikenneyhteyksien varrella.

Lautakunta pitää kuitenkin hankesuunnitelmassa esitettyä alkuvaiheen täydennysrakentamismäärää pysäkkien läheisyydessä (10 minuutin kävelymatka) mahdollisuuksiin nähden vaatimattomana ja esittää panostamista selvästi rohkeampaan ja etupainotteisempaan täydennyskaavoittamiseen. Se nostaisi samalla selvästi hankkeen yhteiskuntataloudellista kannattavuutta. Raide-Jokerin ns. sisemmällä esikaupunkivyöhykkeellä tehokkaan täydennysrakentamisen taloudelliseksi esteeksi nousee valitettavan usein pysäköintiratkaisujen kalleus siitä huolimatta, että pysäköintinormeja on vastikään tarkistettu. Lautakunta esittää siksi, että asumisen pysäköintikustannuksia alentavia ratkaisuja aktiivisesti etsitään myös yhteis- ja vuorottaiskäyttöön pohjautuvilla ratkaisuilla sekä mahdollistamalla Raide-Jokerin pysäkkien läheisyydessä (lähes) autottomia asuntoratkaisuja. Esikaupunkialueen täydennyskaavoituksessa tulisi muutenkin ottaa huomioon alueen asuntohintatason asettamat rajoitukset kaavan toteuttamistaloudelle.

Lautakunta pitää tärkeänä, että Raide-Jokerin tarkentavassa suunnittelussa lähtökohtaisesti pyritään pysymään nykyisten asemakaavojen katu- tai yleisillä alueilla, jottei Raide-Jokerin rakentamisaikataulua vaa-

ranneta pienillä tonteilla ulottuvilla katualueiden laajennuksilla. Sellaiset Raide-Jokerin mukanaan tuomat katujärjestelyt, jotka vaativat katualueiden leventämistä tonttialueille, olisi ripeästi syytä käsitellä erillisinä, täydennysrakentamista edistävinä asemakaavan muutoshankkeina.

Kiinteistötoimi tulee tukemaan Raide-Jokeri -investoinnin täysimääräistä hyödyntämistä ja aseman seutujen maankäytön tehostamista aktiivisella maapolitiikalla ja tontinluovutuksilla. Kiinteistötoimen tarkoituksena on saattaa Raide-Jokerin ja aseman seutujen vaikutusalueen maapolitiittiset periaatteet luottamusmieskäsittelyyn vielä kuluvan vuoden aikana.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 03.05.2016 § 186

HEL 2016-000511 T 08 00 02

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Raide-Jokeri on tärkeä pääkaupunkiseudun poikittaisliikenneyhteys, joka toteutuessaan parantaa kestävien kuljetapojen palvelutasoa ja kapasiteettia. Ympäristölautakunta pitää hyvänä, että pääkaupunkiseudun vilkkaimman joukkoliikennereitin kapasiteettia parannetaan pikaraitioyhteydellä, jonka suunnittelussa on huomioitu myös sujuvat kävely- ja pyöräily-yhteydet.

Raide-Jokerin vaikutuspiirissä sijaitsevat merkittävimmät luonnonsuojelukohteet ovat Vanhankaupunginlahden ja Vantaanjoen Natura-alueet. Hankesuunnitelmaa varten tehtyjen luontoselvityksien perusteella Natura-alueille ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia, kun toteutuksessa huomioidaan suunnitellut vaikutuksien lieventämistoimenpiteet.

Hankesuunnitelmassa esitetään, että Vanhankaupunginlahden Natura-alueen linnustolle kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää pesimäajan (31.7.-1.4.) ulkopuolella tapahtuvalla rakentamisella. Lisäksi hankesuunnitelmassa arvioidaan, että Vantaanjoen Naturaan ja vuollejokisimpukoihin ei kohdistu vaikutuksia, kun huomioidaan simpukoiden esiintyvyys hankealueella ja siltapilarit rakennetaan maalle. Ympäristö-

lautakunta pitää tarpeellisena, että hankkeessa toteutetaan edellä mainitut lievennystoimenpiteet, jotta Natura-alueille kohdistuvat vaikutukset voidaan minimoida.

Hankesuunnitelmassa on käsitelty liito-oravien elinalueiden sijoittumista Raide-Jokerin vaikutuspiiriin. Helsingissä tehdään tällä hetkellä ympäristökeskuksen toimeksiannosta liito-oravaselvitystä, joka sisältää myös Talin golfkentän ja Pirkkolan alueen, joista on löydetty liito-oravien elinalueita vuosien 2015-2016 aikana. Koska Raide-Jokerin hankesuunnitelmaan ei ole voitu sisällyttää tekeillä olevan liito-oravaselvityksen havaintoja, tulee ne ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

Raide-Jokerin ei arvioida aiheuttavan ympäristöön merkittävää melutason lisäystä. Raiteen rakentaminen nykyisen ja yhä tiivistyvän kaupunkirakenteen yhteyteen edellyttää kuitenkin melu- ja värinähaaittojen torjunnan huolellista huomioon ottamista jatkosuunnittelussa.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 14.04.2016 § 72

HEL 2016-000511 T 08 00 02

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) päätti esittää kaupunginhallitukselle, että se esittäisi kaupunginvaltuustolle Raide-Jokerin hankesuunnitelman hyväksymistä Helsingin osalta 178.496.000 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan (MAKU 4/2015).

Johtokunta päätti merkitä tiedoksi, että hanke toteutetaan Helsingin ja Espoon yhteishankkeena niin, että Raide-Jokerin hankesuunnitelman arvonlisäveroton kokonaishinta molempien kuntien osalta on yhteensä 275 milj. euroa (MAKU 4/2015).

Lisäksi johtokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että se esittäisi kaupunginvaltuustolle Raide-Jokerin toteuttamisen yhteydessä tehtävien väyläjärjestelyjen hyväksymistä enintään 9 789 000,00 euron arvonlisäverottomaan kokonaishintaan (MAKU 4/2015).

Hanke

Raide-Jokeri on Helsingin Itäkeskuksesta Espoon Keilaniemeen suunniteltu seudullinen poikittainen pikaraitiotie. Raide-Jokerin pituus on noin 25 km, josta noin 16 km sijoittuu Helsingin alueelle ja 9 km Espooseen. Linjalle on suunniteltu 33 pysäkkiä. Raide-Jokeri on koko osuudeltaan kaksiraiteinen ja sitä tullaan liikennöimään nykyaikaisella, matalalattiaisella vaunukalustolla, jonka raideleveys on 1000 mm ja vaunun leveys 2,40 metriä. Linja on sijoitettu ensisijaisesti omalle ajouralle. Koska hankkeen keskeisiä tavoitteita ovat sujuva kulku ja tavoitteiden mukainen matkanopeus, Raide-Jokerille järjestetään kaikissa valo-ohjatuissa risteämissä etuudet muuhun liikenteeseen nähden.

Raide-Jokerin hankesuunnitelma käsittää pikaraitiotien infrastruktuurin toteuttamisen sisältäen vaadittavat raitiotien edellyttämät muutokset ka tuympäristöön. Helsingin kaupungin arvioitu osuus rakentamiskustannuksista on 178,5 miljoonaa euroa. Hankesuunnitelman rataosuuden toteuttamisesta tehdään omat päätöksensä Helsingissä ja Espoossa kunkin kaupungin alueelle sijoituvilta osin.

HKL vastaa Helsingin osalta hankesuunnitelmassa Helsingille kuuluvan osuuden toteuttamisesta, ellei jatkovalmistelussa Helsingin ja Espoon kaupunkien kesken muuta sovita.

Valtioneuvosto on kehysriihessään 5.4.2016 esittänyt valtion avustusta Raide-Jokerin toteuttamiselle. Valtion myöntämä avustus liittyy valtion ja kuntien väliseen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimus) hyväksymiseen. Valtion avustuksen toteutuminen on edellytys Raide-Jokerin toteuttamiselle.

Hankesuunnitelma sisältää myös esityksen Raide-Jokerin yhteydessä tehtävistä Raide-Jokeriin kuulumattomista, mutta toteutuksen kannalta tarkoituksenmukaisista liittyvistä muista väyläjärjestelyistä. Näistä Helsingin väyläjärjestelyiden osuus on 9,79 miljoonaa euroa ja ne kuuluvat pääosin Helsingin rakennusviraston kustannuksiin.

Hankesuunnitelma ei sisällä Raide-Jokerille suunniteltuja kahta varikkoa eikä Raide-Jokerin operointiin tarvittavaa raitiovaunukalustoa. Raide-Jokerin varikoista ja kaluston hankkimisesta päätetään erikseen.

Hankesuunnitelman yhteydessä on laadittu alustava suunnitelma ja kustannusarviot myös tarvittavien lisävarikkotilojen ja lisäkaluston kustannuksista seuraavasti:

Helsingin Roihupeltoon suunnitellun raitiotievarikon kustannusarvio on 49,5 miljoonaa euroa. Raide-Jokerin operointiin tarvittavan kaluston vaatimiksi investoinneiksi on arvioitu 85 - 95 miljoonaa euroa.

Edellä mainitut kustannusarviot on pyritty määrittämään enimmäishinnoiksi, joita ei tulla ylittämään myöhemmissä suunnitteluvaiheissa.

HKL:n tavoitteena on edetä molempien edellä mainittujen hankkeiden suunnittelussa niin, että HKL:n johtokunta voi tehdä niistä hankepäätösesitykset kaupunginhallitukselle esitettäväksi edelleen kaupunginvaltuustolle vuoden 2016 aikana.

HKL on siis käynnistänyt raitiovaunuvarikoiden tarkemman suunnittelun sekä arvioinnin siitä, miten varikkojärjestelyt on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa. Alustavien arvioiden mukaan tarkoituksenmukaisinta saattaa olla toteuttaa alkuvaiheessa ainoastaan Roihupellon varikko. Tässä skenaariossa Laajalahden varikon toteuttaminen olisi tarkoituksenmukaisinta Raide-Jokerin kapasiteettitarpeen kasvaessa ja liikenteen lisääntyessä noin vuonna 2040.

Helsingin kaupungin investoinnit Raide-Jokeriin sisältäen radan, varikon ja kaluston, sekä huomioiden valtion myöntämä tuki radan toteutukseen ovat arviolta enintään 269,5 miljoonaa euroa.

Raide-Jokerin edellyttämät investoinnit sisällytetään HKL:n talousarvioesitykseen vuosille 2017 - 2026 siten, että Raide-Jokerin käyttöönotto on mahdollista vuonna 2021. Raide-Jokerin toteuttaminen mahtuu HKL:n investoinneille asetettuun investointiraamiin. Raide-Jokerin toteuttaminen ei vaikuta muiden merkittävien Helsingin joukkoliikennehankkeiden kuten Kruunusiltojen toteuttamiseen. Raide-Jokerin raitiotien rakentaminen toteutuu ennen Kruunusiltojen raitiotien rakentamista.

Raide-Jokeri korvaisi nykyisen bussirunkolinjan 550, joka on matkustajamääriltään pääkaupunkiseudun vilkkain bussilinja. Linjan matkustajamäärät ovat olleet kasvussa sen perustamisesta lähtien ja vuodesta 2006 vuoteen 2014 Jokeri-linjan matkustajamäärät ovat yli kolminkertaistuneet. Suuri kasvu tapahtui vuonna 2013, jolloin arkivuorokauden matkustajat nousivat noin 30 000 matkustajasta lähes 40 000 matkustajaan. Tällöin linjan toimivuutta parannettiin aiemmasta avorahastuksella ja tiheämmillä vuoroväleillä.

Tiheästä vuorovälistä huolimatta bussilinja on altis ylikuormittumiselle. Linjan luotettavuutta heikentää bussien jonoutumisesta aiheutuva vuorovälien pidentyminen. Raide-Jokerin hankearvioinnissa tehtyjen liikenne-ennusteiden perusteella linjan 550 matkustuskysyntä kasvaa edelleen tulevaisuudessa. On epävarmaa, miten pitkälle tulevaisuuteen linjan 550 tarjontaa lisäämällä pystytään vastaamaan kysynnän kasvuun taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväällä tavalla.

Raide-Jokerin keskeiset tavoitteet ovat maankäytön tiivistäminen, joukkoliikenteen lisäkapasiteetin tarjoaminen, poikittaisten liikenneyhteyksien parantaminen ja joukkoliikenteen liikennöinnin luotettavuuden parantaminen. Lisäksi Raide-Jokerin toteuttaminen kytkeytyy seudullisiin tavoitteisiin: MAL-visioon, MAL-tavoitteisiin ja HLJ 2015- suunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin. MAL-vision mukaan kestäviin liikkumismuotoihin pohjautuva liikennejärjestelmä palvelee seudun saavutettavuutta ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (HLJ 2015) Raide-Jokeri on ennen vuotta 2025 aloitettavien joukkoliikennehankkeiden listalla.

Raide-Jokerin käytävä kuuluu Helsingin tärkeimpiin täydennysrakentamiskohteisiin. Hankesuunnittelun rinnalla on valmisteltu useita täydennysrakentamiseen tähtäviä kaavahankkeita. Pidemmällä tähtäimellä uusi yleiskaava mahdollistaa merkittävästi lisää asunto- ja työpaikkarakentamista Raide-Jokerin vaikutusalueelle. Raide-Jokerin toteuttaminen on lähtökohta valmisteilla olevan yleiskaavan raideliikenteen verkostokaupungin syntymiselle ja parantaa merkittävästi poikittaisen joukkoliikenteen palvelutasoa. Raide-Jokeri kytkeytyy myös useimpiin yleiskaavassa esitettyihin säteittäisiin pikaraitiotieihin.

Hankkeen kustannukset

Raide-Jokerin rakentamisen kustannusarvio on 275 miljoonaa euroa (MAKU-indeksi 110,6, huhtikuu 2015). Rakentamisen kustannusarvio sisältää sekä raitiotien infrastruktuurin rakentamisen että raitiotien edellyttämät muutokset katu ympäristöön. Helsingin kaupungin arvioitu osuus rakentamiskustannuksista on 178,5 miljoonaa euroa.

Hankesuunnitelmaan sisältyy lisäksi sellaisia katu ympäristön muutoksia, jotka eivät aiheudu raitiotien rakentamisesta, mutta on ollut suunnitelmien yhteensovittamiseksi välttämätöntä suunnitella Raide-Jokerin yhteydessä. Näiden muutosten yhteenlasketut kustannukset ovat noin 10 miljoonaa euroa. Kustannuksista arviolta korkeintaan puolet muodostuu sellaisista suunnitteilla olevista hankkeista, jotka on yhteensovittamisen takia välttämätöntä toteuttaa ennen Raide-Jokerin rakentamista. Suurimmat yksittäiset kohteet Helsingissä ovat raitiotien rinnalla kulkeva pyöräilyn baanayhteys Oulunkylä - Viikki (2,3 milj. €) ja Käskynhaltijantien ympäristön täydennysrakentamisen edellyttämät muutokset kadun poikkileikkaukseen (1,5 milj. €).

Raide-Jokerin kaluston kokonaisinvestoinniksi on arvioitu 85–95 miljoonaa euroa ja varikoiden investoinniksi yhteensä 64 miljoonaa euroa, josta Helsingin puolella sijaitsevan Roihupellon varikon osuus olisi noin 49,5 miljoonaa euroa. Kalusto ja varikkoinvestointien pääomakustan-

nukset sisältyvät Raide-Jokerin arvioituihin liikennöintikustannuksiin, jotka tällä laskentatavalla ovat noin 18 milj. euroa vuodessa.

Yhteenvedo hankkeen kustannuksista

Rataosuus

Helsinki	178,5 M€
<i>Valtion rahoitusosuus</i>	<i>54,6 M€</i>
Espoo	96,0 M€
<i>Valtion rahoitusosuus</i>	<i>29,4 M€</i>
Yhteensä	274,5 M€

Varikot

Helsinki	49,5 M€
Espoo	14,9 M€

Muut väyläjärjestelyt

Helsinki	9,8 M€
Espoo	15,0 M€

Kalusto

Helsinki	95,0 M€
----------	---------

Operointi ja käyttö

Raide-Jokerin operoinnin järjestämisestä vastaa HSL –kuntayhtymä, jonka kanssa HKL käy neuvotteluja liikenteen aloittamiseen varautumisen organisoitumisesta.

Raide-Jokerin infrastruktuurin kunnossapitokustannuksiksi on arvioitu 1,6-2 miljoonaa euroa vuodessa. Vastaavasti runkolinjan 550 nykyisen infrastruktuurin kunnossapidosta säästyisi noin 0,5 miljoonaa euroa vuodessa, jolloin vuosittainen kunnossapitokustannusten kasvu olisi poikittaislinjalla 1,1–1,5 miljoonaa euroa vuodessa

Hankkeen vaikutukset

Hankesuunnitelmassa on selvitetty raitiotien vaikutuksia luontoon, pinta- ja pohjavesiin, maisemaan ja kaupunkikuvaan, kulttuurihistoriallisiin kohteisiin, virkistysalueisiin ja ulkoilureitteihin, meluun ja tärinään, maankäyttöön ja kaavoitukseen, autoliikenteen palvelutasoon ja liikenneturvallisuuteen. Lisäksi on arvioitu pysäkkien saavutettavuutta nykyisten kävely-yhteyksien perusteella. Raide-Jokerin ennustettuja matkustajamääriä ja yhteiskuntataloudellista kannattavuutta on arvioitu eril-

lisessä hankearvioinnissa. Lisäksi on arvioitu Raide-Jokerin kaupunkitaloudellisia vaikutuksia Helsingissä. Arviointien keskeisistä tuloksista on koostettu Helsingin osalta yhteenvedona laajennettu hankearviointi.

Raide-Jokerin vaikutukset luontokohteisiin ja ympäristöön ovat pääosin vähäisiä tai ne voidaan estää huolellisella jatkosuunnittelulla. Raide-Jokerilla on myönteisiä vaikutuksia kaupunkiympäristön laatuun ja joukko liikenteen palvelutasoon. Radalle on esitetty monin paikoin nurmipinta ja suunnittelussa on huomioitu myös muut mahdollisuudet lisätä kaupunkivihreää. Raitiotieliikennöinti on myös turvallista sekä raitiovaunussa matkustaville että muille tienkäyttäjille. Raitioliikenne aiheuttaa jonkin verran melua, mutta siihen voidaan vaikuttaa ratasuunnittelun keinoin sekä uudella vaunukalustolla.

Viimeisimmät ennusteet Raide-Jokerin matkustajamääristä sisältyvät hankearviointiraporttiin. Näissä ennustetaan Raide-Jokerilla olevan noin 88 000 matkustajaa arkivuorokaudessa vuonna 2025. Vertailuvaihtoehtona toimineena bussilinjalla olisi samana ajankohtana noin 65 000 matkustajaa arkivuorokaudessa. Raide-Jokerin matkustajamäärä arkivuorokaudessa kasvaisi vuoteen 2040 mennessä noin 102 000:een ja yleiskaavan tavoitevuonna 2050 matkustajamäärä olisi noin 129 000.

Hankearviointi perustuu Liikenneviraston väylähankkeiden arviointiohjeisiin, joiden keskeinen osa on YHTALI-menetelmän mukainen yhteiskuntataloudellinen kannattavuuslaskelma. Laskelmassa Raide-Jokeria on verrattu nivelbusseilla liikennöitävään bussivaihtoehtoon. Laskelman perusvaihtoehdossa Raide-Jokerin hyöty-kustannussuhde on 0,7. Hyöty-kustannussuhde paranee tarkasteltaessa myöhäisempiä hankkeen valmistumisvuosia. Muutos perustuu pääosin maankäytön ja muun liikennejärjestelmän kehitykseen. Vastaavan suuntaisia vaikutuksia voidaan saavuttaa painottamalla Raide-Jokerin vaikutusalueen maankäytön kehittämistä lähitulevaisuuteen. YHTALI-laskelmassa ei ole pystytty täysimääräisesti arvioimaan vertailuvaihtoehdon toimivuuden todennäköistä heikentymistä matkustajamäärien kasvaessa tulevaisuudessa.

Raide-Jokerin linjan vaikutusvyöhykkeellä on käynnissä olevaa tai lähivuosina käynnistyvää asemakaavoitusta noin 860 000 k-m² verran. Tästä noin 650 000 k-m² tulee kaupunginvaltuuston päätettäväksi MAL-sopimuskauden 2016–2019 aikana ja noin 210 000 k-m² sen jälkeisellä kaudella 2020–2025. Tämän lisäksi yleiskaavaehdotuksesta arvioidaan kaudella 2020–2025 etenevän asemakaavoina valtuustoon karkeasti 1,1 milj. k-m².

Vuonna 2014 tehdyssä kaupunkitaloudellisessa selvityksessä oli arvioitu Raide-Jokerin vaikutuksia suhteessa valmisteilla olevan yleiskaavan mahdollistamaan rakentamispotentiaaliin. Hankkeella on arvioitu ole-

van 30 vuoden aikana (nykyarvotettuna) maan myynti- ja vuokratuottoihin sekä maankäyttösopimuskorvauksiin vaikutus, joka kattaa raitiotien rakentamiskustannukset, mikäli hankkeeseen saadaan 30 % suuruinen valtion rahoitusosuus. Tämä perustuu erityisesti arvioon nopeammin toteutuvasta rakentamisvolyymistä.

Laajennetun hankearvioinnin perusteella hankkeen vaikutukset ovat pääosin myönteisiä tai erittäin myönteisiä. Haittoja liittyy lähinnä hankkeen merkittäviin kustannuksiin ja liikennöinnin vuorovälin pidentymiseen ruuhka-aikoina 2–3 minuutista 5–6 minuuttiin. Kun huomioidaan liikennöinnin parantuva luotettavuus, kokonaisvaikutus matkustajien kannalta on HSL:n asiantuntija-arvioiden perusteella todennäköisesti neutraali tai myönteinen. Joukkoliikenteen tulevan luotettavuuden laskennalliseen mallintamiseen ja arviointiin ei tällä hetkellä ole käytettävissä yleisesti hyväksytyjä menetelmiä.

Suunnittelun vaiheet ja hankkeen päätöksenteko

Raide-Jokeria on suunniteltu pääkaupunkiseudulla aina 1980-luvun lopulta asti. Linja on merkitty Helsingin lainvoimaiseen yleiskaavaan 2002 ja sisältyy myös kaupunkisuunnittelulautakunnan 10.11.2015 päättämään yleiskaavaehdotukseen. Espoossa Raide-Jokeri on merkitty lainvoimaiseen Espoon eteläosien yleiskaavaan sijainniltaan ohjeellisenä, mutta yhteytenä sitovana.

Raide-Jokerin alustava yleissuunnitelma valmistui vuonna 2009. Helsingin ja Espoon kaupunkisuunnittelulautakunnat hyväksyivät suunnitelman hankkeen jatkosuunnittelun pohjaksi saman vuoden kesäkuussa. Vuonna 2011 tehtiin päivitetty hankearviointi ja selvitys Raide-Jokerin kehityskäytävän maankäytön kehittämisperiaatteista. Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 29.8.2012, että uusi hankearviointi ja maankäyttöselvitys muodostavat riittävän pohjan hankkeen jatkosuunnittelun ja kaavoituksen aloittamiselle.

Helsingin kaupunginvaltuuston hyväksymässä strategiaohjelmassa 2013–2016 kehoitettiin kiirehtimään Raide-Jokerin toteuttamista osana Helsingin kestävän liikkumisen kehittämistä.

Espoon kaupunki on Otaniemi -yhteisöjen aloitteesta teettänyt vuonna 2013 selvityksen Otaniemen liittämistä Raide-Jokerin piiriin. Selvityksessä vertailtiin erilaisia linjausvaihtoehtoja osuudella Leppävaara – Otaniemi / Tapiola. Selvityksen perusteella Espoon kaupunginhallitus päätti 10.2.2014, että hankesuunnittelua jatketaan Leppävaarasta Otaniemeen / Keilaniemeen kulkevan ratalinjauksen pohjalta. Raide-Jokerin uusi linjaus Espoossa palvelee kehittyvän kaupungin tarpeita vanhaa, yleiskaavan mukaista linjausta paremmin.

Raide-Jokerin hankesuunnitelman (2015) ovat teettäneet yhteistyössä Helsingin kaupunki, Espoon kaupunki, Liikennevirasto ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastolla on ollut päävastuu suunnitteluprojektista ja HKL on osallistunut hankkeeseen asiantuntijana. Helsingin ja Espoon kaupungit ovat vastanneet hankkeeseen liittyvästä maankäytön suunnittelusta ja suurimmasta osasta hankkeen vuorovaikutusta

Espoon kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 20.1.2016 merkitä hankesuunnitelman tiedoksi.

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 22.3.2016 puoltaa Raide-Jokerin hankesuunnitelman hyväksymistä ja lisäksi päätti hyväksyä hankesuunnitelman sitä koskevien liikennesuunnitelmien lähtökohdaksi.

Vuorovaikutus ja viranomaisyhteistyö

Vuorovaikutuksen ja viestinnän tarkoituksena on ollut hankesuunnittelun aikana kertoa kaupunkilaisille työn etenemisestä, kuulla näkemyksiä ja ideoita sekä ottaa niitä mahdollisuuksien mukaan huomioon suunnittelussa. Tavoitteena on ollut, että viestintä ja vuorovaikutus tukee suunnittelun etenemistä ja että saatava palaute voidaan ottaa mahdollisimman hyvin huomioon suunnittelussa.

Helsingissä erityisenä tavoitteena on ollut tuoda esiin ja keskustella Raide-Jokerin lisäksi maankäytön suunnittelusta ja kaupungin tiivistymisestä raideyhteyden varrella. Raide-Jokerin viestintä ja järjestetyt tilaisuudet ovat samalla olleet osa alueen ajankohtaisten asemakaavojen vuorovaikutusta. Hankesuunnittelun aikaista vuorovaikutusta on käsitelty tarkemmin hankesuunnitelmaraportissa.

Hankesuunnitelman valmistumisen jälkeen Raide-Jokeri on ollut esillä näyttelytila Laiturilla keväällä 2016 järjestetyssä ratikkanäyttelyssä. Näyttelyn yhteydessä järjestettiin erikseen tilaisuudet Raide-Jokerista ja pikaraitioteistä yleisemmin. Lisäksi on järjestetty työpajoja Raide-Jokerin pysäkkien ympäristöjen suunnittelusta ja keskustelutilaisuuksia Raide-Jokerin varrella käynnissä olevista asemakaavoituskohteista.

Hankesuunnitelman laatimisessa on tehty jatkuvaa yhteistyötä suunnitteluhankkeen toimeksiantajien lisäksi rakennusvirasto ja ympäristökeskuksen kanssa. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus ja kaupunginkanslia ovat osallistuneet hankesuunnittelun ohjaukseen. Suunnitelmaan sisältyvän Patterimäen tunnelin turvallisuusratkaisuista on neuvoteltu pelastuslaitoksen kanssa.

Toteutuksen eteneminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

HKL:n johtokunnan päätöksen jälkeen Raide-Jokerin toteuttaminen edellyttää yhtäaikaista päätöstä Espoon ja Helsingin kaupunginvaltuustoissa. Tätä ennen Helsingin kaupunginhallitus pyytää mahdollisen esityksen jälkeen hankesuunnitelmaa koskevat lausunnot.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää liikennesuunnitelmien laatimista koko linjalta mm. liikenteen ohjausta koskevien järjestelyjen tarkentamiseksi. Kaupunkisuunnitteluvirasto valmistelee liikennesuunnitelmat päätöksentekoon. Valmistelun lähtökohtana toimivat hankesuunnitelman ratasuunnitelmat. Suunnittelussa huomioidaan lisäksi hankesuunnitelmassa mainitut jatkoselvitystarpeet.

Raide-Jokerin toteuttamisen edellyttämien asemakaavan muutosten valmistelu on käynnissä sekä Helsingissä että Espoossa. Helsingissä kaavamuutokset jakautuvat teknisiin asemakaavamuutoksiin ja muiden asemakaavahankkeiden yhteydessä tehtäviin muutoksiin. Teknisistä kaavamuutoksista vastaa kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti ja niiden valmistelu käynnistyi hankesuunnittelun yhteydessä vuonna 2015. Kaupunkisuunnitteluviraston tavoitteena on tuoda tekniset kaavamuutokset päätöksentekoon vuoden 2016 aikana, jotta hankkeen rakentaminen voidaan käynnistää sujuvasti. Muiden kaavahankkeiden yhteydessä tehtävät muutokset etenevät näiden hankkeiden aikataulujen mukaan vuosina 2016 - 2018. Tarvittaessa näitä muutoksia voidaan jakaa erillisiksi kaavamuutoksiksi, mikäli hankkeen aikataulu tätä edellyttää.

HKL ja Espoon kaupunkitekniikan keskus ovat yhteistyössä käynnistäneet kuluvan vuoden alussa Raide-Jokerin toteutusmallia arvioivan selvityksen, jossa on arvioitu mm. erilaisten tilaajaorganisaatioiden, projektinjohto-, allianssi- ja st-urakkamallien etuja ja haittoja Raide-Jokerin toteutuksessa. Selvityksen työpajoihin on osallistunut myös kaupunginkanslian, rakennusviraston, kaupunkisuunnitteluviraston, Liikenneviraston, Uudenmaan ELY-keskuksen ja HSL:n edustajia. Selvityksen raportti valmistuu huhtikuussa 2016 ja sen pohjalta esitetään Raide-Jokerin toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaisin hankinta- ja toteutusmalli. Selvitys ja esitys Raide-Jokerin toteuttamisen organisoinnista liitetään tulevaan kaupunginvaltuuston päätökseen.

Toteutus- ja organisointimallin laatimisen jälkeen käynnistetään Raide-Jokerin riskien tarkka arviointi. Raide-Jokerin toteuttamisen tavoiteaikataulu on rakentamisen käynnistäminen soveltuvin osin jo vuonna 2017. Raide-Jokerin rakentamisajaksi on arvioitu noin neljä vuotta. Näin ollen Raide-Jokerin operoinnin alkaminen olisi arviolta elokuussa 2021. Raide-Jokerin tulee kuitenkin aloittaa operointinsa joka tapauksessa ennen vuoden 2023 loppua, jolloin nykyisen Runkolinja 550:n liikennöintisopimusten optiot päättyvät.

06.06.2016

Ryj/1

21.01.2016 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

§ 562

V 15.6.2016, Länsisataman tonttien 20808/5, 20810/3, 20811/2 ja 3, korttelin 20812, korttelin 20262 osan sekä katualueiden ja satama-alueiden asemakaavan muuttaminen (nro 12173, Jätkäsaaren talletusvarasto Bunkkeri ja naapurikorttelit)

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Esitys

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 20. kaupunginosan (Länsisatama, Jätkäsaari) korttelin 20808 tontin 5, korttelin 20810 tontin 3, korttelin 20811 tonttien 2 ja 3, korttelin 20812, korttelin 20262 osan sekä katualueiden ja satama-alueen (muodostuvat uudet korttelit 20821 ja 20822) asemakaavan muutoksen 4.12.2012 päivätyn ja 16.2.2016 sekä 17.5.2016 muutetun piirustuksen nro 12173 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12173 kartta, päivätty 4.12.2012, muutettu 16.2.2016 sekä 17.5.2016
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12173 selostus, päivätty 4.12.2012, muutettu 16.2.2016 sekä 17.5.2016, päivitetty Kslk:n 17.5.2016 päätöksen mukaiseksi
- 3 Havainnekuva 16.2.2016
- 4 Tilastotiedot 17.5.2016
- 5 Vuorovaikutusraportti liitteineen 4.12.2012, täydennetty 16.2.2016 ja 17.5.2016
- 6 Osa päätöshistoriaa (internetiin)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, ase-

	makaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
	Liite 1
	Liite 2
	Liite 4
	Liite 5
	Liite 6
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helen Sähköverkko Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin Satama Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavassa muutetaan kolmea vuonna 2009 lainvoiman saaneen asemakaavan korttelia sekä joitain katu- ja satama-alueita. Kaavassa Jätkäsaareen muodostuu yksi uusi liikerakennusten kortteli.

Sataman vanha talletusvarasto Bunkkeri on nykyisessä asemakaavassa osoitettu liikunta- ja kulttuurikäyttöön. Kaupunki järjesti Bunkkerista hankintakilpailun, jonka voittaneen työn pohjalta bunkkerin tontin osalta asemakaava on laadittu. Kaava mahdollistaa Bunkkeriin uimahallin ja liikuntatiloja yhteensä noin 14 000 k-m². Bunkkerista puretaan kaksi kerrosta koko alalta ja keskeltä kaikki kerrokset ensimmäistä lukuun ottamatta. Kolme ensimmäistä kerrosta on varattu liikuntatiloille, neljäs osittain liikuntatiloille ja pääosin apu- ja teknisiksi tiloiksi. Vanhan bunkkerin viidennestä kerroksesta ylöspäin on varattu asumiselle, jota on maksimissaan yhdeksän kerrosta. Asuminen muodostaa tiiviin umpikorttelin, jonka keskelle jää suojainen piha. Uutta asuntokerrosalaa on 20 200 k-m², joka vastaa noin 500 asukasta.

Korttelin 20810 halkaisee uusi katu Bunkkerinkuja, jonka kautta hoidetaan Bunkkerin asuntojen ja liikuntatilojen ajoyhteys. Koulukortteli rajautuu uuden kadun vuoksi omaksi korttelikseen, jonka vuoksi se on jouduttu lisäämään kaava-alueeseen. Koulukorttelin aluerajaukset ja määräykset noudattavat yleisen arkkitehtikilpailun voittaneen työn ratkaisuja.

Lisäksi on tehty teknisiä muutoksia jo rakennettuun kortteliin 20812.

Rionkatua on korttelin 20808 eteläpuolisella osuudella levennetty 0,5 metrillä mm. pelastusajoneuvojen toimintaedellytysten parantamiseksi.

Helsingin kaupunki omistaa asemakaava-alueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaavaehdotuksen hyväksymistä 4.12.2013. Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä ja siitä saatiin lausunnot. Muistutuksia ei esitetty. Kaavaehdotukseen tehtiin olennaisia muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti muutetun asemakaavan muutos ehdotuksen hyväksymistä 16.2.2016. Kaavaehdotus oli uudelleen julkisesti nähtävillä. Siitä saatiin lausunnot, muistutuksia (7 kpl) ja kirjeitä (2 kpl). Esitetyt huomautukset kohdistuivat Bunkkerin korkeuteen ja varjostavuuteen. Liikuntahankkeita pidettiin kannatettavina. Kaavaehdotukseen ei tehty muutoksia.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen osayleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin uuden yleiskaavaehdotuksen mukainen.

Kaupunki järjesti vuonna 2015 toteutuskilpailun, jonka avulla etsittiin Bunkkeri-rakennukselle ostajaa, joka toteuttaisi rakennukseen alueen koululaisia, asukkaita sekä liikuntaseuroja palvelevat liikuntatilat ja uimahallin. Lisäksi Bunkkeriin oli mahdollista ehdottaa asuntoja tai muita tiloja. Kilpailuun tuli yksi ehdotus, jonka pohjalta kaupunki on pyytänyt hankkeesta tarjouksen. Bunkkerin osalta asemakaava noudattaa ehdotuksen ratkaisuja.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alue sijaitsee Jätkäsaarella, Helsingin Sataman Länsiterminaalin välitörmässä läheisyydessä. Terminaalirakennus ja laivalaiturit sijaitsevat alueen kaakkoispuolella. Kuusikerroksinen, sataman vanha talletusvarasto Bunkkeri on valmistunut 1972. Bunkkerin nykyinen kerrosala on 34 500 k-m². Rakennus on jo Jätkäsaarenkallion ja Hietasaaren asemakaavassa osoitettu liikuntatoimintojen käyttöön ja sen eteläpuolelle on laadittu asemakaava koko eteläistä Helsinkiä palvelevasta Jätkäsaaren liikuntapuistosta. Alue on tällä hetkellä väliaikaiskäytössä pysä-

köintialueena ja Staran varikkona. Verkkokauppa.com Bunkkerin itäpuolella on aloittanut toimintansa alueella korttelissa 20812 vuonna 2011. Bunkkerin länsipuolella on koulutontti ja pohjoispuolella lastentalotontti. Kaava-alue liittyy rakenteilla olevaan Hietasaaren asuntovaltaiseen kerrostaloalueeseen.

Osalla aluetta on voimassa asemakaava nro 8043 (vahvistettu 12.12.1979). Kaavan mukaan alue on satama-alue.

Osalla aluetta on voimassa asemakaava nro 11770 (hyväksytty 3.6.2009). Kaavan mukaan alue on urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta, asuinkerrostalojen korttelialuetta sekä toimitilarakennusten korttelialuetta.

Korttelissa 20812 on voimassa asemakaava nro 11972 (hyväksytty 22.9.2010). Kaavan mukaan alue on toimitilarakennusten korttelialuetta.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluajana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluajana saaduista kannanotoista, kirjeistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä vastineet niihin.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti muutetun kaavaehdotuksen hyväksymistä 16.2.2016 ja sen jälkeen kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 18.3.–22.4.2016.

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta tehtiin seitsemän muistutusta. Muistutukset kohdistuivat pääosin Bunkkerin korottamiseen, sen kokoon ja varjostavuuteen. Pääosa muistutuksista oli Bunkkerin korottamista vastaan. Paikallinen asukasyhdistys piti hanketta tarkoituksenmukaisena, koska se mahdollistaa paremmat palvelun alueella.

Kirjeet

Nähtävilläoloajan ulkopuolella on saapunut kaksi kirjettä. Kirjeet kohdistuivat Bunkkerin korkeuteen ja varjostavuuteen.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin lausunnot seuraavilta tahoilta: Uudenmaan ELY-keskus, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), Helen Sähköverkko Oy, Helsingin Satama Oy, kiinteistölautakunta, lii-

kuntalautakunta, pelastuslautakunta, yleisten töiden lautakunta ja ympäristölautakunta.

Bunkkeri-hankkeen yhteydessä on tehty yhteistyötä eri hallintokuntien välillä, minkä vuoksi lausunnoissa ei ollut erityistä huomautettavaa.

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnossa esitettiin merkittävimmät huomautukset, jotka kohdistuivat kaavaratkaisun melukysymyksiin. ELY-keskus totesi, että meluntorjuntaan liittyen kaavassa ei ole kerrottu, mihin dB-arvoihin on päästävä. Lisäksi ELY-keskus katsoi, että meluntorjuntaa ei voi siirtää kaavoituksesta myöhäisempään yksityiskoh-taiseen suunnitteluun, vaan että kaavoitusvaiheessa on oltava varmuus siitä, onko suunniteltu maankäyttö mahdollista.

Kaavaa valmisteltaessa on tehty meluselvitys, jossa on kuvattu alueen olosuhteet ja mm. laivamelusta aiheutuvat erityisvaatimukset. Koska kyseessä on asuinrakennuksen osalta täysin uusi rakennusosa, melusuojaus on erilaisin teknisin ratkaisuin mahdollista ottaa huomioon rakennuslupavaiheessa.

Kaava mahdollistaa asuntojen sijoittamisen tasolta noin +24 ylöspäin. Oleskeluparvekkeet on edellytetty lasitettavaksi ympäristömelun torjumiseksi. Lisäksi rakennuksen ulkovaipan kokonaisääneneristävyys tulee mitoittaa laivaliikenteen melua vastaan kiinnittäen huomiota laivaliikenteen melun erityispiirteisiin. Ennen rakennusluvan myöntämistä tulee meluselvityksellä osoittaa melutason ohjearvoihin (vanha alue) nähden riittävä meluntorjunta asuinrakennusten piha-alueilla, oleskeluparvekkeilla sekä asuinhuoneistoissa ja opetustiloissa. Kaavamateriaali sisältää ohjeen kokonaisääneneristävyden mitoittamisesta.

Ympäristölautakunta totesi, että melukysymykset voi ratkaista myös rakennuslupavaiheessa, koska alueen melunmuodostuksesta olevan tiedon perusteella asuminen on mahdollista suunnitella ja toteuttaa siten, että myös laivaliikenteen aiheuttama melu pysyy hyväksyttävällä tasolla.

Helsingin Satama katsoi lausunnossaan, että Bunkkerin kaavaratkaisun ei tulisi asettaa reunaehtoja satamatoiminnalle.

Kiinteistölautakunnan lausunto kohdistui Bunkkeri-hankkeeseen monipuolisesti. Siinä todettiin, että hankkeen etenemistä tulee jouduttaa.

Pelastuslautakunnan lausunnossa edellytettiin pelastussuunnitelmaa jatkosuunnittelun yhteydessä.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Vastineet muistutuksiin, kirjeisiin ja lausuntoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Kaavaehdotukseen ei ole tehty muutoksia muistutusten, kirjeiden eikä lausuntojen johdosta. Lausunnoissa esitetyt asiat on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan 17.5.2016 käsittelyn yhteydessä esittelijä muutti esitystään siten, että asemakaavakartalla YUA-korttelin 20811 rajausta tarkistetaan Bunkkerinkujan ja Hampurinkujan risteyksessä (korttelialueen luoteiskulma) suorakulmaisesta pyöristetyn noudattamaan pohjakartalla näkyvää katosalueen reunaa. Muutos on tarpeen liikennesuunnitelman tarkoituksenmukaisuuden vuoksi. Muutosta vastaavat korjaukset on tehty kaava-asiakirjoihin.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Katujen ja kunnallistekniikan rakentamisen kustannukset on pääosin esitetty Jätkäsaarenkallion ja Hietasaaren asemakaavassa nro 11770 ja suunnittelu sekä rakennustyöt on jo osin toteutettu.

Kaava-alueen toteuttamiskustannuksia muodostuu edellä mainitun lisäksi Bunkkerinkujan katualueen ja Bunkkerin eteläpuolisen aukion rakentamisesta yhteensä noin 1–1,5 miljoonaa euroa (alv 0 %).

Lopuksi

Päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan yksimielisesti tekemän esityksen mukainen.

Kaavamuutoksen johdosta ei maanomistajille koidu merkittävää hyötyä, joten kaupunginhallituksen 9.6.2014 (§ 685) tekemän päätöksen mukaiselle maankäyttösopimusmenettelylle ei ole tarvetta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12173 kartta, päivätty 4.12.2012,

- 2 muutettu 16.2.2016 sekä 17.5.2016
Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12173 selostus, päivätty
4.12.2012, muutettu 16.2.2016 sekä 17.5.2016, päivitetty Kslk:n
17.5.2016 päätöksen mukaiseksi
- 3 Havainnekuva 16.2.2016
- 4 Tilastotiedot 17.5.2016
- 5 Vuorovaikutusraportti liitteineen 4.12.2012, täydennetty 16.2.2016 ja
17.5.2016
- 6 Osa päätöshistoriaa (internetiin)

Oheismateriaali

- 1 Ilmakuva 16.2.2016

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen
hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Helsingin seudun ympäristöpal-
velut -kuntayhtymä

Helen Sähköverkko Oy

Helsingin Satama Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, ase-
makaavan, rakennusjärjestyksen
hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, ase-
makaavan, rakennusjärjestyksen
hyväksyminen

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, ase-
makaavan, rakennusjärjestyksen
hyväksyminen

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, ase-
makaavan, rakennusjärjestyksen
hyväksyminen

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta
Ympäristölautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Pelastuslautakunta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Liikuntalautakunta
Talous- ja suunnitteluosasto, aluerakentamisyksikkö

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.05.2016 § 183

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Ksv 0846_4, karttaruutu 671495

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 4.12.2012 päivätyn ja 16.2.2016 sekä 17.5.2016 muutetun 20. kaupunginosan (Länsisatama, Jätkäsaari) korttelin 20808 tontin 5, korttelin 20810 tontin 3, korttelin 20811 tonttien 2 ja 3, korttelin 20812, osaa korttelista 20262 sekä katualueiden ja satama-alueen (muodostuvat uudet korttelit 20821 ja 20822) asemakaavan muutosehdotuksen nro 12173 hyväksymistä ja ettei tehty muistutukset, saapuneet kirjeet ja annetut lausunnot anna aihetta muihin toimenpiteisiin
- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

Lisäksi lautakunta päätti

- antaa esityksestään perusteluineen ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton tehtyihin muistutuksiin
- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet niihin mielipiteisiin, jotka on esitetty kirjallisesti nähtävilläoloajan ulkopuolella.

Käsittely

17.05.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Olavi Veltheim: Muutan esitystä siten, että asemakaavakartalla YUA-korttelin 20811 rajausta tarkistetaan Bunkkerinkujan ja Hampurinkujan risteyksessä (korttelialueen luoteiskulma) suorakulmaisesta pyöristetyksi noudattamaan pohjakartalla näkyvää katosalueen reunaa. Muutos on tarpeen liikennesuunnitelman tarkoituksenmukaisuuden vuoksi. Muutosta vastaavat korjaukset tehdään kaava-asiakirjoihin.

16.02.2016 Ehdotuksen mukaan

04.12.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Matti Kaijansinkko, projektipäällikkö, puhelin: 310 37195
matti.kaijansinkko(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 03.05.2016 § 186

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Asemakaavan muutosehdotuksesta, joka koskee Jätkäsaaren talletusvarastoa Bunkkeria sekä naapurikortteleita, aiheutuu rakennusvirastolle Bunkkerinkujan sekä Bunkkerin eteläpuolisen aukion rakentamisesta kustannuksia arviolta 1 - 1,5 miljoonaa euroa. Kustannusarvio ei sisällä raitiotien kääntöympyrän rakentamiskustannuksia, eikä pilaantuneiden maiden aiheuttamia kustannuksia, jotka tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Muilta osin kaava-alueen kustannukset sisältyvät Jätkäsaarenkalion ja Hietasaaren asemakaavaan (11770).

26.04.2016 Poistettiin

19.02.2013 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Anu Kiiskinen, aluesuunnittelija, eteläinen suurpiiri, puhelin: 310 38419
anu.kiiskinen(a)hel.fi
Olli Haanperä, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 21.04.2016 § 168

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle Helsingin kaupungin 20. kaupunginosaa (Länsisatama) koskevasta Jätkäsaaren

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

talletusvarasto Bunkkerin ja naapurikortteleiden asemakaavan muutos-
ehdotuksesta nro 12173 seuraavan lausunnon:

Asemakaavan muutosehdotuksesta yleisesti

Länsisataman Jätkäsaaren talletusvarasto Bunkkeria ja naapurikortte-
leita koskeva asemakaavan muutosehdotus nro 12173 (jäljempänä:
”kaavaehdotus”) mahdollistaa voimaan tullessaan sataman käytössä
aiemmin olleen vanhan talletusvarasto Bunkkerin kehittämisen mm.
asuntokäyttöön. Kaavaehdotuksessa Bunkkerin tontille 20811/2 on
osoitettu kokonaan uutta asuinkerrosalaa 20 500 k-m², joka vastaa yh-
teensä noin 500 asukasta ja 300 asuntoa myöhemmistä tarkentavista
suunnitteluratkaisuista riippuen.

Edelleen kaavaehdotus mahdollistaa voimaan tullessaan korttelin
20810 eteläpuolelle sijoittuvan kokonaan uuden kapean kadun (Bunk-
kerinkuja) rakentamisen ja Tyynenmerenkadun varteen sijoittuvan pie-
nen liikerakennusten korttelin (kortteli nro 20821) rakentamisen. Lisäksi
kaavaehdotuksen mukaista peruskoulun tonttia 20822/1 on Bunkkerin-
kujan vuoksi jouduttu tarkistamaan, mutta tontin aluerajaukset ja kaa-
vamääräykset noudattavat kaavaehdotuksessa silti yleisen arkkitehtiki-
pailun voittaneen työn ratkaisuja. Lisäksi jo rakennettuun kortteliin nro
20812 on tehty teknisiä muutoksia tontin vuokralaisen hakemuksen
mukaisesti vastaamaan toteutunutta tilannetta ja Rionkatua korttelin
20808 eteläpuolisella osuudella on levennetty mm. pelastusajoneuvo-
jen toimintaedellytysten parantamiseksi.

Kaavaehdotuksen mukainen alue sijaitsee Länsisataman Jätkäsaares-
sa Helsingin Sataman Länsiterminaalin välittömässä läheisyydessä.
Kaava-alue liittyy osittain jo rakennettuun Hietasaaren asuntovaltaiseen
kerrostaloalueeseen. Kaava-alueen pinta-ala on noin 30 000 m². Toteu-
tuessaan kaavaehdotus mahdollistaa noin 500 asukkaan, 300 asunnon
ja 600 työpaikan toteutumisen Jätkäsaareen, mitä voidaan pitää kau-
pungin strategisten tavoitteiden kannalta tavoiteltavana päämääränä.
Lisäksi kaavaehdotus vahvistaa toteutuessaan merkittävällä tavalla Jät-
käsaaren alueellista identiteettiä, kun se luo maankäytölliset edellytyk-
set Bunkkerin rakennuksen kehittämiseksi kokonaan uuteen käyttöön.

Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12173 kaavakartta määräyksi-
neen on liitteenä 1. Kaava-alueen havainnekuva puolestaan on liitteenä
2.

Maanomistus ja -hallinta

Helsingin kaupunki omistaa kaava-alueen maan, joten kaava-alueella
ei tarvitse tehdä maankäyttösopimuksia.

Kaava-alueella korttelissa 20811 sijaitseva ns. Bunkkerin rakennus on Helsingin kaupungin kiinteistöviraston tilakeskuksen omistuksessa.

Huomioita kaavaehdotuksesta

Kortteli 20811, YUA

Kiinteistövirasto järjesti kaupunginvaltuuston päätökseen perustuen mainitusta korttelista toteutuskilpailun, jonka tavoitteena oli löytää korttelissa sijaitsevalle Jätkäsaaren maamerkkirakennukselle uusi omistaja, joka kehittää ja suunnittelee Bunkkerin rakennukseen monipuolisen tilakokonaisuuden ja toteuttaa rakennukseen kaupungin tarvitsemat liikuntatilat kokonaistaloudellisesti edullisella tavalla. Kiinteistölautakunta päätti osaltaan toteutuskilpailun ratkaisemisesta ja asian esittämisestä edelleen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi kokouksessaan 7.4.2016.

Voittaneen kilpailuehdotuksen toteuttamisen edellyttämää asemakaavan muutosehdotusta on valmisteltu rinnakkain toteutuskilpailun kanssa kaupunkisuunnitteluvirastossa nk. kumppanuuskaavoituksena, jotta kaavoitukselliset edellytykset kilpailuehdotuksen toteuttamiseksi olisivat olemassa mahdollisimman pian toteutuskilpailun ratkettua. Toteutuskilpailun tarkoittama kortteli on kaavaehdotuksessa merkitty urheilutoimintaa palvelevien rakennusten sekä asuinrakennusten korttelialueeksi kaavamerkinnällä "YUA".

Kiinteistölautakunta toteaa, että kaavaehdotus mahdollistaa voimaantullessaan voittaneen kilpailuehdotuksen toteuttamisen. Neuvotellun ns. Bunkkerin tonttia 20811/2 koskevan kiinteistökaupan esisopimuksen mukaan lopullisen kiinteistökaupan tekemisen edellytyksenä on muun ohella, että laadittava kaavamuuotos sisältää asuinrakennusoikeutta vähintään 20 000 k-m², liikunta- ja uimahallitilojen rakennusoikeutta vähintään 13 000 k-m² ja liiketilojen rakennusoikeutta vähintään 300 k-m². Kaavaehdotus mahdollistaa mainittujen tilojen rakentamisen esisopimuksen edellyttämällä tavalla, mitä voidaan pitää perustavanlaatuisena po. tontin toteuttamisen edellytyksenä.

Kaavaehdotuksessa Bunkkerin pysäköinti on osittain kellarikerroksessa ja osittain kannen alla rakennuksen pohjoispuolella. Pihakannen päälle on sijoitettu osa asukkaiden pysäköintipaikoista, ja nämä noin 30 autopaikkaa voidaan kaavamääräysten mukaan varata myös liikuntatilojen käyttöön niiden aukioloaikoina. Lautakunta toteaa, että pysäköintiratkaisu vastaa voittaneessa kilpailuehdotuksessa esitettyä ratkaisua. Edelleen neuvotellun toteutussopimuksen ehtojen mukaan Bunkkerin tontilla on osoitettava 32 autopaikkaa kaupungille, ja po. autopaikat on kaavailtu osoitettavan juuri pihakannen päältä. Näin ollen asemakaavan määräykset tukevat tältä osin asiassa saavutettua neuvotteluratkaisua.

Kaavamääräysten mukaan mainitulla korttelialueella autopaikkojen lukumäärä on asuntojen osalta vähintään 1 ap/135 k-m². Edelleen kaavamääräyksissä todetaan, että jos tontti liittyy pysyvästi yhteiskäyttöautojärjestelmään tai osoittaa muulla tavoin varaavansa asukkaalle yhteiskäyttöautojen käyttömahdollisuuden, voidaan autopaikkojen kokonaismäärästä vähentää viisi autopaikkaa yhtä yhteiskäyttöautopaikkaa kohden, yhteensä kuitenkin enintään 10 %. Lautakunta toteaa, että mikäli hankkeen toteuttaja päätyy joltain osin yhteiskäyttöautojärjestelmän toteuttamiseen, lienee tarpeen, että asiasta otetaan riittävät maininnat tontin toteuttamista koskeviin sopimuksiin järjestelyn pysyvyyden varmistamiseksi.

Kiinteistölautakunta toteaa vielä, että neuvoteltujen toteutus- ja esisopimusten mukaisesti kaupunki saisi Bunkkerin tontista kauppahintaa noin 22,7 miljoonaa euroa. Kaavaehdotuksen toteutuminen edesauttaisi siten merkittävästi myös kiinteistötoimelle asetettujen maanmyyntitavoitteiden saavuttamista. Tämän lisäksi kaupunki vapautuisi Bunkkerin laskennallisesta korjausvelasta, jonka on arvioitu olevan noin 35 miljoonaa euroa.

Kortteli 20821, KL

Kaavaehdotuksessa Tyynenmerenkadun varteen on osoitettu kokonaan uusi liikerakennusten korttelialue (20821) kaavamerkinnällä ”KL”. Kaavaselostuksessa todetaan, että mainitun korttelin tavoitteena on Jätkäsaaren palvelujen parantaminen mahdollistamalla kahden yksikerroksisen liiketilan rakentaminen. Kortteliin on mahdollista rakentaa yksikerroksisia myymälä-, kahvila- tai ravintolarakennuksia ja rakennusten katoille voidaan sijoittaa asiakasterassit. Kaavamääräysten mukaan korttelin tonteille ei saa sijoittaa pysäköintipaikkoja.

Kiinteistölautakunta toteaa, että po. kortteliin sijoittuvat KL-tontit 20821/1-2 tultaneen luovuttamaan kilpailulla lautakunnan ja/tai kiinteistötoimen myöhemmin määrittelemien ehdoin.

Kortteli 20822, YO

Kaavaehdotuksessa korttelin 20811 länsipuolelle sijoittuu kortteli 20822, jonka kaavamerkintä on ”YO” eli opetustoiminnan korttelialue. Mainittuun kortteliin on tarkoitus toteuttaa peruskoulu. Kaavaehdotus muuttaa toteutuessaan hieman tontin rajoja niin, että tontin pohjoisraja siirtyy hieman etelämmäksi, mikä tarkoittaa käytännössä tontin pienenemistä. Mainitun tontin rakennusoikeus ja käyttötarkoitus pysyvät kuitenkin kaavaehdotuksessa ennallaan ja koulurakennus toteutetaan kaupungin hankkeena käydyn yleisen arkkitehtikilpailun voittaneen ehdotuksen ratkaisujen perusteella. Tässä esitetyt aluerajojen muutokset

olivat tiedossa arkkitehtikilpailua järjestettäessä, joten lautakunnalla ei ole asiaan huomauttamista.

Kortteli 20812, KTY

Toimitilarakennusten kortteli 20812 kaavamerkinnällä "KTY" sijoittuu korttelin 20811 itäpuolelle. Ko. korttelin rakennukset ovat valmistuneet vuonna 2011 ja kaavaehdotuksen tarkoituksena on tältä osin päivittää tilanne vastaamaan toteutunutta tilannetta.

Korttelit 20808 ja 20811, LPA

Kaavaehdotuksessa Rionkatua LPA-tonttien 20808/5 ja 20811/4 välissä on levennetty 0,5 metriä etelämmäksi pelastusajoneuvojen toimintaedellytysten parantamiseksi. Kaavaehdotuksen muutos vastanee toteutunutta lopullista tilannetta. Po. LPA-tontit vuokrataan pitkäaikaisesti tontin 20808/3 käyttöön.

Maaperätiedot

Kaava-alueen maaperä on pilaantunut ja se kunnostetaan rakentamisen yhteydessä. Alueelle on vuonna 2009 myönnetty ympäristölupa päätös kortteleiden 20811, 20812 ja 20822 osalta. Kiinteistöviraston tonttiosasto on jättänyt Bunkkerin eteläpuolella sijaitsevan kaatopaikan kunnostamisesta ympäristölupahakemuksen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 16.3.2015.

Kaavamuutoksessa on otettu huomioon kaatopaikan rajausta ja liikeraakennusten korttelialue 20821 (KL) on sijoitettu sen ulkopuolelle.

Lopuksi

Kiinteistölautakunta puoltaa Länsisataman Jätkäsaaren talletusvarasto Bunkkeria ja naapurikortteleita koskevaa asemakaavan muutosehdotusta nro 12173 edellä esitetyin perustein.

Lautakunta toteaa vielä, että kaavaehdotuksen voimaansaattamista tulisi mahdollisuuksien mukaan kiirehtiä, jotta purku- ja rakennustyöt erityisesti korttelissa 20811 päästäisiin aloittamaan mahdollisimman pikaisesti.

02.05.2013 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Kristian Berlin, kiinteistölakimies, puhelin: 310 36438
kristian.berlin(a)hel.fi

Minna Aarnio, kiinteistöjen kehittämispäällikkö, puhelin: 310 79531
minna.aarnio(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 14.04.2016 § 54

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon Jätkäsaaren talletusvarasto Bunkkerin ja naapurikortteleiden asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12173:

Liikuntalautakunnalla ei ole huomautettavaa esitettyyn asemakaavan muutosehdotukseen.

Käsittely

14.04.2016 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tiina Sandberg: Tiina Sandberg teki seuraavan vastaehdotuksen. En kannata esitettyä kaavaa Bunkkerin osalta. Bunkkerin toteutus olisi ollut mahdollista ilman SRV:lle annettua suurta rakennusoikeutta, tällöin tilan hallinnointi olisi ollut liikuntavirastolle helpompaa ja myös budjetointi omissa käsissä. Esitetty kaava myös vaikuttaa ratkaisevasti alueen ilmeeseen ja on siihen nähden ylimitoitettu. Sandbergin ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Tiina Sandberg antoi seuraavan eriävän mielipiteen. En kannata esitettyä kaavaa Bunkkerin osalta. Bunkkerin toteutus olisi ollut mahdollista ilman SRV:lle annettua suurta rakennusoikeutta, tällöin tilan hallinnointi olisi ollut liikuntavirastolle helpompaa ja myös budjetointi omissa käsissä. Esitetty kaava myös vaikuttaa ratkaisevasti alueen ilmeeseen ja on siihen nähden ylimitoitettu.

29.01.2013 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

osastopäällikkö
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Martina Jerima, suunnittelija, puhelin: 310 87967
martina.jerima(a)hel.fi
Matti Kuusela, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 87783
matti.kuusela(a)hel.fi
Petteri Huurre, osastopäällikkö, puhelin: 310 87791

Pelastuslautakunta 12.04.2016 § 49

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Esitys

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Jätkäsaaren talletusvarasto Bunkkerin ja naapurikortteleiden asemakaavan muutoksesta (nro 12173):

Talletusvarasto Bunkkerista ja sen lisärakentamisosista tulee laatia erillinen palotekninen suunnitelma, joka hyväksytetään pelastusviranomaisella. Lisä- ja muutosrakentamiseen liittyy useita paloteknisiä haasteita ja yhteensovittamistarpeita. Bunkkerista puretaan kaksi kerrosta koko alalta ja keskeltä kaikki kerrokset ensimmäistä lukuun ottamatta. Kolme ensimmäistä kerrosta on varattu liikuntatiloille, neljäs osittain liikuntatiloille ja pääosin apu- ja teknisiksi tiloiksi. Vanhan bunkkerin viidennestä kerroksesta ylöspäin on varattu asumiselle, jota on maksimissaan kymmenen kerrosta.

29.01.2013 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Katja Seppälä, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 310 31236
katja.seppala(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 05.04.2016 § 145

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Bunkkeri on viidennestä kerroksesta ylöspäin varattu asumiselle, jota on maksimissaan kymmenen kerrosta. Asuminen muodostaa umpikorttelin, jonka keskelle jää piha-alue. Melutilannetta ja äänitasoerovaatimuksia ei kuitenkaan ole asuinkerrosten suhteen arvioitu. Kaavaehdotus jättää riittävän meluntorjunnan osoittamisen piha-alueilla, oleskelu-parvekkeilla ja asuinhuoneistoissa rakennuslupavaiheeseen. Kaavamääräys ohjaa kuitenkin aiheellisesti kokonaisuääneneristävyyden mitoittamiseen laivamelua vastaan sen erityispiirteet huomioiden.

Lähtökohtaisesti riittävä meluntorjunta tulee varmistaa kaavavaiheessa, jolloin tiedot myös mitoituksen perusteena olevasta melutilanteesta tu-

lee olla saatavilla. Alueelta olevan meluselvitystiedon pohjalta voidaan kuitenkin olettaa, että asuminen on mahdollista suunnitella ja toteuttaa siten, että myös laivamelu pysyy hyväksyttävällä tasolla sekä sisätiloissa että ulko-oleskelualueilla. Tästä syystä ja laivamelun erityispiirteiden vuoksi voidaan pitää hyväksyttävänä, että meluntorjunnan riittävyys varmistetaan vasta jatkosuunnitteluvaiheessa. Meluntorjunnan suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös sataman ympäristöluvan mukaiset ehdot mukaan lukien parvekkeet.

YO-kortteliin sijoittuvan koulun piha-alueella melutason ohjearvo ylittyy Tyynenmerenkadun liikenteen vuoksi. Kaavavaiheessa tulee varmistaa, että jatkosuunnittelussa edellytetään ohjearvon alittuminen piha-alueella.

Asemakaavaehdotuksessa on asianmukaisesti annettu määräys pilaantuneen maaperän kunnostamisesta. Opetustoiminnan korttelialueella tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisesti liuottimilla pilaantuneeseen maaperään ja toisaalta korttelin 20821 alueella kaatopaikka-kaasujen hallintaan.

29.01.2013 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi

Helsingin Satama -liikelaitos 8.2.2013

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston valmistelussa olevasta otsikossa mainitusta asemakaavamuutosehdotuksesta Helsingin Satama lausuu seuraavaa:

Käsittelyssä oleva asemakaavamuutos on osa kaupunginvaltuuston 08.08.2009 hyväksymää Jätkäsaarenkallion ja Hietasaaren asemakaavaa (nro 11770), josta satamalautakunta on antanut lausuntonsa 19.08.2008. Lausunnossa on painotettu mm. että Jätkäsaaren suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon sataman edellyttämät erityistarpeet, toimintaedellytykset ja sen vaikutus lähiympäristöön sekä varauduttava sen kehittämiseen tulevaisuudessa.

Nyt esillä olevassa kaavamuutosehdotuksessa on esitetty kortteliin 20811 opetus-, urheilu- ja asuintoimintaa, kortteliin 20821 opetus- ja urheilutoimintaa ja kortteliin 20812 toimitiloja.

Kaavaa laadittaessa ja sen toteuttamisen yhteydessä on varmistettava, että kaavaehdotuksen mukainen toiminta ei ole ristiriidassa satamatoiminnan kanssa. Maankäytössä tulee erityisesti asuin- ja opetuskäytön kortteleissa estää alusliikenteen ja Tyynenmerenkadun ajoneuvoliikenteen melun ja päästöjen levittäytyminen kortteleihin. Ratkaisua voi osaltaan helpottaa Tyynenmerenkadun ajoneuvoliikenteen ohjaaminen myös muille kokoojakaduille kuten Atlantinkadulle ja Länsisatamankadulle. Tyynenmerenkadun ja sataman läheisyyteen tulee kaava-alueella sijoittaa toimintoja, jotka ovat mahdollisimman vähän herkkiä liikenteen ja alusten aiheuttamalle melulle.

Suunnittelun alueen tulee vähintäänkin olla omavarainen pysäköintiratkaisujen suhteen.

Etenkin Tyynenmerenkadulla laivojen tuloaikoina ajoneuvomäärä on suurimmillaan, mikä edellyttää riittäviä, sujuvia ja joustavia liikennejärjestelyjä niin Jätkäsaarella kuin siihen liittyvillä liikennealueilla. Sataman liikenneyhteyksien turvaamiseksi on pääkatujen katualueen tilavaudet suunniteltava kaikki liikennemuodot huomioiden, ja mikäli alueelta suunnitellaan liittymiä Tyynenmerenkadulle, ne on suunniteltava alisteisiksi Tyynenmerenkadulle.

Länsisatamassa toimivan sataman laivaliikenne suuntautuu tällä hetkellä pääasiassa Tallinnaan ja liikenne Länsiterminaalista on lisääntynyt vuosittain. Vuonna 2012 Länsiterminaalien kautta kulki noin 5,8 miljoonaa matkustajaa, vilkkaimpina päivinä jopa 27 000 matkustajaa päivässä ja reilut miljoona ajoneuvoa vuodessa. Terminaalista on päivittäin keskimäärin 10 laivalähtöä. Satamatoimintaa ohjaa mm. voimassa oleva ympäristölupa.

Matkustajasatamien sijainti Helsingin keskustassa tai aivan keskustan tuntumassa on merkittävä vetovoimatekijä kaupungille. Helsingissä vierailevat laivamatkustajat saapuvat suoraan ydinkeskustan palvelujen ja nähtävyyksien sydämeen ja matkalle lähdeittäessä keskustan matkustajaterminaalit ovat helposti saavutettavissa. Helsingin Satama tarjoaa, ja pyrkii tulevaisuudessa tarjoamaan, edellytykset Helsingin keskustassa ja keskustan tuntumassa olevien satamien ylläpidolle ja varustamoiden liiketoiminnan kehittämiseksi.

Helsingin Satama onkin laatinut vuoden 2012 aikana satamanosien kehittämishjelman, jonka mukaisesti Länsisatama on paras satamanosa lisätä kapasiteettia tyydyttämään kasvavan matkustajalauttaliikenteen tarpeita. Länsisatamaan on suunnitteilla merkittäviä investointeja vuo-

sien 2013 - 2017 välisenä aikana. Jotta Länsisataman mahdollisuudet saadaan hyödynnettyksi, on myös katu- ja liikenneverkon läpäisykykyä sekä Jätkäsaarella että siihen liittyvillä alueilla kehitettävä.

Lisätiedot

Satu Lehtonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: +358931033527
satu.lehtonen(a)hel.fi

Opetusvirasto 31.1.2013

HEL 2011-005972 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää opetusvirastolta lausuntoa 4.12.2012 päivätystä Jätkäsaaren talletusvarasto Bunkkerin ja naapurikorttelien asemakaavan muutosehdotuksesta.

Alue sijaitsee Jätkäsaarella, Länsiterminaalin välittömässä läheisyydessä, Tyynenmerenkadulla. Sataman vanha talletusvarasto Bunkkeri on nykyisessä asemakaavassa osoitettu liikunta- ja kulttuurikäyttöön. Asemakaavan muutos mahdollistaa Bunkkeriin sijoitettavan myös opetustoiminnan tiloja. Asemakaavan muutos mahdollistaa lisäksi townhouse-korttelin rakentamisen Bunkkerin katolle. Kaava mahdollistaa koulun tai oppilaitoksen pihan rakentamisen Bunkkerin eteläpuolelle niin, että korotetun pihan kautta päästään bunkkerin toiseen kerrokseen esteettömästi. Sisäänkäynti asuntoihin voidaan järjestää Bunkkerin pohjoispuolelta omilla porrashuoneilla.

Opetusvirasto toteaa, että sataman välitön läheisyys ei puolla peruskoulun sijoittamista Bunkkeriin. Myös Helsingin Satama on ottanut saman kannan. Ympäristökeskus on todennut koulujen ja niiden pihojen olevan ns. herkkiä kohteita, joiden ympäristöolosuhteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska lapset ovat tavallista herkempiä liikenteen ilmanlaatu- ja meluhaitoille. Koulupihalle tulee löytää herkälle kohteelle soveltuvampi ja liikenteen päästöiltä suojaisempi sijainti kauempaa satama- ja katualueesta. Pihan sijoituksessa tulee huomioida myös vanhan kaatopaikka-alueen sijainti ja kunnostussuunnitelmat.

Opetuslautakunta on lausunnossaan 16.11.2011 todennut Bunkkerin soveltuvan toisen asteen koulutuksen käyttöön. 11.12.2012 opetuslautakunta on tarkentanut lausuntoaan todeten Bunkkerin soveltuvan hyvinvointialojen käyttöön. Tarve on 600 opiskelijapaikkaa. Bunkkerin sijainti on maantieteellisesti ja liikenteellisesti hyvä.

Sijoittamalla 2. asteen koulutustoimintaa Bunkkeriin saadaan myös kustannussäästöjä välituntipihan ja pysäköintilaitoksen rakentamatta

jättämisellä. Bunkkeriin suunniteltuun toisen asteen hyvinvointialojen koulutukseen liittyy oleellisesti asiakastoiminta. On luontevaa ohjata kaikki oppilaitoksen henkilöliikenne pääsisäänkäynnin kautta. Suora kulku ulkoa toiseen kerrokseen ei tässä ratkaisussa ole edes toivottava.

Bunkkeriin sijoittuvat myös alueen tulevien peruskoulujen liikuntatilat. Lisäksi rakennus tulee toimimaan myös Jätkäsaaren ulkopuolelta tulevien lasten uinti- ja liikunnan opetuksen käytössä. Tähän liittyvän tilausbussiliikenteen kulku tulee järjestää turvallisesti. Lapset eivät saa joutua ylittämään liikenneväyliä bussista poistuessaan tai siihen noustessaan. Bunkkerin liikuntatilojen sisäänkäynti tulee suunnitella siten, että edessä voi samanaikaisesti olla vähintään 3 tilausbussia.

Lisätiedot

Kaisa Nuikkinen, johtava arkkitehti, puhelin: 310 86291
kaisa.nuikkinen(a)hel.fi

§ 563

V 15.6.2016, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2016

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Helsingin kaupungin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmana (AM-ohjelma) 2016 seuraavat asunto- ja maapoliittiset päämäärät ja tavoitteet:

PÄÄMÄÄRÄ I MAANKÄYTTÖ

Maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä.

Tavoite 1 Maapolitiikka

Maapolitiikalla varmistetaan kysyntää vastaava asuntotonttitarjonta sekä eheä yhdyskuntarakenne.

Kaupunki hankkii aktiivisesti yhdyskuntarakentamiseen soveltuvaa maata omistukseensa vapaaehtoisin kaupun kohtuulliseen käypään hintatasoon. Tarvittaessa kaupunki voi turvautua myös muihin lainsäädännön suomiin maanhankintakeinoihin kuten lunastukseen ja etuosto-oikeuteen.

Asemakaavojen muutosalueilla tehdään tarvittaessa maankäyttösopimuksia. Asemakaavoittamattomilla alueilla maankäyttösopimuksia tehdään vain poikkeustapauksissa, esimerkiksi tilanteissa, joissa merkittävä osa sopimuskorvauksesta suoritetaan kaupungille tärkeänä raaka-amaana.

Tavoite 2 Tontinvaraus ja -luovutus

Kaupunki luovuttaa vuosittain asuntotuotantoon tontteja vähintään 380 000 kem².

Tontinluovutusta käytetään aktiivisena työkaluna asuntotuotannon laatu-utason ja hallintamuotojen toteutuksen ohjauksessa.

Tontinvarauskanta pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään neljän vuoden asuntorakentamisen kaupungin omalla maalla ohjelmassa määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan.

Kaupunki edellyttää luovuttamiensa kerrostalotonttien osalta, että rakennusluvan edellytyksenä oleva C-luokan energiatehokkuusvaatimus täyttyy selkeästi ja alittaa E-luvun 120 kWh/m²/vuosi.

Tavoite 3 Yleissuunnittelu

Vuonna 2016 tuodaan kaupunginvaltuustoon päätettäväksi uusi yleiskaava. Uuden yleiskaavan tulee mahdollistaa riittävän kaavavarannon ylläpitäminen sekä vuosittaisen asemakaavatavoitteen toteutuminen ohjelman mukaisen asuntotuotantotavoitteen toteuttamiseksi.

Helsinki sitoutuu maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksen toteuttamiseen ja edellyttää, että eri osapuolet (valtio ja muut Helsingin seudun kunnat) toimivat samoin.

Tavoite 4 Asemakaavoitus ja asemakaavavaranto

Vuosittain laaditaan asemakaavoja asuntotuotantoon vähintään 600 000 kem².

Asemakaavojen tulee mahdollistaa tavoitteiden mukainen hallinta- ja rahoitus-muotojakauma sekä tuettava kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä. Asemakaavojen toteuttamiskelpoisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Asuntotuotannon sujuvoittamiseksi asemakaavavaatimusten yksityiskohtaisuutta tulee välttää, jotta poikkeamis-päätöksiä voidaan vähentää.

Asemakaavavarannon on mahdollistettava vähintään viiden vuoden asuntotuotanto määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan.

PÄÄMÄÄRÄ II ASUNTOTUOTANTO

Asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Asuntotuotannossa varmistetaan monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta ja kysyntää vastaava asuntojen kokojakauma. Asuinalueiden eriytymistä ehkäistään poikkihallinnollisin keinoin.

Tavoite 5 Asuntotuotannon määrä

Helsingissä rakennetaan uudistuotantona ja käyttötarkoituksenmuutoksin vuosittain vähintään 6 000 asuntoa. Luodaan edellytykset nostaa asuntotuotannon määrä 7 000 asuntoon vuoteen 2019 mennessä.

Tavoite 6 Hallinta- ja rahoitusmuodot

Hallinta- ja rahoitusmuototavoite vuosittain on 6000 asunnon vuosita-
voitteella laskettuna seuraava:

- 25 prosenttia ara-vuokra-asuntoja (1 500 asuntoa, joista 300 opiskelija- ja 100 nuorisoasuntoja)
- 30 prosenttia välimuodon asuntoja (1800 asuntoa)
- 45 prosenttia sääntelemättömiä vuokra- ja omistusasuntoja (2 700 asuntoa)

Mikäli välimuodon asuntoja on vuotuisesta toteumasta 30 % tai yli, tavoite nousee seuraavalle vuodelle automaattisesti 35 prosenttiin ja sääntelemättömien osuus laskee 40 prosenttiin.

Valtion edellytetään sitoutuvan omalla ja luovuttamallaan maalla noudattamaan ohjelman mukaista hallinta- ja rahoitusmuotojakaamaa. Yksityisen maanomistuksen osalta hallintamuotojakauman toteutumista ohjataan maankäytösopimuksilla.

Alueellisesta hallinta- ja rahoitusmuotojakaumasta päätetään tontinluovutus- tai maankäytösopimusvaiheessa hallintokuntien yhteistyönä siten, että huomioidaan alueellinen tasapaino. Yksipuolisia asuinalueita pyritään välttämään. Asuntokannassa tapahtuvat muutokset huomioidaan kokonaistarkastelussa.

Tavoite 7 Kaupungin oma asuntotuotanto

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on 1 500 asuntoa vuodessa.

Tavoitteena on rakentaa 750 ara-vuokra-asuntoa (50 prosenttia tuotannosta) ja 750 välimuodon eli Hitas-, asumisoikeus- tai osaomistusasuntoa.

Sääntelemättömiä asuntoja rakennetaan vain alueiden tasapainoisen rakenteen varmistamiseksi.

Hallintokuntien yhteistyöllä turvataan kaupungin oman tuotannon edellytykset.

Tavoite 8 Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Perheasunnoiksi soveltuvien eli vähintään kahden makuuhuoneen asuntojen riittävä osuus omistusasuntotuotannosta turvataan. Varmistetaan omistustuotannon perheasuntojen määrä, tuotannon laatu ja muuntojoustavuus.

Kerrostalotuotannossa Hitas-omistusasuntotuotantona toteutettavien tonttien asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 60–70 prosenttia toteutetaan perheasuntoina. Kerrostalotuotannossa sääntelemättömään

omistusasuntotuotantoon luovutettavilla tonteilla tontin asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 40–50 prosenttia toteutetaan perheasuntoina. Lautakunta voi perustelluista syistä poiketa tästä rajasta alueilla, joilla perheasuntojen määrä on jo riittävä.

Huoneistotyyppijakauman ohjaus perustuu ensisijaisesti tontinluovutusehtoihin. Valtion ja yksityisten tahojen omistamalla maalla voidaan käyttää asemakaavamääräyksiin perustuvaa ohjausta sääntelemättömän omistustuotannon osalta.

PÄÄMÄÄRÄ III ASUINALUEET

Erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina asuinalueina, ja niistä muodostuu toiminnallisesti eheä Helsinki. Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakenteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella.

Tavoite 9 Asuinalueiden elinvoimaisuus

Edistetään kestävästä kaupunkikehityksestä tiedostaen alueiden erilaisuus ja eriytymiskehitys.

Keskeisimmät aluerakentamiskohteet seuraavina vuosina ovat Länsisatama, Kalasatama, Pasila, Kruunuvuorenranta, Kuninkaantammi ja Honkasuo. Tulevan asuntotuotannon näkökulmasta suunnittelun etenemistä edistetään Malmin lentokentän, Koivusaaren ja Östersundomin alueilla. Näiden alueiden osuus asuntotuotannosta on noin 60 prosenttia.

Asuntorakentamisesta 40 prosenttia toteutuu täydennysrakentamisena. Tuotanto-tavoitteen turvaamiseksi täydennysrakentamisen koordinaatiota vahvistetaan, kehitetään prosesseja ja kannusteita sekä poistetaan täydennysrakentamisen esteitä mm. yhteistyössä valtion kanssa.

Asuntotuotantotavoitteen toteuttamiseksi tulee huolehtia riittävästä eri puolilla kaupunkia olevasta asemakaavavarannosta sekä varmistaa tonttien rakentamisedellytykset. Täydennysrakentamisalueen asemakaavoitusta ohjelmoidaan nykyistä järjestelmällisemmin.

Alueilla, joiden asuntokanta on yksipuolista ja uudistuotanto vähäistä, uusi asuntokantaa monipuolistava täydennysrakentaminen on tärkein tavoite.

Jatketaan autopaikattomien ja vähäautopaikkaisten asuntokohteiden toteuttamista erityisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien läheisyydessä. Tehokkaaseen ja edulliseen pysäköintiin pyritään keskitetyn pysäköin-

nin, vuorottaispysäköinnin sekä pysäköintipaikkojen vaiheittaisen toteuttamisen avulla.

PÄÄMÄÄRÄ IV ASUNTOKANTA

Huolehditaan asuntokannan kunnosta sekä edistetään energiatehokkuutta asuntorakentamisessa ja olemassa olevassa asuntokannassa. Asuntorakentamista kehitetään tukemalla eri-laisten talotyyppien rakentamista, omatoimista rakennuttamista sekä erilaisten asumiskonseptien toteuttamista. Parannetaan asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen sekä edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Tavoite 10 Asuntokannan ja asuntorakentamisen kehittäminen

Jatketaan monimuotoisen kerrostaloasumisen kehittämistä: lisätään vanhan rakennuskannan uusiokäyttöä, ullakko- ja lisäkerrosrakentamista sekä mahdollistetaan seka- ja hybriditalojen rakentaminen.

Kaupungin toimin edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Edistetään omatoimista rakentamista ja rakennuttamista, kaupunkiomaisten pientalojen rakennuttamista sekä ryhmärakennuttamista.

Edistetään uusiutuvien ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavien rakennusmateriaalien ja tuotantotapojen käyttöä sekä mahdollistetaan kiinteistökohtaisten energialähteiden käyttöönotto.

Tavoite 11 Kaupungin oma asuntokanta

Kaupungin omistaman asuntokannan ylläpidosta, arvon ja kunnan säilymisestä sekä vuokran ja käyttövastikkeen kohtuullisena pitämisestä huolehditaan. Kaupungin asuntokannassa edistetään uusia asumisratkaisuja ja asukaslähtöisiä asumiskonsepteja.

Vuokra-asuntojen asukasvalinnassa pyrkimyksenä on monipuolinen ja alueellisesti tasapainoinen asukasrakenne.

Asuntokannan peruskorjaustoiminnassa pyritään tavoitteellisesti D-energialuokkaan. Energian ominaiskulutusta vähennetään kaksi prosenttia vuodessa.

Kaupungin asunto-omaisuuden hallinnan kehittämistä jatketaan. Helsingin kaupungin asunnot Oy:n hallinnon kehittämistä jatketaan.

PÄÄMÄÄRÄ V ASUKASRAKENNE

Turvataan eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkki-

noille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä maahanmuuttaja-taustaisen väestön ja pienten asuntokuntien määrän kasvuun.

Tavoite 12 Asukasrakenteen monipuolisuus

Lapsiperheille sopivia asuntoja rakennetaan riittävästi uusille alueille sekä täydennysrakentamiskohteisiin. Huoneistotyyppiohjauksella varmistetaan perhe-asuntojen rakentaminen.

Lisätään asuntomarkkinoille tulevien nuorten sekä yksinasuvien kaupunkilaisten kohtuuhintaisen vuokra-asumisen tarjontaa.

Ikäihmisille kohdennettuja asumisvaihtoehtoja toteutetaan kaikkiin hallinta- ja rahoitusmuotoihin. Esteettömiä asumisvaihtoehtoja lisätään täydennysrakentamisalueilla.

Vieraskielisen väestön asumisen tukemiseksi kehitetään edelleen asumisneuvontaa ja parannetaan eri asumisvaihtoehtoista tiedottamista.

Huolehditaan riittävästä vanhusten, kehitysvammaisten, päihde- ja mielenterveyskuntoutujien ja asunnottomien asuntotuotannosta.

Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtavaa apulaiskaupunginjohtajaa huomiomaan asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman täytäntöönpanopäätöksessä ja jatkovalmistelussa seuraavat kehotukset:

- AM-ohjelma päivitetään tarvittaessa syksyllä 2017 uuden strategiaohjelman hyväksymisen jälkeen. Tämän jälkeen siirrytään kuntavaalien mukaiseen rytmiin niin, että AM-ohjelma hyväksytään aina strategiaohjelman jälkeen kuntavaalien jälkeisenä syksynä uuden valtuuston toimesta. MAL-sopimusten aiheuttama tarve mahdolliselle AM-ohjelman päivytykselle säilytetään.
- Kaupunginhallitukselle valmistellaan virastojen yhteistyössä selvitys, miten voidaan järjestää erilaisia asuntorakentamisen kokeiluja, joissa voidaan poiketa AM-ohjelman linjoista ja kaupungin omista normeista. Selvitys tuodaan lautakuntiin ja kaupunginhallitukselle maaliskuuhun 2017 mennessä.
- Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistövirasto selvittävät ennen valtuustostrategian käsittelyä yhteistyössä seudun tutkimuslaitosten kanssa uusia malleja ja keinoja varmistaa kohtuuhintainen omistusasuntotuotanto (ns. "Hitas-selvitys").
- Selvitetään toimintamallia, jossa kaupunki takaisi ryhmärakennuttamiskohteiden lainat siihen asti, kunnes rakennus kelpuutetaan vakuudeksi. Selvitys, arvio riskeistä ja mahdollinen toimintaehdotus tuodaan kaupunginhallitukselle 2016.

- Kaupunkisuunnittelulautakunnan 11.12.2012 tekemä päätös huoneistotyyppien ja kokojen ohjaamisesta asemakaavoissa tuodaan 2016 loppuun mennessä uudelleen kaupunkisuunnittelulautakunnan käsiteltäväksi.
- Käyttötarkoituksenmuutoksissa ja täydennysrakentamisessa alueilla, joissa asukaspysäköintitunnukset ovat käytössä kaupunkisuunnittelulautakunta voi perustelluista syistä poiketa autopaikkannormista.
- Kaupunginhallitus kehottaa kaupunkisuunnittelulautakuntaa mahdollistamaan kokeiluja ja ottamaan käyttöön erilaisia malleja asuintonttien pysäköintipaikkojen rakentamiseksi niin, että pysäköintipaikoista tarvitsee toteuttaa tontin rakentamisen yhteydessä tapauskohtaisesti määritelty osuus.
- Kaupunginhallitukselle tuodaan maaliskuuhun 2017 mennessä selvitys siitä, miten voidaan vaatia suurten kerrostalokohteiden elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen laskenta. Tiedon tulee olla myös julkisesti saatavilla.
- Kaupunginhallitukselle tuodaan maaliskuuhun 2017 mennessä selvitys syistä miksi ARA- ja välimuodon tuotannon tavoitteita ei ole saavutettu ja ehdotetaan toimenpiteitä tavoitteisiin pääsemiseksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Tatu Rauhamäki:

Päätösehdotusta muutetaan seuraavasti. Vastaavat muutokset viedään virkamiestyönä AM-ohjelmaan.

AM-ohjelma päivitetään tarvittaessa syksyllä 2017 uuden strategiaohjelman hyväksymisen jälkeen. Tämän jälkeen siirrytään kuntavaalien mukaiseen rytmiin niin, että AM-ohjelma hyväksytään aina strategiaohjelman jälkeen kuntavaalien jälkeisenä syksynä uuden valtuuston toimesta. MAL-sopimusten aiheuttama tarve mahdolliselle AM-ohjelman päivitykselle säilytetään.

Kaupunginhallitukselle valmistellaan virastojen yhteistyössä selvitys, miten voidaan järjestää erilaisia asuntorakentamisen kokeiluja, joissa voidaan poiketa AM-ohjelman linjoista ja kaupungin omista normeista. Selvitys tuodaan lautakuntiin ja kaupunginhallitukselle maaliskuuhun 2017 mennessä.

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistövirasto selvittävät ennen valtuustostrategian käsittelyä yhteistyössä seudun tutkimuslaitosten kanssa uusia malleja ja keinoja varmistaa kohtuuhintainen omistusasuntotuotanto (ns. "Hitas-selvitys").

Selvitetään toimintamallia, jossa kaupunki takaisi ryhmärakennuttamiskohteiden lainat siihen asti, kunnes rakennus kelpuutetaan vakuudeksi. Selvitys, arvio riskeistä ja mahdollinen toimintaehdotus tuodaan kaupunginhallitukselle 2016.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan 11.12.2012 tekemä päätös huoneistotyyppien ja kokojen ohjaamisesta asemakaavoissa tuodaan 2016 loppuun mennessä uudelleen kaupunkisuunnittelulautakunnan käsiteltäväksi.

Käyttötarkoituksenmuutoksissa ja täydennysrakentamisessa alueilla, joissa asukaspysäköintitunnukset ovat käytössä kaupunkisuunnittelulautakunta voi perustelluista syistä poiketa autopaikkanormista.

Kaupunginhallitus kehottaa kaupunkisuunnittelulautakuntaa mahdollistamaan kokeiluja ja ottamaan käyttöön erilaisia malleja asuintonttien pysäköintipaikkojen rakentamiseksi niin, että pysäköintipaikoista tarvitsee toteuttaa tontin rakentamisen yhteydessä tapauskohtaisesti määritelty osuus.

Kaupunginhallitukselle tuodaan maaliskuuhun 2017 mennessä selvitys siitä, miten voidaan vaatia suurten kerrostalokohteiden elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen laskenta. Tiedon tulee olla myös julkisesti saatavilla.

(Tavoite 6 Hallinta- ja rahoitusmuodot, esityslistan kohta 24):

Hallinta- ja rahoitusmuototavoite vuosittain on 6000 asunnon vuosivoitteella laskettuna seuraava:

- 25 prosenttia ara-vuokra-asuntoja (1 500 asuntoa, joista 300 opiskelija- ja 100 nuorisoasuntoja)
- 30 prosenttia välimuodon asuntoja (1800 asuntoa)
- 45 prosenttia sääntelemättömiä vuokra- ja omistusasuntoja (2 700 asuntoa)

Mikäli välimuodon asuntoja on vuotuisesta toteumasta 30% tai yli, tavoite nousee seuraavalle vuodelle automaattisesti 35 prosenttiin ja sääntelemättömien osuus laskee 40 prosenttiin. Lisäksi kaupunginhallitukselle tuodaan maaliskuuhun 2017 mennessä selvitys syistä miksi ARA- ja välimuodon tuotannon tavoitteita ei ole saavutettu ja ehdotetaan toimenpiteitä tavoitteisiin pääsemiseksi.

(Tavoite 8 Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen, esityslistan kohta 34):

Kerrostalotuotannossa Hitas-omistusasuntotuotantona toteutettavien tonttien asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 60–70 prosenttia toteutetaan perheasuntoina. Kerrostalotuotannossa sääntelemättömään omistusasuntotuotantoon luovutettavilla tonteilla tontin asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 40–50 prosenttia toteutetaan perheasuntoina.

[LISÄYS:] Lautakunta voi perustelluista syistä poiketa tästä rajasta alueilla, joilla perheasuntojen määrä on jo riittävä.

(Tavoite 9 Asuinalueiden elinvoimaisuus, esityslistan kohta 40): Asuntorakentamisesta 40 prosenttia toteutuu täydennysrakentamisena. Tuotanto-tavoitteen turvaamiseksi täydennysrakentamisen koordinaatiota vahvistetaan, kehitetään prosesseja ja kannusteita [LISÄYS:] sekä poistetaan täydennysrakentamisen esteitä mm. yhteistyössä valtion kanssa.

Kannattaja: Otso Kivekäs

Vastaehdotus:
Henrik Nyholm:

Päätösehdotusta muutetaan seuraavasti. Vastaavat muutokset viedään virkamiestyönä AM-ohjelmaan.

Hallinta- ja rahoitusmuototavoite vuosittain on 6000 asunnon vuosita-voitteella laskettuna seuraava:

1/3 ara-vuokra-asuntoja (2000, joista 500 opiskelija- ja nuorisoasuntoja)

1/3 välimuodon asuntoja (2000)

1/3 sääntelemättömiä vuokra- ja omistusasuntoja (2000)

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on 1750 asuntoa vuodessa, josta 1000 ara-vuokra-asuntoa (50 prosenttia tuotannosta) ja 750 välimuodon asuntoa.

Kaupunginhallitukselle tuodaan maaliskuuhun 2017 mennessä selvitys siitä, miten pienempien kokonaisuuksien tarjoaminen rakentamishankkeissa ja tontinjaoissa toteutettaisiin mahdollistaakseen useampien pienempien ja keskisuurten toimijoiden osallistumisen tarjouskilpailuihin.

AM-ohjelma päivitetään tarvittaessa syksyllä 2017 uuden strategiaohjelman hyväksymisen jälkeen. Tämän jälkeen siirrytään kuntavaalien mukaiseen rytmiin niin, että AM-ohjelma hyväksytään aina strategiaohjelman jälkeen kuntavaalien jälkeisenä syksynä uuden valtuuston toimesta. MAL-sopimusten aiheuttama tarve mahdolliselle AM-ohjelman päivitykselle säilytetään.

Suomen hallituksen kaavailemaa 10 vuoden lyhyttä korkotukimallia ei käytetä Helsingissä, sillä tarpeemme kohtuuhintaisesta vuokratuotan-

nosta on pitempiaikaista. Esityksen tultua julki kaupunki tarkastelee vaihtoehtoja selvittääkseen Helsinkiin soveltuvaa väliuotantomallia.

Kaupunginhallitus kehottaa kaupunkisuunnittelulautakuntaa ottamaan käyttöön vaiheistamisen asuintonttien pysäköintipaikkojen rakentamisessa niin, että pysäköintipaikkoja ei tarvitse toteuttaa täysimääräisesti tontin rakentamisen yhteydessä.

Kaupunginhallitukselle tuodaan maaliskuuhun 2017 mennessä selvitys siitä, miten voidaan vaatia suurten kerrostalokohteiden elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen laskenta. Tiedon tulee olla myös julkisesti saatavilla.

Selvitetään toimintamallia, jossa kaupunki takaisi ryhmärakennuttamiskohteiden lainat siihen asti, kunnes rakennus kelpuutetaan vakuudeksi. Selvitys, arvio riskeistä ja mahdollinen toimintaehdotus tuodaan kaupunginhallitukselle 2016.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen:

Poistetaan kohdasta 39 sanat "Malmin lentokentän" ja viimeinen lause "Näiden alueiden osuus asuntotuotannosta on noin 60 prosenttia".

Kannattaja: Terhi Peltokorpi

Mika Raatikaisen vastaehdotuksesta äänestettiin erikseen esittelijän ehdotusta vastaan. Henrik Nyholmin ja Tatu Rauhamäen vastaehdotukset äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin esittelijän ehdotusta vastaan.

1. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Mika Raatikaisen vastaehdotuksen mukaan muutettuna

Jaa-äännet: 12

Paavo Arhinmäki, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Lasse Männistö, Henrik Nyholm, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 3 .

2. äänestys:

JAA-ehdotus: Tatu Rauhamäen vastaehdotus

Ei-ehdotus: Henrik Nyholmin vastaehdotus

Jaa-äännet: 13

Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 2

Paavo Arhinmäki, Henrik Nyholm

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Tatu Rauhamäen vastaehdotuksen äänin 13 - 2.

3. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Tatu Rauhamäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Paavo Arhinmäki, Henrik Nyholm

Ei-äännet: 13

Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi Tatu Rauhamäen vastaehdotuksen äänin 2 - 13.

Suoritettujen äänestysten jälkeen kaupunginhallitus hyväksyi Tatu Rauhamäen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi
Riikka Karjalainen, suunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Timo Meuronen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 70914
timo.meuronen(a)hel.fi
Jussi Välimäki, suunnittelija, puhelin: 310 36201
jussi.valimaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ehdotus AM-ohjelmaksi 2016
- 2 Lausuntoyhteenveto ja -vastine
- 3 Mielipideyhteenveto
- 4 Oy Helsingin Asuntohankinta ABn lausunto
- 5 Happy Years 64 -yhdistyksen lausunto
- 6 Helsingin Asumisoikeus Oy:n lausunto
- 7 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n lausunto
- 8 Helen Oyn lausunto
- 9 Helen Sähköverkko Oy:n lausunto
- 10 Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helkan lausunto
- 11 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto
- 12 Helsingin Yrittäjät ry:n lausunto
- 13 Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön HOAS lausunto
- 14 Kiinteistöliitto Uusimaa lausunto
- 15 Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan lausunto
- 16 Nuorisoasuntoliitto ry:n lausunto
- 17 Rakennusteollisuus RT ry:n lausunto
- 18 Vanhusneuvoston lausunto
- 19 Vammaisneuvoston lausunto
- 20 World Student Capital -verkoston lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Ote

Lausunnon antajat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Helsingin kaupungin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) 2016 seuraavat asunto- ja maapoliittiset päämäärät ja tavoitteet:

PÄÄMÄÄRÄ I MAANKÄYTTÖ

Maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä.

Tavoite 1 Maapolitiikka

Maapolitiikalla varmistetaan kysyntää vastaava asuntotonttitarjonta sekä eheä yhdyskuntarakenne.

Kaupunki hankkii aktiivisesti yhdyskuntarakentamiseen soveltuvaa maata omistukseensa vapaaehtoisin kaupoin kohtuulliseen käypään hintatasoon. Tarvittaessa kaupunki voi turvautua myös muihin lainsäädännön suomiin maanhankintakeinoihin kuten lunastukseen ja etuosto-oikeuteen.

Asemakaavojen muutosalueilla tehdään tarvittaessa maankäyttösopimuksia. Asemakaavoittamattomilla alueilla maankäyttösopimuksia tehdään vain poikkeustapauksissa, esimerkiksi tilanteissa, joissa merkittävä osa sopimuskorvauksesta suoritetaan kaupungille tärkeänä raaka-aineena.

Tavoite 2 Tontinvaraus ja -luovutus

Kaupunki luovuttaa vuosittain asuntotuotantoon tontteja vähintään 380 000 kem².

Tontinluovutusta käytetään aktiivisena työkaluna asuntotuotannon laadun ja hallintamuotojen toteutuksen ohjauksessa.

Tontinvarauskanta pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään neljän vuoden asuntorakentamisen kaupungin omalla maalla ohjelmassa määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunki edellyttää luovuttamiensa kerrostalotonttien osalta, että rakennusluvan edellytyksenä oleva C-luokan energiatehokkuusvaatimus täyttyy selkeästi ja alittaa E-luvun 120 kWh/m²/vuosi.

Tavoite 3 Yleissuunnittelu

Vuonna 2016 tuodaan kaupunginvaltuustoon päätettäväksi uusi yleiskaava. Uuden yleiskaavan tulee mahdollistaa riittävän kaavavarannon ylläpitäminen sekä vuosittaisen asemakaavatavoitteen toteutuminen ohjelman mukaisen asuntotuotantotavoitteen toteuttamiseksi.

Helsinki sitoutuu maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksen toteuttamiseen ja edellyttää, että eri osapuolet (valtio ja muut Helsingin seudun kunnat) toimivat samoin.

Tavoite 4 Asemakaavoitus ja asemakaavavaranto

Vuosittain laaditaan asemakaavoja asuntotuotantoon vähintään 600 000 kem².

Asemakaavojen tulee mahdollistaa tavoitteiden mukainen hallinta- ja rahoitus-muotojakauma sekä tuettava kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä. Asemakaavojen toteuttamiskelpoisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Asuntotuotannon sujuvoittamiseksi asemakaavavaatimusten yksityiskohtaisuutta tulee välttää, jotta poikkeamis päätöksiä voidaan vähentää.

Asemakaavavarannon on mahdollistettava vähintään viiden vuoden asuntotuotanto määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan.

PÄÄMÄÄRÄ II ASUNTOTUOTANTO

Asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Asuntotuotannossa varmistetaan monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta ja kysyntää vastaava asuntojen kokojakauma. Asuinalueiden eriytymistä ehkäistään poikkihallinnollisin keinoin.

Tavoite 5 Asuntotuotannon määrä

Helsingissä rakennetaan uudistuotantona ja käyttötarkoituksenmuutoksin vuosittain vähintään 6 000 asuntoa. Luodaan edellytykset nostaa asuntotuotannon määrä 7 000 asuntoon vuoteen 2019 mennessä.

Tavoite 6 Hallinta- ja rahoitusmuodot

Hallinta- ja rahoitusmuototavoite vuosittain on

- 25 prosenttia ara-vuokra-asuntoja (1 500 asuntoa, joista 300 opiskelija- ja nuorisoasuntoja)
- 35 prosenttia välimuodon asuntoja (2 100 asuntoa)
- 40 prosenttia sääntelemättömiä vuokra- ja omistusasuntoja (2 400 asuntoa)

Valtion edellytetään sitoutuvan omalla ja luovuttamallaan maalla noudattamaan ohjelman mukaista hallinta- ja rahoitusmuotojakaamaa. Yksityisen maanomistuksen osalta hallintamuotojakauman toteutumista ohjataan maankäytösopimuksilla.

Alueellisesta hallinta- ja rahoitusmuotojakaumasta päätetään tontinluovutus- tai maankäytösopimusvaiheessa hallintokuntien yhteistyönä siten, että huomioidaan alueellinen tasapaino. Yksipuolisia asuinalueita pyritään välttämään. Asuntokannassa tapahtuvat muutokset huomioidaan kokonaistarkastelussa.

Tavoite 7 Kaupungin oma asuntotuotanto

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on 1 500 asuntoa vuodessa.

Tavoitteena on rakentaa 750 ara-vuokra-asuntoa (50 prosenttia tuotannosta) ja 750 välimuodon eli Hitas-, asumisoikeus- tai osaomistusasuntoa.

Sääntelemättömiä asuntoja rakennetaan vain alueiden tasapainoisen rakenteen varmistamiseksi.

Hallintokuntien yhteistyöllä turvataan kaupungin oman tuotannon edellytykset.

Tavoite 8 Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Perheasunnoiksi soveltuvien eli vähintään kahden makuuhuoneen asuntojen riittävä osuus omistusasuntotuotannosta turvataan. Varmistetaan omistustuotannon perheasuntojen määrä, tuotannon laatu ja muuntojoustavuus.

Kerrostalotuotannossa Hitas-omistusasuntotuotantona toteutettavien tonttien asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 60–70 prosenttia toteutetaan perheasuntoina. Kerrostalotuotannossa sääntelemättömään omistusasuntotuotantoon luovutettavilla tonteilla tontin asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 40–50 prosenttia toteutetaan perheasuntoina.

Huoneistotyyppijakauman ohjaus perustuu ensisijaisesti tontinluovutusehtoihin. Valtion ja yksityisten tahojen omistamalla maalla voidaan käyttää asemakaavamääräyksiin perustuvaa ohjausta sääntelemättömän omistustuotannon osalta.

PÄÄMÄÄRÄ III ASUINALUEET

Erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina asuinalueina, ja niistä muodostuu toiminnallisesti eheä Helsinki. Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakenteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella.

Tavoite 9 Asuinalueiden elinvoimaisuus

Edistetään kestävästä kaupunkikehityksestä tiedostaen alueiden erilaisuus ja eriytymiskehitys.

Keskeisimmät aluerakentamiskohteet seuraavina vuosina ovat Länsisatama, Kalasatama, Pasila, Kruunuvuorenranta, Kuninkaantammi ja Honkasuo. Tulevan asuntotuotannon näkökulmasta suunnittelun etene- mistä edistetään Malmin lentokentän, Koivusaaren ja Östersundomin alueilla. Näiden alueiden osuus asuntotuotannosta on noin 60 prosenttia.

Asuntorakentamisesta 40 prosenttia toteutuu täydennysrakentamisena. Tuotanto-tavoitteen turvaamiseksi täydennysrakentamisen koordinaatiota vahvistetaan sekä kehitetään prosesseja ja kannusteita.

Asuntotuotantotavoitteen toteuttamiseksi tulee huolehtia riittävästä eri puolilla kaupunkia olevasta asemakaavavarannosta sekä varmistaa tonttien rakentamisedellytykset. Täydennysrakentamisalueen asemakaavoitusta ohjelmoidaan nykyistä järjestelmällisemmin.

Alueilla, joiden asuntokanta on yksipuolista ja uudistuotanto vähäistä, uusi asuntokantaa monipuolistava täydennysrakentaminen on tärkein tavoite.

Jatketaan autopaikattomien ja vähäautopaikkaisten asuntokohteiden toteuttamista erityisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien läheisyydessä. Tehokkaaseen ja edulliseen pysäköintiin pyritään keskitetyn pysäköinnin, vuorottaispysäköinnin sekä pysäköintipaikkojen vaihteellaisen toteuttamisen avulla.

PÄÄMÄÄRÄ IV ASUNTOKANTA

Huolehditaan asuntokannan kunnosta sekä edistetään energiatehokkuutta asuntorakentamisessa ja olemassa olevassa asuntokannassa. Asuntorakentamista kehitetään tukemalla eri-laisten talotyyppien rakentamista, omatoimista rakennuttamista sekä erilaisten asumiskonsepttien toteuttamista. Parannetaan asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen sekä edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Tavoite 10 Asuntokannan ja asuntorakentamisen kehittäminen

Jatketaan monimuotoisen kerrostaloasumisen kehittämistä: lisätään vanhan rakennuskannan uusiokäyttöä, ullakko- ja lisäkerrosrakentamista sekä mahdollistetaan seka- ja hybriditalojen rakentaminen.

Kaupungin toimin edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Edistetään omatoimista rakentamista ja rakennuttamista, kaupunki- maisten pientalojen rakennuttamista sekä ryhmärakennuttamista.

Edistetään uusiutuvien ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavien rakennusmateriaalien ja tuotantotapojen käyttöä sekä mahdollistetaan kiinteistökohtaisten energialähteiden käyttöönotto.

Tavoite 11 Kaupungin oma asuntokanta

Kaupungin omistaman asuntokannan ylläpidosta, arvon ja kunnon säilymisestä sekä vuokran ja käyttövastikkeen kohtuullisena pitämisestä huolehditaan. Kaupungin asuntokannassa edistetään uusia asumiskäytäntöjä ja asukaslähtöisiä asumiskonsepteja.

Vuokra-asuntojen asukasvalinnassa pyrkimyksenä on monipuolinen ja alueellisesti tasapainoinen asukasrakenne.

Asuntokannan peruskorjaustoiminnassa pyritään tavoitteellisesti D-energialuokkaan. Energian ominaiskulutusta vähennetään kaksi prosenttia vuodessa.

Kaupungin asunto-omaisuuden hallinnan kehittämistä jatketaan. Helsingin kaupungin asunnot Oy:n hallinnon kehittämistä jatketaan.

PÄÄMÄÄRÄ V ASUKASRAKENNE

Turvataan eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä maahanmuuttaja- taustaisen väestön ja pienten asuntokuntien määrän kasvuun.

Tavoite 12 Asukasrakenteen monipuolisuus

Lapsiperheille sopivia asuntoja rakennetaan riittävästi uusille alueille sekä täydennysrakentamiskohteisiin. Huoneistotyyppiohjauksella varmistetaan perhe-asuntojen rakentaminen.

Lisätään asuntomarkkinoille tulevien nuorten sekä yksinasuvien kaupunkilaisten kohtuuhintaisen vuokra-asumisen tarjontaa.

Ikäihmisille kohdennettuja asumisvaihtoehtoja toteutetaan kaikkiin hallinta- ja rahoitusmuotoihin. Esteettämiä asumisvaihtoehtoja lisätään täydennysrakentamisalueilla.

Vieraskielisen väestön asumisen tukemiseksi kehitetään edelleen asumisneuvontaa ja parannetaan eri asumisvaihtoehtoja tiedottamista.

Huolehditaan riittävästä vanhusten, kehitysvammaisten, päihde- ja mielenterveyskuntoutujien ja asunnottomien asuntotuotannosta.

Esittelijän perustelut

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmalla luodaan suuntaviivat kaupungin harjoittamalle asuntopolitiikalle. Ohjelmassa asetetaan tavoitteet kaavoitukselle, asuntotonttien luovutukselle, kaupungin omalle asuntotuotannolle sekä kaupungin asunto-omaisuuden käytölle ja hoidolle. Lisäksi AM-ohjelmaan sisältyy laadullisia, mm. asuntorakentamisen kehittämiseen liittyviä tavoitteita.

Ehdotus AM-ohjelmaksi 2016 on asian liitteenä 1. Ohjelma sisältää päätösehdotukseen nostetut ohjelmakauden päämäärät ja tavoitteet sekä niiden perustelut. Ohjelma on laadittu kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastolla yhteistyössä keskeisten hallintokuntien edustajista muodostetun AM-ohjelmasihteeristön kanssa.

Edellinen asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma, Kotikaupunkina Helsinki 2012, hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.9.2012. AM-ohjelma 2016 on päivitetty versio Kotikaupunkina Helsinki 2012 -ohjelmasta. Päämäärät ovat säilyneet ennallaan ja tavoitteita on muutettu vain tarpeellisilta osin.

Edellisen ohjelman toteutumista on seurattu vuosittain ja seurannasta on raportoitu kaupunginvaltuustolle. Seurantaraportti 2015 oli samalla arvio koko kuluneesta ohjelmakaudesta. Seurantaraportin valtuustokäsittely kevätkaudella 2015 toimi samalla uuden ohjelman lähetekeskusteluna. Valtuustokäsittelyn yhteydessä hyväksyttiin 11 toivomusponnna, joiden vastaukset on viety päätöksentekoon erikseen. Sisällöllisesti toivomusponnnet on huomioitu ohjelmassa.

Luonnos asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2016 valmistui syyskuudella 2015. Luonnoksesta pyydettiin lausunnot laajalta joukolta lautakuntia, neuvottelukuntia ja ulkopuolisia asiantuntija- ja toimijatahoja. Lautakuntien lausunnot sisältyvät asian päätöshistoriaan ja ulkopuolisten lausunnot ovat asian liitteinä. Asian liitteenä on myös lausunnoista laadittu yhteenveto.

Ensimmäistä kertaa myös asukkailta pyydettiin mielipiteitä luonnoksesta. Kerro kantasi -internetsivujen kautta asukkailla oli mahdollisuus kertoa mielipiteensä erityisesti luonnoksen kolmesta tavoitekokonaisuudesta. Asian liitteenä on mielipiteistä laadittu yhteenveto.

Ohjelman tavoitteistossa on huomioitu samanaikaisesti päätöksentekokäsittelyssä oleva MAL-sopimus, jonka tavoitteiden kanssa ohjelman tavoitteet ovat yhteneväiset.

Kotikaupunkina Helsinki -ehdotuksen keskeisenä lähtökohtana on ollut Helsingin kasvu pääkaupunkina ja sen vaikutus asumiseen ja maankäyttöön. Asuntorakentaminen on käynnissä satamatoiminnoilta vapautuneilla alueilla Länsisatamassa, Kalasatamassa ja Kruunuvuorenrannassa. Asuntorakentamista valmistellaan myös Keski-Pasilassa ja Kuninkaantammassa. Suunnittelun alla ovat Malmin lentokentän alue, Koivusaari ja Östersundom. Myös esikaupunkialueen kaupunginosat kehittyvät ja muuttuvat, ja täydennysrakentamisella on näillä alueilla merkittävä rooli.

Asuntotuotantotason pitäminen korkealla edellyttää Helsingiltä riittävää yleis- ja asemakaavatasoista varantoa, korkeaa rakentamiskelpoisen maan tontinvaraustasoa, hyvää hallintokuntien ja muiden tahojen yhteistyötä sekä myönteistä talous- ja rahoitustilannetta. Samanaikaisesti kun uusia kaupunginosia rakennetaan, tulee jatkaa panostamista esikaupunkialueen rakentamiseen ja kehittämiseen. Kaupungin sisällä eriarvoistuminen on lisääntynyt, ja eriytymiskehitys heijastuu myös asuinalueille. Asumisen hintataso on korkealla, ja kaupunginosien väliset erot ovat kasvaneet. Asuntotuotannon hallinta- ja rahoitusmuotojakauman ohjaamisella koko kaupungin ja aluetasolla pyritään varmistamaan tasapainoisen kaupungin rakentuminen.

Asuntopoliittisen ohjauksen ensisijainen tarkoitus on turvata tavallisten helsinkiläisten asumisen mahdollisuudet. Asuntotuotantoa ja asuinalueita suunniteltaessa tulee huomioida myös asumisen erityistarpeita, kuten lapsiperheiden, ikääntyneiden ja asuntomarkkinoille tulevien nuorten tarpeet sekä pienten asuntojen kysyntä, jota vauhdittaa yhden hengen kotitalouksien kasvava määrä. Kaupungin velvollisuutena on huolehtia myös asumisessaan tukea tarvitsevien erityisryhmien asumisen järjestämisestä.

Ohjelmassa tarkastellaan Helsinkiä paitsi kasvavana pääkaupunkina, myös osana neljän kaupungin muodostamaa pääkaupunkiseutua sekä 14 kunnan muodostamaa Helsingin seutua. Seudullisen yhteistyön tarve kasvaa jatkuvasti kun alueen väestö sekä liikennevirrat kasvavat.

Ohjelmaehdotus sisältää 12 tavoitekohtaa, joiden avulla ohjataan kaupungin maankäyttöä, asuntotuotantoa, kaupunkirakenteen ja asuina-

lueiden kehitystä, asuntokannan ylläpitoa ja kehittämistä sekä turvaan eri väestöryhmien asumisen mahdollisuudet Helsingissä.

Mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy ehdotuksen AM-ohjelmaksi 2016, kaupunginhallitus määrittelee tavoitteiden toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet ja nimeää niiden vastuutahot erillisellä täytäntöönpanopäätöksellä. AM-ohjelman tavoitteita voidaan tarvittaessa muuttaa seuraavan strategiaohjelman yhteydessä.

Seurantaraporttikäytäntöä jatketaan myös tulevilla ohjelmakaudella. Keskeiset seurantamittarit ja ohjelman toteutumisen arviointi on esitetty AM-ohjelmaehdotuksessa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi
Riikka Karjalainen, suunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Timo Meuronen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 70914
timo.meuronen(a)hel.fi
Jussi Välimäki, suunnittelija, puhelin: 310 36201
jussi.valimaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ehdotus AM-ohjelmaksi 2016
- 2 Lausuntoyhteenveto ja -vastine
- 3 Mielipideyhteenveto
- 4 Oy Helsingin Asuntohankinta ABn lausunto
- 5 Happy Years 64 -yhdistyksen lausunto
- 6 Helsingin Asumisoikeus Oy:n lausunto
- 7 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n lausunto
- 8 Helen Oyn lausunto
- 9 Helen Sähköverkko Oy:n lausunto
- 10 Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helkan lausunto
- 11 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto
- 12 Helsingin Yrittäjät ry:n lausunto
- 13 Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön HOAS lausunto
- 14 Kiinteistöliitto Uusimaa lausunto
- 15 Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan lausunto
- 16 Nuorisoasuntoliitto ry:n lausunto
- 17 Rakennusteollisuus RT ry:n lausunto
- 18 Vanhusneuvoston lausunto
- 19 Vammaisneuvoston lausunto
- 20 World Student Capital -verkoston lausunto

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Kaj/2

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Lausunnon antajat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sisäiset)
Asuntolautakunta
Asuntotuotantotoimikunta
Asuntotuotantotoimisto
Kaupunginkanslia
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kiinteistölahtakunta
Kiinteistövirasto
Nuorisoasiainkeskus
Nuorisolahtakunta
Opetuslahtakunta
Opetusvirasto
Rakennuslahtakunta
Rakennusvalvontavirasto
Rakentamispalvelu (Stara)
Sosiaali- ja terveystahtakunta
Sosiaali- ja terveysvirasto
Teknisen palvelun lahtakunta
Yleisten töiden lahtakunta
Ympäristökeskus
Ympäristölahtakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.05.2016 § 497

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi.

Käsittely

23.05.2016 Pöydälle

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Asian käsittelyn aikana kuultavana oli Mari Randell. Asiantuntija ei ollut läsnä päätöksenteon aikana.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi Laura Rissasen ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi
Riikka Karjalainen, suunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Timo Meuronen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 70914
timo.meuronen(a)hel.fi
Jussi Välimäki, suunnittelija, puhelin: 310 36201
jussi.valimaki(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.05.2016 § 173

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle luonnoksesta Helsingin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2016 (AM-ohjelma).

Lausunnonantajilta toivotaan kannanottoja erityisesti omaa toimialaansa koskeviin päämääriin ja tavoitteisiin. Kannanottoja toivotaan oman toimialan osalta myös asiaan liittyvistä toivomusponseista. Lausuntojen perusteella luonnoksesta laaditaan ehdotus asumisen ja maankäytön toteutusohjelmaksi 2016. Ehdotus tuodaan kaupunginvaltuuston käsittelyyn kevätkaudella 2016.

AM-ohjelma määrittää kaupungin asuntorakentamisen keskeisimmät suuntaviivat ja ohjaa kehitystä tarkoituksenmukaiseen suuntaan. Yhtenäisenä ohjelmana sillä on vahva ohjausvaikutus ja se ohjaa kaupungin toiminnan suunnittelua ja tavoitteistoa. Kaupunkisuunnittelun näkökulmasta on hyvä, että kaupungilla on kattavan päätöksenteko- ja vuoro-vaikutusprosessin läpikäynyt ohjelma, joka määrittää määrälliset tavoitteet myös kaavoitukselle.

Ohjelma jäsentyy viiden eri päämäärän ympärille, joista on konkretisoitu 12 keskeisintä tavoitetta.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunnossa on huomioitu 6.4.2016 Helsingin seudun MAL-sopimuksesta 2016-2019 saavutettu neuvottelutulos. Sopijaosapuolten yhteisenä tavoitteena koko sopimuskaudeksi on 60 000 asunnon rakentaminen Helsingin seudulla siten, että asuntotuotanto on yhteensä 13 500 asuntoa vuonna 2016 ja kasvaa vuosittain 1000 asunnolla ollen vuonna 2019 yhteensä 16 500 asuntoa.

PÄÄMÄÄRÄ I MAANKÄYTTÖ

AM-ohjelmassa todetaan, että Helsingin maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä. Maankäytön alle on rajattu neljä keskeistä tavoitealuetta: maapolitiikka, tontinvaraus- ja luovutus, yleissuunnittelu sekä asema-kaavoitus ja asemakaavavaranto.

Kaupungin tavoitteena on varmistaa sekä kysyntää vastaava asunto-tonttitarjonta että eheä yhdyskuntarakenne. Vahva maapolitiikka tukee tukevan selkänojan muodostamista kaupungin tasapainoiselle kehitykselle kaupunkisuunnittelun tavoitteiden mukaisesti. Tämän tulee olla tavoitteena myös jatkossa. Kaavoittamattomilla alueilla ei tehdä maankäyttösopimuksia kuin äärimmäisissä poikkeustapauksissa.

Tontinluovutusten määrälliseksi tavoitteeksi on asetettu vähintään 360 000 k-m² vuodessa. Tontinluovutusta pyritään käyttämään aktiivisena työkaluna asuntotuotannon laatutason ja hallintamuotojen toteutuksen ohjauksessa. Kaupunkisuunnittelun näkökulmasta on tärkeää, että tontinluovutuksen yhteydessä huolehditaan kaupungin strategisten ja yleiskaavan tavoitteiden mukaisen kaupungin toteutumisesta.

Yleissuunnittelun osalta keskeiseksi tavoitteeksi nostetaan uuden yleiskaavan tuominen kaupunginvaltuuston päätettäväksi vuoden 2016 aikana. Tällä turvataan asuntorakentamisen varanto pitkällä aikavälillä. Yleiskaavan valmistelu on aikataulussa. Varsinaisen yleiskaavan lisäksi tullaan ohjelmajaksolla laatimaan yleiskaavan toteuttamishjelma, jossa otetaan kantaa alueiden tarkoituksenmukaiseen toteuttamisjärjestykseen siten, että ne palvelevat kaupungin strategisia linjauksia ja yleiskaavan tavoitteita mahdollisimman hyvin. Toteuttamishjelma laaditaan tiiviissä yhteistyössä kaikkien asuntorakentamisen ketjuun osallistuvien kaupungin toimijoiden kanssa.

Kaupunkisuunnitteluvirasto pitää seudullista yhteistyötä ja valtion kanssa laadittavia sopimuksia merkittävänä tekijänä seudun tasapainoisen kehityksen mahdollistamisessa. MAL-sopimuksen noudattaminen on tärkeää, sillä korotetun asuntotuotannon rakentaminen edellyttää valtion osallistumista merkittäviin infrahankkeisiin. On erittäin keskeistä,

että kaikki osapuolet (valtio ja muut Helsingin seudun kunnat) sitoutuvat yhteisesti sovittujen toimenpiteiden toteuttamiseen.

Asemakaavoituksen osalta todetaan, että asuntotuotannon sujuvoittamiseksi tulee välttää asemakaavavaatimusten yksityiskohtaisuutta, jotta poikkeamispäätöksiä voidaan vähentää. Kaikkein tärkeintä olisi kuitenkin edistää yhteistyötä kaavan valmisteluvaiheessa sekä parantaa ymmärrystä siitä, missä asuntorakentamiseen tähtäävän prosessin vaiheessa olennaiset rakentamiskustannuksiin vaikuttavat tekijät päätetään ja sidotaan kiinni. Kaavoituksella pyritään paitsi mahdollistamaan tavoitteiden mukainen kasvu, myös huolehtimaan kaupungin rakentamisesta määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Vaikka kaupungin tärkeänä strategisena tavoitteena on riittävä asuntotuotanto, tavoitteena on myös hyvä ja kestävä kaupunkikuva ja asuinympäristö, joka säilyttää elinvoimansa ja arvonsa myös tulevaisuudessa. Suunnittelulla pitää pyrkiä siihen, että yhteisesti hyväksytyt kaupungin kehittämistavoitteet voidaan ottaa huomioon, eikä esimerkiksi liiketiloja tai muita kaupungin kehityksen kannalta keskeisiä kohteita jätetä toteuttamatta kustannuksiin vedoten.

PÄÄMÄÄRÄ II ASUNTOTUOTANTO

Asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Asuntotuotannossa varmistetaan monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta ja kysyntää vastaava asuntojen kokojakauma. Asuinalueiden eriytymistä ehkäistään poikkihallinnollisin keinoin. Päämäärän alla on neljä keskeistä tavoitetta: asuntotuotannon määrä, hallinta- ja rahoitusmuodot, kaupungin oma asuntotuotanto sekä asuntotuotannon huoneistotyyppijakauksen ohjaaminen.

AM-ohjelman luonnoksessa asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 500 uutta asuntoa vuodessa. Tämä on 500 asuntoa enemmän kuin edelliseen AM-ohjelmaan kirjattu tavoite ja sama kuin kaupunginvaltuuston nykyisen strategiaohjelman yhteydessä hyväksymä tavoite. MAL-sopimuksesta 6.4.2016 saavutetun neuvottelutuloksen mukaan Helsingin asuntotuotantotavoite on 6000 uutta asuntoa vuodessa ja 597 500 k-m² uutta kaavoitettavaa asuntokerrosalaa vuodessa. AM-ohjelmaa on syytä tarkistaa vastaamaan MAL-sopimuksen tavoitteita.

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyrkii omalla toiminnallaan vaikuttamaan aktiivisesti asetetun asuntotuotantotavoitteen saavuttamiseksi ja asettaa toiminnalleen MAL-sopimuksen mukaisen asuntokerrosalataavoitteen. Keskeisimpänä työkaluna on riittävä asemakaavavaranto. Kaupunkisuunnitteluvirasto on käytännössä saavuttanut viime vuosina sille asetetut asemakaavoituksen kerrosalataavoitteet. Tulevaisuudessa ta-

voitteiden saavuttaminen vaatii uuden yleiskaavan voimaantuloa ja sen maankäyttöpotentiaalin käyttöönottoa sekä merkittävien raideliikenneinvestointien investointien varmistamista. Suurin osa helposti käyttöön otettavissa alueista on jo rakennettu, joten kaavoitus muuttuu haastavammaksi. Määrällisten tavoitteiden kasvaessa tulee myös huolehtia riittävästä toiminnan resursseista.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan mielestä asuntotuotantotavoitetta tulisi edelleen nostaa Helsinkiin kohdistuneen suuren asuntokysynnän sekä asuntojen hintojen ja vuokrien kohoamisen vuoksi. Vuoden 2019 asuntotuotannon tason tulisi olla vähintään 7 000 asuntoa. Vaikka tuotannon välitön nostaminen on mahdotonta, toimet tulevan asuntotuotannon nopeuttamiseksi tulisi käynnistää pikaisesti. Suurempi kaavatuotanto edellyttää kaupunkisuunnitteluviraston voimavarojen lisäämistä, jotta voidaan säilyttää kaavoituksen korkea laatu.

Hallinta- ja rahoitusmuotojen osalta AM-ohjelmassa linjataan vuosittaisesta asuntotuotannosta seuraavasti:

- 25 % on ARA-vuokra-asuntoja (1 375 as, joista 300 opiskelija- ja nuorisoasuntoja)
- 35 % on välimuodon asuntoja (1 925 as)
- 40 % on sääntelemätöntä vuokra- ja omistustuotantoa (2 200 as)

Asuntotuotannon hallintatapajakauman ohjaaminen on hyvä tapa huolehtia kaupungin sosiaalisesti tasapainoisesta kehityksestä. AM-ohjelmassa todetaan, että asemakaavoituksen tulee mahdollistaa kaikkien hallinta- ja rahoitusmuotojen toteuttaminen tontille. Tämä on hyvä tavoite. Hallintamuotoja ei (erityisasumista lukuun ottamatta) määrätä asemakaavassa, mutta käytännössä kaavoituksessa tulee usein vastaan kohteita, jotka perustamisolosuhteista tai muista pakottavista syistä joihin ei voida välttämättä ole toteutettavissa kaikilla hallintamodoilla. Kohteita ei silti kannata jättää asemakaavoittamatta vaan saattaa olla järkevää ottaa ale käyttöön joko sääntelemättömään tuotantoon tai pitkän aikavälin tarpeita ajatellen. Eri toimijoiden välisen yhteistyön merkitys jo kaavoitusvaiheessa korostuu näissä tilanteissa, jotta tonteista muodostuu toteuttamiskelpoisia.

Kaupungin oman asuntotuotannon määrällinen tavoite on 1 500 asuntoa vuodessa, joista puolet on tarkoitus toteuttaa ARA-vuokra-asuntoina ja puolet Hitas-, asumisoikeus- tai osaomistusasuntoina. Sääntelemättömiä asuntoja todetaan rakennettavan vain alueiden tasapainoisen rakenteen varmistamiseksi. Kaupunkisuunnittelussa tulee huolehtia riittävästä kaavatuotannosta myös kaupungin omaan asuntotuotantoon.

Neuvottelutulos MAL-sopimuksesta on syytä huomioida AM-ohjelmaa viimeistellessä hallintamuotoja määriteltäessä ja AM-ohjelmaluonnoksesta poikkeavat kirjaukset on syytä ottaa huomioon.

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että Hitas-sääntely toteuttaa nykyoloissa huonosti sille asetettuja tavoitteita. Lautakunta esittää, että kaupunginhallitus asettaisi työryhmän selvittämään vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa välimuodon asuntotuotantoa siten, että Hitas-politiikan alkuperäiset tavoitteet toteutuvat.

Neljäs ja viimeinen tavoite asuntotuotannon alla liittyy huoneistotyyppijakauman ohjaamiseen. On tärkeää, että tontinluovutuksen yhteydessä huolehditaan alueiden monipuolisesta asuntokannasta. Keskeisintä on riittävän suuri asuntotuotannon kokonaisvolyymi. Näin vastataan sekä pienten että perheasuntojen tarpeeseen. Ohjelmassa pyritään varmistamaan myös perheasunnoiksi soveltuvien eli vähintään kahden makuuhuoneen asuntojen riittävä osuus omistusasuntotuotannossa. Hitas-tuotannossa toteutetaan asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 60–70 prosenttia perheasuntoina ja säätelemättömässä kerrostalotuotannossa keskimäärin 30–50 prosenttia riippuen alueen olemassa olevasta huoneistotyyppijakaumasta. Perheasuntojen määrän sääntely uustuotannossa on tarpeetonta alueilla, joilla perheasuntojen osuus asuntokannasta on ennestään suuri. Huoneistotyyppijakaumaa ohjataan pääasiassa tontinluovutusehdoissa. Valtion ja yksityisellä maalla voidaan käyttää asemakaavamääräyksiin perustuvaa ohjausta. Vuokra-asuntojen kohdalla huoneistotyyppijakaumaa ei ohjata.

Lautakunta pitää tärkeänä lapsiperheiden aseman turvaamista asuntotuotannossa. Siksi asuntojen koon sääntely on tarpeen. On myös pantava merkille lapsiperheiden kasvanut halua asua kantakaupungissa. Toisaalta helsinkiläisistä ruokakunnista peräti 80 % on yhden tai kahden hengen ruokakuntia. Tässä joukossa on kuitenkin perheasuntoihin jääneitä ikääntyneitä pariskuntia ja leskiä. Niinpä kolmen huoneen ja sitä suuremmissa asunnoista 58 % on yhden tai kahden hengen ruokakuntien asuttamia. Helsinkiläisistä ruokakunnista noin kolmannes on sellaisia yhden tai kahden hengen ruokakuntia, joissa vanhimman asukkaan ikä on alle 45 vuotta.

Suomessa ei asuntopolitikalla kannusteta ikääntyneitä muuttamaan entisistä perheasunnoistaan pienempiin asuntoihin. Myyntihinnan erotusta ei verotuksen vuoksi esimerkiksi voi muuttaa lisäeläkkeeksi. Vanhusten palvelutalojen rakentaminen jouduttaisi perheasuntojen vapautumista lapsiperheiden käyttöön sekä ARA-asunnoista että vapaiden markkinoiden asunnoista.

Lautakunta pitää kannatettavana, että Helsinkiin rakennetaan kysyntää vastaavasti myös melko pieniä, alle 30 neliön asuntoja. Siksi lautakunta esittää, että asuntojen kokosääntelystä poistetaan suluissa olevat luvut perheasuntojen lukumääräosuuksista, koska kirjaimellisesti otettuina ne ohjaisivat toteuttamaan myös muut kuin perheasunnot keskikooltaan melko suurina.

Edelleen lautakunta esittää, että perheasuntojen osuutta tarkasteltaisiin tonttikohtaisuuden sijasta alueellisesti. Tällöin yhdessä korttelissa olevat townhouse -asunnot voisivat vähentää perheasuntojen määrää naapurikortteleissa.

Lautakunta esittää, että paineeseen lisätä nopeasti pienten asuntojen määrää vastattaisiin suosimalla perheasuntojen kiintiössä sivuasuntoja edellyttäen, että ne pysyvät samalla omistajalla kuin pääasunnot. Näin perheasuntoon muuttava voisi panna sivuasunnon vuokralle ja liittää sen takaisin pääasuntoon, kun on perheen koon kasvaessa tullut tarve suuremmalle asunnolle.

PÄÄMÄÄRÄ III ASUINALUEET

Asuinalueiden osalta asetetaan tavoitteeksi, että erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina alueina, jotka muodostavat toiminnallisesti eheän Helsingin. Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella.

Projektialueille suunnataan 60 prosenttia seuraavien vuosien asuntotuotannosta. 40 prosenttia asuntotuotannosta toteutetaan täydennysrakentamisena. Vuosina 2012–2015 täydennysrakentamisen osuus valmistuneesta asuntotuotannosta on ollut keskimäärin 46 prosenttia. Ohjelmassa todetaan, että täydennysrakentamiselle asetetun tuotantovoitteen turvaamiseksi täydennysrakentamisen koordinaatiota vahvistetaan sekä kehitetään prosesseja ja kannusteita tätä tukemaan. Tekstissä nostetaan esiin tarve kehittää täydennysrakentamisalueen kaavoituksen ohjelmointia nykyistä pidemmälle tulevaisuuteen katsovaksi. Tällainen tarve on olemassa.

Nykytilanteessa projektialueiden tuotannon ohjelmointi on helpompaa, koska projektiorganisaatiot ja resurssit ovat olemassa ja koska julkisten investointien ajoituksella pystytään melko luotettavasti arvioimaan asuntotuotannon ajallinen ja alueellinen kohdistuminen. Täydennysrakentamisalueella arviointi on haastavampaa, koska hankkeet ovat hajanaisempia ja usein lähtevät yksityisen maanomistajan aloitteesta. Joissain tapauksissa myös melko matalat asuntojen hinnat aiheuttavat täydennysrakentamisalueella haasteita toteutuksen ajoitukselle, sillä hankkeiden käynnistyminen on epävarmempaa. Myös täydennysrakentami-

sen osalta pitää pyrkiä siihen suuntaan, että kaavoitusohjelma ulottuisi nykyistä pidemmälle niin, että kymmenen vuoden alueittainen väestöennuste olisi nykyistä luotettavampi. Tämä helpottaisi erityisesti palveluhallintokuntien toimintaa ja mahdollistaisi kustannustehokkaan palveluverkkosuunnittelun. Keskiössä on riittävä resursointi.

Ohjelmassa todetaan, että kaavoituksessa tulee ottaa huomioon alueen asuntojen nykyinen hintataso sekä arvioida millä ratkaisulla luodaan uusia viihtyisiä asumisratkaisuja, mutta ei vaikeuteta toteuttamiskelpoisuutta esimerkiksi kalliilla pysäköintiratkaisulla. Tämä on hyvä tavoite, mutta esimerkiksi pelkästään maanvaraiseen pysäköintiin perustuvat suunnitteluratkaisut ovat usein ristiriidassa elinvoimaisen ja tiiviin kaupunkiympäristön tavoitteen kanssa. Helsingin kasvaessa tulee pyrkiä tiiviiseen kaupunkimaiseen rakentamiseen, jossa myös lähipalveluille on riittävästi käyttäjiä. Tehokas rakentaminen on tässä avainasemassa. Asemakaavan toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa kustannustehokkuus on yksi arvioitava tekijä, mutta toteuttamiskelpoisuuteen vaikuttavat myös muut tekijät.

Siellä, missä pysäköintivaatimukset uhkaavat kaavojen toteutumista tulee harkita vähäautoisia ratkaisuja. Koska noin puolet helsinkiläisistä ruokakunnista on autottomia, ei ole vaikeata löytää asukkaita asuntoihin, joihin ei kuulu pysäköintipaikkaa tontin sisällä. Lähtökohtana tulee olla, etteivät pysäköintimääräykset saa estää rakentamista. Toteuttamalla pysäköinti vaiheittain voidaan pysäköintipaikkojen kysyntä ja tarjota pitää tasapainossa.

Helsingissä on käynnistymässä eri hallintokuntien yhteistyönä selvitys, jossa arvioidaan kuinka pysäköinti on tehokkaimmin järjestettävissä asukkaille, työntekijöille ja palveluille erilaisissa kohteissa. Selvityksessä huomioidaan pysäköinnin hallinnointitavat, palvelukonseptit ja erilaiset fyysiset pysäköintiratkaisut, rakennettavuutta unohtamatta. Pysäköinnin kustannusvaikutukset investointiin ja ylläpitoon arvioidaan työn aikana. Lisäksi selvitetään sopimukseen liittyvät vaikutukset ja lain mahdollistamat vaihtoehdot (mm. vaiheittain rakentamisesta). Selvityksen tuloksia testataan pilottikohteissa, joiden kaavoitus on sopivassa vaiheessa.

Tiiviissä kaupunkirakenteessa pysäköinnin toteuttaminen on kallista, koska toteutus on lähes aina tehtävä rakenteellisena. Pysäköintipaikkojen käyttö tulee saada mahdollisimman tehokkaaksi. Tähän pyritään keskitetyllä pysäköinnillä, nimeämättömillä paikoilla ja vuorottaispysäköinnillä. Yleiskaavan keskeisenä tavoitteena on monimuotoinen ja sekoittunut kaupunkirakenne, mikä edellyttää eri toimintojen sijoittumista samoille tonteille ja näiden vaihtelevien pysäköintitarpeiden ratkaisemista. Tämä asettaa haasteita, mutta toimivien ratkaisujen löytäminen

hyödyttää kaupunkia ja sen asukkaita kokonaisvaltaisesti. Vuoden 2015 joulukuussa on valmistunut seudullisena yhteistyönä toimisto- ja liiketilojen auto- ja pyöräpaikkojen laskentaperiaatteet. Vuoden 2016 kesäkuuhun mennessä näiden avulla on tavoitteena tehdä tarkemmat toimisto- ja liiketilojen pysäköintipaikkojen laskentaohjeet Helsinkiin.

On hyvä, että täydennysrakentamisalueella tehdään uudistuotannossa kaupungin maalla aina hallintamuototarkasteluja ja otetaan huomioon ympäröivä rakenne. Kestävän kaupunkikehityksen kannalta on tärkeää huolehtia alueiden sosioekonomisesta tasapainosta.

Myös ns. purkavan saneerauksen tulee olla yksi keino tehostaa kaupunkirakennetta ja monipuolistaa asuntotarjontaa. Purkava saneeraus on vaihtoehto kun asunto-osakeyhtiö on huonossa kunnossa, sillä on suuri korjausvaje tai näköpiirissä on mittavia peruskorjauksia. Kyseessä on tyypillisesti asunto-osakeyhtiö tai usean yhtiön muodostama kokonaisuus, jossa on tarve putki-, hissi-, energia ja/tai julkisivuremontteihin. Mahdollisia kohteita ovat erityisesti vuosina 1960-, 70- ja 80-luvuilla toteutetut rakennukset ja alueet. MAL-sopimus 2016-2019 pyrkii vaikuttamaan pelastuslain väestönsuojanormituksen merkittävään lieventämiseen sekä asunto-osakeyhtiölain päätöksenteon helpottamiseen täydennysrakentamisen edistämiseksi muun muassa selvittämällä mahdollisuudet lain yksimielisyysvaatimusten lieventämiseen. Helsingin näkökulmasta yksimielisyysvaatimuksen lieventäminen on ensiarvoisen tärkeä purkavan saneerauksen edistämiseksi.

AM-ohjelmassa on syytä ottaa positiivinen kanta purkavan saneerauksen maankäytöllisten edellytysten turvaamiseksi. Taloyhtiöiden teknisen korjaamisen tai energiatehokkuusvaatimuksien päivityksessä korttelirakenteiden tehostaminen vanhaa purkamalla voi toteutuessaan lisätä huomattavasti asukkaiden asumisviihtyvyyttä ja kaupunkiympäristön koettua laatua. Purkavan saneerauksen edellytykset ovat parhaat hissittömissä 3-4 kerroksisissa taloyhtiöissä, jotka on aikoinaan toteutettu hyvillä sijainneilla alhaisella korttelitehokkuudella. Lisäedellytyksiä kiinteistön laajamittaiseen kehittämiseen on, mikäli korvaavan hankkeen avulla on mahdollista nostaa merkittävästi korttelin rakentamistehokkuutta joukkoliikenteen palvelualueella.

Täydennysrakentamista on viime vuosina pyritty määrätietoisesti edistämään kaupungin eri virastoissa. Tavoitteena oleva täydennysrakentamisen koordinoinnin vahvistaminen entisestään on hyvä asia.

PÄÄMÄÄRÄ IV ASUNTOKANTA

Ohjelmassa todetaan, että Helsingin asuntokannan kunnosta huolehditaan ja energiatehokkuutta edistetään sekä asuntorakentamisessa että olemassa olevassa asuntokannassa. Asuntorakentamista kehitetään

tukemalla erilaisten talotyyppien rakentamista, omatoimista rakennuttamista sekä erilaisten asumiskonseptien toteuttamista. Asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen parannetaan ja edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan. Keskeiset tavoitteet on jaoteltu asuntokannan ja asuntorakentamisen kehittämiseen sekä kaupungin omaan asuntokantaan keskittyviin toimenpiteisiin.

Tavoitteena on jatkaa monimuotoisen kerrostaloasumisen kehittämistä: lisätä vanhan rakennuskannan uusiokäyttöä, ullakko- ja lisäkerrosrakentamista sekä mahdollistaa seka- ja hybriditalojen rakentaminen. Kaupunkisuunnitteluvirasto toimii aktiivisesti näiden tavoitteiden mahdollistamiseksi. Monipuolinen kaupunki, jossa on vaihtelevia asumisen mahdollisuuksia, on kaupunkisuunnittelun keskeinen tavoite. Ryhmärakentamisen ja -rakennuttamisen sekä kaupunkimaisten pientalojen rakentamisen edistäminen on tärkeää. Kaavoituksessa otetaan huomioon näihin käyttötarkoituksiin soveltuva tonttutuotanto. Asemakaavallisesta rakennuskannan suojelusta todetaan, että se ei saa vaikeuttaa asunto- ja rakennuskannan kehittämistä. Tähän pyritään, mutta joissain tapauksissa asemakaavallinen suojelu saattaa asettaa myös rajoitteita kiinteistökehittämiselle.

Asuntokannan energiatehokkuuden parantaminen on tärkeää. Asemakaavat mahdollistavat uusiutuvien ja ympäristöä vähän kuormittavien rakennusmateriaalien käytön.

Kaupunki kehittää määrätietoisesti omaa asuntokantaansa. Asuntokannan kunnosta huolehditaan ja vuokrat sekä käyttövastikkeet pidetään kohtuullisina. Kaupunkisuunnitteluvirasto pyrkii erityisesti täydennysrakentamiskaavoituksella tukemaan näiden tavoitteiden toteutumisedellytyksiä.

PÄÄMÄÄRÄ V ASUKASRAKENNE

AM-ohjelmalla tähdätään siihen, että eri väestöryhmät pystyvät myös tulevaisuudessa asumaan Helsingissä. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä maahanmuuttajataustaisen väestön ja pienten asuntokuntien määrän kasvuun. Keskisimpänä tavoitteena on kaupungin asukasrakenteen monipuolisuus.

Kaupunkisuunnitteluvirasto ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon asukasrakenteen monipuolisuudelle asetetut tavoitteet. Alueet kaavoitetaan siten, että niiltä löytyy paljon erilaisia asumisvaihtoehtoja. Myös tämän tavoitteen saavuttamisessa keskiössä on hyvin toimiva yhteistyö jo kaavoitusvaiheessa, jotta hankkeet saadaan järkevästi toteutumaan.

Asukasrakenteen monipuolisuudesta huolehtimisessa avainasemassa on paitsi riittävä asuntotuotanto, myös alueiden kaupunkitilan laatu ja saavutettavuus. Sosioekonomisesti heikompien alueiden kannalta on tärkeää, että julkiset palvelut ovat korkeatasoisia, kaupunkitila on kunnossa ja liikenneyhteydet palvelujen ja työpaikkojen äärelle ovat kunnossa. Julkisten investointien kohdentamista mietittäessä myös nämä seikat tulee ottaa huomioon.

AM-ohjelma tulisi päivittää tulevan valtuuston strategiatyön yhteydessä.

Käsittely

10.05.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Lautakunta päätti muuttaa asioiden käsittelyjärjestystä siten, että se käsitteli asian Vp 3 asian Vp 6 jälkeen.

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 26 a

Siellä, missä pysäköintivaatimukset uhkaavat kaavojen toteutumista tulee harkita vähäautoisia ratkaisuja. Koska noin puolet helsinkiläisistä ruokakunnista on autottomia, ei ole vaikeata löytää asukkaita asuntoihin, joihin ei kuulu pysäköintipaikkaa tontin sisällä. Lähtökohtana tulee olla, etteivät pysäköintimääräykset saa estää rakentamista. Toteuttamalla pysäköinti vaiheittain voidaan pysäköintipaikkojen kysyntä ja tarjota pitää tasapainossa.

Kannattaja: Elina Moisio

Lautakunta päätti yksimielisesti ilman äänestystä hyväksyä varapuheenjohtaja Soininvaaran vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Kohta 21 MUUTETAAN SEURAAVAKSI:

Neljäs ja viimeinen tavoite asuntotuotannon alla liittyy huoneistotyyppijakauman ohjaamiseen. On tärkeää, että tontinluovutuksen yhteydessä huolehditaan alueiden monipuolisesta asuntokannasta. Keskeisintä on riittävän suuri asuntotuotannon kokonaisvolyymi. Näin vastataan sekä pienten että perheasuntojen tarpeeseen. Ohjelmassa pyritään varmistamaan myös perheasunnoiksi soveltuvien eli vähintään kahden makuuhuoneen asuntojen riittävä osuus omistusasuntotuotannossa. Hitasuotannossa toteutetaan asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 60–70 prosenttia perheasuntoina ja säätelemättömässä kerrostalotuotannossa keskimäärin 30–50 prosenttia riippuen alueen olemassa olevasta huoneistotyyppijakaumasta. Perheasuntojen määrän sääntely uustuotannossa on tarpeetonta alueilla, joilla perheasuntojen osuus asunto-

kannasta on ennestään suuri. Huoneistotyyppijakaumaa ohjataan pääasiassa tontinluovutusehdoissa. Valtion ja yksityisellä maalla voidaan käyttää asemakaavamääräyksiin perustuvaa ohjausta. Vuokra-asuntojen kohdalla huoneistotyyppijakaumaa ei ohjata.

Kannattaja: Matti Niiranen

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä puheenjohtaja Rautavan vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Risto Rautava: UUSI KOHTA 42

AM-ohjelma tulisi päivittää tulevan valtuuston strategiatyön yhteydessä.

Kannattaja: Matti Niiranen

Vastaehdotus:

Jape Lovén: muutetaan kohta (19) muotoon:

Kaupungin oman asuntotuotannon määrällinen tavoite on vähintään 1 500 asuntoa vuodessa, joista puolet on tarkoitus toteuttaa ARA-vuokra-asuntoina ja puolet Hitas-, asumisoikeus- tai osaomistusasuntoina. Säätelemättömiä asuntoja todetaan rakennettavan vain alueiden tasapainoisen rakenteen varmistamiseksi. Kaupunkisuunnittelussa tulee huolehtia riittävästä kaavatuotannosta myös kaupungin omaan asuntotuotantoon.

Kannattaja: Pekka Buttler

Vastaehdotus:

Jape Lovén: muutetaan kohta (17) muotoon:

Hallinta- ja rahoitusmuotojen osalta AM-ohjelmassa linjataan vuosittaisesta asuntotuotannosta seuraavasti:

- 30% on ARA-vuokra-asuntoja
- 35 % on välimuodon asuntoja
- 35 % on säätelemättömiä vuokra- ja omistustuotantoa

Kannattaja: Pekka Buttler

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Muutetaan kohta (15) muotoon:

AM-ohjelman luonnoksessa asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 500 uutta asuntoa vuodessa. Tämä on 500 asuntoa enemmän kuin edelliseen AM-ohjelmaan kirjattu tavoite ja sama kuin kaupunginvaltuuston nykyisen strategiaohjelman yhteydessä hyväksymä tavoite.

MAL-sopimuksesta 6.4.2016 saavutetun neuvottelutuloksen mukaan Helsingin asuntotuotantotavoite on 6000 uutta asuntoa vuodessa ja 597 500 k-m² uutta kaavoitettavaa asuntokerrosalaa vuodessa. AM-ohjelmaa on syytä tarkistaa vähintäänkin vastaamaan MAL-sopimuksen tavoitteita. Lautakunta katsoo kuitenkin, että tavoite tulisi olla vähintään 7000 asuntoa vuodessa.

Kannattaja: Pekka Buttler

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 21 f

Lautakunta esittää, että paineeseen lisätä nopeasti pienten asuntojen määrää vastattaisiin suosimalla perheasuntojen kiintiössä sivuasuntoja edellyttäen, että ne pysyvät samalla omistajalla kuin pääasunnot. Näin perheasuntoon muuttava voisi panna sivuasunnon vuokralle ja liittää sen takaisin pääasuntoon, kun on perheen koon kasvaessa tullut tarve suuremmalle asunnolle.

Kannattaja: Elina Moisio

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä varapuheenjohtaja Soininvaaran vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 21 c Suomessa ei asuntopolitikalla kannusteta ikääntyneitä muuttamaan entisistä perheasunnoistaan pienempiin asuntoihin. Myyntihinnan erotusta ei verotuksen vuoksi esimerkiksi voi muuttaa lisäeläkkeeksi. Vanhusten palvelutalojen rakentaminen jouduttaisi perheasuntojen vapautumista lapsiperheiden käyttöön sekä ARA-asunnoista että vapaiden markkinoiden asunnoista.

Kannattaja: Elina Moisio

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä varapuheenjohtaja Soininvaaran vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 21d

Lautakunta pitää kannatettavana, että Helsinkiin rakennetaan kysyntää vastaavasti myös melko pieniä, alle 30 neliön asuntoja. Siksi lautakunta esittää, että asuntojen kokosääntelystä poistetaan suluissa olevat luvut perheasuntojen lukumääräosuuksista, koska kirjaimellisesti otettuina ne ohjaisivat toteuttamaan myös muut kuin perheasunnot keskikooltaan melko suurina.

Kannattaja: Elina Moisio

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä varapuheenjohtaja Soininvaaran vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 21b

Lautakunta pitää tärkeänä lapsiperheiden aseman turvaamista asunto-
tuotannossa. Siksi asuntojen koon sääntely on tarpeen. On myös pan-
tava merkille lapsiperheiden kasvanut halua asua kantakaupungissa.
Toisaalta helsinkiläisistä ruokakunnista peräti 80 % on yhden tai kah-
den hengen ruokakuntia. Tässä joukossa on kuitenkin perheasuntoihin
jääneitä ikääntyneitä pariskuntia ja leskiä. Niinpä kolmen huoneen ja si-
tä suuremmissa asunnoista 58 % on yhden tai kahden hengen ruoka-
kuntien asuttamia. Helsinkiläisistä ruokakunnista noin kolmannes on
sellaisia yhden tai kahden hengen ruokakuntia, joissa vanhimman
asukkaan ikä on alle 45 vuotta.

Kannattaja: Elina Moisio

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä varapuheenjohtaja Soinin-
vaaran vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 20 a

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että Hitas-sääntely toteuttaa ny-
kyoloissa huonosti sille asetettuja tavoitteita. Lautakunta esittää, että
kaupunginhallitus asettaisi työryhmän selvittämään vaihtoehtoisia tapo-
ja toteuttaa välimuodon asuntotuotantoa siten, että Hitas-politiikan alku-
peräiset tavoitteet toteutuvat.

Kannattaja: Elina Moisio

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä varapuheenjohtaja Soinin-
vaaran vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 16 a

Kaupunkisuunnittelulautakunnan mielestä asuntotuotantotavoitetta tuli-
si edelleen nostaa Helsinkiin kohdistuneen suuren asuntokysynnän se-
kä asuntojen hintojen ja vuokrien kohoamisen vuoksi. Vuoden 2019
asuntotuotannon tason tulisi olla vähintään 7 000 asuntoa. Vaikka tuo-
tannon välitön nostaminen on mahdotonta, toimet tulevan asuntuo-
tannon nopeuttamiseksi tulisi käynnistää pikaisesti. Suurempi kaava-
tuotanto edellyttää kaupunkisuunnitteluviraston voimavarojen lisäämis-
tä, jotta voidaan säilyttää kaavoituksen korkea laatu.

Kannattaja: Elina Moisio

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä varapuheenjohtaja Soininvaaran vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Elina Moisio: 21 e Edelleen lautakunta esittää, että perheasuntojen osuutta tarkasteltaisiin tonttikohtaisuuden sijasta alueellisesti. Tällöin yhdessä korttelissa olevat townhouse -asunnot voisivat vähentää perheasuntojen määrää naapurikortteleissa.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti ilman äänestystä hyväksyä jäsen Moisioin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Jape Lovén: muutetaan kohta (17) muotoon:

Hallinta- ja rahoitusmuotojen osalta AM-ohjelmassa linjataan vuosittaisesta asuntotuotannosta seuraavasti:

- 30% on ARA-vuokra-asuntoja
- 35 % on välimuodon asuntoja
- 35 % on sääntelemätöntä vuokra- ja omistustuotantoa

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 21 c Suomessa ei asuntopolitikalla kannusteta ikääntyneitä muuttamaan entisistä perheasunnoistaan pienempiin asuntoihin. Myyntihinnan erotusta ei verotuksen vuoksi esimerkiksi voi muuttaa lisäeläkkeeksi. Vanhusten palvelutalojen rakentaminen jouduttaisi perheasuntojen vapautumista lapsiperheiden käyttöön sekä ARA-asunnoista että vapaiden markkinoiden asunnoista.

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: 20 a

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että Hitas-sääntely toteuttaa nykyoloissa huonosti sille asetettuja tavoitteita. Lautakunta esittää, että kaupunginhallitus asettaisi työryhmän selvittämään vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa välimuodon asuntotuotantoa siten, että Hitas-politiikan alkuperäiset tavoitteet toteutuvat.

Kannattaja: Elina Moisio

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä varapuheenjohtaja Soininvaaran vastaehdotuksen

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Kohta 21 MUUTETAAN SEURAAVAKSI:

Neljäs ja viimeinen tavoite asuntotuotannon alla liittyy huoneistotyyppijakauman ohjaamiseen. On tärkeää, että tontinluovutuksen yhteydessä huolehditaan alueiden monipuolisesta asuntokannasta. Keskeisintä on riittävän suuri asuntotuotannon kokonaisvolyymi. Näin vastataan sekä pienten että perheasuntojen tarpeeseen. Ohjelmassa pyritään varmistamaan myös perheasunnoiksi soveltuvien eli vähintään kahden makuuhuoneen asuntojen riittävä osuus omistusasuntotuotannossa. Hitas-tuotannossa toteutetaan asuinrakennusoi-keudesta keskimäärin 60–70 prosenttia perheasuntoina ja säätelemät-
tömässä kerrostalotuotannossa keskimäärin 30–50 prosenttia riippuen alueen olemassa olevasta huoneistotyyppijakaumasta. Perheasuntojen määrän ohjaus uustuotannossa on tarpeetonta alueilla, joilla perheasuntojen osuus asuntokannasta on ennestään suuri. Huoneistotyyppijakaumaa ohjataan pääasiassa tontinluovutusehdoissa. Valtion ja yksityisellä maalla voidaan käyttää asemakaavamääräyksiin perustuvaa ohjausta. Vuokra-asuntojen kohdalla huoneistotyyppijakaumaa ei ohjata.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Muutetaan kohta (15) muotoon:

AM-ohjelman luonnoksessa asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 500 uutta asuntoa vuodessa. Tämä on 500 asuntoa enemmän kuin edelliseen AM-ohjelmaan kirjattu tavoite ja sama kuin kaupunginvaltuuston nykyisen strategiaohjelman yhteydessä hyväksymä tavoite. MAL-sopimuksesta 6.4.2016 saavutetun neuvottelutuloksen mukaan Helsingin asuntotuotantotavoite on 6000 uutta asuntoa vuodessa ja 597 500 k-m2 uutta kaavoitettavaa asuntokerrosalaa vuodessa. AM-ohjelmaa on syytä tarkistaa vähintäänkin vastaamaan MAL-sopimuksen tavoitteita. Lautakunta katsoo kuitenkin, että tavoite tulisi olla vähintään 7000 asuntoa vuodessa.

Ei-ehdotus: 16 a

Kaupunkisuunnittelulautakunnan mielestä asuntotuotantotavoitetta tulisi edelleen nostaa Helsinkiin kohdistuneen suuren asuntokysynnän sekä asuntojen hintojen ja vuokrien kohoamisen vuoksi. Vuoden 2019 asuntotuotannon tason tulisi olla vähintään 7 000 asuntoa. Vaikka tuotannon välitön nostaminen on mahdotonta, toimet tulevan asuntotuotannon nopeuttamiseksi tulisi käynnistää pikaisesti. Suurempi kaava-
tuotanto edellyttää kaupunkisuunnitteluviraston voimavarojen lisäämistä, jotta voidaan säilyttää kaavoituksen korkea laatu.

Jaa-äännet: 2

Jape Lovén, Jaakko Meretniemi

Ei-äännet: 7

Hennariikka Andersson, Pekka Buttler, Nuutti Hyttinen, Elina Moisio, Matti Niiranen, Risto Rautava, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä varapuheenjohtaja Soininvaaran ehdotus voitti äänin 7 - 2.

Tämän jälkeen lautakunta päätti yksimielisesti ilman äänestystä hyväksyä varapuheenjohtaja Soininvaaran voittaneen vastaehdotuksen mukaisen muutoksen lausuntoon.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: UUSI KOHTA 42

AM-ohjelma tulisi päivittää tulevan valtuuston strategiatyön yhteydessä.

Jaa-äännet: 1

Jape Lovén

Ei-äännet: 7

Hennariikka Andersson, Nuutti Hyttinen, Jaakko Meretniemi, Elina Moisio, Matti Niiranen, Risto Rautava, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 1

Pekka Buttler

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä puheenjohtaja Rautavan vastaehdotus hyväksyttiin äänin 7 - 1, 1 tyhjä.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: muutetaan kohta (19) muotoon: Kaupungin oman asuntotuotannon määrällinen tavoite on vähintään 1 500 asuntoa vuodessa, joista puolet on tarkoitus toteuttaa ARA-vuokra-asuntoina ja puolet Hitas-, asumisoikeus- tai osaomistusasuntoina. Säätämättömiä asuntoja todetaan rakennettavan vain alueiden tasapainoisen rakenteen varmistamiseksi. Kaupunkisuunnittelussa tulee huolehtia riittävästä kaavatuotannosta myös kaupungin omaan asuntotuotantoon.

Jaa-äännet: 5

Hennariikka Andersson, Elina Moisio, Matti Niiranen, Risto Rautava,
Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 4

Pekka Buttler, Nuutti Hyttinen, Jape Lovén, Jaakko Meretniemi

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 5 - 4.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: muutetaan kohta (17) muotoon: Hallinta- ja rahoitusmuotojen osalta AM-ohjelmassa linjataan vuosittaisesta asuntotuotannosta seuraavasti:

- 30% on ARA-vuokra-asuntoja
- 35 % on välimuodon asuntoja
- 35 % on sääntelemätöntä vuokra- ja omistustuotantoa

Jaa-äännet: 7

Hennariikka Andersson, Pekka Buttler, Nuutti Hyttinen, Elina Moisio,
Matti Niiranen, Risto Rautava, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 2

Jape Lovén, Jaakko Meretniemi

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 7 - 2.

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: 21 f

Lautakunta esittää, että paineeseen lisätä nopeasti pienten asuntojen määrää vastattaisiin suosimalla perheasuntojen kiintiössä sivuasuntoja edellyttäen, että ne pysyvät samalla omistajalla kuin pääasunnot. Näin perheasuntoon muuttava voisi panna sivuasunnon vuokralle ja liittää

sen takaisin pääasuntoon, kun on perheen koon kasvaessa tullut tarve suuremmalle asunnolle.

Jaa-äännet: 1
Pekka Buttler

Ei-äännet: 7
Hennariikka Andersson, Nuutti Hyttinen, Jaakko Meretniemi, Elina Moisio, Matti Niiranen, Risto Rautava, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 1
Jape Lovén

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä varapuheenjohtaja Soininvaaran vastaehdotus voitti äänin 7 - 1, 1 tyhjä.

03.05.2016 Pöydälle

26.04.2016 Pöydälle

09.02.2016 Palautettiin

02.02.2016 Pöydälle

Esittelijä

virastopäällikkö
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 10.03.2016 § 112

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

A

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle Helsingin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman 2016 (AM-ohjelma) luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Yleistä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

AM-ohjelma on tärkein kaupungin asuntotuotantoa ja asuntotonttien luovutusta ohjaava strategia sekä määrällisten että laadullisten tavoitteiden suhteen. Nyt lausuttavana olevassa toteutusohjelman luonnoksessa on tarkoitus päivittää vuoden 2012 asumisen ja maankäytön toteutusohjelmassa vahvistettuja tavoitteita. AM-ohjelmaluonnos ei sisällä merkittäviä muutoksia jo voimassa oleviin tavoitteisiin.

Meneillään olevat MAL-neuvottelut saattavat kuitenkin edellyttää nyt käsiteltävän ohjelmaluonnoksen päivittämistä saavutettua neuvottelutulosta vastaavaksi. Kiinteistölautakunta pitää perusteltuna, että mahdollisen MAL-sopimuksen asettamat vaatimukset asuntotuotannolle kirjattaisiin suoraan hyväksyttävään AM-ohjelmaan, jotta kaupungin keskeiset asuntopoliittiset tavoitteet tulevat kirjatuksi kokonaisuudessaan yhteen strategiaohjelmaan. Kiinteistölautakunta edellyttää, että mikäli MAL-neuvottelujen tulos merkittävästi poikkeaa ennakoidusta sellaisissa kysymyksissä, jotka kuuluvat kiinteistölautakunnan toimialaan, tuodaan lautakunnalle uusi, tätä lausuntoa täydentävä lausuntoehdotus kaupunginhallitukselle.

Maankäytön tavoitteet

Maapolitiikka

AM-ohjelmaluonnoksessa ei esitetä muutoksia aiempiin kirjauksiin. Kiinteistölautakunnan näkemyksen mukaan vuoden 2012 AM-ohjelman tavoitteet ja kirjaukset ovat tukeneet kaupungin maanhankintaa ja maapolitiikan toteutumista eikä välittömiä muutostarpeita siten ole.

Uuden, laadittavana olevan yleiskaavan toteuttaminen ja asuntotuotantotavoitteiden mahdollinen kasvaminen edellyttävät kuitenkin todennäköisesti lähivuosina tehtävää kaupungin maapoliittisten käytäntöjen kokonaistarkastelua ja päivittämistä, jotta tulevien vuosien ja vuosikymmenten kaupunkirakentamista pystytään kustannustehokkaasti edistämään. Tämä tarkastelu muodostaa itsenäisen, AM-ohjelmasta erillisen kokonaisuuden, mutta AM-ohjelmassa ja muissa kaupungin strategisissa ohjelmissa asetetut tavoitteet vaikuttavat tarkastelun sisältöön ja painopisteisiin.

Asuntotuotannon määrälliset tavoitteet yleisesti

Ohjelmaluonnoksen mukaan asuntotuotannon määrällinen tavoite on vähintään 5 500 asuntoa vuodessa. Määrä on 500 asuntoa enemmän kuin edellisessä, vuonna 2012 hyväksytyssä toteutusohjelmassa. Asuntotuotannon kokonaistavoite nostettiin 5 500 asuntoon kuitenkin jo vuonna 2013 kaupunginvaltuuston hyväksyessä kaupungin strategiaohjelman vuosille 2013 - 2016.

Laskennallisesti kokonaistuotantomäärästä tavoitteena olisi toteuttaa 3 960 asuntoa kaupungin maalle, 440 asuntoa valtion maalle ja 1 100 asuntoa yksityiselle maalle. Kaupungin maalle toteutettavien asuntojen osuus tulee olemaan siten noin 72 %. Kaupungin oman tuotannon tavoitteena olisi edelleen 1 500 asuntoa.

Asetettu 5 500 asunnon tavoite on haasteellinen ja edellyttää käytännössä kerrostalomaista tuotantoa. Myös väestönkasvu sekä sitä koskevat ennusteet puoltavat korkeaa kokonaistavoitetta.

Tonttipolitiikka ja kaavavaranto

Sekä laadittavien asemakaavojen että luovutettavien tonttien määriä on nostettu vuoden 2012 ohjelman tasosta.

Ohjelmaluonnoksen kaavoitusta koskevien maankäytöllisten tavoitteiden mukaan asemakaavavarannon tulisi mahdollistaa vähintään viiden vuoden asuntotuotanto määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan. Asemakaavoja tulisi laatia asuntotuotantoon vuosittain vähintään 562 500 k-m². Tavoitetta voidaan pitää kannatettavana. Kaavavarannon pitäminen riittävän suurena on välttämätöntä vuosittaisen asuntotuotannon mahdollistamiseksi. Määrällisten tavoitteiden ohella myös kaavan toteutuskelpoisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tästä syystä ohjelmaluonnokseen sisällytettyä kirjausta, jonka mukaan asemakaavavaatimusten yksityiskohtaisuutta tulee välttää ja poikkeamis- päätösten tarvetta vähentää, voidaan pitää erityisen kannatettavana.

Ohjelmaluonnoksen mukaan tontinvarausten ja -luovutusten suhteen tavoitteena on pitää tontinvarauskanta tasolla, joka mahdollistaa vähintään neljän vuoden asuntorakentaminen kaupungin omalle maalle ohjelmassa määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan. Vuosittain asuntotuotantoon tulisi tällöin varata ja luovuttaa tontteja vähintään 360 000 k-m² (vuoden 2012 AM-ohjelman mukainen tavoite oli 325 000 k-m²) eli noin 4 000 asuntoa vastaava määrä.

Tontinvarauskanta on viime vuosina vastannut asetettuja tavoitteita. Viime syksynä tontteja oli varattuina noin 20 500 asunnon rakentamiseksi, mikä periaatteessa mahdollistaisi asuntorakentamisen yli viideksi vuodeksi. Tonttien varausaika on yleensä noin kaksi vuotta ja tavoitteena on, että tontit saadaan tänä aikana rakentamiskelpoisiksi ja rakenteille. Viime vuosina tontteja on kuitenkin enenevässä määrin varattu jo kaavaluonnos- ja ehdotusvaiheessa, jolloin tonttien rakentamiskelpoisiksi saattaminen voi viedä useita vuosia. Asuntotuotantotavoitteiden saavuttamisen ongelmana ei siten niinkään ole ollut varattujen tonttien määrä, vaan niiden saaminen rakentamiskelpoisiksi asuntohankkeiden viivytyksettömän etenemisen edellyttämässä aikataulussa. Kiinteistötoi-

mella on vain rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa tonttien rakentamiskelpoisiksi saattamiseen.

Edellä mainitut tonttien rakentamiskelpoisiksi saattamisen haasteet sekä lähivuosina todennäköisesti vallitseva heikko taloudellinen tilanne asettavat kiinteistötoimelle merkittäviä haasteita saavuttaa asetettu tavoite, vaikka yksittäisinä vuosina tavoitteisiin voidaan luonnollisesti päästä. Esimerkiksi viime vuosina tontteja on luovutettu vain noin 150 000 - 280 000 k-m²/vuosi, vaikka kaupungissa on rakenteilla samanaikaisesti monia houkuttelevia aluerakentamiskohteita.

Tulevan AM-ohjelman asettamien määrällisten luovutustavoitteiden saavuttaminen edellyttää kaupungin asuntotuotantoprosessin merkittävää sujuvoittamista. Tämä työ on jo aloitettu, josta osoituksena on viime vuosien lisääntyneet asuntotuotantomäärät. Vireillä oleva teknisten virastojen toimitilahanke sekä johtamisjärjestelmän uudistus luonevat edellytyksiä jatkaa sujuvoittamistyötä.

Tontinluovutustavoitteiden saavuttaminen edellyttää edellä mainitun lisäksi kaupungin rajallisten resurssien keskittämistä entistä tarkemmin vaikuttavuudeltaan merkittävimpiin hankkeisiin. Käytännössä tämä tarkoittaa kaavoitus-, infra- ja tontinluovutusresurssien kohdentamista suurelta osin kerrostalo- ja kerrostalomaisen asuntotuotannon edistämiseen. Priorisoinnin tarve korostuu entisestään, mikäli asuntotuotantotavoitteita nostetaan vielä ohjelmaluonnoksessa esitettyäkin korkeammiksi.

Kiinteistötoimen osalta kantakaupunkimaisen tehokkaan ja laajoja teknisiä ja toiminnallisia yhteisjärjestelyjä edellyttävän rakentamisen lisääntyminen sekä täydennysrakentamishankkeiden edellyttämät maanhankinta- ja sopimusjärjestelyt ovat jo lisänneet työmääriä merkittävästi. Tontinluovutustavoitteiden noustessa tulee maanhankinta- ja tontinluovutusprosessien sujuvoittamisen lisäksi huolehtia myös kiinteistötoimen henkilöstö- ja maanhankintaressurssien riittävydestä.

Asemakaavoitus

Seuraavien vuosien asemakaavoituksella tulee olemaan ratkaiseva merkitys asuntotuotannon määrällisten sekä hallintamuotojakaumalle asetettavien tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Riittävän kaavoitetun tonttivarannon lisäksi laadittavien asemakaavojen tulee olla myös sisältönsä sellaisia, että ne luovat edellytykset kohtuuhintaiselle ja rakennusteknisesti riskittömälle rakentamiselle.

Asemakaavat tulee laatia ottamalla huomioon erityisesti kaavoitettavan alueen sijainnin asettamat taloudelliset ja muut realiteetit. Näin ollen asemakaavoja laadittaessa tulee huomioida muun muassa kaavoitetta-

valle alueelle rakennettavien asuntojen oletettu realistinen myyntihinta ja vuokrataso, jotka asettavat keskeisen rajoitteen sille, kuinka korkeiksi tonttien rakennuskustannukset voivat nousta, jotta hankkeet olisivat vielä toteutuskelpoisia. Mikäli esimerkiksi omistusasuntohankkeen rakentamiskustannukset ylittävät tai ovat hyvin lähellä oletettua asuntojen myyntihintaa, tontit eivät ole rakennuttajien ja rakentajien kannalta kiinnostavia ja ne jäävät helposti toteutumatta tai niiden toteutus viivästyy merkittävästi. Vastaavasti ara-asuntojen rakentamisen korkea hinta johtaa helposti kohtuuttomiin asumiskustannuksiin.

Asemakaavoituksessa tulisikin jatkossa kiinnittää erityistä huomiota asemaavasta ja sen määräyksistä aiheutuviin tonttien rakentamiskustannuksiin ja siihen, mikä on näiden suhde asuntojen markkinahintaan/-vuokraan. Liian yksityiskohtaisia kaavamääräyksiä tulisi ohjelmaluonnoksessa asetetun tavoitteen mukaisesti välttää.

Asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden saavuttamista voidaan tukea tontinluovutuksella mm. kumppanuuskaavoitusta lisäämällä. Jotta kumppanuuskaavoituksella voidaan aidosti nopeuttaa asuntohankkeiden toteutumista, tulisi kaavoitetut tontit saada rakentamiskelpoisiksi viimeistään noin puolen vuoden kuluessa asemakaavan voimaantulosta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että alueiden katu- ja infrasuunnittelu sekä tonttien esirakentamisen suunnittelu ja osin myös näiden toteuttaminen aloitetaan hyvissä ajoin jo kaavoitusvaiheessa. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että kadunrakentamiselle ja tonttien esirakentamiselle osoitetaan vuosittain riittävät määrärahat.

Kaavoituksen resursseja tulisi tulevana vuosina kohdistaa erityisesti niille alueille, jotka mahdollistavat kerrostalovaltaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Lisäksi nykyisellään osayleiskaavoissa tai asemakaavoissa pientaloalueiksi osoitetut vielä toteutumattomat alueet tulisi kartoittaa ja niiden kaavoittamista kerrostalovaltaiseen asumiseen tutkia, jotta alueiden toteutuksen edellyttämistä panostuksista saataisiin paras mahdollinen hyöty.

Hallinta- ja rahoitusmuotojakauma

AM-ohjelmaluonnoksen mukaan kaupungin asuntotuotannosta edelleen yhteensä 60 % olisi säänneltyä kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Säännellyn (yleensä omakustannusperusteisen) asuntotuotannon osuuden pitämistä korkealla tasolla voidaan pitää perusteltuna ja kannatettavana. Riittävä kohtuuhintainen vuokra-asuntotarjonta on välttämätöntä työvoiman liikkuvuuden turvaamiseksi. Näistä tavoitteista on kuitenkin jo nykyisinkin jääty jälkeen, koska yksityiselle ja valtion maalle ei ole toteutunut säänneltyä tuotantoa kuin marginaalisesti. Kaupungin luovuttamien tonttien osalta AM-ohjelman hallinta- ja rahoitusmuotoja-

kauma on kuitenkin toteutunut lähes tavoitteiden mukaisesti, vaikka määrällisistä tavoitteista on jääty jälkeeseen.

Ohjelmaluonnoksessa määritellään asuntotuotannon vuosittainen hallinta- ja rahoitusmuototavoite seuraavasti:

- 25 % ara-vuokra-asuntoja (1 375 asuntoa, joista 300 opiskelija- ja nuorisoasuntoja)
- 35 % välimuodon asuntoja (1 925 asuntoa)
- 40 % sääntelemättömiä vuokra- ja omistusasuntoja (2 200 asuntoa).

Hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa on näin ollen esitetty muutettavaksi siten, että ara-tuotantoon luetaan kuuluvaksi opiskelija- ja nuorisoasuntotuotanto, joka aikaisemman toteutusohjelman mukaan laskettiin välimuodon tuotantoon. Samalla ara-vuokra-asuntojen kokonaismäärää esitetään nostettavan 5 %.

Kiinteistölautakunta ei sinällään näe estettä esitetyle muutokselle, mutta muutoksen myötä tulee huolehtia siitä, että tavanomainen pitkän korotuen osuus tuotannosta on riittävä. Yksittäisinä vuosina normaalin ara-tuotannon ja opiskelija-/erityisryhmille suunnatun ara-tuotannon suhteellisen osuuden tulisi voida kuitenkin vaihdella merkittävästikin, koska pienasuntovaltaiset opiskelija-asuntokohteet ovat usein suuria ja niiden vaikutus yksittäisen vuoden ara-vuokra-asuntojen määrään voi siten olla merkittävä.

Tavallisen ara-vuokra-asuntotuotannon osalta huomion arvoista on, että ara-tuotannolle on jo nykyisellään vaikea löytää tontteja niihin liittyvien kustannus- ja rakennusteknisten haasteiden vuoksi. Lisäksi Helsingissä on runsaasti alueita, joilla ara-tuotannon merkittävä lisääminen ei ole segregaatiosyistä enää perusteltua. Tällaisia alueita ovat useat täydennysrakentamisalueet, mikä rajoittaa huomattavasti mahdollisuuksia osoittaa tontteja ara-vuokratuotantoon. Käytännössä siis lisääminen voisi merkitä sitä, että ara-hankkeita pitäisi keskittää merkittävästi projektialueille, mikä puolestaan voi johtaa näiden alueiden asuntokannan yksipuolistumiseen.

Sipilän hallitusohjelmassa on esitetty tulorajojen liittämistä ara-vuokra-asuntojen asukasvalintaan sekä toimeentulo- ja asumistukiasiakkaiden ja vaikeasti työllistyvien erityistä suosimista asukasvalinnassa. Tämä ei kiinteistölautakunnan näkemyksen mukaan edistä tavoitetta vuokratulojen monipuolisesta asukasrakenteesta eikä sosiaalisesti tasapainoisista asuinalueista. Huono-osaisuuden keskittyminen aiheuttaa vakavan segregatiouhan ara-vuokrataloihin ja ara-vuokratalovaltaisille alueille.

Edelleen tulorajajärjestelmä muodostaisi asukkaille todennäköisesti merkittävän kannustinloukun.

Mikäli hallitusohjelmassa esitetyt linjaukset toteutuvat nyt julkisuudessa esitetyn kaltaisina, kiinteistölautakunta katsoo tarkoituksenmukaiseksi selvittää kaupungin mahdollisuudet oman, valtion sääntelystä riippumattoman, järkipäisemmän järjestelmän luomiseksi kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon toteuttamiselle. Tämä tuotanto tulisi tällöin lukea ara-vuokra-asuntotuotannolle asetettuun hallinta- ja rahoitusmuoto-osuuteen kuuluvaksi.

Kaupunki on viime vuosina luovuttanut asuntotontteja ns. hintakontrolloituun omistusasuntotuotantoon, jossa asuntojen laatutaso on valvottu, mutta vain asunnon ensimyyntin hinta on säädelty. Alan toimijat ovat ottaneet mallin myönteisesti vastaan. Malli on toimiva erityisesti (esikaupunki)alueilla, joissa asuntojen rakentamiskustannusten ja markkinahintojen välillä ei ole erityisen suurta eroa. Hintakontrolloitu asuntotuotanto tulisi kiinteistölautakunnan mielestä lukea välimuodon asuntotuotantoon kuuluvaksi ja siten sisällyttää välimuodon asuntotuotannon osuuteen.

Kiinteistölautakunnan näkemyksen mukaan Hitas-sääntelyn alainen tuotanto tulisi jatkossa keskittää entistä enemmän kantakaupunkiin sekä uusille projektialueille Jätkäsaareen, Kalasatamaan sekä Kruunuvoorenrantaan. Näille alueille toteutettaville Hitas-asunnoille on suuri kysyntä. Esikaupunkialueilla puolestaan edellä mainittu hintakontrolloitu asuntotuotanto on käyttökelpoinen vaihtoehto.

Alueellinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma

Alueellisen hallinta- ja rahoitusmuotojakauman ohjaus on tärkeä väline segregaaation torjumiseksi. Helsingissä keskeinen periaate on ollut jo pidempään monipuolisen ja sekoitetun hallinta- ja rahoitusmuotorakenteen varmistaminen.

On hyvä huomioida, että kokonaistavoitteisiin pääseminen edellyttäne kaupungin maalle toteutettavalta asuntotuotannolta ainakin jossakin määrin kokonaistavoitteesta poikkeavaa jakaumaa, koska ara-tuotantoa toteutuu yksityiselle ja valtion maalle todennäköisesti hyvin vähän ja esimerkiksi hintakontrolloitu ja Hitas-tuotanto toteutetaan pelkästään kaupungin maalle.

Kaupungin oma asuntotuotanto

Ohjelmaluonnoksen mukaisesti kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on 1 500 asuntoa vuodessa. Tavoitteena on rakentaa 750 ara-vuokra-asuntoa ja 750 välimuodon asuntoa. Kaupungin oman asunto-

tuotannon osalta merkittävin toimija on asuntotuotantotoimisto (Att), ja Att:n hankkeiden menestymisellä on olennainen vaikutus tontinluovutukseen.

Ohjelmaluonnoksessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti ara-vuokra-asuntotuotannon määrä kokonaistuotannosta on 25 % eli 1 375 asuntoa. Tästä määrästä nuoriso- ja opiskelija-asumiseen on varattu 300 asuntoa, jolloin tavallisen ara-tuotannon määrä on 1 075 asuntoa. Tästä kaupungin maalle tulisi toteuttaa noin 774 asuntoa, koska kaupungin maan osuus tuotannosta on 72 % ohjelmassa esitetyn mukaan.

Käytännössä Att:n ara-tuotantotavoite tarkoittaa sitä, että Att:n tulee toteuttaa lähes kaikki kaupungin maalle rakennettavat ara-asunnot. Tällöin asunnot myös säilyvät varmasti kohtuuhintaisina. Viime vuosina tuotannon määrällisistä tavoitteista on kuitenkin jääty säännöllisesti jälkeen, joten tältä osin Att:n tulisi selkeästi tehostaa ja kehittää toimintaansa. Att:lle on tällä hetkellä varattuina tontteja lähes 6 700 asunnon rakentamista varten. Näistä runsaat 3 500 asuntoa on varattu ara-tuotantoon.

Huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Ohjelmaluonnoksen mukaan asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaus perustuu ensisijaisesti tontinluovutusehtoihin, joista sovietaan lopullisesti tontinluovutusvaiheessa. Sääntely koskee vain omistusasuntotuotantoa.

Viime toteutusohjelmassa käyttöön otettu uusi huoneistotyyppijakauman ohjausmalli on käytännössä osoittautunut varsin toimivaksi ja se mahdollistaa aiempiin ohjausmalleihin verrattuna huomattavasti paremmin myös pienempien asuntojen toteuttamisen. Ohjausmalli näyttäisi toteuttavan järkevän kokoisia asuntoja sekä hankkeiden että perheiden näkökulmasta. Rakennuttajilta on saatu asian tiimoilta myönteistä palautetta, ja huoneistotyyppijakauman ohjaamisen jatkamiseen tältä pohjalta suhtaudutaankin myönteisesti. Joustava huoneistotyyppijakauman ohjaus tontinluovutusvaiheessa on edistänyt tuotantotavoitteiden saavuttamista, koska ohjauksen mitoituksessa on voitu huomioida kulloisenkin markkinatilanne sekä kulloisenkin hankkeen ja alueen erityispiirteet.

AM-ohjelmaluonnoksen kirjauksen mukaan tontin asemakaavan mukaisesta asuinrakennusoikeudesta tietty prosenttiosuus osoitetaan perheasunnoille, joita määrittää makuuhuoneiksi soveltuvien huoneiden määrä (vähintään kaksi). Vain näiden perheasuntojen keskipinta-alaa säädellään. Kirjausta tulisi muuttaa niin, että asuinrakennusoikeuden sijaan puhuttaisiin tontille toteutettavasta asuinhuoneistoalasta. Tämä yksinkertaistaa sääntelymallia, koska tällöin esimerkiksi porrashuonei-

den koko ym. hankekohtaiset tekijät eivät vaikuttaisi laskentaan. Muutos on lähinnä tekninen ja sitä on noudatettu jo nykyisellään asuntotonttien varausehdoissa.

Asuntotuotannon edistäminen täydennysrakentamisalueilla

Projektialueiden lisäksi myös täydennysrakentamisalueilla tapahtuvalla rakentamisella tulee olemaan merkittävä rooli asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Valmisteilla olevassa yleiskaavassa on osoitettu runsaasti hyvin tehokasta rakentamista esikaupunkialueiden olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Lisäksi Rajajokeri antaa hyvät mahdollisuudet rohkeaan kantakaupunkimaiseen rakentamiseen.

Täydennysrakentamiskaavojen toteuttamisen vaatimien alue- ja sopimusjärjestelyiden toteuttaminen tulee asettamaan merkittäviä haasteita kiinteistötoimen maanhankinnan ja tontinluovutuksen resurssien riittävyydelle. Täydennysrakentamisen edistämiseksi kaupungin tulee lähivuosina kehittää ja sujuvoittaa merkittävästi nykyisiä prosessejaan sekä varata täydennysrakentamisalueiden toteutukseen riittävät henkilöstö- ja muut resurssit. Lisäksi kaupungin tulisi pyrkiä vaikuttamaan myös siihen, että olemassa olevaa lainsäädäntöä kehitetään täydennysrakentamista edistävään suuntaan.

Asuntotonttien täydennysrakentamista edistetään sekä kaupungin vuokratonteilla että yksityisessä omistuksessa olevilla tonteilla. Täydennysrakentamiskorvausneuvotteluissa (vuokratontit) ja mahdollisissa maankäyttösopimusneuvotteluissa (yksityiset tontit) on kyse täydennysrakentamisen mahdollistavan kaavoituksen tuoman nettoarvon nousun jakamisesta osapuolten kesken. Täydennysrakentamiskorvausmenettelyssä vuokralainen saa nykyisellään lähtökohtaisesti 1/3 tästä arvonnoususta, kun taas yksityinen maanomistaja saa lähtökohtaisesti arvonnousun kokonaisuudessaan miljoonaan euroon asti ja tämän ylittävistä osuudesta 65 %.

Täydennysrakentamishankkeiden toteutusedellytysten parantamiseksi täydennysrakentamiskorvaus- ja maankäyttösopimusmenettelyä tulee jatkossa kehittää. Menettelyjä kehitettäessä tulee täydennysrakentamisen houkuttelevuuden varmistamisen lisäksi huomioida myös muun ohella kaupungin maanhankintaan ja talouteen liittyvät näkökohdat. Kiinteistöviraston tonttiosastolla on vireillä täydennysrakentamista koskevien korvauseriaatteiden uudistaminen.

Täydennysrakentamishankkeiden toteutumisen kannalta keskeisenä vaikeuttavana tekijänä voidaan nykyisellään pitää täydennysrakentamisen vaatimaa pysäköinnin järjestämistä. Tästä syystä kaupungin pysäköintinormia tulee kehittää ja pysäköintipaikkojen toteutukselle ja hallin-

noinnille löytää uusia malleja. Kaupungilla tulisi lisäksi jatkossa olla nimettyä taho, jolle täydennysrakentamisalueiden pysäköintijärjestelyjen suunnittelu ja toteutuksen ohjaus kuuluu. Kiinteistölautakunnan mielestä voisikin olla perusteltua, että kiinteistövirastolle osoitettaisiin tällaista tehtävää varten lähivuosina henkilöresurssi.

Lopuksi

Monipuolisen, laadukkaan ja riittävän asuntotarjonnan turvaaminen tulee olemaan kaupungin keskeisimpiä tavoitteita seuraavina vuosina. Kiinteistölautakunta pitää AM-ohjelmaluonnosta ja siinä esitettyjä tavoitteita kannatettavina edellä mainituin huomautuksin.

B

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle AM-ohjelman valmistelun yhteydessä tehdyistä toivomusponseista seuraavan lausunnon:

AM-ohjelman valmistelun aikana on tehty yhteensä 11 toivomuspontta, jotka on tarkoitus käsitellä kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa AM-ohjelman käsittelyn yhteydessä. Kaupunginkanslia on laatinut ponsista liitteenä nro 2 olevan muistion. Muistio sisältää kaupunginkanslian laatimat vastausluonnokset esitettyihin ponsiin.

Toivomusponsien osalta kiinteistölautakunta toteaa, että sen toimialaan kuuluvina voitaneen pitää liitteenä nro 2 olevan muistion mukaisessa järjestyksessä ponsia nrot 1 - 4 ja 7 - 11.

Kiinteistölautakunta pitää kaupunginkanslian laatimia liitteenä olevasta muistiosta ilmeneviä vastausluonnoksia pääosin perusteltuina ja kannatettavina. Kohtuuhintaisen omistusasuntotuotannon edistämistä koskevan ponnien osalta (ponsi nro 7) kiinteistölautakunta toteaa kuitenkin seuraavaa:

Ponnessa edellytetään kaupungin selvittävän, voiko kohtuuhintaisten omistusasuntojen tekemistä vauhdittaa tarjoamalla vuokratalovaltaisten alueiden tontteja rakennuttajille erityisen edulliseen hintaan ja/tai kytkeväällä niiden rakennuttaminen haluttujen alueiden tonttien tarjouskilpailuihin.

Kiinteistölautakunnan näkemyksen mukaan vuokratalovaltaisten alueiden tonttien tarjoamista edullisempaan hintaan voidaan harkita, jos samalla varmistetaan toimijoiden tasapuolinen kohtelu ja menettelyn läpinäkyvyys. Tämä edellyttää tonttien luovuttamisen osalta julkisen haun järjestämistä sekä asiasta tiedottamista ennakkoon hyvissä ajoin. Menettely voisi tulla harkittavaksi muun muassa laajemmilla täydennysrakentamiseen kaavoitettavilla tai kaavoitetuilla alueilla, kuten esimerkiksi

Meri-Rastilan alueella, joka on nykyisellään huomattavan vuokra-asuntovaltainen ja jonne on suunnitteilla merkittävää täydennysrakentamista. Lautakunta toteaa kuitenkin, että mahdollisia tonttien hinnanalennuksia tulee käyttää aina harkiten ja lainsäädännön asettamat reunaehdot huomioiden. Mikäli alennuksia päätetään myöntää, tulisi tämän tapahtua maanvuokrasta myönnettävin määräaikaisin alennuksin. Tontteja ei siis tulisi myydä alle kohtuullisena pidettävän käyvän arvon.

Kiinteistölautakunta pitää sen sijaan ongelmallisena vuokratalovaltaisten alueiden tonttien sekä halutumpien alueiden tonttien luovutuksen kytkemisen toisiinsa, koska lähtökohtaisesti on jo vaikea arvioida, milloin tontti on niin houkutteleva, että se saa rakennuttajan aloittamaan vähemmän kiinnostavalta alueelta luovutetun tontin rakentamisen. Tonttien haluttavuus vaihtelee tonttikohtaisesti myös kaikkein kiinnostavimpien alueiden sisällä, joten varmuutta kytkösten toimivuudesta ei ole. Tämän tyyppisten järjestelyiden osalta tulee lisäksi huomata, että järjestelyyn sisällytettävän houkuttelevan ja rakentamiskelpoisen tontin rakentaminen saattaisi kytköksen vuoksi viivästyä, koska vähemmän houkuttelevan ja haastavamman tontin rakentaminen tulisi joka tapauksessa aloittaa ennen kuin voitaisiin sallia järjestelyyn sisältyvän houkuttelevan tontin rakentamisen aloittaminen. Järjestelyn negatiivinen vaikutus tonttien rakentamiseen saattaisi laajeta entisestään, mikäli järjestelyn houkuttelevampi tontti sijoittuu kantakaupunkimaiseen tiiviiseen kaupunkirakenteeseen (esim. umpikortteli), jolloin sen rakentamisen viivästyminen voisi puolestaan heijastua negatiivisesti viereisten tonttien rakentamiseen jne. Tällä tavalla useamman tontin rakentamisaikataulu tulee helposti sidotuksi yhteen, ja järjestelyn vaikutuksia olisi vaikea ennakoida.

Tällä hetkellä käytössä on ns. jatkuva tonttihakua sellaisten tonttien osalta, jotka ovat vähintään kerran kuulutettu julkisesti haettaviksi mutta jotka ovat jääneet syystä tai toisesta varaamatta. Käytännössä tämä menettely on osoittautunut toimivaksi, sillä jatkuvassa haussa olevat tontit lähtevät saadun kokemuksen mukaan rakenteille pikku hiljaa, mutta tasaisella tahdilla yksi toisensa jälkeen. On sinällään positiivista, että kaupungilla on koko ajan tarjolla erilaisia tontteja eri puolilta Helsinkiä esim. uusille rakennusalan toimijoille. Lautakunnan mielestä nykyistä menettelyä tulisikin jatkaa eikä ainakaan laajemmin siirtyä tontinvaraus-ten kytkemiseen. Huomionarvoista lisäksi on, että tonttien hidas liik-keelle lähtö johtuu usein asemakaavarakentamisesta eikä esim. niinkään alueen vuokratalovaltaisuudesta. Tällaiset asemakaavarakentamisesta joh-tuvat ongelmat tulisi aina ensisijaisesti ratkaista kaavamuutoksella tai poikkeamispäätöksellä eikä edellä kuvatun tyyppisillä järjestelyillä.

Käsittely

10.03.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Jasmin Hamid: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen A kohdan Hallinta- ja rahoitusmuotojakauma neljänteen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen viimeinen virke: Samalla pyritään kasvattamaan opiskelija-asuntojen määrää.

Kannattaja: Erkki Perälä

Vastaehdotus:

Antti Hytti: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen A kohdan Yleistä toiseen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen viimeinen virke: Kiinteistölautakunta edellyttää, että mikäli MAL-neuvottelujen tulos merkittävästi poikkeaa ennakoitusta sellaisissa kysymyksissä, jotka kuuluvat kiinteistölautakunnan toimialaan, tuodaan lautakunnalle uusi, tätä lausuntoa täydentävä lausuntoehdotus kaupunginhallitukselle.

Kannattaja: Jaana Aaltonen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen A kohdan Hallinta- ja rahoitusmuotojakauma neljänteen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen viimeinen virke: Samalla pyritään kasvattamaan opiskelija-asuntojen määrää.

Jaa-äännet: 5

Jaana Aaltonen, Antti Hytti, Sole Molander, Olli Sademies, Timo Tossavainen

Ei-äännet: 3

Jasmin Hamid, Erkki Perälä, Joonas Pulkkinen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Juha Hakola

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen A kohdan Yleistä toiseen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen viimeinen virke: Kiinteistölautakunta edellyttää, että mikäli MAL-neuvottelujen tulos merkittävästi

poikkeaa ennakoidusta sellaisissa kysymyksissä, jotka kuuluvat kiinteistölautakunnan toimialaan, tuodaan lautakunnalle uusi, tätä lausuntoa täydentävä lausuntoehdotus kaupunginhallitukselle.

Jaa-äännet: 2

Sole Molander, Timo Tossavainen

Ei-äännet: 4

Jaana Aaltonen, Antti Hytti, Joonas Pulkkinen, Olli Sademies

Tyhjä: 2

Jasmin Hamid, Erkki Perälä

Poissa: 1

Juha Hakola

25.02.2016 Pöydälle

11.02.2016 Pöydälle

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Miia Pasuri, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 34439
mii.pasuri(a)hel.fi
Pekka Saarinen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 64182
pekka.t.saarinen(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 02.03.2016 § 33

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2016 -luonnoksesta ja Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman vuoden 2015 seurantaraportin käsittelyn yhteydessä jätetyistä siihen liittyvistä toivomusponseista. Lisäksi lausunnossa otetaan lyhyesti kantaa ympäristöministeriölle laadittuun esitykseen uudesta korkotukimallista.

Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimikunta ja sen alainen Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto vastaavat kaupungin oman asuntotuotannon ja korjausrakentamisen johtamisesta, valvomisesta, kehittämisestä ja rakennuttamisesta hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti. AM-ohjelman päämäärät luovat siten asuntotuotantotoimikunnan toi-

minnan keskeiset tavoitteet ja suuntaviivat, ja niillä on kaikilla oma vaikutuksensa asuntotuotantotoimikunnan vastualueeseen. Toimikunta ottaa lausunnossaan kantaa esitettyihin viiteen päämäärään sekä niihin liittyviin, omaan toimintaansa vaikuttaviin keskeisimpiin tavoitteisiin. Toivomusponsista lausunnossa otetaan kantaa numeroihin yksi, kaksi, neljä, kuusi, seitsemän, kahdeksan ja yhdeksän.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa, että asunto-ohjelman tarkistaminen on onnistunut. Ohjelma on keskeisessä asemassa kaupungin hallintokuntien tavoitteiden yhdensuuntaistamisessa. Se ohjaa paitsi kaupungin alueelle toteutettavaa uudistuotantoa ja kaupungin omaa asuntotuotantoa myös kaupungin alueella sijaitsevan sekä kaupungin omassa omistuksessa olevan kiinteistökannan laatua ja kohderyhmiä.

Kaavoituksen ja tontinluovutuksen määrätavoitteita on nostettu

Asuntotuotantotoimikunta toteaa että kaavoituksen ja tontinluovutuksen tavoitemäärien nostaminen tukevat asuntotuotantotavoitteen toteutusta, mitä on pidettävä hyvänä. Asuntotuotantotoimikunta toteaa kuitenkin, ettei nyt esitettyihin tavoitteisiin sisälly kovinkaan suurta ylimäärää tuotannon tavoitetason varmistamiseksi ja häiriöiden haittojen minimoimiseksi.

Nyt esitetyt luvut tarkoittavat sitä, että kaupungin maalle asetettava tontinluovutuksen kerrosalan määrätavoite vastaa 4000 asuntoa, kun asuntokohtainen kerrosalamäärä on 90 kem². Tämä vastaa jotakuinkin 75 neliön keskipinta-alalla toteutettavan kerrosalatuotannon tarvitsemaa pääkäyttötarkoituksen mukaista rakennusoikeutta. Helsinkiin toteutetun uudistuotannon ja laajennusrakentamisen 10 vuoden toteutunut keskipinta-ala oli 71,2 neliötä. Vuonna 2014 viiden vuoden takautuvan tuotannon keskipinta-ala oli 68 neliötä. Tuotannon toteutumien keskipinta-alat vaikuttaisivat siten olevan laskussa. Mikäli arvellaan kaupungin maalle toteutettavan tuotannon keskipinta-alaksi 68 neliötä, tontinvaraustavoitteeseen sisältyvää väljyyttä olisi noin 500 asunnon verran.

Asemakaavojen vuosittainen tavoite 562 500 kem² vastaa tavoitteellista 5500 asuntoa, kun asuntokohtainen kerrosalamäärä on 102 kem². Tämä vastaa jotakuinkin 75 neliön keskipinta-alalla toteutettavan kerrosalatuotannon tarvitsemaa rakennusoikeutta yhteistiloineen. Asuntotuotannon kokonaistavoitteen ja asemakaavojen määrällisen tavoitteen välillä on väljyyttä noin 500 asunnon verran, keskipinta-alalla 68 m².

Asuntotuotantotoimiston uudistuotanto toteuttaa ohjelmaluonnoksessa tontinluovutukseen liitetyn energiatehokkuustavoitteen. Kansallinen FinZeb-hanke määrittäi kustannustehokkaat lähes-nolla-energiatasot eri rakennustyypeille vuoden 2015 keväällä. Uudisrakentamiseen kerrosta-

loille määritelty lähes-nolla-energiataso oli 116 kWh/m². Kaupungin maalle rakennettaville uudiskerrostaloille ohjelmassa asetettu minimitaso 120 kWh/m² on siten nykytuotannolle riittävä.

Asuntotuotantotoimikunta pitää erityisen hyvänä sitä, että lausunnolla oleva AM-ohjelma edellyttää, että jo kaavojen laatimisen yhteydessä selvitetään kaavaratkaisujen kustannusvaikutukset paitsi kaupungin investointeihin myös asuntorakentamiseen ja vältetään kaavojen yksityiskohtaisuutta tavoitteena poikkeamispäätösten vähentäminen. On myös hyvä, että asemakaavojen toteuttamiskelpoisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota ja asemakaavoituksen edellytetään mahdollistavan kaikkien hallinta- ja rahoitusmuotojen toteuttaminen tonteille. Käytäntöön vietyinä edellä mainituilla toimenpiteillä parannetaan asuntotuotantotoimiston mahdollisuuksia rakennuttaa kohtuuhintaisia asuntoja, joista on suurin pula.

Asuntotuotannon määrä ja hallintamuodot

Kaupungin omalle tuotannolle esitetyt kokonais- ja ARA-tuotannon määrätavoitteet ovat esityksessä ennallaan. Asuntotuotantotoimikunta haluaa esittää vakavan huolestumisensa valtion asuntopoliittisista linjauksista ja ARA-tuotannon toimintaedellytyksiin tehdyistä ja suunnitella olevista muutoksista. Erityisesti merkille pantavaa on, että vaikka valtioneuvoston päätöksessä korkotukilainojen hyväksymisvaltuuteen on varattu viime vuotta vastaavasti yhteensä 1170 milj. euroa, asumisoikeusasuntojen hyväksymisvaltuutta on pienennetty 335 milj. eurosta 230 milj. euroon. Tänä vuonna siihen on lisäksi lisätty ehto, jonka mukaan muihin lainalajeihin (osaomistusasuntolainat, erityisryhmien vuokra-asuntolainat ja muut vuokra-asuntolainat) mahdollisesti käyttämättä jäävää lainanmyöntövaltuutta ei enää voida käyttää asumisoikeusasuntotuotantoon. Jo hallitusohjelmaan kirjattu ja nyt toteutettu asumisoikeusasuntojen korkotukivaltuuksien pienentäminen uhkaa niin kaupungin oman kohtuuhintaisen tuotannon kuin myös koko kaupungin tavoitteen toteuttamisedellytyksiä. Asuntotuotantotoimiston asumisoikeushankkeiden lisäksi uhattuna on myös aso-hankkeisiin kiinteästi liittyvien 337 ARA-vuokra-asunnon 87 hitas-omistusasunnon rakentamisen käynnistyminen. Asumisoikeusasunnoilla on suuri merkitys erityisesti Helsingissä, jossa vapailla markkinoilla kysynnän ja tarjonnan epätasapaino ja omistusasuntojen kalleus nostaa asumiskuluja. Vaarana on asumisalueiden ja asuntokohteiden syvenevä segregoituminen. Asumisoikeustuotannon tärkeys korostuu entisestään nyt kun valtio suunnittelee ARA-vuokra-asuntoihin tiukkoja tulorajoja ja määräaikaista vuokrasopimuksia.

Asuntotuotantotoimikunnan näkemyksen mukaan valtion kanssa solmittavaan MAL-sopimukseen tulisi liittää valtion pitkän korkotukijärjes-

telmän lainaehtojen parantaminen muun muassa omavastuukoron pienentäminen nykyisestä 3,4 prosentista pysyvästi 1 prosenttiin.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa, että ARA-tuotannon osalta tulisi myös tuotannon osapäätösten hintahyväksynnässä siirtyä käyttämään rakennuskustannusten sijaan kohteen lainoituskelpoisuuden kriteerinä syntyvää vuokratasoa, mikä on asukkaiden näkökulmasta ensiarvoista. Kaupungin omistamassa asuntokannassa vuokrataso on kohtuullinen ja asuntomäärä on suuri. Vuokratarkasteluun siirtyminen mahdollistaisi erilaisten hankkeiden toteuttamisen ARA-tuotantoon, myös haastavimmille ja toteutuskustannuksiltaan kalleimmille rakennuspaikoille.

Lisäksi asuntotuotantoon tulisi saada pääkaupunkiseudulle valtiolta lisätukia, jotka kohdennettaisiin erityisesti kunnille täydennysrakentamisen toteuttamisen helpottamiseen. Kysymykseen voisi tulla mm. tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen kohdennettu tuki. Olennaista olisi, että tuella voitaisiin alentaa hankkeen toteuttamiskustannuksia. Tämä edellyttäisi, että tuen piiriin otettaisiin esirakentamisen ohella tonttien poikkeuksellisen vaikeat perustamisolosuhteet.

Asuntotuotantotoimikunta pitää tärkeänä mainintaa hallintokuntien yhteistyöstä kaupungin oman tuotannon edellytysten varmistamiseksi erityisesti nyt, kun aiemmin asunto-ohjelmassa esitetty määrätavoite on otettu myös toimiston vuoden 2016 tuotantoa koskeväksi sitovaksi talousarviotavoitteeksi. Tavoitteen toteuttaminen tarkoittaa tosiasiallisesti asuntotuotantotoimiston tuotannon lähes kaksinkertaistumista ja edellyttää toimiston resurssien selkeää lisäämistä.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa kuitenkin, että ohjelmaluonnoksessa esitetty viiden vuoden takautuvan tuotannon seuraamisen sijaan olisi parempi ottaa käyttöön kolmen vuoden takautuvan keskiarvon seuranta. Jo siirtyminen käyttämään usean vuoden tuotantomäärien keskiarvoa mahdollistaa tuotannon liukuvan ohjelmoinnin ilman loppuvuoteen sijoittuvaa urakkakilpailuruuhkaa. Viiden vuoden takautuvan keskiarvon seurannassa menneiden vuosien tonttipulasta johtuneet heikot tulokset näkyvät kuitenkin tarpeettoman pitkään.

Asuntotuotantotoimiston laatimien tarkastelujen mukaan toimiston nykyisellä tonttivarannolla vuosien 2016 - 2020 tuotantomäärien viiden vuoden keskiarvo saavuttaisi korkeimmillaan vain 1250 asunnon tason. Näin siitäkin huolimatta että vuodelle 2016 on ohjelmoitu yli tavoitteen menevät käynnistämispäätökset. Menneiden vuosien tuotantoluvut painavat keskiarvossa kauan. Tonttitilanteen paranemisesta seuraavia trendejä ei saada viiden vuoden keskiarvoilla näkyviin selkeästi.

Sen sijaan kolmen vuoden takautuvilla tuotantomäärien keskiarvoilla asuntotuotantotoimiston tämänhetkisen tonttivarannon puitteissa tehdyt

tuotantoennusteet nostaisivat rakentamisen aloitukset 1500 asunnon tuntumaan jo vuonna 2016.

Huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Asuntotuotantotoimikunnan näkemyksen mukaan huoneistotyyppijakauman ohjaustavoite on perusteltu ja asuntotuotantotoimikunnan tuotannon osalta se koskee hitas-tuotantoa, jossa perheasuntojen määrää ohjataan ohjelmassa tiukimmin. Toimikunta toteaa kuitenkin, että sijainnista ja markkinoitavuusnäkökulmista riippuvaa joustoa tulisi hitas-tuotannossa tapauskohtaisesti sallia esimerkiksi segregaaation estämistarcoituksissa toteutettavissa hankkeissa. Helsingin kaupungin elinvoimaisuuden ylläpitäminen edellyttää, että uudistuotannosta löytyy myös lapsiperheille soveltuvia asuntoja.

Sen sijaan kaupungin vuokratuotannossa voisi lähitulevaisuudessa olla kysynnän perusteella perusteltua painottaa vahvastikin pienasuntojen osuutta. Turvapaikan saaneet Helsinkiin hakeutuvat henkilöt tulevat ennusteiden mukaan ruuhkauttamaan erityisesti pienasuntojen kysynnän. Monipuolisen asukasrakenteen ja rauhallisen asuttavuuden turvaamiseksi kohteissa tulee kuitenkin yleensä olla myös perheasuntoja.

Asuinalueiden elinvoimaisuus ja täydennysrakentaminen

Asuntotuotantotoimikunta pitää hyvänä paitsi täydennysrakentamisen edistämistä myös hallintokuntien koordinaation vahvistamista entisestään ja prosessien ja kannusteiden kehittämistä. Asuntotuotannon toteuttaminen projektialueilla on täydennysrakentamiseen verrattuna hyvin resurssoitua ja organisoitua. Täydennysrakentaminen on kaupungin kannalta kannattavaa ja siksikin sitä tulisi pyrkiä kaikin tavoin edistämään. Täydennysrakentaminen tukeutuu usein olemassa olevaan kunnallistekniikkaan. Lisäksi alueen palvelut hyötyvät asukasrakenteen täydentymisestä.

Täydennysrakentamisen toteuttamiseen liittyy kuitenkin merkittäviä vaikeusasteita. Rakennuspaikat voivat olla tuotantoteknisesti erittäin vaikeita: maapohjat on voitu alun perinkin jättää rakentamatta huonoina rakennuspaikkoina, tonttien koot johtavat tehottomiin hankekokoihin ja tiivistämistavoite voi johtaa vaatimukseen rakentaa autopaikat maan tai pihakannen alaisina.

Täydennysrakentamisen tarkoituksena tulee olla hyvien, esteettömien ja kohtuuhintaisten asuntojen tuottaminen vanhoille asuinalueille sekä alueen asuntotarjonnan monipuolistaminen. Asuntotuotannon näkökulmasta ongelmallista on täydennysrakennusalueilla tuotannon laatutavoitteiden ja kohtuuhintaisuuden tuottama ristiriita asuntojen ARA-hyväksynnälle ja markkinoitavuudelle. Asuntojen halutaan nostavan alu-

een imagoa, mutta käytännössä niiden tulee myytävyyden vuoksi vastata alueen markkinatasoa.

Toivottava olisi, että täydennysrakentamisen edistämiseksi sallittaisiin joustavasti myös autopaikattomien ja vähäautopaikkaisten asuntokohdeiden toteuttaminen erityisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien läheisyydessä. Täydennysrakentamisen edistämiseksi ja siitä koituvien erilaisten hyötyjen saamiseksi olisi tarpeen sallia joustoa ja hyväksyä myös kompromisseja kaupungin ohjeisiin ja määräyksiin. Tonttien välisiä rasitteita ja yhteiskäyttöä tulisi välttää tuotannon toteuttamisen helpottamiseksi.

Olisi myös toivottavaa, että ARA:n vuoden vaihteessa päättyneet asuinalueiden kehittämisavustukset saisi jatkoa. Avustusmuodosta ARA saattoi myöntää tukea täydennysrakentamista mahdollistaviin toimiin, kuten esirakentamiseen. Avustusta voivat kuitenkin hakea vain Asuinalueiden kehittämisohjelmassa 2013 - 2015 mukana olevat kasvukeskuskaupungit ja nekin ensisijaisesti ohjelmassa mukana oleville alueille. Helsingin kaupunki luovuttaa periaatteessa jo nyt tontit rakentamiskelpoisina. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että rakennusalojen perustusolosuhteet kustannettaisiin. Tuen avulla voitaisiin tosiasiallisesti alentaa hankkeiden kustannustasoa ja siten käynnistää täydennysrakentamishankkeita hallintamuodosta riippumatta.

Kaupungin asuntokanta ja sen kehittäminen

Asuntotuotantotoimikunta toteaa, että on tärkeää että kaupunkiyhteisesti asetetaan sellaiset strategiset tavoitteet, jotka ovat kaupungin yhteisen edun kannalta järkeviä ja joiden toteuttamiseen ei yhden hallintokunnan oma tavoitteen asetanta johtaisi. Myös sellaiset tavoitteet, jotka tarvitsevat useamman hallinnonalan yhteistyötä on syytä asettaa keskitetysti.

Asuntotuotantotoimikunnan näkemyksen mukaan asuntotuotanto monipuolistuu kaavoituksen yhteydessä tehtyjen, entistä kaupunkimaisempaan ratkaisuihin johtavien valintojen seurauksena. Asuntotuotantoratkaisut vaativat yhä osaavampaa suunnittelua ja toteutusta. Tontin rajoihin kiinni rakentaminen, ahtaat rakennusalat, kantavien rakenteiden hybridit, hallintamuotojen yhdistelmät ovat kaikki osaltaan ratkaisuja, jotka ovat toteutettavissa, mutta vaikeuttavat asuntotuotannon toteuttamista.

Toiminnallisiin hybrideihin liittyen asuntotuotantotoimikunta esittääkin, että kaupunki kehittäisi kaupunginkansliajohtoisesti omien hallintokuntien yhteistyötä erityisesti asuntotuotannon kivijalkatiloihin toteutettavien, muuhun kuin asumista palvelevaan käyttötarkoitukseen toteutettavien tilojen osalta. Asuntotuotantotoimikunnan mielestä on tärkeää,

että ARA-tuotannossa, niin vuokra- kuin asumisoikeustuotannossakin, hankkeiden liiketilat rakennutetaan kaupungin omaan omistukseen. Näiden tilojen kaavoituksen tulee perustua selvityksiin tilojen käytettävyydestä ja vuokrattavuudesta. Jo hankkeiden suunnitteluvaiheessa tulee tilojen vuokrauksesta vastaavien huolehtia myös tilojen käytettävyyden ja vuokrattavuuden ohjauksesta.

Kaupungin omaan käyttöön tulevan tuotannon keskeisenä tavoitteena on noudattaa kestävä kehityksen periaatetta. Asuntotuotantotoimisto haluaa ensisijaisesti olla rakentamassa tuotantoa, joka säilyttää arvonsa ja joka on myös tulevien sukupolvien arvostamaa niin rakenteellisesti, teknisesti, asuttavuudeltaan kuin viihtyisyydeltäänkin. Tämä edellyttää ratkaisuja jotka ovat kestäviä ja korjattavia, sekä tilaratkaisuja, jotka ovat soveltuvat muuntuviin asumistarpeisiin.

Kaupungin oman asuntokannan peruskorjaustuotannossa parannetaan energiatehokkuutta silloin kun se kohteen tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet huomioon ottaen on mahdollista. Todettakoon, että mm. vuonna 2014 valmistuneissa kohteissa peruskorjausten jälkeinen ET-luku oli keskimäärin 42 prosenttia parempi kuin ennen korjausta. Vuoden 2015 valmistuneiden peruskorjausten toteutumaluvut eivät ole vielä selvillä.

Asuntotuotantotoimikunnan näkemyksen mukaan energiatehokkuuskorjaustavoitteita ei ole tässä vaiheessa syytä kiristää. Ympäristöministeriön korjausrakentamista koskevissa energiatehokkuusmääräyksissä painotetaan suunnitelmallista korjaustoimintaa. Asuntotuotantotoimisto selvittää yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa kannassa toteutettavien energiatehokkuustoimenpiteiden optimaalista toteutusjärjestystä.

Yhdessä Insinööritoimisto Granlundin kanssa tehtyjen tarkastelujen mukaan korjauksissa on kohtuullisin kustannuksin tietyissä tapauksissa mahdollista päästä C-luokkaan. Tarkasteluissa on otettu huomioon seuraavat vaihtoehdot ja niiden yhdistelmät: aurinkopaneelien lisääminen, ulkoseinien lisälämmöneristäminen, katon lisälämmöneristäminen, ikkunoiden vaihto U-arvoltaan paremmiksi, aurinkolämpöjärjestelmän lisääminen ja ilmanvaihtojärjestelmän uusiminen. Alustavien tarkastelujen mukaan seinien lisälämmöneristämiseen tulisi ryhtyä viimeisenä vaihtoehtona, ja vain mikäli tavoitellaan A-luokkaa ja alle 90 kWh/m² lukuarvoa. C-luokkaan pääsemiseksi voisi riittää aurinkopaneelien, katon lisälämmöneristämisen ja aurinkolämpöjärjestelmän yhdistelmä.

Asukasrakenteen monipuolisuus

Asuntotuotantotoimikunta pitää monipuolisen asukasrakenteen tavoitetta hyvänä ja eräänä keskeisenä ohjelman tavoitteena.

Toivomusponnet

Asuntotuotantotoimikunta viittaa kaupunginkanslian asuntotiimin laati-
miin vastauksiin ja toteaa AM-ohjelman käsittelyn yhteydessä annetuista
valtuuston toivomusponneista annettujen vastausten lisäksi seuraavaa:

Tontinluovutukseen liittyvät toivomusponnet

Tuomas Rantanen esittää toivomusponnessaan (ponsi nro 7), että kaupunki
selvittäisi kohtuuhintaisen omistusasuntotuotannon vauhdittamista
vuokratalovaltaisilla alueilla haluttujen alueiden tonttien luovutukseen
kytkettynä.

Ponnessa nostetaan esiin tärkeä asia. Asuntotuotantotoimisto on aiemmin
pohtinut vastaavanlaista kahden eri tontin kytkemistä yhteen lähtö-
kohtanaan urakkakilpailujen kiinnostavuuden ja tarjoushalukkuuden
nostaminen ARA-kohteissa. Toimisto kehitti vuonna 2012 mallin, jossa
asuntotuotantotoimiston ARA-hankkeissa urakkakilpailujen voittaja olisi
saanut option ostaa tai vuokrata nimetyn omistustuotantoon tarkoitetun
tontin halutulta alueelta. Vaihtoehtoisesti palkintona olisi voinut olla en-
nakkoon ilmoitetun kohteen urakka. Mallista käytiin neuvotteluja myös
kiinteistöviraston kanssa ja ns. palkintotontti menettelyyn löytyikin Län-
sisatamasta.

Kilpailumallia esiteltiin myös rakennusliikkeille samassa yhteydessä,
kun niille esiteltiin ATT:n kyseisen vuoden tuotanto-ohjelmaan kuulu-
neita hankkeita ja pyrittiin lisäämään tarjoajien kiinnostusta urakkakil-
pailuja kohtaan. Malli sai jonkin verran ristiriitaisen vastaanoton raken-
nusliikkeiltä muun muassa siitä syystä, että kaikki tarjoajat eivät olleet
kiinnostuneita omistustuotannon toteuttamisesta tai eri kokoluokan
hankkeista. Kilpailutilanteen muuttumisen ja tarjoushalukkuudessa ta-
pahtuneen parantumisen sekä menettelytapaan liittyneiden ongelmien
vuoksi kehitettyä mallia ei käytännössä testattu.

Tuomas Rantanen esittää toivomusponnessaan (ponsi nro 8), että kau-
punki selvittäisi mahdollisuuden alentaa ARA-vuokra-asuntojen tuotta-
misen kynnystä hallintamuodoiltaan sekoitettuinä sekataloina.

Asuntotuotantotoimikunnan näkemyksen mukaan hallintamuodoltaan
erillisten rakenteiden perustamisessa saavutettavien hyötyjen tulee olla
varsin huomattavia ennen kuin järjestelyihin on kannattava ryhtyä. Esi-
merkkinä tällaisesta toteutuksesta voidaan pitää mm. Kampin kauppä-
keskuksen päälle toteutettuja asunto-osakeyhtiöitä. Kohteessa on yh-
delle tontille toteutettu yhteensä yhdeksän erilaista yhtiötä hallinnonja-
kosopimuksin. Yhtiöiden rajapinnan määrittäminen on asuntotuotanto-
toimiston käsityksen mukaan ollut varsin työlästä.

Toivomusponnen taustalla lienee huoli asemakaavoituksen edellyttämien monimuotoisten ylimpien kerrosten aiheuttamista kustannuksista ja siten ARA-tuotannon toteuttamisen vaikeutumisesta kaupunkikuvallisesti kunnianhimoisille alueille. Asuntotuotantotoimiston laatimien laskelmien mukaan terassimaisen ylimmän kerroksen neliöhinnat tulisi jyvittää 45 prosenttia keskineliöhintaa kalliimmiksi, kun kustannustarkastelussa otetaan huomioon ylimmän kerroksen sisäänveto ja terassit sekä hissien kustannukset jaettuna eri kerrosten asunnoille arvioidun hyödyn mukaan. Laskelmissa ei otettu huomioon asunnon koosta tai näkyvistä laskettavista hyötyjä, joita käytetään yleisesti asunto-osakehuoneiston hinnoittelussa jyvitysperusteina.

Asuntotuotantotoimisto on toteuttanut niin sanottua sekoittamisen periaatetta toteuttamalla samaan kortteliin – usein myös ikään kuin samaan taloon, vaikkakin omille tonteilleen – eri hallinta- ja rahoitusmuodoin rakennettuja asuntoja.

Olisi suotavaa, että alalle saataisiin yhteisesti sovitut yleiset tavat määrittellä päällekkäin sijoittuvien kiinteistöjen rajat. Maa- ja metsätalousministeriössä on ollut valmisteilla 3D-kiinteistöjärjestelmä jo vuosia. Uusi kiinteistöjärjestelmä luo yhteisiä määritelmiä kiinteistöjen rajapinnoiksi. Lain voimaan tulon ajankohdasta on esitetty erilaisia ennusteita, arvioissa on ollut esillä myös vuosi 2016. Asuntotuotantotoimikunta toivookin, että kaupunki pyrkisi vaikuttamaan valtioon lainsäädännön kii-rehtimiseksi, olkoonkin, että ensimmäisiä kokeiluja lain soveltamisessa tuskin on tarpeen toteuttaa kaupungin omassa tuotannossa.

ARA-kannan määrään liittyvät toivomusponnet

Maija Anttilan esittämässä toivomusponnessa (ponsi nro 1) edellytetään taattavan ARA-asuntokannan säilyminen 20 prosentin tasolla.

Asuntotuotantotoimikunta pitää tärkeänä ARA-vuokrakannan osuuden säilyttämistä kestävästi 20 prosentin tasolla asuntokannasta.

Nyt ohjelmaluonnoksessa esitetty 25 prosentin ARA-asuntotuotantotavoite turvaa 20 prosentin ARA-kannan osuuden, mikäli kaupungin omistama ARA-rajoitteista vapautuva vuokrakanta pidetään jatkossakin säännellyn vuokra-asumisen piirissä. Lausuntokierroksella olevasta AM-ohjelmaluonnoksesta on poistettu edellisen ohjelman linjaus, jossa kaupungin omasta asuntokannasta todettiin, että käyttö- ja luovutusrajoituksista vapautuva asuntokanta säilytetään vuokra-asuntokäytössä ja Helsingin kaupungin omistuksessa.

Asuntotuotantotoimikunta huomauttaa, että jossakin tapauksissa asuntotarjonnan alueellisen monipuolistamisen vuoksi voisi olla tarpeen muuttaa olemassa olevan asuntotuotannon hallintamuotoja. Erityisesti

kiinteistökantaa mahdollisesti purettaessa voitaisiin luoda alueen asukkaille erilaisia asumisvaihtoehtoja, mm. ARA-vuokra-asuntovaltaisia alueita voitaisiin täydentää asumisoikeusasuntotuotannolla.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa myös, että ARA-asuntokannan turvaamisen kannalta on keskeistä tonttien löytyminen ko. tuotantoon ja sitä voi vaikeuttaa hallintamuotojakaumille asetettu tavoite ja sen noudattaminen eri alueilla. Erityisesti vuokratalovaltaisia täydennysrakentamisalueita olisi luonteva täydentää muulla kuin ARA-vuokratuotannolla. Näin ollen ARA-tuotantoa tulisi vastaavasti voida toteuttaa enemmän vetovoimaisille projektialueille ja muille alueille, joilla ARA-vuokra-asuntokantaa on vähän. Asuntotuotantotoimikunta esittääkin, että tontinluovutuksessa noudatettavaksi aluekohtaiseksi ARA-vuokra-asuntokannan osuudeksi otettaisiin koko kaupunkia koskevien kokonaistarkastelujen perusteella 30 prosenttia.

Tuomas Rantasen toivomusponnessa (ponsi nro 4) esitetään, että kaupunkisuunnitteluvirasto, kiinteistövirasto ja asuntotuotantotoimisto valmistelisivat yhteisesti toimintaohjelman kaupungin ARA-vuokra-asuntojen toteuttamiseksi käytännössä.

Kaupunginkanslian asumisen tiimin valmistelemassa nyt käsiteltäviä toivomusponssia koskevassa muistiossa on kiitettävällä tavalla käsitelty asuntotuotantotoimiston eri yhteyksissä esiin nostamia ARA-vuokra-asuntojen toteuttamista turvaavia keinoja ja asuntotuotantotoimikunta pitää tärkeänä niiden edistämistä hallintokuntien yhteistyönä.

Asuntotuotantotoimistolla ei ole aiemmin edes käytännössä ollut mahdollista saavuttaa 1500 asunnon tavoitetta ARA-vuokratuotantoa vaivanneesta tonttipulasta johtuen. Viimeisen neljän vuoden aikana asuntotuotantotoimistolle on varattu vuosittain keskimäärin jo yli 1550 asunnon tontit ja mahdollisuudet päästä valtuuston päättämään tavoitteeseen ovat parantuneet huomattavasti. Merkittävä määrä viime vuosien varauksista on osoitettu kumppanuuskaavoitukseen, jossa tavoitteena on toteuttamiskelpoisuuden paraneminen ja mm. kaavamääräysten yksityiskohtaisuuden väheneminen. Varattujen tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen vaatii aikansa, edellyttää hyvää hallintokuntien välistä yhteistyötä ja pidentää tonttien rakennuttamisen läpimenoaikoja tonttien varaamisesta asuntojen sisään muuttoon. Tontinvarausten kasvu osoittaa kuitenkin, että hallintokunnat ponnistelevat yhdensuuntaisesti asuntotuotantotoimiston tavoitteiden saavuttamiseksi.

Häiriöttömän tuotannon varmistamiseksi tonttivarannon tulisi vastata noin neljän vuoden tuotantoa. Asuntotuotantotoimiston vuosille 2016 - 2020 ohjelmoitu tonttivaranto vastaa 5663 asuntoa, mikä merkitsee 1133 asunnon vuosituotantoa. Neljälle vuodelle ohjelmoituna tonttiva-

ranto vastaisi 1415 asunnon tuotantoa. Voidaan siis todeta, että asuntotuotantotoimiston tämänhetkinen tonttivaranto vastaa lähestulkoon tavoitetta. Häiriöttömän tuotannon varmistamiseksi asuntotuotantotoimiston tulisi kuitenkin vuonna 2016 saada vähintään 1500 - 1840 asunnon tontinvaraukset, jotta tonttivaranto saataisiin vastaamaan neljän vuoden tuotantotavoitetta.

Aurinkopaneeleihin liittyvä toivomusponsi

Jessica Karhun toivomusponnassa (ponsi nro 6) esitetään, että kaupunki selvittäisi asukkaiden mahdollisuudet omien aurinkopaneelien ja muiden ratkaisujen liittämiseksi kaupungin sähköverkkoon.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa, että aurinkopaneelien toteuttamisratkaisujen selvittäminen on järkevää siten, että mahdollistetaan erilaiset joustavat ratkaisut aurinkopaneelien lisäämiseen asuntotuotannossa. Erilaisia toteutustapoja voivat olla mm. kiinteistöryhmien, kiinteistön tai yksityisten asukkaiden omistamat paneelit, jotka toteutetaan kiinteistöjen alueelle. Tuotettavan energian kuluttajia voisivat siten olla esimerkiksi kiinteistö, kiinteistön asukkaat tai kiinteistössä toimivat yritykset tai muut organisaatiot.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa kuitenkin, että Aalto-yliopisto on vastikään selvittänyt sähköverkkoon liitettävien järjestelmien kannattavuutta. FinSolar-hankkeen selvityksen mukaan omien uusiutuvan sähköenergiantuotantolaitteiden toteuttaminen on kannattavaa vain siten, että niistä saatava energia voidaan hyödyntää kiinteistön sisällä. Aurinkosähköenergian myynti verkkoon ei ole kannattavaa vaikka siihen saisi 30 prosentin tuen, koska sähkön pörssihinta on niin alhainen. Kannattavuus edellyttää tuen lisäksi siirto- ja sähköveromaksujen välttämistä.

FinSolar-selvityksen mukaan maailmalla suosituksa energian ostosopimusmallissa (PPA, power purchase agreement) yritys tai kunta investoi aurinkoenergiajärjestelmään ja myy tuotettua energiaa kiinteistön alueen toimijoille kuten asukkaille, yrityksille ja muille organisaatiolle. Markkinaselvityksen mukaan Suomessa on jo toistakymmentä yritystä, jotka asentavat aurinkoenergiajärjestelmiä asiakkaille energiamyyntisopimuksilla. Monet näistä yrityksistä ovat pyrkineet palvelemaan myös taloyhtiö- ja asukasmarkkinoita. Työ- ja elinkeinoministeriö ei kuitenkaan myönnä yrityksille energiatukea kohteisiin, joissa energia menee asukkaiden käyttöön. Tuen puute rajoittaa järjestelmien kannattavuutta.

FinSolar-selvityksen mukaan potentiaalisimpia aurinkolämpöjärjestelmien hyödyntämiskohteita olisivat alue-, kiinteistöryhmä tai kiinteistökohtaiset hybridilämpöjärjestelmät. Tyypillisesti tällaiset järjestelmien koot ovat 3 kW - 1000 kW:n (6000 eur - 1 M€) välissä.

Yksinasuvien tarvetta koskeva toivomusponsi

Petra Malinin esittämässä toivomusponnessa (ponsi nro 2) esitetään että ARA-tuotannossa otettaisiin huomioon erityisesti yksinasuvien tarve kohtuuhintaiselle asumiselle.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa, että ARA-vuokratuotantoon ei sovelleta huoneistotyyppikohtaista ohjausta. Kohteiden tilaohjelmat laaditaan monipuolisina kuitenkin alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Viime aikoina tuotannon keskipinta-alat ovat laskeneet alittaen 60 neliötä. Vuosina 2012 - 2014 valmistuneiden vuokra-asuntokohteiden keskipinta-alat olivat yli 65 neliötä, joten jatkossa jo toteutuksessa olevat vuokra-asuntokohteet toteutuvat aiempaa pienasuntovaltaisempina. Vuokra-asuntoluokastaan ARA-vuokra-asunnot ovat Helsingin edullisimpia.

Maija Anttilan toivomusponsi ikääntyneiden asumisen kehittämisestä

Maija Anttilan, Tuomas Rantasen ja Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponnet (ponnet nro 9) ikääntyneiden asumisen kehittämisestä sisältävät esitykset varata AM-ohjelman valmistelussa erityisryhmien asumistarpeisiin hoiva- ja erilaisten palvelutalojen rakentamismahdollisuudet ja laatia selvitys ikääntyneiden kotona asumisen tukemisesta yhteisöasumiseen perustuvien ARA-vuokratalojen siten, että kodinhoidon palveluja voitaisiin hoitaa keskitetympin ja samalla laadukkaammin.

Asuntotuotantotoimikunta toteaa, että ikäihmisten asumisen keskittämistä ei voitane pitää pääsääntönä.

ARA-vuokra-asunnoissa on varallisuusrajat, mikä rajaa asuntojen kohdistamista. Vuokra-asuntotuotantoa toteutetaan pääsääntöisesti monipuolisina asumiskokonaisuuksina. Asuntotuotantotoimisto voi kuitenkin yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja asunto-osaston kanssa toteuttaa yksittäisiä kohteita tarkoituksenmukaisesti kohdennettuina toisinkin, Valtion asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ja ARA-lainsäädännön määrittämien kriteereiden puitteissa.

Asumisoikeustuotannossa ei ikäihmisiin sovelleta varallisuusrajoja. Asuntotuotantotoimisto onkin toteuttanut hyvien ikäihmisille suunnattujen palveluiden ääreen Kontulaan ikäihmisille asumisoikeuskohteen Iltarusko. Kohde valmistui vuonna 2012. Kohteen ikärajoina sovellettiin 55-vuoden ikärajaa. Kohteeseen muuttaneiden henkilöiden keski-ikä oli yli 75-vuotta. Toinen asuntotuotantotoimiston ikäihmisille kohdennettu asumisoikeuskohde valmistui kesällä 2015. Kohteeseen muuttaneiden henkilöiden keski-ikä oli 64 vuotta. Rakenteilla on myös Tapulikaupunkiin sijoittuva asumisoikeuskohde Postipuisto. Kohteen on määrä valmistua vuonna 2017. Kohteesta asumisoikeuden hankkineiden keski-ikä on 66 vuotta.

Korkotukilainojen asetusmuutos 7.1.2016 ja uusi lyhyt korkotukimalli

Valtioneuvosto muutti 7.1.2016 asetusta vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta. Korkotukilainan pituus säilytettiin asetuksessa ennallaan. Muutoksella tarkennetaan, mitä tarkoitetaan kohtuullisella varautumisella tuleviin korjauksiin. Sillä myös yhtenäistään vuokrien ja käyttövastikkeiden määräytymisperusteita ja poistetaan eroja eri vuokra- ja asumisoikeustaloyhteisöjen omistamien asuntojen vuokra- ja käyttövastiketasoissa.

Jos kyseessä on alle 20 vuotta vanha vuokra- tai asumisoikeustalo, vuokrissa tai käyttövastikkeissa perittävä varautuminen saa olla enintään yksi euro asuinneliötä kohti kuukaudessa. Vanhemmissa taloissa enimmäismäärä on kaksi euroa. Lisäksi omakustannusvuokrissa perittävän, omistajan omarahoitusosuudelle laskettavan koron määrä alennetaan asetusmuutoksella nykyisestä kahdeksasta prosentista neljään.

Muutoksella muutetaan myös korkotukilainojen lainanlyhennyksiä nykyistä etupainotteisemmiksi. Lainan lyhentäminen nopeammin lainaajan alussa pienentää sekä omistajan että valtion riskejä. Omistajalle omarahoituskoron laskeminen on selkeä heikennys.

Hallitusohjelman mukaisesti valtion tukemaan vuokratuotantoon ollaan palauttamassa tulorajat.

Hallitusohjelman asuntopoliittisen ohjelman mukaisesti valtioneuvosto valmistelee uutta lyhyen korkotuen (10 vuotta) mallia. Marraskuussa julkistetun luonnoksen mukaan lainoitusehdot asemoivat tukimuodon pitkän korkotukimallin ja vapaarahoitteisten rahalainoitusmallien väliin. Tukimuodolle olisi mahdollista hakea jatkoaikaa aina 30 vuoteen asti.

Esityksessä uuden korkotukimallin omavastuukoroksi kaavallaan 2,5 prosenttia. Asukasvalintakriteerit ja käyttötarkoituksensuojat esitetään olevan voimassa tuen ajan. Asukasvalintakriteereissä esitetään myös tulorajoja: niitä esitetään asetettavan korkeammalle tasolle kuin pitkän korkotukimallin tuotannossa. Näin ollen uusi 10 vuoden korkotukimalli kohdentuisi pieni- ja keskituloisiin ja siis myös ylempiin tulodesiileihin kuin pitkän korkotuen tuotanto.

Niin sanotun uuden lyhyen korkotukimallin taustaksi on laadittu selvitys, joka valottaa ARA-tukimuodon historiaa ja tarkoitusta sekä nykytilanteen tiettyä ongelmallisuutta. Asuntotuotantotoimikunta toteaa, että esitetyn uuden lyhyen korkotukimallin luonnostellut ehdot herättävät kysymyksiä sekä huolen pitkän korkotuen tuotannon osalta. Esitetystä 10-vuotisesta korkotukimallista valtion tukiehdot ovat paremmat kuin pitkän korkotuen ehdot erityisesti nyt, kun vuodenvaihteessa pitkän korkotuetun tuotannosta poistuivat käynnistämisavustukset ja omavastuukor-

koraja palautui yhdestä prosentista 3,4 prosenttiin. Lisäksi lyhyen korkotuetun asukasvalintakriteereistä kaavillaan vapaampia kuin mitä pitkän korkotuen tuotannossa tulee noudattaa. Tässä on selkeä ristiriita. Raportissa väitetään pitkän korkotuen mallissa olevan suurempi valtion tuki, käytännössä matalan korkotason vallitessa pitkän korkotuen mallissa ainoa valtion tukimuoto on lainalle saatava täytetäkaus. Tätä tukea vasten tuotantomuotoa rasittavat raskaat suunnittelunohjaus- ja rahoitusmenettelyt, asukasvalintakriteerit ja käyttö- ja luovutusrajoitukset. Lisäksi pitkän korkotuen asuntoihin suunnitellaan tulorajoja ja vuokrasopimusten määräaikaaisuutta.

10.02.2016 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Sisko Marjamaa, toimitusjohtaja, puhelin: 310 32300
sisko.marjamaa(a)hel.fi
Ifa Kytösaho, kehittämispäällikkö, puhelin: 310 32293
ifa.kytosaho(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 01.03.2016 § 48

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan yksimielisesti hyväksytyjen vastaehdotusten mukaisesti muutetun lausunnon asumisen ja maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) luonnoksesta ja siihen liittyvistä toivomusponseista:

"Tavoite 8: Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Sosiaali- ja terveystyöpalvelujen näkökulmasta erityisesti kohtuuhintaisten pienten asuntojen puute hankaloittaa erityisasumisen piirissä olevien mielenterveyskuntoutujien ja lastensuojelun piirissä olevien nuorten siirtymistä normaaliasumiseen silloin, kun vahvemman tuen tarve lakkaa. Myös suurin osa asunnottomista on yksinäisiä henkilöitä, joille riittää pieni asunto.

Nuoret ovat valmiita tinkimään mm. asuntojen pinta-alasta. Kaupungin tulisi toteuttaa esimerkiksi kokeiluhankkeiden avulla muunneltavia asuntoja, jotka ensin ovat pieniä asuntoja, mutta jotka voidaan tarvit-

taessa muuttaa perhe- tai yhteisöasunnoiksi. Tällöin vuokratkin vastaisivat paremmin nuorten maksukykyä.

Tavoite 9: Asuinalueiden elinvoimaisuus

Tavoitteen tärkeys korostuu niiden asukkaiden kohdalla, jotka syystä tai toisesta viettävät suurimman osan ajastaan kodissa ja sen läheisyydessä.

Elinvoimaisuuden perusta ovat asuntoalueiden riittävät lähipalvelut, kuten päivittäistavarakaupat. Lisäksi erilaisilla kokoontumistiloilla voidaan tukea yhteisöllisyyttä yksinasuvien, nuorten, perheiden, iäkkäiden ja maahanmuuttajien kesken. Toiminnassa voivat olla mukana asukasryhdykset, koulut, seurakunnat, sosiaali- ja terveystoimi ja yksityiset kuntalaiset.

Autottomien ja vähäautopaikkaisten asuntokohteiden toteuttamista tulee lisätä hyvien joukkoliikenneyhteyksien läheisyyteen.

Tavoite 10: Asuntokannan ja asuntorakentamisen kehittäminen

Kotona asuvan iäkkään ja vammaisen kannalta esteettömyys ja turvallisuus ovat erityisen tärkeitä.

Kaupungin esteettömyyslinjaukset on jaettu viiteen painopistealueeseen: kaavoitus ja liikennesuunnittelu, rakennukset, yleiset alueet, asuinympäristö ja palvelut. Linjaukset koskevat kaikkia virastoja, joten ne tulee ottaa huomioon myös asuntojen ja asuinalueiden suunnittelussa ja toteutuksessa ja niihin liittyvässä kehitystyössä.

Alueellisten esteettömyyssuunnitelmien toteuttaminen on tärkeää, sillä ne on laadittu yli 65 -vuotiaiden asukkaiden osuuden perusteella. Alue-suunnitelmissa tarkastellaan esteettömät reitit, alueet ja puistot esteettömine penkkeineen. Katualueiden kehittämiseen kuuluu muun muassa jalankulun ja pyöräilyn parempi erottelu ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden huomiointi. Erityistä huomiota vaativat pyörätuolin ja rollaattorin käyttäjät sekä näkövammaiset.

Keväällä 2014 Helsingissä tehdyn alueellisen riskianalyysin mukaan ikääntyneiden paloturvallisuusriskit ovat kasvamassa. Pelastuslaitoksen tavoitteena on parantaa asumisen turvallisuutta sekä ennaltaehkäistä palo- ja onnettomuusriskejä. Riskien vähentämiseksi luodaan turvallisen asumisen toimintamalleja. Asuntorakentamisessa turvallisuuden huomioon ottaminen on tärkeää.

Tavoite 12: Asukasrakenteen monipuolisuus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

On oleellista mahdollistaa iäkkäiden asukkaiden erilaiset asumisratkaisut, joista asukkaat itse voivat valita. Kaupunki tukee monimuotoista iäkkäiden asumista mm. luovuttamalla tontteja sekä ikäihmisten oma-toimiseen ryhmärakennuttamiseen että muihin ikäihmisille suunnattuihin asuntohankkeisiin. Ikääntyvät kaupunkilaiset eivät ole erityisryhmä. Iäkkäille on tärkeää, että kaupunki tarjoaa kohtuuvuokraisia, pieniä asuntoja.

Laitosmainen asuminen puretaan ja painopiste siirretään kohti kotona ja kodinomaisessa ympäristössä asumista erikseen tuotettavien palveluiden avulla. Asuminen tullaan pääasiallisesti järjestämään pieninä yksiköinä tai erillisinä asuntoina tavallisissa asuintaloissa. Asuntojen ja lähiympäristöjen suunnittelun ja toteutuksen tulee tukea asukkaiden mahdollisuutta kotona asumiseen, omatoimiseen liikkumiseen ja normaalipalvelujen käyttöön.

Nuorten asunnottomuutta voidaan ennaltaehkäistä, kun kiinnitetään erityistä huomiota lastensuojelun asiakkaana olleiden sekä todellisessa asunnottomuusuhassa olevien nuorten asunnon saamiseen. Lastensuojelulain 35 §:n mukaan silloin, kun lastensuojelun tarve oleelliselta osin johtuu puutteellisista asumisolosta tai asunnon puuttumisesta tai kun mainitut seikat ovat oleellisena esteenä lapsen ja perheen kuntoutumiselle, kunnan on viivytyksettä korjattava asumisoloihin liittyvät puutteet tai järjestettävä tarpeen mukainen asunto. Tällaisia perheitä koskevia lausuntoja tehdään virastossa vuosittain 50 - 70.

On tärkeää, että pitkäaikaisasunnottomat pääsevät tavallisille asuntopaikoille ja erillisiä hankkeita ja tukiasuntoja tarjotaan vain sellaisille, jotka eivät selviä asumisesta ilman tukea.

Ympäristöministeriön valmisteleva uusi AUNE -ohjelma on kansallisen asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn keskittyvä toimenpideohjelma. Asunnottomuuden vähentämiseen ja ehkäisemiseen tähtäävää työtä tehdään aktiivisesti viraston asumis- ja velkaneuvonnan avulla. Asumisneuvonnan roolia on mahdollista vahvistaa ja vakiinnuttaa AUNE -ohjelman mukaisesti. Tällöin se uuden sosiaalihoitolain hengessä jalkautetaan osaksi sosiaalisen kuntoutuksen ja ennaltaehkäisevän sosiaalitoimen prosesseja.

Viraston asumisneuvonta vahvistaa ja kehittää maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyviä palveluja Asumiskummi -pilotin muodossa tilanteissa, joissa uhkaa asunnottomuus. Yhteistyötä tehdään Helsingin kaupungin asuntojen (Heka), muiden vuokranantajien sekä kolmannen sektorin kanssa. Varaudutaan siihen, että Helsinkiin ja muualle pääkaupunkiseudulle hakeutuu lähivuosina huomattava määrä uusia maahanmuuttajaryhmiä.

Valtakunnallisen kehitysvammaisten asumisohjelman (KEHAS) tavoitteena on, että Suomessa ei enää vuonna 2020 asu laitoksissa yhtään kehitysvammaista. He asuvat ryhmäkodeissa, asuntoryhmissä ja erillisissä asunnoissa ja saavat tarvitsemansa tuen. Viraston hankeohjelmaan sisältyy kehitysvammaisten asuntoryhmähankkeita, joille ei ole löytynyt sijaintia. Näiden asuntoryhmien on tarkoitus sijoittua normaaleihin asuinrakennuksiin. On tärkeää, että näille hankkeille yhteistyössä kaupungin eri viranomaisten kanssa löytyvät sopivat rakennushankkeet, jotta Helsinki täyttää valtakunnallisen tavoitteen. Näiden hankkeiden rahoitukseen saadaan Valtion asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Ara) erityisasumisen investointiavustusta. Asuntoryhmät sopivat hyvin täydennysrakentamisalueille, joissa on jo palvelut, ja alueille, joissa vuokrataso on kohtuullinen.

On tärkeää, että vähemmän tukea tarvitsevien vammaisten asumista tuetaan niin, että Helsingin kaupungin asunnot Oy:n vapautuvien esteettömien vuokra-asuntojen jaossa huomioidaan liikunta- ja toimintarajoitteiset sekä pysyvästi vammaiset.

Virasto tukee ikääntyvien kaupunkilaisten kotona asumista. Tavoitteena on, että kotona asuvien osuus ikääntyneistä nousee ja ympärivuorokautisessa hoidossa (tehostettu palveluasuminen ja laitoshoido yhteensä) asuvien osuus pienenee.

Ikääntyneiden palveluja uudistetaan monipuolisen palvelukeskuksen toimintamalliin perustuen yhteistyössä muiden virastojen, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa.

Monipuolinen palvelukeskus tarjoaa palveluja ja toimintamahdollisuuksia kotona asuville ikääntyneille ja työttömille. Kotona asumista tukevia avopalveluja ovat palvelukeskustoiminta, omaishoidon toimintakeskus ja päivätoiminta. Ympärivuorokautisia palveluja ovat lyhytaikaishoito, arviointijaksot, ryhmäasuminen sekä palveluasuminen. Keskukset voivat antaa neuvontaa ja tietoa asumisen vaihtoehtoista. Keskuksista on myös mahdollista jalkautua lähialueille, jolloin toimintaa voidaan järjestää kerhotiloissa tms.

Monipuolisia palvelukeskuksia on toiminnassa yhteensä kymmenen. Verkostoa laajennetaan kahdella uudella kohteella, jotka sijoittuvat Vuosaaren ja Kannelmäki-Malminkartano -alueelle.

Monipuolisten palvelukeskusten läheisyydessä tulisi tarjota erimuotoista ikäihmisille soveltuvaa esteetöntä asumista täydennysrakentamisen, peruskorjausten ja kaupungin hissiprojektin yms. avulla. Tontinluovutusehtoihin olisi hyvä joillakin alueilla sisällyttää ehto, jonka mukaan osan asukkaista edellytetään olevan iäkkäitä. Samalla tulee kuitenkin taata monipuolinen asukasrakenne.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Uusia palveluasumishankkeita ei tarvita paljon, koska tavoitteena on iäkkäiden kotona asuminen. Palveluasumisessa tarve kohdistuu ensisijassa ryhmäkotimuotoiseen palveluasumiseen, sillä valtaosa asukkaista on muistisairaita, joille on suunnitteilla muistikylä (-kylä). Viraston hankkeissa iäkkäiden laitosasumista muutetaan ryhmäkotimuotoiseksi palveluasumiseksi, joitakin monipuolisia palvelukeskuksia korvataan uudishankkeilla ja erillisiä palveluasuntoja muutetaan ryhmäkodeiksi.

Lähitulevaisuudessa eniten tuetun asumisen tarpeita on ympäristöministeriön selvityksen mukaan ikääntyneillä asukkailla, kehitysvammaisilla ja mielenterveyskuntoutujilla. Eliniän piteneminen sekä vanhimpien ikäluokkiin kuuluvien asukkaiden määrän kasvu vaikuttavat selvästi ikääntyneiden asumisen tukipalvelujen kysyntään. Myös mielenterveysongelmaisten ja asumisessaan tukea tarvitsevien asukkaiden määrän arvioidaan tulevaisuudessa kasvavan. Palvelujen tarpeessa arvioidaan tulevaisuudessa olevan entistä moniongelmaisempia ja entistä enemmän nuoria mielenterveyskuntoutujia.

Lautakunta haluaa korostaa mielenterveyskuntoutujien ja nuorten asumisen, hoidon, syrjäytymisen ja sairauden ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Asumisen järjestymisellä on suurta merkitystä myös sote-budjetin määrärahojen kohdentumisissa.

Siksi on tärkeää, että kaupungissa vuosittain kootaan ja priorisoidaan asuntotarpeet kunkin erityisryhmän osalta. Samassa yhteydessä on hyvä myös selvittää, miten erityisryhmien integroituminen muun asumisen joukkoon käytännössä sujuu ja tarpeen vaatiessa kehittää toimintatapoja ongelmien ehkäisemiseksi.

Lautakunta esittää, että AM ohjelman täytäntöönpanossa selvitetään, miten Helsinki on toteuttanut Ympäristöministeriön laatimaa ohjetta kunnille "Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma", väliraportti 2015. Selvityksessä pitää kiinnittää erityistä huomiota helsinkiläisten ikääntyvien monipuolisiin asumisen - ja asuntojen korjaustarpeisiin. Selvitystyön tulokset pitää ottaa huomioon AM ohjelman täytäntöönpanossa.

Toivomusponnet

Sosiaali- ja terveystointa koskevat toivomusponnet kohdistuvat lukuun 9. eli ikääntyvien asumisen kehittäminen, josta virasto nostaa esiin seuraavat keskeiset asiat:

- Sosiaali- ja terveysviraston tavoitteena on kotona asumisen tukeminen. Tavoitteena on, että kotona asuvien osuus ikääntyneistä nousee ja ympärivuorokautisessa hoidossa (tehostettu palveluasuminen ja laitoshoido yhteensä) asuvien osuus pienenee.

- Kotona asumista tukee asunnon ja alueen esteettömyys ja turvallisuus sekä riittävät kaupalliset palvelut, joista tulee huolehtia.
- Yhteisöllinen asuminen merkitsee eri henkilöille erilaisia asioita. Sen vuoksi kaupunki on halunnut mahdollistaa monenlaiset yhteisöllisyyden muodot mm. hyödyntämällä olemassa olevia kokoontumistiloja yhteisöllisiin kokoontumisiin alueilla (esim. Naapuruuspiirit).
- Ikääntyneiden palveluja uudistetaan monipuolisen palvelukeskusten toimintamalliin perustuen yhteistyössä muiden virastojen, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa.
- Monipuolisten palvelukeskusten läheisyydessä tulisi tarjota erilaisia esteettömiä ikäihmisille soveltuvia asuntoja täydennysrakentamisen, peruskorjausten ja kaupungin hissiprojektin yms. avulla.
- Kaupungin omia uusia palveluasumishankkeita tarvitaan vain muutamia, sillä tavoitteena on kotona asumisen mahdollistaminen valtaosalle iäkkäistä. Palveluasuntoja on suunnitteilla Kontulaan, Vuosaareen ja Kannelmäki -Malminkartano -alueelle. Tämän lisäksi olemassa olevia kiinteistöjä muutetaan laitoksista palveluasumiseksi ja erillisiä palveluasuntoja muutetaan ryhmäkodeiksi, koska valtaosa palveluasumisesta tarvitsevista on muistisairaita."

Käsittely

01.03.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäljempänä mainitut vastaehdotukset 1 - 4 yksimielisesti ilman äänestystä.

1. Vastaehdotus:

Hannu Tuominen: Esitän, että lausunnon sivulle 3, neljännen kappaleen loppuun lisätään, että:

"Varaudutaan siihen, että Helsinkiin ja muualle pääkaupunkiseudulle hakeutuu lähivuosina huomattava määrä uusia maahanmuuttajaryhmiä."

Kannattaja: Gunvor Brettschneider

2. Vastaehdotus:

Maija Anttila: Lisäys päätösehdotukseen: Lautakunta esittää, että AM ohjelman täytäntöönpanossa selvitetään, miten Helsinki on toteuttanut Ympäristöministeriön laatimaa ohjetta kunnille "Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelma", väliraportti 2015. Selvityksessä pitää kiinnittää erityistä huomiota helsinkiläisten ikääntyvien monipuolisiin asumisen - ja asuntojen korjaustarpeisiin. Selvitystyön tulokset pitää ottaa huomioon AM ohjelman täytäntöönpanossa.

Kannattaja: Seija Muurinen

3. Vastaehdotus:

Seija Muurinen: Lausunnon sivulle 2, viidennen kappaleen loppuun lisätään, että "lökkäille on tärkeää, että kaupunki tarjoaa kohtuuvuokraisia, pieniä asuntoja", ja sivulle 4, viidenteen kappaleeseen lisätään teksti "sillä valtaosa asukkaista on muistisairaita, joille on suunnitteilla muistikylä (-kylä)".

Kannattaja: Gunvor Brettschneider

4. Vastaehdotus:

Maija Anttila: Lisäys päätösehdotukseen: Lautakunta haluaa korostaa mielenterveyskuntoutujien ja nuorten asumisen, hoidon, syrjäytymisen ja sairauden ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Asumisen järjestymisellä on suurta merkitystä myös sote-budjetin määrärahojen kohdentumisissa.

Kannattaja: Gunvor Brettschneider

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi
Pirkko Suppanen, projektisuunnittelija, puhelin: 310 43895
pirkko.suppanen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 16.02.2016 § 76

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleissuunnittelu, asemakaavoitus ja asemakaavavaranto

Helsinki on sitoutunut 5 500 asunnon vuotuisen kasvutavoitteeseen. Asuntotuotannon kasvu lisää myös infra- ja esirakentamisen rahoitustarvetta. Rakennusvirasto osallistuu aktiivisesti maankäytön suunnitteluun ja kaavoitusyhteistyöhön ja huolehtii infra- ja esirakentamisten toimista kaupunginkanslian koordinoitessa kaupungin omaa asuntotuotantoa, sekä uudis- että täydennysrakentamista. Yhteistyö kaupunginkanslian, kaupunkisuunnitteluviraston, asuntotuotantotoimiston, rakennusvalvontaviraston ja muiden virastojen kanssa on tiivistä.

Vuonna 2016 kaupunginvaltuusto päättää uudesta yleiskaavasta, jossa varaudutaan muun muassa riittävän kaavavarannon ylläpitämiseen sekä vuosittaisen ohjelman mukaisen asemakaavatavoitteen toteutumiseen.

Helsingin kaupunginhallituksen hyväksymässä Helsinki kaikille esteettömyyslinjauksessa edellytetään, että esteettömyys liitetään yhdeksi seurattavaksi mittariksi Maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaan. Linjauksessa edellytetään lisäksi, että esteettömyystavoite sisällytetään rakennusten tontin vuokraus- ja luovutusehtoihin. Esteettömyyden toteutumisedellytyksistä tulee huolehtia myös kaavoituksessa sekä alue-, liikenne- ja rakennussuunnittelussa sekä kohteiden toteuttamisvaiheessa.

Asuinalueiden elinvoimaisuus

Rakennusvirasto edistää kaupunginosien kehittymistä houkuttelevina asuinalueina huolehtimalla alueiden katu- ja viheralueiden hyvien ominaispiirteiden säilymisestä ja niiden vahvistumisesta julkisen tilan suunnittelussa ja rakentamisessa.

Helsingissä on käynnissä mittava täydennys- ja uudisrakentamisen vaihe. Tämän rakentamisbuumi ja asukasmäärän kasvu luovat uusia paineita myös yleisten alueiden, erityisesti viher- ja virkistysalueiden, hoidolle ja ylläpidolle. Virkistysalueita tulee olla jatkossakin riittävästi, niiden tulee olla saavutettavissa ja niiden kulutuskestävyys tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa. Viheralueiden käyttäjämäärien kasvuun tulee varautua myös siten, että ulkoilureitit saadaan päivitettyä samassa tahdissa väestönkasvun kanssa, jotta arempien metsäalueiden hallitsematonta kulutusta saadaan vähennettyä. Käytettävissä ratkaisuihin ja materiaaleihin noudatetaan kestävä kehityksen periaatteita suosimalla sekä pitkäikäisiä että huollettavia materiaaleja ja ratkaisuita.

Mikäli yleiskaavaehdotuksen mukaiseen rakentamiseen päädytään, tärkeille luonto- ja viheralueille laajeneva rakentaminen tulee sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden lopulle ja painottaa alkuvaiheessa varsinaista jo rakennettujen alueiden täydennysrakentamista. Tällöin alueet säilyvät virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään ja virkistyskäyttöä on mahdollista kehittää.

Rakennusvirasto huolehtii määrärahojensa puitteissa myös olemassa olevan kaupunkirakenteen ja asuinalueiden julkisen tilan kunnosta, rakenteiden ylläpidosta ja toimivuudesta ottaen huomioon myös erityistarpeiset asukkaat. Rakennusvirasto kerää aktiivisesti asukkaiden toiveita ja tarpeita yleisistä alueista. Yleisiä alueita kehitetään jatkuvasti vuoro-vaikutuksessa asukkaiden ja järjestöjen kanssa.

Käsittely

16.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Pörrö Sahlberg: Lisätään lausuntoehdotuksen kappaleen (4) lauseen loppuun sekä kohteiden toteuttamisvaiheessa.

Lisätään kappaleen (6) toiseksi viimeiseksi lauseeksi Viheralueiden käyttäjämäärien kasvuun tulee varautua myös siten, että ulkoilureitit saadaan päivitettyä samassa tahdissa väestönkasvun kanssa, jotta arempien metsäalueiden hallitsematonta kulutusta saadaan vähennettyä.

Lisätään kappaleen (6) jälkeen uusi kappale: Mikäli yleiskaavaehdotuksen mukaiseen rakentamiseen päädytään, tärkeille luonto- ja viheralueille laajeneva rakentaminen tulee sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden lopulle ja painottaa alkuvaiheessa varsinaista jo rakennettujen alueiden täydennysrakentamista. Tällöin alueet säilyvät virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään ja virkistyskäyttöä on mahdollista kehittää.

Kannattaja: Antti Möller

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen (4) lauseen loppuun

sekä kohteiden toteuttamisvaiheessa. Lisätään kappaleen (6) toiseksi viimeiseksi lauseeksi Viheralueiden käyttäjämäärien kasvuun tulee varautua myös siten, että ulkoilureitit saadaan päivitettyä samassa tahdissa väestönkasvun kanssa, jotta arempien metsäalueiden hallitsematonta kulutusta saadaan vähennettyä. Lisätään kappaleen (6) jälkeen uusi kappale:

Mikäli yleiskaavaehdotuksen mukaiseen rakentamiseen päädytään, tärkeille luonto- ja viheralueille laajeneva rakentaminen tulee sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden lopulle ja painottaa alkuvaiheessa varsinaista jo rakennettujen alueiden täydennysrakentamista. Tällöin alueet säilyvät virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään ja virkistyskäyttöä on mahdollista kehittää.

Jaa-äännet: 4

Matti Kopra, Terhi Koulumies, Dennis Pasterstein, Mariam Rguibi

Ei-äännet: 5

Antti Möller, Henrik Nyholm, Eija Paananen, Pörrö Sahlberg, Tuomo Valokainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

09.02.2016 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 11.02.2016 § 25

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

Teknisen palvelun lautakunta antoi Kotikaupunkina Helsinki 2016 –
asumisen ja maankäytön toteutusohjelman luonnoksesta seuraavan
lausunnon:

AM-ohjelman valmistelu

Kotikaupunkina Helsinki 2016 - asumisen ja maankäytön toteutusohjel-
man (AM-ohjelman) luonnos on päivitetty versio kaupunginvaltuuston
syyskuussa 2012 hyväksymästä Kotikaupunkina Helsinki 2012 ohjel-
masta, jonka tavoitteita on muutettu tarpeellisilta osin. Kotikaupunkina
Helsinki 2016 -ohjelmaluonnoksen pohjalta laadittava ehdotus uudeksi
asumisen ja maankäytön toteutusohjelmaksi tuodaan kaupunginval-
tuuston käsittelyyn kevätkaudella 2016.

Ohjelman valmistelua ovat linjanneet monet eri tekijät. Vuonna 2013
työskenteli muun muassa neljä kaupunginkansilian vetämää työryh-
mää: asuntotuotannon sujuvoittamistyöryhmä, erityisryhmien asumisen
selvitystyöryhmä, kriisimajoitustyöryhmä ja asunnottomuustyöryhmä.
Työryhmien työn ja selvitysten tuloksia on sovellettu käytäntöön kulu-
neella ohjelmakaudella ja hyödynnetty Kotikaupunkina Helsinki 2016 -
ohjelmaluonnoksen valmistelussa.

Voimassa olevan ohjelman tavoitteiden toteutumista on seurattu vuosit-
tain. Kaupunginvaltuusto on saanut tiedoksi seurantaraportit vuosilta
2013, 2014 ja 2015. Vuoden 2015 seurantaraportissa arvioitiin koko
ohjelmakauden tavoitteiden toteutumista. Seurantaraportit ovat olleet

keskeinen tausta-aineisto Kotikaupunkina Helsinki 2016 ohjelmaluonnoksen valmistelussa. Vuoden 2015 seurantaraportin käsittelyn yhteydessä hyväksyttiin lisäksi 11 toivomuspontta, joiden teemoja on sisällytetty uuteen Kotikaupunkina Helsinki 2016 -ohjelmaan. Toivomusponttien vastausluonnokset ovat ohjelmaluonnoksen liitteenä.

Maankäyttö ja asuinalueet

Helsingin tavoitteena on saada vuosittain vähintään 5500 uutta asuntoa joko uudistuotantona tai käyttötarkoituksen muutoksina. Tämä tarkoittaa vuosittaista noin 360 000 kerrosneliömetrin rakennusoikeutta. Tavoite on haastava ja sen toteutuminen edellyttää kaavoitusprosessilta erityistä sujuvuutta. Kaavoituksen käytännöt ovatkin hyvin kehittyneet tätä tavoitetta vastaaviksi. Kaupungin eri hallintokuntien asiantuntijoiden mukaan kaavaprosessiin heti sen alkuvaiheista lähtien mahdollistavat sen toteutumisen mahdollisimman hyvin.

Tiivistyvä kaupunkirakenne mahdollistaa myös liikennejärjestelmien kehittämisen vähäpäästöisempään ja energiaystävällisempään suuntaan. Asuinalueiden sekä palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus joukko-liikenteellä, kävellen ja pyöräillen ovat uusien täydennysrakennettavien asuinalueiden merkittävä vetovoimatekijä.

Myös viheralueiden merkitys tulee jatkossa korostumaan kaupunkirakenteen entisestään tiivistyessä. Rakentamispalvelulla on merkittävä rooli näiden alueiden rakentamisessa, kunnossapidossa ja hoidossa. Kaupunginhallituksen hyväksymän Helsinki kaikille esteettömyyslinjauksen toteutuminen yleisten alueiden osalta vaatii erityistä lisäpanostusta ja resursseja niiden hoitoon ja varsinkin talvikunnossapitoon.

Asuinalueiden elinvoimaisuus

Rakennusvirasto edistää tilaajana kaupunginosien kehittymistä houkuttelevina asuinalueina huolehtimalla alueiden katu- ja viheralueiden hyvien ominaispiirteiden säilymisestä ja niiden vahvistumisesta julkisen tilan suunnittelussa ja rakentamisessa. Rakentamispalvelu puolestaan tuottaa näiden piirteiden rakentamiseen ja ylläpitämiseen tarvittavia teknisiä palveluita. Tiivis yhteistyö tilaaja- ja tuottajaviraston kesken mahdollistavat parhaan mahdollisen lopputuloksen kaupunkirakenteen ja asuinalueiden julkisen tilan kunnossa, rakenteiden ylläpidossa ja niiden toimivuudessa.

Myöhemmin vuonna 2016 kaupungin valtuuston päätettäväksi tulevassa yleiskaavaehdotuksessa korostetaan Helsingin toimivia ja viihtyisiä virkistys- ja viheralueita. Aasukasliikkeen ja asukkaiden kokonaismäärän kasvaessa lisääntyy myös viheralueiden käyttö, mikä puolestaan kuluttaa niitä aiempaa enemmän ja aiheuttaa todennäköisesti huomattavaa

tavasti suurempaa roskaantumista ja fyysisten rakenteiden rikkoontumista. Tähän tulee varautua suunnittelemalla ja rakentamalla uudet virkistys- ja viheralueet kestävästi entistä paremmin kasvavaa käyttöä ja kulumista. Samalla tulee varata näiden alueiden hoitoon ja kunnossapitoon riittävät taloudelliset ja toiminnalliset resurssit.

Tekniset huoltoalueet ja tukikohdat

Kotikaupunkina Helsinki 2016 - asumisen ja maankäytön toteutusohjelmassa esitetyn tiivistyvän kaupunkirakenteen ja kasvavan asukasmäärän yhdyskuntateknisten huoltotoimintojen rooli tulee olemaan tulevaisuudessa yhä tärkeämpi. Teknisen palvelun lautakunta kiinnittää huomiota, ettei huoltoalueiden riittävydestä nyt tai tulevaisuudessa ollut tehty erillistä selvitystä yleiskaavaesitystä valmistellessa. Tämän kaltainen selvitys olisi elintärkeää tehdä ennen yleiskaavan toteuttamista, jotta kaupungista saadaan tulevaisuudessa yleiskaavaluonnoksessa tavoiteltu turvallinen, toimiva ja viihtyisä. Teknisen palvelun lautakunta on antanut lausunnon yleiskaavaluonnoksesta 5.3.2015 (HEL 2012-012586 T 10 03 02 00), jossa käsitellään laajemmin teknisten huoltoalueiden ja tukikohtien merkitystä kaupunkirakenteen tehokkaalle ja taloudelliselle rakentamiselle, ylläpidolle ja hoidolle.

Esitetyt toivomuspöytäkirjat

AM-ohjelman vuoden 2015 seurantaraportin käsittelyn yhteydessä jätettiin siihen yhteensä yhdeksän erillistä toivomuspöytäkirjaa. Teknisen palvelun lautakunta toteaa, että jätetyt pöytäkirjat ja niissä esitetyt tavoitteet eivät liity Staran toimialaan.

Teknisen palvelun lautakunta päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Hannu Halkola

Lisätiedot

Jyrki Määttänen, toimitilapäällikkö, puhelin: 310 38569
jyrki.maattanen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 02.02.2016 § 50

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Maankäyttö ja asuinalueet

Asumisen ja maankäytön toteutusohjelmaluonnoksen mukaan Helsingin maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenteeseen tukeutuva yhdyskuntarakenne. Kaupunkirakenteen tiivistäminen täydennysrakentamisella sekä uusien alueiden rakentaminen joukkoliikenteellä, erityisesti raideliikenteellä saavutettaviksi on mm. valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä kaupungin strategiaohjelman ja ilmastotavoitteiden mukaista.

Tiivistyvä kaupunkirakenne mahdollistaa myös liikennejärjestelmän kehittämisen vähäpäästöisempään suuntaan. Asuinalueiden sekä palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuus joukkoliikenteellä, kävellen ja pyöräillen ovat merkittävä asuinalueiden vetovoimatekijä. Myös lähivieral alueiden merkitys tulee entisestään korostumaan kaupunkirakenteen tiivistyessä. Näitä tekijöitä olisi hyvä korostaa asuinalueisiin liittyvissä tavoitteissa.

Helsingin tavoitteena on rakentaa 5500 asuntoa vuodessa, mikä tarkoittaa 360 000 kerrosneliömetrin rakennusoikeutta. Tavoite on kunnianhimoinen ja sen toteutuminen edellyttää kaavoitusprosessilta erityistä sujuvuutta. Kuten ohjelmaluonnoksessa todetaankin, turvataan tuotannon edellytykset hallintokuntien yhteistyöllä. Kaavoituksen käytännöt ovatkin hyvin kehittyneet tätä tavoitetta tukeviksi. Kaupungin eriasiantuntijoiden mukaan kaavaprosessiin heti sen alkuvaiheista lähtien on tiedonvaihdon, selvitystarpeiden tunnistamisen ja eri näkökulmien huomioon ottamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Vanhan rakennuskannan uusiokäyttö osana asuntotuotannon lisäystä on kannatettavaa, mutta se edellyttää liikenteen melu- ja ilmanlaatuhaittojen ja rakennusten terveellisyyden huomioimista suunnittelussa.

On hyvä, että autopaikattomien ja vähäautopaikkaisten asuntokohteiden toteuttamista jatketaan. Jo toteutetuista kohteista Kalasatamassa ja Jätkäsaarella tulisi kerätä tietoa ja kokemuksia hyödyntää jatkossa. Ympäristölautakunnan mielestä olisi hyvä kartoittaa potentiaaliset uudiskohteet, jotka voisivat olla soveltuvia tällaisiin kokeiluihin. Pysäköintipolitiikan ja pysäköintiratkaisujen tulisi aidosti vaikuttaa pysäköintipaikkojen määrään ja kannustaa mm. yhteiskäyttöautoiluun. Mikäli yleiskaavaehdotuksen mukaiseen rakentamiseen päädytään, tärkeille luonto- ja viheralueille laajeneva rakentaminen tulee sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden lopulle ja painottaa alkuvaiheessa varsinaista jo rakennettujen alueiden täydennysrakentamista. Tällöin alueet säilyvät virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään ja virkistyskäyttöä on mahdollista kehittää.

Energiatehokkuus

Ohjelman päämäärän IV mukaan asuntokannan kunnosta huolehditaan ja energiatehokkuutta edistetään asuntorakentamisessa ja olemassa olevassa asuntokannassa. Sen muuta kuin kaupungin omaa asuntokantaa koskevia tavoitteita (tavoite 10) tulisi vielä täydentää seuraavasti: "Edistetään uudisrakentamisen ja olemassa olevan asuntokannan energiatehokkuutta kehittämällä kaupungin ohjauskeinoja ja pilotoimalla uusia toimintamalleja. Asetetaan tavoite energiatehokkuudelle sekä luodaan seurantamenetelmä mittaamaan tavoitteen toteutumista."

Kaupungin olemassa olevaa omaa asuntokantaa koskevat tavoitteet D-energialuokan saavuttamisesta ja energian ominaiskulutuksen vähentämisestä 2 % vuodessa. Nykyistä kumulatiivista kahden prosentin vuosittaista säästötavoitetta voidaan pitää riittävänä verrattuna kansallisten energiatehokkuussopimusten vuotuisen yhden prosentin säästötavoitteeseen. Energiatehokkuuden lähtötason parantuessa tavoitteen saavuttaminen tulee vuosi vuodelta haastavammaksi. Tavoitetta 11 voisi täydentää vielä seuraavasti: "Lisätään kiinteistökohtaisen uusiutuvan energian käyttöä. Asetetaan tavoite uusiutuvan energian käytölle osuutena käytetystä kokonaisenergiasta." Kaupungin oman asuntokannan energiatehokkuustavoitteiden toteutuman ja toteutettujen toimenpiteiden hallitumpaa seurantaa on myös tarpeen kehittää jatkossa.

Energiatehokkuuden parantaminen kaupungin olemassa olevassa rakennuskannassa on keskeistä ilmastopäästöjen vähentämisessä. Jatkossa tulisikin tunnistaa lupaavimmat alueet energiatehokkuuden parantamiselle, jotta kaupunki voisi aktivoida alueiden kiinteistöjen omistajia ja asukkaita energiatehokkuuden parantamiseen. Myös aluekohtaisten yhteisperuskorjaushankkeiden käynnistäminen olisi tärkeää.

Uudisrakentamiseen luovutettavilla kerrostalotonteilla vaatimuksena on C-luokan energialuokkavaatimuksen selkeä täytyminen ja E-luvun 120 kWh/m²/vuosi alittaminen. Kaupungin strategiaohjelman tavoitteena on pyrkimys nollaenergiarakentamiseen. Tämän tulisi näkyä myös asunto-ohjelman tavoitteistossa.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi (EPBD) edellyttää, että kaikki viranomaisten käytössä tai omistuksessa olevat rakennukset ovat lähes nollaenergiarakennuksia 31.12.2018 mennessä ja kaikki rakennukset lähes nollaenergiarakennuksia 31.12.2020 mennessä. Tämä tulisi huomioida hyvissä ajoin suunnittelussa ja luvituksessa. AM-ohjelmassa olisi hyvä kuvata tämä ja ohjelmakaudella tulevat muutkin lainsäädännölliset uudistukset ja kuinka ne huomioidaan suunnittelussa.

Jatkossa maankäyttöön, kaupunkirakenteeseen ja asuntokantaan liittyvät energiatehokkuustavoitteet voisi koota omaksi kokonaisuudekseen, jolloin tämä teemakokonaisuus hahmottuisi paremmin. Asumisen ja sii-

hen liittyvän maankäytön ohjauksella on erittäin merkittävä rooli ilmastomuutoksen hillinnässä ja sen tulee mahdollistaa hiilineutraaliuden saavuttaminen viimeistään vuonna 2050. Siten hiilineutraalisuus tulee asettaa kaikkien uusien asuinalueiden lähtökohdaksi jo nyt.

Toivomusponsi aurinkopaneelien liittamisestä kaupungin sähköverkkoon

Aurinkosähkön tuotanto omaan käyttöön on kannattavaa, investointien toteutumisen riippuessa mm. takaisinmaksuajasta. Mikäli aurinkosähköjärjestelmän tuotto on kiinteistön sen hetkistä kulutusta suurempi, ylijäämä sähkö on mahdollista myydä sille sähköyhtiölle, jonka kanssa on sähkösopimus. Nykyisin aurinkosähkön myyminen verkkoon ei kuitenkaan ole käytännössä taloudellisesti kannattavaa sähkön alhaisen markkinahinnan vuoksi. Sähköyhtiöt hyvittävät ylimääräisestä aurinkosähköstä vain muutaman sentin kilowattitunnilta. Jotta aurinkosähköä kannattaisi tuottaa verkkoon, tulisi hyödyn olla moninkertainen. Se edellyttäisi valtiovallalta tukitoimina ohjausta, kuten nettomittarointiin ohjaamista tai rahallista tukea kuten tariffituki.

Rakennusvirasto, ympäristökeskus, kiinteistövirasto ja Helen Oy olivat mukana FinSolar -hankkeessa, jossa kehitettiin uusia ratkaisuja aurinkoenergian tuotannon edistämiseksi. Hankkeen internetsivuille www.finsolar.net on koottu kaikki nykyiset tiedossa olevat keinot aurinkoenergian tuotannon edistämiseksi.

Aurinkosähkön tuotannon suuren potentiaalinen hyödyntämistä rajoittavat tuotannon ja sähkön tarpeen ajoittuminen eri vuorokauden- ja vuodenaikoihin. Kiinteistökohtaisesti tuotanto on suurinta kesällä, mutta sähkön kysyntä on pienintä. Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen osalta on oleellista, millaista tuotantoa tällä tavalla voidaan korvata. Oleellinen on myös tekninen valinta pyritäänkö varastomalla tasaamaan vuodenaikojen vai vuorokaudenaikojen välisiä sähkönkulutusvaihteluita.

Tulevaisuudessa sähkövarastot antavat lisämahdollisuuksia myös kiinteistökohtaisen aurinkosähkön hyödyntämiseen ja vuorokausivaihtelujen tasaamiseen. Hyödyntämällä itse aurinkosähkö kokonaisuudessaan säästetään sähkön lisäksi sähkösiirron ja verojen osuudet. Suomen ensimmäinen älykäs sähkövarasto otettiin käyttöön Viikin ympäristötalossa joulukuussa 2015. Akkuvarasto muun muassa varastoi kiinteistöissä tuotettua aurinkosähköä, tasaa kulutushuippuja ja mahdollistaa älylatauksen. Älylataus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kulutushuippujen aikaan sähköautojen lataus voidaan tehdä sähkövarastosta ja samalla vähennetään sähköverkon rasitusta. Varastosta on mahdollista myydä sähköä myös verkkoon. Sähkövarastoilla on mahdollista tasata sähkön käyttöä ja tuotantoa tarpeen mukaisesti

Sähkövarastot soveltuvat erityisen hyvin hajautettuun energiantuotantoon, koska tuotannossa on hyvä olla mahdollisuus varastoida sähköä. Uusille asuinalueille sähkövarastot soveltuvat hyvin osana hajautettua energiantuotannon järjestelmää. Tulevaisuudessa kiinteistöt voivat myös käydä kauppaa sähkövarastojen avulla. Varastoihin on mahdollista ostaa sähköä niinä vuorokauden aikoina, kun sähkö on halpaa. Tätä sähköä myydään takaisin, kun sähkö on puolestaan kallista.

Kevään ja syksyn matalalla paistavan auringon valon optimaaliseksi hyödyntämiseksi on kannustettava myös suunnittelemaan rakennusten ulkoseiniin pystysuoraan asennettavia paneelistoja. Niiden avulla voidaan tehostaa erityisesti aamu- ja/tai iltapäiväistä sähköenergian tuotantoa.

Käsittely

02.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Maankäyttö ja asuinalueet osan (kappale 5) loppuun seuraava lisäys:

"Mikäli yleiskaavaehdotuksen mukaiseen rakentamiseen päädytään, tärkeille luonto- ja viheralueille laajeneva rakentaminen tulee sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden lopulle ja painottaa alkuvaiheessa varsinaista jo rakennettujen alueiden täydennysrakentamista. Tällöin alueet säilyvät virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään ja virkistyskäyttöä on mahdollista kehittää".

Kannattaja: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Kappaleen 12 ensimmäisen virkkeen uusi muotoilu: "Aurinkosähkön tuotanto omaan käyttöön on kannattavaa, investointien toteutumisen riippuessa mm. takaisinmaksuajasta"

Kannattaja: Tuula Palaste-Eerola

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Kappaleen (14) viimeinen virke "Kesällä kerätyn energian varastoiminen talveksi kustannustehokkaasti on nykyteknologialla vielä iso haaste."

korvataan muotoilulla

"Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen osalta on oleellista, millaista tuotantoa tällä tavalla voidaan korvata. Oleellinen on

myös tekninen valinta pyritäänkö varastoimalla tasaamaan vuodenaikojen vai vuorokaudenaikojen välisiä sähkönkulutusvaihteluita."

Kannattaja: Tuula Palaste-Eerola

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Lisätään uusi kappale kappaleen (16) jälkeen lausunnon viimeiseksi kappaleeksi

"Kevään ja syksyn matalalla paistavan auringon valon optimaaliseksi hyödyntämiseksi on kannustettava myös suunnittelemaan rakennusten ulkoseiniin pystysuoraan asennettavia paneelistoja. Niiden avulla voidaan tehostaa erityisesti aamu- ja/tai iltapäiväistä sähköenergian tuotantoa."

Kannattaja: Tuula Palaste-Eerola

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Maankäyttö ja asuinalueet osan (kappale 5) loppuun seuraava lisäys: "Mikäli yleiskaavaehdotuksen mukaiseen rakentamiseen päädytään, tärkeille luonto- ja viheralueille laajeneva rakentaminen tulee sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden lopulle ja painottaa alkuvaiheessa varsinaista jo rakennettujen alueiden täydennysrakentamista. Tällöin alueet säilyvät virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään ja virkistyskäyttöä on mahdollista kehittää".

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi

Ei-äännet: 6

Timo Latikka, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 12 ensimmäisen virkkeen uusi muotoilu:

"Aurinkosähkön tuotanto omaan käyttöön on kannattavaa, investointien toteutumisen riippuessa mm. takaisinmaksuajasta"

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen (14) viimeinen virke

"Kesällä kerätyn energian varastoiminen talveksi kustannustehokkaasti on nykyteknologialla vielä iso haaste." korvataan muotoilulla "Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen osalta on oleellisinta, millaista tuotantoa tällä tavalla voidaan korvata. Oleellinen on myös tekninen valinta pyritäänkö varastoimalla tasaamaan vuodenaikojen vai vuorokaudenaikojen välisiä sähkönkulutusvaihteluita."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään uusi kappale kappaleen (16) jälkeen lausunnon viimeiseksi kappaleeksi "Kevään ja syksyn matalalla paistavan aurinگون valon optimaaliseksi hyödyntämiseksi on kannustettava myös suunnittelemaan rakennusten ulkoseiniin pystysuoraan asennettavia paneelijoja. Niiden avulla voidaan tehostaa erityisesti aamu- ja/tai ilta-päiväistä sähköenergian tuotantoa."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi

Rakennusvalvontavirasto 2.2.2016

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Kaupunginhallituksen lausuntopyyntö

Rakennuslautakunta antaa 30.11.2015 päivitetystä versiosta kaupunginvaltuuston syyskuussa 2012 hyväksymästä Kotikaupunkina Helsinki 2012 -ohjelmasta seuraavan lausunnon.

Asuntojen tarve Helsingissä ja metropolialueella on viime vuosien aikana jatkanut kasvuaan. Perussyynä on luonnollisesti voimakkaana jatkunut asukasmäärän kasvu, mutta myös muut tekijät. Niistä viimeisimpänä voi mainita syksystä 2015 voimistuneen turvapaikanhakijoiden tulo. Ylipäättänsä maahanmuuton kasvu on ollut trendinä jo usean vuoden ajan. Pitemmällä tähtäimellä on syytä kiinnittää huomiota erityisesti Helsingin asumisväljyyden kasvun hitauteen. Vuosina 1989–2013 kasvoi asumisväljyys Helsingissä vain 3,6 %, kun koko maassa väljyyden kasvu oli 8,8 %. Luodon (Larsmo) kunnan jälkeen asutaan Helsingissä toiseksi ahtaimmin koko Suomessa. Helsingin asumisväljyys on keskimäärin 34,1 m². Koko maan tasolla on asumisväljyys 39,8 m², mikä on lähes samaa tasoa kuin Ruotsissa (42 m²). Viime vuosina on Helsinkiin rakennettu voittopuolisesti pieniä asuntoja. Vaikka kansainvälisestikin on niin, että suurkaupunki- ja metropolialueilla asumisväljyys on muuta maata pienempi, merkitsee näin suuri ero asumisväljyydessä käytännössä sitä, että osa lisäasuntorakentamisen volyymistä tullaan Helsingissä käyttämään asumisväljyyden kasvattamiseen.

Juuri valmistunut VTT:n selvitys tarkastelee koko maan asuntotuotantarvetta vuosina 2015–2040 (Terttu Vainio: Asuntotuotantarve 2015–2040. Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy. 2016). Selvityksen mukaan olisi vuoteen 2040 mennessä Helsingin seudulle (MAL-sopimuksen mukaiselle alueelle) rakennettava konservatiivisen skenaarion mukaan 260 000 asuntoa (noin 10 500 asuntoa vuodessa) ja kaupungistumisskenaariossa 350 000 asuntoa (noin 14 000 asuntoa vuodessa). Konservatiivisessa skenaariossa koko Helsingin seudun asuntotuotannosta olisi Helsinkiin rakennettava 40 prosenttia seudun asunnoista (4 600 as/v).

Ohjelman eräistä tavoitteista rakennuslautakunta toteaa seuraavaa.

Tavoite 2 Tontinvaraus ja –luovutus

Kaupungin luovuttamien kerrostalotonttien osalta on tavoitteeksi asetettu, että rakennusluvan edellytyksenä oleva C-luokan energiatehokkuusvaatimus täyttyy selkeästi ja alittaa E-luvun 120 kWh/m²/vuosi. Viime vuosina on uudisrakentaminen ollut valtaosin energiatehokkuudeltaan C-luokkaa, pientalopuolella normaalia on B-luokka, tai entistä useammin A-luokka. Helsingin rakennusvalvontataksaan on jo parin vuoden ajan sisällynyt kohta, joka mahdollistaa matalaenergiatalona toteutettavalle asuinrakennukselle lupamaksun alennuksen. Alennus voi olla 20

tai 30 % riippuen siitä, kuinka paljon rakennuksen lämpöhäviöiden laskennallinen energiankulutus vuositasolla alittaa vähimmäisvaatimukset täyttävän vertailurakennuksen vastaavan energiankulutuksen.

Tavoite 4 Asemakaavoitus ja asemakaavavaranto

Rakennuslautakunta pitää tärkeänä, että asemakaavojen toteuttamiskelpoisuuteen kiinnitetään korostuneesti huomiota. Sama koskee asemakaavojen riittävää joustavuutta. Eduskunnalle on annettu 17.12.2015 hallituksen esitys 148/2015 vp, joka koskee rakentamisen poikkeamistoimivallan siirtämistä kokonaisuudessaan kunnille. Samassa yhteydessä esitetään poistettavaksi maan kymmentä suurinta kaupunkia koskevan määräaikaisen kokeilulain (1257/2010) ja sen jatkon samaa toimivaltaa koskeva sääntely tarpeettomana. Rakennuslautakunta kuitenkin huomauttaa, että toisin kuin sen ja Helsingin kaupungin lausunnossa syksyllä 2015 esitettiin, ei hallituksen esitys toteutuessaan mahdollistaisi alueellisen poikkeamisen käyttöä uudisrakentamiseen. Nimenomaan pääkaupunkiseudulle olisi tärkeää, että alueellista poikkeamista voitaisiin käyttää ei pelkästään olemassa olevan rakennuskannan osalta, vaan myös täydennysrakentamislouenteiseen uudisrakentamiseen. Tätä koskeva mahdollisuus olisi luontevaa sisällyttää osaksi määräaikaista kokeilulakia.

Tavoite 8 Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Ohjelman mukaan huoneistotyyppijakauman ohjaus perustuu ensisijaisesti tontinluovutusehtoihin. Valtion ja yksityisten tahojen omistamalla maalla voidaan käyttää asemakaavamääräyksiin perustuvaa ohjausta.

Rakennuslautakunta viittaa tähänastisiin kokemuksiin ja toteaa, että huoneistotyyppijakauman ohjaus on hyödyllistä sovittaa kulloisenkin alueen sijaintiin ja muihin olosuhdetekijöihin. Tietyillä uusilla alueilla on ilmennyt vaikeuksia löytää asukkaita suuriin perheasuntoihin, jolloin joissakin tilanteissa on päädytty joko uusiin tontinluovutuksiin tai poikkeuksiin asemakaavamääräyksistä. Tiukkojen huoneistotyyppimääräysten ohella voi olla tilanteesta riippuen käyttökelpoista edellyttää kaavamääräyksillä tiloilta joustavuutta ja asuntojen yhdisteltävyyttä.

Tavoite 10 Asuntokannan ja asuntorakentamisen kehittäminen

Rakennusvalvontavirasto on ollut aloitteentekijänä lähdetäessä kehittämään erityistä Helsinki-kerrostalokonseptia. Loppusyksystä 2015 osoitettiin kaupungin taholta Tankovainion alueelta Mellunkylästä muutama tontti, joille kiinnostuneet toimijat voivat lähteä toteuttamaan pioneeriluonteisesti Helsinki-kerrostaloa. Hankkeessa on osin samoja piirteitä, kuin asuntotuotantotoimiston ns. Make-konseptitalossa (mallikerrostalo). Helsinki-kerrostalon ideana on luoda kustannustehokas ratkai-

su, jonka avulla päästään toteuttamaan erisuuruisia ja myös eri materiaaleihin perustuvia, olemassa olevaa kaupunkirakennetta täydentäviä kerrostaloja. Esikuvana on aikoinaan myös rakennusvalvontaviraston aloitteeseen perustunut Helsinki-pientalokonsepti.

Rakennusvalvonnasta on ollut edustaja mukana kaupungin Hissiprojektissa. Pääkaupunkiseudulle on nyttemmin perustettu myös alueellinen hissiryhmä, joka edistää jälkiasennushissien aikaansaamista muun muassa ohjeistuksella ja neuvonnalla. Hissien rakentamiskysymykset ovat olleet toistuvasti esillä Helsingin rakennusvalvonnan eri tahoille suunnatuissa infotilaisuuksissa, jotka parhaimmillaan ovat keränneet yli 500 osallistujaa. Hissiprojektin infoaineistoa on myös pysyvästi esillä rakennusvalvontaviraston Tellinki-neuvontapisteessä.

Hajautetun energiatuotannon ja uusiutuvien energialähteiden edistämiseksi vapautettiin Helsingin vuoden 2010 rakennusjärjestyksessä toimenpideluvan hakemiselta kaikilla tonteilla ilmalämpöpumpun, maalämpöpumpun ja aurinkokeräimen sijoittaminen rakennukseen, rakennelmaan tai pihamaalle.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Esittelijätiedot

virastopäällikkö
Lauri Jääskeläinen

Lisätiedot

Lauri Jääskeläinen, virastopäällikkö, puhelin: 310 26220
lauri.jaaskelainen(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 28.01.2016 § 17

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsinki on nuorten kuntalaisten asumisen riittävän ja tasapainoisen järjestämisen kannalta vaikea kaupunki. Pienistä kohtuuhintaisista ja –vuokraisista asunnoista, jotka sijaitsevat hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella, on jatkuvaa niukkuutta. Helsingissä siirtyy vuosittain asuntomarkkinoille tuhansia uusia oman kaupungin nuoria asukkaita ja samaan aikaan kotimaasta ja ulkomailta saapuu runsaasti opiskelijoita kilpailemaan rajallisesta asuntotarjonnasta. Nuorten aikuisten kanssa samoista pienasunnoista kilpailee laaja ja kasvava yksin asuvien kuntalaisten joukko. Voimakas pienten vuokra-asuntojen kysyntä on näkynyt

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

erityisesti pienten asuntojen vuokratason nousuna. Työssäkävien näkökulmasta on kuvaavaa, että Helsingissä palkkataso on 1.1-kertainen, mutta asuntojen neliöhinnat ovat kaksinkertaisia koko maan tilanteeseen verrattuna.

Kaupunki kumppaneineen on viimeksi kuluneiden vuosien aikana pystynyt tuottamaan uusia nuorisoasuntoja ja opiskelija-asuntoja yli tavoitetason. Lisäksi nuoriso- ja opiskelija-asuntoja on rakenteilla muun muassa uusiin merellisiin kaupunginosiin. Myös työssäkävien ja työmarkkinoille tulevien nuorten asunnontarpeesta huolehtiminen on merkittävä osa Helsingin asuntopolitiikkaa. Nuorisoasuntojen suunnittelussa on keskeistä kuten opiskelija-asunnoissakin eli asunnon koon ja sijainnin vastaavuus nuorten tarpeisiin. Lisäksi tilaratkaisut tulisi suunnitella asukaslähtöisesti. Nuorisolautakunta esittää, että nuorille rakennettuja vuokra-asuntoja tulisi tasapuolisesti eri puolille Helsinkiä. Samalla tulisi huomioida alueen viihtyvyys ja, että monissa nuorisoasunnoissa asuu myös lapsiperheitä

Nuorisoasiainkeskus on etsinyt myös uusia ratkaisuja nuorten asumisen ongelmiin. Oman muotoinen koti on kaupungin kolmevuotinen hanke, jonka päätoteuttajana on nuorisoasiainkeskus ydinkumppaneinaan Nuorisoasuntoliitto ja Y-Säätiö. Hankkeen asumiskokeiluja tehdään yhdessä nuorten kanssa ja niitä mallinnetaan kaikkien halukkaiden käyttöön. Kokeiluja on tähän mennessä tehty kausiasumisessa Vartiosaaressa, kimppa-asumisessa Kannelmäessä entisessä nuorisokodissa ja vanhusten palvelutalossa Laajasalossa. Kokeiluissa on saatu aikaan hyviä tuloksia. Hankkeessa selvitetään myös kaupungin nykyisiä nuorten asumiseen soveltuvia tyhjiä tiloja.

Nuorisolautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki tuottaa jatkuvasti sekä uusia nuoriso- ja opiskelija-asuntoja että lisää nykyisestä asuntokannasta kohdennettuja asuntoja asuntomarkkinoille tuleville nuorille. Varsinkin nuorisoasuntojen merkitys nuorten asunnottomuuden ja myös syrjäytymisen riskien ennaltaehkäisyssä on huomattava. Niillä voidaan tukea nuorten itsenäistymisen mahdollisuuksia että syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tilanteiden vakiinnuttamista. Lisäksi lautakunnan näkemyksen mukaan uusien nuorisoasuntojen sijoittelulla esimerkiksi täydennysrakentamisalueille voidaan vaikuttaa tasapainottavasti vanhojen alueiden asuntokantaan ja asukasrakenteeseen. Uusien nuorten asukkaiden kautta on mahdollista tuottaa elävämpää, rikkaampaa ja monimuotoista kaupunkirakennetta, jossa uudenaikaisilla kohtaamisen areenoilla voidaan tuottaa asukkaiden tarpeiden mukaista yhteistoiminnallisuutta. Lisäksi nuorisolautakunta painottaa nuorten näkemysten kuulemistä ja nuorten osallistamista nuorten asumisratkaisujen suunnitteluun ja kehittämiseen.

06.06.2016

Kaj/2

Käsittely

28.01.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Timo Kontio

Esittelijä lisäsi lausunnon toisen kappaleen loppuun seuraavan kohdan: "Nuorisolautakunta esittää, että nuorille rakennettuja vuokra-asuntoja tulisi tasapuolisesti eri puolille Helsinkiä. Samalla tulisi huomioida alueen viihtyvyys ja, että monissa nuorisoasunnoissa asuu myös lapsiperheitä."

Vastaehdotus:

Helena Kantola: Nuorisolautakunta esittää, että Helsingissä selvitetään mahdollisuudet kokeilla samanlaista "miniasunto" –nimistä vuokra-asuntokonseptia, kuin Vantaan Martinlaaksossa on tehty.

Kantolan ehdotus raukesi kannattamattomana.

Esittelijä

osastopäällikkö
Hannu-Pekka Polttila

Lisätiedot

Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi

Asuntolautakunta 21.01.2016 § 6

HEL 2015-013121 T 10 01 00

Lausunto

Asuntolautakunta antoi AM-ohjelmaluonnoksesta 2016 seuraavan lausunnon:

Asuntotuotannon määrä

Ohjelman tuotantotavoite on asetettu 5 500 asuntoon. Ottaen huomioon väestönkasvun se on oikeansuuntainen mutta riittämätön. Lisäksi se on haasteellinen kaavoituksen ja tontinluovutuksen kannalta. Tavoitteen saavuttamiseen vaikuttaa myös suhdannetilanne, erityisesti asuntojen kysyntä markkinoilla. On hyvä, että ohjelmassa painotetaan edelleen täydennysrakentamista olemassa oleville alueille ja sosiaalisen sekoittamisen periaatteita uusilla asuinalueilla.

Aravavuokra-asunnot

Aravavuokra-asuntojen osuus on nostettu 25 prosenttiin, kokonaismääräksi tulee 1 375 asuntoa. Muutos on lähinnä kosmeettinen, koska aravatuotantona toteutetut opiskelija- ja nuorisoasunnot on nyt siirretty välimuodon asunnoista aravavuokra-asuntojen luokkaan, minne ne kuuluvatkin. Opiskelijoille ja nuorille on tavoitteena 300 asuntoa, joten muita aravavuokra-asuntoja tuotettaisiin 1 075. Ohjelmassa ei määritellä sitä kuinka suuri osuus näistä on erityisryhmille (kehitysvammaiset, vaikeavammaiset, vanhusväestö jne.) tarkoitettuja. Olisi tärkeää asettaa määrällinen tavoite tavallisille aravavuokra-asunnoille, koska tällä tarjonnalla on enemmän merkitystä asuntomarkkinoilla.

Valtion asuntopolitiikka tiukentaa aravaehtoja

Omakustannusvuokra

Valtioneuvoston asetuksen muutos vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta on hyväksytty 7.1.2016. Valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen vuokrissa ja käyttövastikkeissa perittävälle tuleviin korjauksiin varautumiselle asetetaan euromääräinen enimmäisraja ja omarahoitusosuuden koron enimmäismäärä alennetaan kahdeksasta prosentista neljään prosenttiin. Lisäksi lainanlyhennysten määrää uusissa korkotukilainoissa lisätään lainan alkuvuosina korkotukilainajärjestelmän houkuttelevuuden parantamiseksi. Asetusmuutoksella pyritään poistamaan eroja eri yhteisöjen omistamien valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen vuokra- ja käyttövastiketasoissa ja hillitsemään asumiskustannusten nousua. Omarahoituskoron enimmäismäärän vähentäminen on selkeä heikennys omistajalle.

Tulorajat

Hallitusohjelmassa esitetään, että ”Ara-vuokra-asuntojen asukasvalintoja kehitetään paremman kohtaannon saavuttamiseksi liittämällä asukasvalinnan sosiaaliseen tarveharkintaan tulorajat. Asukkaan tulot tarkistetaan ara-vuokra-asuntoon muuton ja asunnon vaihdon yhteydessä sekä uusissa sopimuksissa viiden vuoden välein. Siirtymäaika asunnosta on kaksi vuotta. Ara-asuntojen asukasvalinnasta voidaan poiketa tapauksissa, joissa julkinen tuki ei johda epäterveeseen asukaskilpailuun yksityisten vuokra-asuntomarkkinoiden kanssa.” Lisäksi hallitusohjelmassa linjataan toimeentulo- ja asumistukiasiakkaiden ja vaikeasti työllistyvien erityisestä suosimisesta asukasvalinnassa.

Tulorajojen palauttaminen valtion tukemien asuntojen asukasvalintaan ja toimeentulo- ja asumistukiasiakkaiden sekä vaikeasti työllistyvien erityinen suosiminen eivät edistä tavoitetta vuokratalojen monipuolisesta asukasrakenteesta ja sosiaalisesti tasapainoisista asuinalueista. Huono-osaisuuden keskittymisen kasvaminen aiheuttaa vakavan segregatiouhan aravavuokrataloihin ja aravavuokratalovaltaisille alueille, ja se

vaikeuttaa aravakohteiden tuotantoa täydennysrakentamisalueilla. Vuokrataloalueiden slummiutuminen voi tapahtua hyvinkin nopeasti kun tulorajat tarkistetaan asunnonvaihtojen yhteydessä. Se aiheuttaa myös asumista epäsovivissa asunnoissa kun tarvittavasta vaihdosta pidättäytytään.

Tulorajoja koskeva valtioneuvoston päätös on valmisteltu. Asia hyväksyttäneen tammikuussa, ja asetuksen muutos on tulossa voimaan 1.4.2016.

Uusi lyhyen korkotuen (10-vuotinen) tuotantomalli

Hallituksen asuntopoliittisen ohjelman mukaisesti on valmisteltu uutta lyhyen korkotuen mallia, jonka tavoitteena on houkutella uusia toimijoita mukaan vuokra-asuntotuotantoon. Uudessa mallissa on vähemmän sääntelyä kuin perinteisessä aravatuotannossa. Aika näyttää lähteekö uutta tuotantoa tällä mallilla liikkeelle. Joka tapauksessa kaupunki ratkaisee mallin käynnistymisen kaavoituksen ja tontinluovutuksen kautta. Mihin hallintamuotoon se sijoitetaan kaupungin asunto-ohjelmassa? Lakia tästä mallista ei ole vielä valmistunut.

Kaupungin intressit arava-asuntotuotannossa

Aravavuokra-asunnot ovat merkittävässä roolissa Helsingin asuntomarkkinoilla ja tarjoavat matalapalkka-alojen, lähinnä palvelusektorin, työntekijöille mahdollisuuden järjestää asumisensa kaupungissa, työpaikkojen läheisyydessä. Hallitusohjelman linjaukset ja järjestelmän muutokset tulevat nopeasti muuttamaan asukasrakenteen ja rajamaan asuntokannan käyttöä. Siksi Helsingin tulee pyrkiä voimakkaasti vaikuttamaan järjestelmän ehtoihin. Asuntolautakunta ja kaupunginhallitus ovat lausunnoillaan vastustaneet aravaehtojen tiukennuksia. Tätä asiaa kannattaa pitää esillä vielä MAL-neuvotteluissa yhteistyössä muiden seudun kuntien kanssa.

Jos valtion tukeman asuntotuotannon ehdot kiristyvät siten, että ne ovat haitallisia kaupungin oman asuntopoliittisen strategian kannalta, kannattaa aravajärjestelmästä irtautumista harkita. Nykyisen hallituksen asuntopoliittiset linjaukset aravajärjestelmän ehtoihin eivät edistä metropolialueen kehittämistä, eivätkä ne tue kaupungin omia tärkeitä tavoitteita, hyvää asukasrakennetta, asuntokannan joustavaa käyttöä ja segregaatiorjuntaa.

Välimuodon asunnot

Välimuodon asuntoja tavoitellaan 1 925, joka vastaa 35 prosentin osuutta. Välimuodoiksi luetaan mm. Hitas- ja asumisoikeusasunnot. Välimuoto on hieman vaikeasti avautuva käsite, koska se sisältää sekä

hinta- ja laatusäännelyä vapaarahoitteista että valtion tukemaa asunto-
tuotantoa.

Hitas on rahoitusmuodoltaan vapaarahoitteista, joten tuotteen voisi si-
joittaa myös osaksi vapaarahoitteista tuotantoa. Hitas-tuotannolle ei ole
asetettu tontinluovutusta ohjaavaa määrällistä tavoitetta. Tuotantota-
voitteen määrittely on perusteltua, koska tällä kohtuuhintaisella tuotan-
nolla on hyvä kysyntä ja se mahdollistaa mm. lapsiperheiden asumisen
kaupungissa.

Hitas-järjestelmän prosessissa on asuntotuotantoa nimikkeellä "hinta-
kontrolloidut omistusasunnot". Hankkeet esitellään ja hyväksytään hi-
tas-järjestelmässä, mutta jälkimarkkinoita ei säännellä, joten jälleen-
myyntihinta on vapaa. Tämä tuote tulisi nimetä sitä paremmin kuvaa-
valla nimikkeellä "puoli-hitas". Puoli-hitaksen osuus tulisi myös määri-
tellä ohjelmassa.

Valtio tukee asumisoikeutta myöntämällä korkotukea tuotannon rahoit-
ukseen. Asumisoikeusasunnoille ei ole asetettu määrällistä tavoitetta,
jonka avulla myös tämän rahoitusmallin tuotantoa voitaisiin ohjata. Asu-
misoikeuden kysyntä on ollut Helsingissä korkealla tasolla. Siksi tuo-
tantotavoitteen määrittely tälle mallille on perusteltua.

Välimalliin luetaan myös Aran tukemat, takauslainoin toteutettavat
vuokra-asunnot ja korkotuella toteutettavat omaksi lunastettavat vuok-
ra-asunnot. Näille Aran tuotteille ei ole viime aikoina ollut suurta tuotan-
toa.

Osaomistusasuntoja ei ole viime aikoina juurikaan tuotettu, tuotteen
painoarvo on vähäinen.

Sääntelemättömät vuokra- ja omistusasunnot

Sääntelemättömälle tuotannolle on varattu 40 prosentin osuus, 2 200
asuntoa. Sääntelemättömässä tuotannossa on vaikea tietää asunnon
loppukäytön hallintamuotoa, vuokraa vai omistusta. Sen vuoksi vapaa-
rahoitteiselle vuokra-asuntotuotannolle ei ole järkevää asettaa erillistä
määrätavoitetta.

Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Helsingin asuntotuotannon ohjauksessa luovuttiin vuonna 2012 koko
tuotantoa koskevasta keskipinta-alatavoitteesta ja siirryttiin huoneisto-
tyyppijakauman ohjausmalliin, jonka keskeinen tavoite on perheasun-
noiksi soveltuvien asuntojen määrän kasvu. Perheasunnolla tarkoite-
taan vähintään kahden makuuhuoneen eli kolmen huoneen asuntoa.
Vuodesta 2012 vuoteen 2014 on perheasuntojen osuus asuntotuotan-

nosta kasvanut, mutta sillä ei ole ollut vaikutusta helsinkiläisten asumisväljyyteen, mikä on säilynyt noin 34 m²:nä henkilöä kohden. Helsingin asuntokannasta 59 prosenttia on pientasuntoja, yksioita ja kaksioita.

Lapsiperheiden asumismahdollisuuksia ja perheasuntojen tarjontaa on syytä aktiivisesti parantaa, jotta mahdollistetaan lapsiperheiden asuminen Helsingissä. Perheasuntokannan rakentamisen turvaamiseksi kaupunki sääntelee uudistuotannon huoneistotyyppijakaamaa. Sääntely on ulotettu koskemaan hitasomistusasuntoja ja sääntelemättömiä omistusasuntoja. Kerrostalotuotannossa Hitas-omistusasuntotuotantona toteutetaan perheasuntoina 50–60 prosenttia valmistuneista asunnoista ja sääntelemättömään omistusasuntotuotantoon luovutettavilla tonteilla 30–40 prosenttia valmistuneista asunnoista. Sääntely ei koske vuokra- eikä asumisoikeusasuntoja.

Yksityisellä sektorilla rakennetaan paljon pieniä vuokra-asuntoja. Asuntomarkkinoilla, vapaarahoitteisessa ja nuorille aikuisille suunnatussa vuokra-asuntotuotannossa, on tuotettu runsaasti pientasuntoja, koska niillä on hyvä kysyntä ja liiketoiminta on taloudellisesti kannattavaa. Pientasuntoja tuotetaan varmaankin riittävästi, eikä niiden tuotantoa tarvitse erityisesti edistää.

Perheasuntojen tuotannon ohjaus on perusteltua ja toteumaa on syytä seurata tarkasti. Asunto-ohjelman seurannan ja raportoinnin avulla saadaan selville nyt noudatetun sääntelyn kautta tuotettujen perheasuntojen määrä.

Hissiprojekti vanhan asuntokannan kehittämisessä

Helsingin väestön ikääntyessä tarvitaan lisää hissejä vanhaan asuntokantaan. Hissien rakentamista edistetään hissiprojektilla. Kaupungin hissiasiamies neuvoo jälkiasennushissien suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä. Asunto-osasto käsittelee ja hyväksyy kaupungin hissiasiamiehen esittämät, joilla rahoitetaan 10 prosenttia jälkiasennettujen hissien kustannuksista silloin kun valtio on myöntänyt 50 prosentin avustuksen. Vuonna 2015 hissiasiamiehen esittämällä valmistui 66 hissiä. Kaupungin osuus avustuksista oli vajaat 1,5 miljoonaa euroa.

Olisi tarkoituksenmukaista, että hissiprojektin hallinnointi keskitettäisiin asunto-osastolle, jolloin myös kaupungin hissiasiamies työskentelisi asunto-osastolla. Näin hissiasiamiehen esittämistä voitaisiin markkinoida ja toimeenpanna yhdessä toimipisteessä. Sillä tavalla avustuksen tarve voidaan nykyistä paremmin ennustaa.

Turvapaikanhakijoiden ja muun kielisen väestön vaikutukset asuntomarkkinoilla

Helsingissä asui vuoden 2015 alussa 83 549 vieraskielistä eli muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvaa henkilöä. Vieraskielisten osuus Helsingin väestöstä on 13,5 prosenttia. Yli 60 prosenttia kaupungin väestönkasvusta vuonna 2014 tuli vieraskielisistä. Helsingissä asuu useampi kuin joka neljäs Suomen vieraskielisistä, ja itäisessä suurpiirissä useampi kuin joka neljäs Helsingin vieraskielisistä. Suurimmat vieraskielisten ryhmät puhuvat äidinkielenään venäjää, viroa, somalia tai englantia.

Helsingin väestönkasvu perustuu siis suurelta osin vieraskielisten asukkaiden määrän kasvuun, jota tulevat voimistamaan syksyn 2015 pakolaiskriisin myötä Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat.

Viime vuonna turvapaikanhakijoita tuli noin kymmenkertainen määrä aikaisempiin vuosiin verrattuna. Ilmiö saattaa jäädä pysyväksi ja tulevaisuudessa se on syytä huomioida asuntopolitiikassa ja muussa suunnittelussa. Asuntomarkkinoilla turvapaikanhakijat näkyvät vasta viipeellä, noin kuudesta yhdeksään kuukauden kuluttua maahan saapumisesta, mikä on turvapaikkahakemuksen käsittelyn arvioitu kesto. Oleskeluluvan saaneet ovat vapaita muuttamaan Suomessa haluamalleen paikkakunnalle. Ennusteiden mukaan tänä vuonna noin 3000 oleskeluluvan saanutta hakeutuu Helsinkiin, mikä tulee aiheuttamaan kysyntäpiikin vuokra-asuntomarkkinoilla. Kaupungin vuokra-asuntoa voi hakea, kun on saanut vähintään vuoden pituisen oleskeluluvan. Kun edullisia vuokra-asuntoja ei ole riittävästi tarjolla, asuntoja tullaan hakemaan myös vapailta markkinoilta. Asuntojen puute saattaa johtaa kriisimajoituksen rajuun kasvuun.

Sote-uudistuksen vaikutukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos tulee Helsingissä vaikuttamaan erityisryhmien käytössä oleviin asuntoihin sekä sosiaali- ja terveystieteiden palvelussuhdeasuntoihin. Esitetyssä uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnilta itsehallintoalueille.

Tällä hetkellä sosiaali- ja terveystieteiden vastaa Helsingissä helsinkiläisten erityisryhmien asumisen ja palveluiden järjestämisestä. Osan erityisryhmien asunnoista omistaa Helsingin kaupunki ja osa hankitaan ostopalveluina yksityisiltä toimijoilta. On oletettavissa, että sosiaali- ja terveystieteiden käyttämät ja välivuokraamat asunnot ja asumispalveluyksiköt eivät siirry sellaisenaan uudelle sote-organisaatiolle, vaan jäävät kaupungin omistukseen ja hallinnoitavaksi.

Sosiaali- ja terveystieteiden vastalla on lisäksi käytössään kaupungin omistamia palvelussuhdeasuntoja, jotka on vuokrattu sosiaali- ja terveystieteiden henkilökunnalle. Palvelurakennemuutoksen jälkeen palvelussuh-

deasuntoja tarvitaan vähemmän omalle henkilökunnalle. Toisaalta henkilökunta, jonka työsuhte siirtyy itsehallintoalueille, tarvitsee edelleen asuntoja.

Itsehallintoalueille siirtyvät tehtävät

Ympäristöministeriö on esittänyt eräitä asumiseen liittyviä tehtäviä siirrettäväksi itsehallintoalueille. Näitä ovat rakennusvalvontatoimi, erityisryhmille tarkoitettujen asuntohankkeiden puoltaminen (esim. huonokuntoiset vanhukset, vammaiset sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutajat), kuntien alueidenkäytön suunnittelu ja edistäminen. Sote-uudistus ja itsehallintoalueet tulevat aiheuttamaan muutoksia, joihin täytyy varautua ja valmistautua lähitulevaisuudessa.

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Leijo

Lisätiedot

Marjo Tapana, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 34222
marjo.tapana(a)hel.fi
Markku Leijo, osastopäällikkö, puhelin: 310 34159
markku.leijo(a)hel.fi

06.06.2016

Kj/3

§ 564

Valtuutettu Kauko Koskisen toivomusponsi hankintatoimen kehittämisestä

HEL 2015-007473 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 17.6.2015 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle (Kauko Koskinen) sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään 17.6.2015 Helsingin kaupungin vuoden 2014 tilinpäätöksen, kaupunginvaltuusto samalla hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

”Kaupunginvaltuusto edellyttää, että hankintainta kehitetään aktiivisesti kiinnittäen erityistä huomiota hankintalain ja hankintavaltuuksien noudattamiseen sekä tehtävien eriyttämiseen hankintatoiminnassa.”
(Kauko Koskinen)

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua

ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Kaupunki on velvollinen noudattamaan toiminnassaan muun muassa julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007). EU:n uudet hankintadirektiivit julkaistiin maaliskuussa 2014. Kansallista hankintalakia ollaan muuttamassa uusien hankintadirektiivien johdosta, mutta lain valmistelu ja voimaantulo on viivästynyt alkuperäisestä tavoiteaikataulusta (huhtikuu 2016).

Hankinnasta päättäminen on julkisen vallan käyttämistä. Hankintavaltuuksilla määritellään muun muassa euromääräiset rajat viranomaisten oikeudelle päättää hankinnoista. Hankintavaltuuksia koskevat kaupunkitasoiset määräykset sisältyvät voimassaolevan taloussäännön 28 §:ään.

Talousarvion noudattamishojeissa vuodelle 2016 puolestaan todetaan hankintavaltuuksien osalta muun muassa, että hankintavaltuuksia noudatetaan kaikissa hankintapäätöksissä, ja että hankintavaltuuksia ja niiden delegointia koskevat päätökset on pidettävä ajan tasalla. Yksittäisiä hallintokuntia koskevat hankintavaltuudet määritellään virastojen ja laitosten sekä niiden alaisten organisaatioyksiköiden johto- ja toimintasäännöissä.

Kaupungin sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa on selvitetty valvontatoimenpiteitä, joiden avulla pyritään havaitsemaan, estämään tai korjaamaan eri prosesseissa ilmeneviä virheitä. Ohjetta noudatetaan myös hankinnoissa.

Hallintokuntien toimintaa hankinta-asioissa seurataan tarkastusviraston sekä kaupunginkanslian sisäisen tarkastuksen yksikön toimesta. Tarkastuslautakunta on antanut hankintatoimeen liittyviä kehityssuosituksia, joiden toteutumista on seurattu vuosittain lautakunnan arviointikertomuksessa.

Kaupungin sisäisen tarkastuksen -yksikön toimialaan kuuluvat johtamis- ja hallintojärjestelmän arviointi, riskienhallintaprosessien tuloksellisuuden arviointi, valvontamenettelyjen tehokkuuden arviointi sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan parantamisen konsultointi. Vuosisuunnitelmaan sisältyvien tarkastusten lisäksi sisäisen tarkastuksen tehtäviin kuuluvat johdon erillistoimeksiannot kuten väärinkäytösepäilyjen selvitys.

Sisäisellä valvonnalla varmistetaan lakien, päätösten sekä päätettyjen menettelytapojen, valtuuksien ja ohjeiden noudattamista sekä vähennetään väärinkäytösten mahdollisuutta ja huolehditaan tehtävien riittävästä eriyttämisestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mu-

kaan virheiden ja väärinkäytösten välttämiseksi vastuut ja tehtävät on eriytettävä siten, että esimerkiksi tapahtumien hyväksyminen, kirjaaminen ja varojen hoitaminen on jaettu eri henkilöille.

Väärinkäytöksinä pidetään erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä tai kaupunkikonsernin ohjeita tai lainsäädäntöä rikkovia tahallisia tekoja. Kaupunkikonsernissa ei sallita väärinkäytöksiä. Kunkin hallinto-kunnan johdosta vastaa sisäisen valvonnan toimivuudesta ja on velvollinen puuttamaan havaittuihin väärinkäytöksiin.

Hallintokunnat ovat selvittäneet myös vuotuisissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteoissaan ja kuvauksissaan tarkemmin, kuinka muun muassa hankintaan liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan. Hankintariskejä on arvioitu myös osana kaupungin merkittävien riskien arviointia.

Osana kaupungin hankintatoimen kehittämistä ja hankintoihin liittyvien riskien hallintaa virastoille, laitoksille ja kaupungin tytäryhteisöille järjestetään koulutusta hankintaosaamisen lisäämiseksi. Syksyn 2016 aikana hallintokunnille sekä kaupungin tytäryhteisöille tullaan järjestämään muun muassa koulutusta hankintalain uudistamiseen liittyen.

Valmistelussa olevan kaupungin johtamisjärjestelmän kokonaisuudistuksen toteutuessa kaupungin organisaatiossa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Näiden muutosten yhteydessä muodostettavien palvelukokonaisuuksien ja niiden alaisten yksiköiden osalta määritellään hankintavaltuudet tarkoituksenmukaisella ja riskienhallinnan vaatimukset täyttävällä tavalla. Lisäksi hankintaprosessit määritellään kaupungin uudistuvassa organisaatiossa siten, että vältetään vaarallisia työyhdistelmiä sekä eriytetään hankintojen valmistelu, päätöksenteko (tarkastus/hyväksyntä) ja tilaaminen riittävällä tavalla toisistaan.

Ponsivastaus on valmisteltu kaupunginkanslian ja hankintakeskuksen yhteistyönä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

06.06.2016

Kj/3

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Kj/4

§ 565

Selvitys kaupunginhallitukselle Helsingissä tehtävästä työstä nuorten väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisemiseksi

HEL 2016-006221 T 09 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi liitteessä 1 olevan selvityksen Helsingissä tehtävästä työstä nuorten väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisemiseksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Katariina Kainulainen-D'Ambrosio, asiantuntija, puhelin: 09 310 64792
katariina.kainulainen-dambrosio(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Selvitys kaupunginhallitukselle nuorten väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisytyöstä Helsingissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisy tarkoittaa sellaisten väkivaltaisten tekojen ja tapahtumien ennalta estämistä, joiden tavoitteena on edistää ekstremistisiä aatteita tai ideologioita. Väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisy edellyttää puuttumista radikalisoitumiskehityksen varsinaisiin syihin. Tässä paikallistason toimijat ovat keskeisessä asemassa.

Riskit väkivaltaiseen radikalisoitumiseen juontavat hyvin monista seikoista. Mitään yksittäistä asiaa ei voida määritellä olevan väkivaltaisen radikalisoitumisen taustalla. Yleisesti radikalisoitumisprosessia vahvistavia syitä on todettu olevan mm. syrjäytymiseen liittyvissä tekijöissä, päihdeongelmissa, turhautumisessa yhteiskunnallisten asioiden tilaan, epäoikeudenmukaisuuden ja ulkopuolisuuden kokemuksissa sekä rasismikokemuksissa. Edellä mainittuja piirteitä on tunnistettu kaikkien

väkivaltaisen ekstremismin muotojen taustoilla, niin poliittisella ideologialla perustellussa väkivaltaisessa ekstremismissä, uskonnolla perustellussa väkivaltaisessa ekstremismissä kuin ns. yksinäisten toimijoiden kohdalla.

Väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisytyö kaupungin ja sen peruspalveluiden näkökulmasta on ilmiötä tunnistavan työmallin integroimista jo tehtävään työhön.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 16.5.2016 (§ 469) kehottaa Helsingin kaupungin turvallisuus- ja valmiusyksikköä valmistelemaan kaupunginhallitukselle selvityksen, jossa tuodaan esille mm. väkivaltaisen radikalisoitumisen riskit nuorten keskuudessa Helsingissä ja ne konkreettiset ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimet, joilla ilmiöön tällä hetkellä puututaan.

Laaditussa selvityksessä käydään läpi niiden kaupungin eri hallintokuntien roolit ja toimet, missä nuorten väkivaltaista ekstremismiä ennalta ehkäistään. Lisäksi kerrotaan lyhyesti muiden tahojen toimista aiheen parissa. Lopuksi esitellään eri toimijoiden kanssa yhteistyössä toteutettavia hankkeita.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Katariina Kainulainen-D'Ambrosio, asiantuntija, puhelin: 09 310 64792
katariina.kainulainen-dambrosio(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Selvitys kaupunginhallitukselle nuorten väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisytyöstä Helsingissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Kj/5

§ 566

**Määrärahan myöntäminen rakennusvirastolle projektialueiden katu-
rakentamiseen**

HEL 2015-002494 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää rakennusvirastolle vuoden 2016 ta-
lousarvion alakohdasta 8 03 30 11 Projektialueiden kadut, Khn käytet-
täväksi, Kamppi-Töölönlahti -alueen kadut

1 550 000 euroa alueen katujen rakentamiseen,

alakohdasta 8 03 30 41 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi,
Kruunuvuorenranta, Itäväylä/Herttoniemen liittymä

1 000 000 euroa Suunnittelijankadun katujärjestelyihin
Itäväylän kohdalla,

alakohdasta 8 03 30 42 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi,
Kruunuvuorenrannan raitiotiesilta

1 500 000 euroa katusuunnitelman ja rakennussuunni-
telman laatimiseen,

alakohdasta 8 03 30 43 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi,
Kruunuvuorenrannan kadut ja rantarakenteet

3 000 000 euroa alueen katujen suunnitteluun ja raken-
tamiseen,

alakohdasta 8 03 30 51 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Il-
mala ja Länsi-Pasila, kadut ja rakenteet

270 000 euroa alueen katujen rakentamiseen,

alakohdasta 8 03 30 52 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Kes-
ki-Pasila, kadut ja rakenteet

9 000 000 euroa, alueen katujen suunnitteluun ja katu-
jen ja hulevesijärjestelyiden rakentamiseen,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

alakohdasta 8 03 30 53 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Pohjois-Pasila, kadut ja rakenteet

200 000 euroa alueen katujen suunnitteluun,

alakohdasta 8 03 30 54 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Pasilan konepaja-alue

790 000 euroa, alueen katujen rakentamiseen ja

alakohdasta 8 03 30 61 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Kuninkaankolmio, Kuninkaantammen alue

3 630 000 euroa alueen katujen rakentamiseen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennusviraston esitys 30.3.2016

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää myöntää rakennusvirastolle vuoden 2016 talousarvion alakohdasta 8 03 30 11 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Kamppi-Töölönlahti -alueen kadut

1 550 000 euroa alueen katujen rakentamiseen,

alakohdasta 8 03 30 41 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Kruunuvuorenranta, Itäväylä/Herttoniemen liittymä

1 000 000 euroa Suunnittelijankadun katujärjestelyihin
Itäväylän kohdalla,

alakohdasta 8 03 30 42 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi,
Kruunuvuorenrannan raitiotiesilta

1 500 000 euroa katusuunnitelman ja rakennussuunni-
telman laatimiseen,

alakohdasta 8 03 30 43 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi,
Kruunuvuorenrannan kadut ja rantarakenteet

3 000 000 euroa alueen katujen suunnitteluun ja raken-
tamiseen,

alakohdasta 8 03 30 51 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Il-
mala ja Länsi-Pasila, kadut ja rakenteet

270 000 euroa alueen katujen rakentamiseen,

alakohdasta 8 03 30 52 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Kes-
ki-Pasila, kadut ja rakenteet

9 000 000 euroa, alueen katujen suunnitteluun ja katu-
jen ja hulevesijärjestelyiden rakentamiseen,

alakohdasta 8 03 30 53 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Poh-
jois-Pasila, kadut ja rakenteet

200 000 euroa alueen katujen suunnitteluun,

alakohdasta 8 03 30 54 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Pa-
silan konepaja-alue

790 000 euroa, alueen katujen rakentamiseen ja

alakohdasta 8 03 30 61 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi, Ku-
ninkaankolmio, Kuninkaantammen alue

3 630 000 euroa alueen katujen rakentamiseen.

Esittelijän perustelut

Rakennusvirasto jatkaa katurakentamista aluerakentamisen projektialueilla. Vuoden 2016 talousarviossa projektialuekohtaiset 49,1 milj. euron suuruiset katurakentamismäärärahat on koottu yhteen alakohtaan 8 03 30 Projektialueiden kadut, jotka on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön.

Kamppi-Töölönlahti

Talousarvion alakohtaan 8 03 30 11 Kamppi-Töölönlahti alueen kadut on talousarviossa vuodelle 2016 varattu määrärahaa kaupunginhallituksen käytettäväksi 1,55 milj. euroa. Kamppi-Töölönlahti alueen katujen rakentamiseen on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 40,6 milj. euroa. Vuosina 2017–2026 katumäärärahaa arvioidaan tarvittavan 2,9 milj. euroa. Kadunrakentamisen keskeisimmät kohteet ovat Töölönlahdenkadun viimeistely ja uuden pääkirjaston ympäristön katujen suunnittelu ja toteutus.

Määrärahatarve on 1,55 milj. euroa.

Kruunuvuorenranta

Herttoniemen liittymä

Talousarvion alakohtaan 8 03 30 41 Itäväylä/Herttoniemen liittymä on talousarviossa varattu 1,0 milj. euroa. Lisäksi rakennusvirastolla on samaan talousarvion alakohtaan käytettävissä vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyä ylitysoikeutta 0,76 milj. euroa. Itäväylä - Herttoniemen liittymään on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 3,22 milj. euroa. Vuosina 2017–2026 katumäärärahaa arvioidaan tarvittavan 10,6 milj. euroa. Vuonna 2015 käynnistetty urakka Itäväylän ylittävän Suunnittelijankadun edellyttämän tukimuurin rakentamiseksi jatkuu vuonna 2016. Rakentamisen 2. vaiheen urakkana käynnistetään varsinainen Suunnittelijankadun sillan rakentaminen Itäväylän yli. Rahoitustarpeen täsmennyttyä 2. vaiheen urakan kilpailutuksen jälkeen haetaan tarvittava lisärahoitus syksyllä 2016.

Määrärahatarve on 1,76 milj. euroa.

Kruunusillat

Talousarvion alakohtaan 8 03 30 42 Kruunuvuorenrannan raitiotiesilta on talousarviossa varattu 1,5 milj. euroa. Kruunusilltoihin on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 4,55 milj. euroa. Vuosina 2017–2026

Kruunusiltoihin arvioidaan käytettävän katurahaa 97,1 milj. euroa. Vuonna 2016 jatketaan käynnissä olevan katusuunnitelman laatimista välillä Nihti–Kruunuvuorenranta ja käynnistetään osuuden rakennussuunnitelman laatiminen.

Määrärahatarve on 1,5 milj. euroa.

Kruunuvuorenrannan alue

Kruunuvuorenrannan alakohtaan 8 03 30 43 Kadut ja rakenteet on talousarviossa varattu 3,0 milj. euroa kaupunginhallituksen käyttöön.

Vuosina 2017–2026 arvioidaan Kruunuvuorenrannan katuihin ja rakenteisiin tarvittavan 52,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 jatketaan käynnissä olevia Koirasaarentien, Haakoninlahti 1:n ja Päätien alueen katujen rakentamista. Suunnitteluhankkeina jatketaan Haakoninlahti 2:n katusuunnittelua ja varaudutaan Kruunuvuoren katujen suunnittelun käynnistämiseen. Lisäksi varaudutaan käynnistämään Haakoninlahti 2:n rakennusurakka. Arvioitu määrärahatarve vuonna 2016 on 4,3 milj. euroa, joka on 1,3 milj. euroa talousarvioon varattua määrärahaa suurempi. Vuoden 2016 syksyllä on tarkemmat tiedot lisärahoitustarpeesta Haakoninlahti 2:n urakkakilpailutuksen jälkeen. Mahdollinen lisärahoitus tehdään projektialueiden katuihin varattujen määrärahojen puitteissa sisäisin määrärahasiirroin.

Määrärahatarve on 3,0 milj. euroa.

Pasila

Ilmala ja Länsi-Pasila

Talousarvion alakohtaan 8 03 30 51 Ilmala ja Länsi-Pasila on varattu 0,27 milj. euroa. Ilmalan ja Länsi-Pasilan alueen katujen rakentamiseen on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 7,95 miljoonaa euroa. Vuosina 2017–2026 katumäärärahaa arvioidaan tarvittavan 12,5 milj. euroa. Ilmalan alueella käynnistyy Rakennusosakeyhtiö Hartelan KOY Ilmalan hanke osoitteessa Televisiokatu 11–13. Hankkeen toteuttaminen edellyttää Ilmalankujan, Televisiokadun (välillä Ilmalankuja –Televisioaukio), Televisioaukion ja Ilmalanpolun rakentamista. Katujen rakentaminen käynnistyy louhintatöillä keväällä 2016 ja jatkuu 2017 syksyyn saakka.

Arvioitu määrärahatarve vuonna 2016 on 2,8 milj. euroa. Lisämäärärahatarve täsmentyy urakkakilpailutuksen jälkeen ja tarvittavat määrärahasiirrot tehdään Pasilan eri alakohtien jälkeen.

Määrärahatarve on 0,27 milj. euroa.

Keski-Pasila

Talousarvion alakohtaan 8 03 30 52 Keski-Pasila on 19,34 miljoonaa euroa kaupunginhallituksen käyttöön. Lisäksi rakennusvirastolla on samaan talousarvion alakohtaan käytettävissä vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyä ylitysoikeusmäärärahaa 7,1 milj. euroa.

Keski-Pasilan alueen katujen rakentamiseen on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 21,18 miljoonaa euroa. Vuosina 2017–2026 katumäärärahaa arvioidaan tarvittavan 101,5 milj. euroa.

Pasilan keskuksen Triplan KVR-sopimuksen mukaisten katujen rakentaminen jatkuu vuonna 2016. Rahoitustarve on 6,5 milj. euroa.

Veturitien rakentaminen Pasilan keskuksen pohjoispuolella on käynnistynyt maaliskuussa 2016. Lisäksi yhteishankintana Liikenneviraston kanssa on valmisteltavana urakka, jossa rakennetaan muun muassa Haarakallion risteyssilta ja Teollisuuskadun tunnelin 2. vaihe. Teollisuuskadun 1. vaiheen rakentaminen on käynnissä. Hankkeiden määrärahatarve vuonna 2016 on yhteensä 7,4 milj. euroa. Keski-Pasilaa palvelevan Vauhtitien hulevesi- ja tulvaviemärin sekä siihen liittyvien viivytysrakenteiden rakentaminen käynnistyy 2016. Rahoitustarve vuonna 2016 on 1,5 milj. euroa.

Pasilan aseman joukkoliikenneterminaalin ja Ratapihakortteleiden alueen katujen suunnittelu käynnistyy 2016. Rahoitustarve on 0,5 milj. euroa.

Pasilankadun viimeistelytyöihin sekä pieniin liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta parantaviin muutoksiin tarvitaan 0,2 milj. euroa vuonna 2016.

Keski-Pasilan rahoitustarve on yhteensä 16,1 milj. euroa. Keski-Pasilaan on myönnetty vuoden 2015 ylitysoikeutta 7,1 milj. euroa.

Määrärahatarve on 9,0 milj. euroa.

Pohjois-Pasila

Talousarvion alakohtaan 8 03 30 53 Pohjois-Pasila on varattu 0,2 milj. euroa. Pohjois-Pasilan alueen katujen rakentamiseen on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 1,37 milj. euroa. Vuosina 2017–2026 katumäärärahaa arvioidaan tarvittavan 22,1 milj. euroa. Vuonna 2016 varaudutaan käynnistämään entisen Maaliikennekeskuksen alueen katujen suunnittelu.

Arvioitu rahoitustarve on 0,2 milj. euroa.

Pasilan konepaja-alue

Talousarvion alakohtaan 8 03 30 54 Pasilan konepaja-alue on varattu 0,790 milj. euroa. Lisäksi rakennusvirastolla on samaan talousarvion alakohtaan käytettävissä vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyä ylitysoikeutta 0,25 milj. euroa .

Pasilan konepaja-alueen katujen rakentamiseen on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 5,15 milj. euroa. Vuosina 2017–2026 katumäärärahaa arvioidaan tarvittavan 6,0 milj. euroa. Vuonna 2016 käynnistyy Pasilan konepaja-alueen itäosan katujen rakentaminen.

Rahoitustarve vuonna 2016 on 1,04 milj. euroa, johon käytetään ylitysoikeusmäärärahaa 0,25 milj. euroa.

Määrärahatarve on 0,79 milj. euroa.

Kuninkaankolmio

Kuninkaantammi

Talousarvion alakohtaan 8 03 30 61, Kuninkaantammi on varattu 3,63 milj. euroa. Lisäksi rakennusvirastolla on samaan talousarvion alakohtaan käytettävissä vuonna 2015 käyttämättä jääneiden perusteella myönnettyä ylitysoikeusmäärärahaa 1,05 milj. euroa.

Viime vuodelta jatkuviin Kuninkaantammenkierron ja Taidemaalarinkadun rakentamistöihin sekä käynnistyvään Kuninkaantammen keskustan alueen katujen rakentamiseen arvioidaan käytettävän vuonna 2016 4,68 milj. euroa, joka on yhteensä talousarviossa Kuninkaantammen alueelle osoitettu määräraha ja rakennusvirastolle Kuninkaantammen myönnetty ylitysoikeus.

Määrärahaesitys

Vuoden 2016 talousarviossa alakohdan 8 03 30 Projektialueiden kadut määräraha on yhteensä 49,1 milj. euroa. Lisäksi rakennusvirastolla on käytettävissä talousarvion alakohtaan Projektialueiden kadut vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetty ylitysoikeutta 26,78 milj. euroa.

Käynnistyvien töiden rahoitustarve on 20,94 milj. euroa, kun projektialuekohtaiset ylitysoikeudet on huomioitu. Rakennusvirasto esittää, että kaupunginhallitus myöntäisi rakennusviraston käyttöön vuoden 2016 talousarvion alakohdasta 8 03 30 Projektialueiden kadut yhteensä 20,94 milj. euroa, joka jakautuu alakohdille seuraavasti:

- 8 03 30 11 Kamppi-Töölönlahti 1,55 milj. euroa

- 8 03 30 41 Itäväylä-Linnanrakentajantie 1,00 milj. euroa
- 8 03 30 42 Kruunusillat 1,50 milj. euroa
- 8 03 30 43 Kruunuvuorenranta, kadut ja rakenteet 3,00 milj. euroa
- 8 03 30 51 Ilmala ja Länsi-Pasila 0,27 milj. euroa
- 8 03 30 52 Keski-Pasila 9,00 milj. euroa
- 8 03 30 53 Pohjois-Pasila 0,20 milj. euroa
- 8 03 30 54 Pasilan konepaja-alue 0,79 milj. euroa
- 8 03 30 61 Kuninkaantammi 3,63 milj. euroa

Esittelijä toteaa, että vuoden 2016 talousarviossa on varauduttu projektialueiden katujen rakentamiseen. Yhteensä 20 940 000 euron määräraha tulisi myöntää rakennusvirastolle talousarvion kohdan 8 03 30 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi eri alakohdista.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennusviraston esitys 30.3.2016

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Rakennusvirasto
Kaupunginkanslia
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 14.12.2015 § 1210

HEL 2015-002494 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti siirtää kaupunginhallituksen rakennusvirastolle aiemmin myöntämiään vuoden 2015 talousarvion kohdan 8 03 30, Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi alakohtien määrärahoja seuraavasti:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Hallintolain 51 §:n mukainen
kirjoitusvirheen korjaus koskien
virheellistä alakohdan numeroin-
tia, LSM 14.1.2016

Alakohta	-	Euroa
~~8-03-30-41~~	~~Itäväylä – Linnanrakentajantie~~	~~-1 600 000~~
~~8-03-30-43~~	~~Kruunusillat~~	~~+1 600 000~~
~~8-03-30-52~~	~~Keski-Pasila, kadut ja rakenteet~~	~~-631 000~~
~~8-03-30-51~~	~~Ilmala ja Länsi-Pasila~~	~~+470 000~~
~~8-03-30-53~~	~~Pohjois-Pasilan kadut ja rakenteet~~	~~+161 000~~
~~8-03-30-61~~	~~Kuninkaantammen alue~~	~~-55 000~~
~~8-03-30-62~~	~~Honkasuon alue~~	~~+55 000~~

Alakohta		Euroa
8 03 30 41	Itäväylä - Linnanrakentajantie	- 1 600 000
8 03 30 42	Kruunusillat	+ 1 600 000
8 03 30 52	Keski-Pasila, kadut ja rakenteet	- 631 000
8 03 30 51	Ilmala ja Länsi-Pasila	+ 470 000
8 03 30 53	Pohjois-Pasilan kadut ja rakenteet	+ 161 000
8 03 30 61	Kuninkaantammen alue	- 55 000
8 03 30 62	Honkasuon alue	+ 55 000

16.11.2015 Ehdotuksen mukaan

15.06.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

06.06.2016

Kj/6

§ 567

Määrärahan myöntäminen rakennusvirastolle projektialueiden puistorakentamiseen

HEL 2015-002684 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää rakennusvirastolle vuoden 2016 talousarvion alakohdasta 8 06 30 10 Projektialueiden puistot, Khn käytettäväksi, Kamppi-Töölönlahti -alueen puistot

800 000 euroa Töölönlahden väliaikaisen puiston rakentamiseen,

alakohdasta 8 06 30 20 Jätkäsaaren puistot

500 000 euroa mm. Hyväntoivonpuiston ja Selkämerenpuiston rakentamiseen,

alakohdasta 8 06 30 30 Kalasataman puistot

940 000 euroa Kalasatamanpuiston rakentamiseen,

alakohdasta 8 06 30 50 Pasilan puistot

150 000 euroa Konepajapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen ja

alakohdasta 8 06 30 60 Kuninkaankolmion puistot

270 000 euroa Helene Schjerfbeckin puiston ja Taidemaalarinpuiston rakentamiseen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

06.06.2016

Kj/6

1 Rakennusviraston esitys, 30.3.2016

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kamppi-Töölönlahti

Talousarvion alakohtaan 8 06 30 10 Kamppi-Töölönlahti alueen puistot on talousarviossa vuodelle 2016 varattu määrärahaa kaupunginhallituksen käytettäväksi 800 000 euroa. Lisäksi rakennusvirastolla on käytettävissä vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyä ylitysoikeutta 1 280 000 euroa.

Kamppi-Töölönlahti alueen puistojen rakentamiseen on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 13,33 miljoonaa euroa. Vuosina 2017–2021 puistomäärärahaa arvioidaan tarvittavan 3,12 miljoonaa euroa.

Tällä hetkellä on meneillään Töölönlahden väliaikaisen puiston urakan loppuun saattaminen. Arvioitu määrärahatarve vuonna 2016 on 2 080 000 euroa, johon tarvitaan ylitysoikeusmääräraha 1 280 000 euroa ja vuoden 2016 talousarviossa kohteeseen osoitettu määräraha 800 000 euroa.

Määrärahatarve on 800 000 euroa.

Jätkäsaari

Talousarvion alakohtaan 8 06 30 20 Jätkäsaaren puistot on vuodelle 2016 varattu 500 000 euroa kaupunginhallituksen käyttöön. Lisäksi rakennusvirastolla on käytettävissä vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyä ylitysoikeutta 1 100 000 euroa.

Jätkäsaaren puistojen rakentamiseen on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 4,7 miljoonaa euroa. Vuosina 2017–2026 puistomäärärahaa arvioidaan tarvittavan 14,2 miljoonaa euroa.

Käynnissä olevat kohteet ovat Hyväntoivonpuiston ja Selkämerenpuiston rakentaminen sekä koira-aitauksen korjaus. Arvioitu rahankäyttö vuonna 2016 on 1 600 000 euroa, johon tarvitaan ylitysoikeusmääräraha 1 100 000 euroa ja talousarviossa kohteelle varattu määräraha 500 000 euroa.

Määrärahatarve on 500 000 euroa.

Kalasadama

Talousarvion alakohtaan 8 06 30 30 Kalasataman puistot on vuodelle 2016 varattu 940 000 euroa kaupunginhallituksen käyttöön. Lisäksi rakennusvirastolla on käytettävissä vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyä ylitysoikeutta 460 000 euroa.

Kalasadamanpuiston suunnitteluun ja rakentamiseen on vuoden 2015 loppuun mennessä käytetty 590 000 euroa. Vuosina 2017–2026 puistomäärärahaa arvioidaan tarvittavan 8,12 miljoonaa euroa.

Kalasadamanpuiston rakentamista jatketaan vuonna 2016. Arvioitu käyttö vuonna 2016 on 1 400 000 euroa, johon tarvitaan ylitysoikeusmääräraha 460 000 euroa ja talousarviossa kohteelle varattu määräraha 940 000 euroa.

Määrärahatarve on 940 000 euroa.

Pasila

Talousarvion alakohtaan 8 06 30 50 Pasilan puistot on vuodelle 2016 varattu 150 000 euroa kaupunginhallituksen käyttöön. Pasilan projektialueen ensimmäisen puiston Konepajanpuiston suunnittelu on käynnistynyt ja puiston rakentamisen käynnistämiseen varaudutaan loppuvuonna. Arvioitu käyttö vuonna 2016 on 150 000 euroa, joka on talousarviossa kohteelle varattu määräraha.

Määrärahatarve on 150 000 euroa.

Kuninkaankolmio

Talousarvion alakohtaan 8 06 30 60 Kuninkaankolmion puistot on vuodelle 2016 varattu 270 000 euroa kaupunginhallituksen käyttöön. Lisäksi rakennusvirastolla on samaan talousarvion alakohtaan käytettävissä vuonna 2015 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 60 000 euroa.

Käynnissä olevat kohteet ovat Helene Schjerfbeckin puisto ja Taidemaalariinpuisto. Puistojen rakentaminen etenee kiinteistöjen valmistamisen edellyttämässä aikataulussa. Puistojen rakentamiseen arvioidaan käytettävän vuonna 2016 yhteensä 330 000 euroa, johon tarvitaan ylitysoikeusmääräraha 60 000 euroa ja talousarviossa Kuninkaankolmion puistoihin osoitettu määräraha 270 000 euroa.

Määrärahatarve on 270 000 euroa.

Määrärahaesitys

Vuoden 2016 talousarvion kohdan 8 06 30 Projektialueiden puistot, Khn käytettäväksi määräraha on yhteensä 2,66 miljoonaa euroa. Lisäksi rakennusvirastolla on käytettävissä talousarvion kohdalle vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetty yhteensä 2,9 milj. euron suuruiset ylitysoikeudet.

Rakennusvirasto esittää, että kaupunginhallitus myöntäisi rakennusviraston käyttöön vuoden 2016 talousarvion kohdasta 8 06 30 Projektialueiden puistot yhteensä 2,66 milj.euroa, joka jakautuu alakohdille seuraavasti:

- 8 06 30 10 Kamppi-Töölönlahti alueen puistot 800 000 euroa
- 8 06 30 20 Jätkäsaaren puistot 500 000 euroa
- 8 06 30 30 Kalasataman puistot 940 000 euroa
- 8 03 30 50 Pasilan puistot 150 000 euroa
- 8 03 30 60 Kuninkaankolmion puistot 270 000 euroa

Esittelijä toteaa, että projektialueiden puistojen rakentamiseen on varauduttu vuoden 2016 talousarviossa. Yhteensä 2 660 000 euron määräraha tulisi myöntää rakennusvirastolle talousarvion kohdan 8 06 30 Projektialueiden puistot, Khn käytettäväksi eri alakohdista.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennusviraston esitys, 30.3.2016

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Rakennusvirasto
Kaupunginkanslia
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 08.06.2015 § 612

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Kj/6

HEL 2015-002684 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää rakennusvirastolle vuoden 2015 talousarvion alakohdasta 8 06 30 10 Projektialueiden puistot, Khn käytettäväksi, Kamppi-Töölönlahti -alueen puistot

4 000 000 euroa Töölönlahden puiston pohjoisosan rakentamiseen,

alakohdasta 8 06 30 30 Projektialueiden puistot, Khn käytettäväksi, Kalasataman puistot

810 000 euroa Kalasataman puiston rakentamiseen ja

alakohdasta 8 06 30 60 Projektialueiden puistot, Khn käytettäväksi, Kunninkaankolmion puistot

120 000 euroa mm. Helen Schjerfbeckin puiston suunnitteluun.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

§ 568

Määrärahan myöntäminen rakennusvirastolle Vuosaaren entisen kaatopaikan kunnostustöihin ja Myllypuron entisen kaatopaikan maisemointitöihin

HEL 2016-002864 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää rakennusvirastolle vuoden 2016 talousarvion alakohdasta 8 01 02 11 Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet

- 2 900 000 euroa Vuosaaren entisen kaatopaikan kunnostustöihin ja
- 1 000 000 euroa Myllypuron entisen kaatopaikan maisemointitöihin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Rakennusviraston esitys, 9.3.2016

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vuosaaren entinen kaatopaikka

Vuosaaren entinen kaatopaikka toimi Helsingin kaatopaikkana vuosina 1966–1988. Kaatopaikalle rakennettiin 1990-luvun alkupuolella kaatopaikkakaasun sekä kaatopaikkavesien keräysjärjestelmä. Tiiviistä pintarakennetta ei tuolloin rakennettu.

Kaatopaikkakaasun keräysjärjestelmä ei toimi nykyisin enää kunnolla. Kunnostamisen lähtökohtana on kunnostaa alue nykylainsäädännön mukaisesti peittämällä kaatopaikka tiiviillä pintarakenteella sekä uudella kaasujen- ja vesien keräysjärjestelmä. Kaatopaikan kunnostamiselle on saatu ympäristölupa.

Kunnostamisen jälkeen alue voidaan ottaa virkistyskäyttöön Vuosaarenhuipun puistosuunnitelman mukaisesti. Helsingissä rakentamisen yhteydessä muodostuville kaivumaille ei ole osoittaa selkeää vastaanottopaikkaa. Ylijäämämaita on jouduttu toimittamaan useisiin etäisiin ja kapasiteetiltaan pieniin vastaanottopaikkoihin. Vuosaaren kaatopaikan kunnostamisessa voidaan hyödyntää kaupungin muista rakennuskohteista muodostuvia ylijäämämaita yhteensä noin 0,6 milj. m³. Ylijäämämaiden hyötykäytöstä saatavat säästöt meneillään olevissa kaupungin rakennushankkeissa ovat arviolta 6 milj. euroa.

Kaatopaikan kunnostamisen esivalmistelut aloitettiin vuonna 2012 maastomuotoilulla ylijäämämaita hyödyntäen. Helsingin kaupunki ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) allekirjoittivat 13.1.2014 sopimuksen kaatopaikka-alueeseen liittyvistä toimista ja vastuista.

Sopimukseen jälkeen on aloitettu kaatopaikan varsinainen kunnostaminen. Vuosina 2002–2013 kaatopaikan ylläpitoon, kunnostamisen suunnitteluun ja esivalmisteluihin käytettiin yhteensä 1,1 milj. euroa. Kunnostamisen kustannukset ovat vuonna 2014 laaditun kustannusarvion perusteella kokonaisuudessaan 9,0 milj. euroa.

Vuosina 2014–2015 kunnostamiseen käytettiin 2,1 milj. euroa. Kustannukset jakautuvat siten, että vuoden 2016 tarve on 2,9 milj. euroa. Vuosien 2017–2019 tarpeeksi on arvioitu yhteensä 4 milj. euroa. Edellä mainituissa kustannuksissa ei ole otettu huomioon ylijäämämaiden hyötykäytöstä saatavia säästöjä.

Myllypuron entinen kaatopaikka

Myllypuron entinen kaatopaikka sijaitsee nykyisellä puistoalueella. Entisen kaatopaikan ympäristöluvan mukaiset kunnostustyöt ovat valmistuneet vuonna 2014. Alueen pinta-ala on noin 11 hehtaaria. Kunnostetun alueen keskiosa on rakennettu noin 20 metriä korkea ja halkaisijaltaan noin 140 metrin levyinen kartionmuotoinen täyttömäki. Kartio on rakennettu entisen kaatopaikan pilaantuneilla mailla. Jätteet on eristetty ympäristöluvan mukaisesti pystyeristysseinällä, suojakalvolla ja pintaeristyksellä. Luvassa edellytetään, että muun muassa alueelle on laadittava maisemointisuunnitelma ja pintarakenteiden valmistuttua on eristysalue ja sen ulkopuoliset kunnostetut alueet maisemoitava. Kartioratkaisu perustuu vuonna 2000 järjestettyyn kutsukilpailuun. Kilpailuvoittoon perustuvaa työtä ei muilta osin toteuteta mm. taloudellisista syistä. Alue maisemoidaan ja viimeistellään puistomaiseksi kaupunginhallituksen 29.9.2014 hyväksymän puistosuunnitelman mukaisesti.

Puiston rakentamisessa käytetään hyödyksi kaupungin muista rakennuskohteista muodostuvia ylijäämämaita yhteensä 40 000 m³. Tästä eri

rakennushankkeille tulevat säästöt on arvioitu 0,6 milj. euron suuruisiksi. Alakivenpuiston rakentamiskustannukset ovat puistosuunnitelmasta laaditun kustannusarvion mukaan 2 milj. euroa. Rakentamiseen käytettiin vuosina 2014–2015 0,7 milj. euroa.

Kustannustarve vuonna 2016 on 1,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 0,2 milj. euroa. Edellä mainituissa kustannuksissa ei ole otettu huomioon ylijäämämaiden hyötykäytöstä saatavia säästöjä. Hankkeelle on myönnetty vuonna 2015 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella ylitysoikeutta 100 000 euroa.

Määrärahaesitys

Rakennusvirasto esittää kaupunginhallitukselle, että se myöntäisi vuodelle 2016 Vuosaaren kaatopaikan kunnostamiseen 2 900 000 euroa ja Alakivenpuiston puistoalueen maisemointitöihin 1 000 000 euroa.

Esittelijä toteaa, että vuoden 2016 talousarviossa on varauduttu Vuosaaren kaatopaikan kunnostamiseen ja Myllypuron entisen kaatopaikan eli Alakivenpuiston puistoalueen maisemointiin. Kunnostus- ja rakentamistöihin tarvittava yhteensä 3 900 000 euron määräraha tulisi myöntää rakennusvirastolle talousarvion alakohdasta 8 01 02 11, Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennusviraston esitys, 9.3.2016

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Rakennusvirasto
Kaupunginkanslia
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

06.06.2016

Kj/8

§ 569

Määrärahan myöntäminen kaupunginkanslialle Vuosaaren Urheilutalo Oy:n autopaikkojen siirtämiseen Mosaiikkitorin pysäköintilaitokseen liittyviin järjestelyihin

HEL 2016-003755 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää kaupunginkanslialle talousarvion kohdasta 8 22 19 Arvopaperit, Muut kohteet, Khn käytettäväksi

174 000 euroa kohdennettuna pääomasijoituksena Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitokselle 126 autopaikan käyttöönoton edellyttämiin muutostöihin pysäköintilaitoksessa.

Pääomasijoitus maksetaan siten, että uusien paikkojen käyttöönotto on mahdollista, kun nykyisiä autopaikkoja ei voida enää käyttää alueella tehtävien maaperän kunnostustöiden tai rakennustöiden vuoksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kiinteistölautakunta päätti 7.4.2016 § 45 hyväksyä sopimuksen Vuosaaren Urheilutalo Oy:n autopaikkojen siirrosta Mosaiikkitorin Pysäköintilaitokseen ja merkitä Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle vuokratun autopaikkatontin (LPA) 54176/2 pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen nro 19845 päättymään 1.10.2016 lukien edellyttäen, että kaupunginhallitus myöntää pysäköintijärjestelyn edellyttämät määrärahat.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti 30.5.2016 esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus myöntäisi talousarvion luvusta 8 22 (Arvopaperit, Khn käytettäväksi) 174 000 euroa (alv. 0 %) kohden-

nettuna pääomasijoituksena Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitokselle 126 autopaikan käyttöönoton edellyttämiin muutostöihin pysäköintilaitoksessa. Pääomasijoitus maksetaan siten, että uusien paikkojen käyttöönotto on mahdollista, kun nykyisiä autopaikkoja ei ole mahdollista enää käyttää alueella tehtävien maaperän kunnostustöiden tai rakennustöiden vuoksi.

Nykyinen autopaikkatontti

Kiinteistölautakunta päätti 21.11.2000 vuokrata Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle autopaikkatontin 54176/2 (pinta-ala 4 594 m²) urheilutalon autopaikoitusta varten ajaksi 1.2.2001 - 31.12.2030. Vuokrasopimus on allekirjoitettu 9.3.2001. Vuokraus perustuu ns. Vuosaaren siltasopimukseen (Kvsto 21.6.1967, asia nro 21), jossa kaupunki on sitoutunut luovuttamaan korvauksetta tarkoituksenmukaisen paikoitusalueen urheilutalotontin paikoitukseen. Siten vuokrasopimusehdon mukaan kaupunki ei peri vuokranmaksua niin kauan kuin tonttia käytetään urheilutalotontin 54090/5 autopaikoituksen järjestämiseen. Vuosaaren Urheilutalo Oy on rakentanut autopaikkatontille 126 maantasoista, asfaltoitua ja valaistua autopaikkaa.

Asemakaavan muutos ja tontin varaus

Vuosaarentie 3:n alueelle on kaupungin aloitteesta laadittu asemakaavan muutos nro 12188, joka on tullut voimaan 14.3.2014. Kaavamuu- toksella Vuosaaren urheilutalon käytössä ollut autopaikkatontti (LPA) on muutettu asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueen (AL) tontiksi 54175/1. Tontin kerrosala on 10 300 k-m².

Kaupunginhallitus päätti 30.1.2012 § 113 varata AL-tontin 54157/1 asuntotuotantotoimikunnalle valtion tukemien vuokra-asuntojen (50 %) ja välimuodon asuntojen (50 %) suunnittelua varten mm. ehdolla, että tontin rakentaminen edellyttää LPA-tontin 54176/2 pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen päättämistä ja tontilla olevien autopaikkojen uudelleen järjestelyjä. Tontin maankäytön toteutumisen ajankohtaan vaikuttaa pilaantuneen maaperän puhdistusmenetelmän valinta.

Autopaikkojen siirtoa koskeva sopimus

Em. Kiinteistölautakunnan 7.4.2016 hyväksymä sopimus Vuosaarentie 3:n autopaikkojen siirtoon liittyviksi järjestelyksi on laadittu yhteistyössä HKL:n, Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitoksen, Vuosaaren Urheilutalo Oy:n, kiinteistöviraston tonttiosaston ja kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kesken.

Nykyiset Vuosaaren urheilutalon autopaikkatontin maantasopaikat korvataan maanalaisilla laitospaikoilla Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysä-

köintilaitoksessa. HKL:llä on nykytilanteessa edellytykset luopua väliaikaisesti 126:n Mosaiikkitorin Pysäköintilaitoksessa sijaitsevan liityntäpysäköintipaikan käyttöoikeudesta niin, että kaupunki voi luovuttaa ne 31.12.2030 saakka Vuosaaren urheilutalolle käytettäväksi ja korvaamaan niitä paikkoja, jotka Vuosaaren urheilutalo on vuokrannut maatasopaikkoina pitkäaikaisella vuokrasopimuksella autopaikkatontilta (LPA) 54176/2.

Mikäli myöhemmin päätetään, että nämä liityntäpysäköintipaikat lopullisesti jäävät muuhun kuin liityntäpysäköintikäyttöön, tulee kaupungin sisällä kuitenkin, pysyvästä ratkaisusta sovittaessa, suorittaa samalla omistusjärjestely, jolla ko. pysäköintipaikkoja vastaava osakemäärä lunastetaan HKL:ltä niiden kirjanpitoarvosta tai muusta sovittavasta arvosta.

Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos, HKL ja Vuosaaren Urheilutalo Oy tekevät keskenään sopimuksen Vuosaaren Urheilutalon väliaikaisesta käyttöoikeudesta 126 pysäköintipaikkaan pysäköintilaitoksessa ja niiden hoito- ja rahoitusvastikkeesta 31.12.2030 saakka. Käyttöoikeussopimuksen päättyessä Helsingin kaupunki sitoutuu osoittamaan Vuosaaren urheilutalolle 126 pysäköintipaikkaa Mosaiikkitorin Pysäköintilaitoksesta tai muualta lähialueelta kaupungin tavanomaisin luovutusehdoin tai muutoin erikseen sovittavin tavoin. Autopaikkojen käyttöönotto edellyttää muutostöitä pysäköintilaitoksessa.

Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos on laatinut 22.1.2016 päivätyn selvityksen Mosaiikkitorin pysäköintihallin 2. kerroksen käyttöönotosta, toimenpiteistä ja kustannuksista. Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos käynnistää välittömästi kustannuksellaan muutostöiden tarkemman suunnittelun ja rakennusluvan hakemisen. Sopimuksen mukaisesti kiinteistöviraston tonttiosasto on valmistellut kiinteistölautakunnalle päätösehdotuksen sopimuksen hyväksymisestä ja Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle vuokratun autopaikkatontin (LPA) 54176/2 pitkäaikainen maanvuokrasopimuksen merkitsemisestä päättymään 1.10.2016 lukien.

Sopimukseen liittyvät sekä maaperän kunnostamisen edellyttämät määrärahaesitykset

Kiinteistölautakunta on tehnyt kaupunginhallitukselle sopimuksen toteuttamisen liittyvät määrärahaesitykset. Kaupungin omistuksessa oleviin yhtiöihin tehtävät pääomasijoitukset käsitellään kaupunginhallituksen konsernijaostossa, joka esittää määrärahatarpeet kaupunginhallitukselle. Konsernijaosto esittää, että Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitokselle kohdennetaan 174 000 euron pääomasijoitus 126 autopaikan käyttöönoton edellyttämiin muutostöihin. Määräraha voidaan

myöntää talousarvion kohdasta 8 22 19, Arvopaperit, Muut kohteet, Khn käytettäväksi.

Sopimuksen mukaan kiinteistöviraston tonttiosasto kunnostaa kustannuksellaan sopimuksen mukaisen vuokra-alueen väliaikaiseen pysäköintiin. Kiinteistölautakunta esittää kaupunginhallitukselle 81 000 euron suuruisen määrärahan myöntämistä kiinteistövirastolle Vuosaaren Urheilutalo Oy:n 126 autopaikan mahdollisesti tarvittavan väliaikaisen pysäköintialueen rakentamisen kustannuksiin. Em. rakennustöihin voidaan käyttää Esirakentamiseen, täyttötöihin ja alueiden käyttöönoton edellyttämiin toimenpiteisiin osoitettuja määrärahoja. Tällä hetkellä väliaikaisen pysäköintialueen rakentamiseen ei ole tarvetta. Määrärahaesitys tuodaan tarvittaessa myöhemmin erikseen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Lisäksi sopimuksen mukaan Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle korvataan uusien vastikekustannuksien (uusien laitospaikkojen vastikekustannusten ja nykyisten maantasopaikkojen ylläpitokustannusten erotus) alkaen vuodesta 2017 vuoteen 2030 asti vuosittaisena arviolta 65 000 euron suuruisena avustuksena. Avustuksen maksaminen aloitetaan aikaisintaan 2017 ja kun uudet laitospaikat on otettu käyttöön. Avustukset käsitellään erikseen ja määrärahat myönnetään kaupunginhallituksen käytettävistä olevista käyttötalouden määrärahoista.

Autopaikkatontilla oleva pilaantunut maaperä edellyttää maaperän kunnostamista. Töiden kustannuksiin, kunnostustöiden vaatimaan aikaan sekä maa-alueen käyttöön kunnostustöiden aikana vaikuttaa tällä hetkellä selvitettävänä oleva puhdistusmenetelmän valinta. Maaperän kunnostamista koskeva määrärahaesitys tuodaan myöhemmin erikseen kaupungin hallituksen käsiteltäväksi.

Kiinteistöviraston tonttiosasto tulee puhdistusmenetelmästä riippuen aikaisintaan 1.10.2016 lukien, ennen asuntotontin 54157/1 varsinaisten rakennustöiden alkamista, teettämään tontilla maaperän kunnostustyöt ja muut tontin käyttöönoton edellyttämien toimenpiteet, kuten asfaltin ja valopylväiden poistot.

Määrärahaesitys

Esittelijä toteaa, että vuoden 2016 talousarviossa on varauduttu Vuosaaren Urheilutalo Oy:n autopaikkojen siirtämiseen Mosaiikkitorin pysäköintilaitokseen liittyviin lisäpääomajärjestelyihin. Järjestelyihin tarvittava 174 000 euron määräraha tulisi myöntää kaupunginkanslialle talousarvion kohdasta 8 22 19 Arvopaperit, Muut kohteet, Khn käytettäväksi. Pääomasijoitus maksetaan siten, että uusien paikkojen käyttöönotto on mahdollista, kun nykyisiä autopaikkoja ei voida enää käyttää alueella tehtävien maaperän kunnostustöiden tai rakennustöiden vuoksi.

Edelleen esittelijä toteaa, että muut Vuosaaren Urheilutalo Oy:n autopaikkojen siirtämisen ja maaperän kunnostamisen edellyttämät määrärahaesitykset valmistellaan erikseen päätettäväksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Koy Mosaikkitorin Pysäköintilaitos
Vuosaaren Urheilutalo Oy
Kaupunginkanslia
Taloushallintopalvelu -liikelaitos

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 07.04.2016 § 152

HEL 2016-003755 T 10 01 01 02

Kiinteistökartta 93/677 507, Vuosaarentie 3

Päätös

A

Kiinteistölautakunta päätti hyväksyä liitteenä nro 3 olevan sopimuksen Vuosaaren Urheilutalo Oy:n autopaikkojen siirrosta Mosaikkitorin Pysäköintilaitokseen ja merkitä Vuosaaren Urheilutalo Oy:lle vuokratun autopaikkatontin (LPA) 54176/2 pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen nro 19845 päättymään 1.10.2016 lukien edellyttäen, että kaupunginhallitus myöntää pysäköintijärjestelyn edellyttämät määrärahat.

(A4154-107)

B

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus myöntää

- talousarvion kohdasta 8 22 (Arvopaperit, Khn käytettäväksi) 174 000 euroa (alv. 0 %) kohdennettuna pääomasijoituksena Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitokselle 126 autopaikan käyttöönoton edellyttämiin muutostöihin pysäköintilaitoksessa. Pysäköintilaitokseen tehtävistä muutostöistä katetaan määrärahalla uuden ajoyhteyden sekä 1. ja 2. kerrosten välille rakennettavien uusien portaiden kustannukset. Muista muutostyökustannuksista vastaa Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos itse.

- talousarvion kohdasta 8 01 02 (Kiinteä omaisuus, alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet, Khn käytettäväksi) 81 000 euroa (alv. 0 %) kiinteistöviraston tonttiosastolle Vuosaaren Urheilutalo Oy:n 126 autopaikan väliaikaisen pysäköintialueen rakentamisen kustannuksiin urheilutalon eteläpuoliselle alueelle Staran antaman 18.3.2016 päivätyn tarjouksen mukaisesti.

Käsittely

07.04.2016 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Juha Hakola (hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohta)

Esittelijä

vs. osastopäällikkö
Esko Patrikainen

Lisätiedot

Esko Patrikainen, vs. osastopäällikkö, puhelin: 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

06.06.2016

Kj/9

§ 570

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 22 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Kh:n puheenjohtaja

jaostot

- konserni 30.5.2016
- johtamisen 30.5.2016
- tietotekniikka

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

johtokunnat

- Taloushallintopalvelu

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava
- sivistystointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava

kaupunginkanslia

- kansliapäällikkö
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- kaupunginlakimies
- rahoitusjohtaja
- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja
- tietotekniikkapäällikkö
- viestintäpäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

06.06.2016

Kj/9

---

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.06.2016

Kj/10

§ 571

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 22 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

Vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

Vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.06.2016

Ryj/1

§ 572

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 22 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

yleisten töiden lautakunta

31.5.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.06.2016

Sj/1

§ 573

Helsingin kaupungin liittyminen Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry:n jäseneksi

HEL 2016-001070 T 02 05 01 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunki liittyy Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry:n jäseneksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa taidemuseota huolehtimaan yhdistyksen jäsenyyteen liittyvistä velvoitteista ja jäsenmaksujen suorittamisesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taidemuseon johtokunta (12.4.2016) esittää, että kaupunki liittyy Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry:n jäseneksi. Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry:n tehtävänä on nostaa sponsoroinnin ja tapahtumamarkkinoinnin tuloksellisuutta ja osaamista Suomessa. Yhdistyksen tarkoituksena on Suomessa toimivien yritysten, organisaatioiden, yhdistysten, laitosten ja viranomaisien sekä muiden sponsoroinnin ja tapahtumamarkkinoinnin alalla toimivien tai muulla tavalla sponsorointi- ja tapahtuma-alan kehittämisen kiinnostuneiden yksityisten ja juridisten henkilöiden yhteenliittymä. Yhdistys edistää jäsentensä sponsorointiin ja tapahtumamarkkinointiin liittyviä yleisiä ja yhteisiä etuja neuvonnan, koulutuksen, tiedotuksen, tutkimuksen ja sponsoroinnin ja tapahtumien vaikutusten mittauksen avulla. Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry toimii läheisessä yhteistyössä muiden pohjoismaisten alan sisaryhdistysten kanssa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

06.06.2016

Sj/1

Taidemuseolle jäsenyys on tärkeää verkostoitumisen, taidemuseon oman varainhankinnan ja tapahtumamarkkinoinnin kehittämisen sekä ammattitaidon ylläpitämisen kannalta. Järjestön jäsenmaksu yli 50 hengen yhteisöille oli 2 000 euroa vuonna 2015.

Taidemuseo on tarkastellut jäsenyyksiään kokonaisuutena, vuoden 2016 talousarvion laatimishojjeiden mukaisella tavalla, ja päättänyt luopua Museum Store Associationin jäsenyydestä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Taidemuseo

Päätöshistoria

Taidemuseon johtokunta 12.04.2016 § 21

HEL 2016-001070 T 02 05 01 04

Päätös

Taidemuseon johtokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että se päättäisi liittymisestä Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry:n jäseneksi. Jäsenyyden vuosimaksu on 2000 euroa (alv 0).

Esittelijä

taidemuseon johtaja
Maija Tanninen-Mattila

Lisätiedot

Saara Suojoki, markkinointipäällikkö, puhelin: 310 87064
saara.suojoki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Sj/2

§ 574

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 19 ja 22 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta 31.5.2016
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto 31.5.2016
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta
Henkilöstön kehittämispalvelut -johtokunta
Helsingin kaupungin työterveys -johtokunta 12.5.2016
eläintarhan johtaja
museojohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- rehtori
- apulaisrehtori
- osastopäällikkö (asiakaspalveluosasto)
- osastopäällikkö (hallinto-osasto)
taidemuseon johtaja
tietokeskus:
- johtaja
- tutkimuspäällikkö
- tietohuoltopäällikkö
- kehittämispäällikkö
työterveysjohtaja
Henkilöstön kehittämispalvelut
- toimitusjohtaja
Työterveys Helsinki

06.06.2016

Sj/2

- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 575

Munkkivuoren ala-asteen peruskorjauksen hankesuunnitelma

HEL 2015-003924 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä 1.3.2016 päivätyn Munkkivuoren ala-asteen peruskorjauksen hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 4 474 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta arvonlisäverottomana 9,2 miljoonaa euroa joulukuun 2015 kustannustasossa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Munkkivuoren ala-asteen korjattu hankesuunnitelma 1.3.2016 liitteineen
- 2 Aikataulu

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Munkkivuoren ala-astekokonaisuus muodostuu neljästä osittain toisiinsa kytketystä rakennuksesta: salirakennuksesta, päärakennuksesta, alkuopetussiivestä ja entisestä erillisenä hankkeena kosteusvaurioiden takia purettavasta neuvolarakennuksesta.

Rakennusten tekniset järjestelmät ovat vanhentuneita ja niissä on kosteusvaurioita. Ulkoseinien tuulettumaton tiili-villa-tiili -rakenne on paikoin kastunut ja se joudutaan purkamaan. Lisäksi salaojajärjestelmän toiminnassa on puutteita. Muun muassa kellarin mittauksissa on havaittu kohonneita kosteuspitoisuuksia. Rakennuksen tekniikka, LVIA-järjestelmät, niitä palveleva automaatio ja sähkön pää- ja alakeskukset ovat rakentamisvuodelta 1966 ja käyttöikänsä päässä.

Nyt suunnitellulla peruskorjauksella saadaan ajanmukaiset ilmanvaihto- ja sähköjärjestelmät ja rakennusten kosteusvauriot poistetaan uusimalla julkisivujen kastuneet lämmöneristeet.

Rakennustyön aikataulu on alustavasti elokuu 2017 - toukokuu 2019.

Hankkeen bruttoala on 4 474 brm², huoneistoala 3 589 htm² ja hyötyala 2 806 hym².

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Esittelijän perustelut

Yleistä hankkeesta

Munkkivuoren ala-astekokonaisuus muodostuu neljästä osittain toisiinsa kytketystä rakennuksesta, joista kolme, salirakennus, päärakennus ja alkuopetussiipi, ovat varsinaisia koulurakennuksia. Lisäksi alueella on entinen neuvolarakennus, joka ei sisälly hankkeeseen ja joka puretaan kosteusvaurioiden takia hankkeen alussa erillisrahoituksella. Rakennukset on sijoitettu siten, että ne muodostavat yhdessä suojaisan pihan. Varsinaiset koulurakennukset on yhdistetty toisiinsa katoksin. Rakennukset ovat 1 - 2 -kerroksisia ja pulpettikattoisia; julkisivujen päämateriaalina on puhtaaksimuurattu punatiili.

Koulurakennusten opetustilat säilytetään pääosin olemassa olevilla paikoillaan. Ahtaiden opetustilojen yhdistettävyyttä parannetaan hyödyntämällä ns. välitiloja. Aineopetustilat muutetaan laajuudeltaan kaupungin ja rakentamismääräyskokoelman ohjeiden mukaisiksi.

Kuntotutkimuksessa sekä maanvastaisissa että ulkoseinärakenteissa havaittiin korjaustarpeita, joiden laajuus on huomattava. Kyseisissä rakenteissa havaittiin rakennusfysikaalisen toiminnan puutteita tai riskejä, eivätkä rakenteet pääosin vastaa nykyisiä rakennusmääräyksiä tai suosituksia. Ulkopuolisissa rakenteissa eniten korjattavaa on ulkoseinärakenteissa, joiden laajalla korjaustarpeella on suuri vaikutus myös muihin rakenneosiin.

Salaojajärjestelmän toiminnassa on puutteita kellariosuuksien kohdalla. Maanvastaisissa alapohjarakenteissa on rakennusfysikaalisen toiminnan puutteita; rakennekosteusmittauksissa on todettu kellaritiloissa kohonneita kosteuspitoisuuksia.

Rakennusten ikkunat ovat osin alkuperäisiä puuikkunoita ja osin 2000-luvulla uusittuja puu-alumiini -ikkunoita. Ikkunat ovat tyydyttävässä kunnossa.

Vesikatot ja yläpohjien lämmöneristeet on uusittu vuosina 2009 - 2010 eikä niissä ole merkittäviä korjaustarpeita.

Toimenpiteet

Rakennusten ulkoseinärakenteet, aikaisemmin uusimattomat ikkunat ja ovet uusitaan. Rakennusten ulkoasu, julkisivut ikkunoineen ja ovineen, pyritään uusimaan alkuperäisen kaltaisena. Vesikattoihin tehdään vain talotekniikan ja savunpoiston vaatimat muutokset; jo aikaisemmin uusittua vesikatetta ei ole tarvetta uusida.

Sisätiloissa tehdään tilamuutoksia ARK-suunnitelmissa esitetystä laajuudessa. Suurimmat tilamuutokset koskevat mm. kellaritiloja. Kellaritiloihin rakennetaan uusia talotekniikan tiloja. Pukeutumis- ja peseytymistilat sekä siivoustilat rakennetaan uudestaan. Koulun 1. ja 2. kerrokseen rakennetaan mm. uusia wc- ja talotekniikan tiloja. Opetustiloista suurimmat muutokset koskevat musiikin ja teknisen työn opetustiloja, jotka päivitetään vastaamaan nykyvaatimuksia. Lisäksi luokkien välitilojen oviaukkoja luokkiin päin suurennetaan.

Kaikkien rakennusten lämmitysjärjestelmät uusitaan kokonaisuudessaan. Kaikki nykyiset vesijohdot ja viemärit kalusteineen uusitaan, lukuun ottamatta nykyistä keittiötä. Kaikki nykyiset ulkopuoliset sadevesiviemärit kaivoineen ja perusvesipumppaamoineen uusitaan.

Kohteen ilmanvaihtojärjestelmä uusitaan nykyaikaiseksi koneelliseksi tulo- ja poistoilmanvaihdoksi lämmöntalteenotolla. Ilmanvaihtokoneet valitaan siten, että niiden palvelualueiden käyttötarkoitus on mahdollisimman samankaltainen energiansäästön takia. Luokkien ilmanvaihto suunnitellaan siten, että se voidaan tarvittaessa puolittaa.

Rakennusautomaatiojärjestelmä uusitaan kokonaan.

Nykyinen sähkönjakelu uusitaan pääsääntöisesti kokonaan.

Perusparannuksen hankesuunnittelussa on noudatettu Helsingin kaupungin matalaenergiarakentamisohjeita soveltuvin osin. Pääosin ulkona käytettävät materiaalit ovat olemassa olevia vastaavia nykyaikaisia ympäristöystävällisiä rakennusmateriaaleja. Suunnitellut sisämateriaalit ovat M1-luokiteltuja, ja puun käyttöä on lisätty.

Jätehuolto on järjestetty uudelle huoltopihalle, jossa on jätekatos.

Hankkeen bruttoala on 4 474 brm², huoneistoala 3 589 htm² ja hyötyala 2 806 hym².

Kustannukset ja vaikutus käyttötalouteen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Vuokra ja käynnistyskustannukset

Kiinteistöviraston tilakeskuksen laatiman kustannusennusteen mukaan hankkeen enimmäishinta on arvonlisäverottomana 9,2 miljoonaa euroa joulukuun 2015 kustannustasossa.

Tällä hetkellä kohteen kuukausivuokra on 35 485,9 euroa (9,85 euroa/m²/kk, missä pääomavuokran osuus on 6,38 euroa/m²/kk ja ylläpitovuokran 3,48 euroa/m²/kk.

Korjauksen jälkeinen kuukausivuokra on 87 213 euroa (24,30 euroa/m²/kk) 30 vuoden kuoletusajalla ja 3 %:n korolla. Pääomavuokraksi muodostuu 20,56 euroa/m²/kk ja ylläpitovuokraksi 3,73 euroa/m²/kk.

Opetusviraston omat käynnistämiskustannukset ovat noin 510 000 euroa.

Väistötilan vaikutus

Rakentaminen vaiheistetaan. Rakentamisen aikana osa koululaisista on Munkkivuoren ala-asteen koulussa ja osa väistötiloissa.

Väistötilana toimii Munkkiniemen alueen olemassa oleva väistötilapaviljonki Kivitorpan kentällä osoitteessa Laajalahdentie 12a. Opetusvirasto maksaa väistötiloista hankkeen ajan saman suuruista vuokraa kuin ennen perusparannusta on peritty korjattavasta rakennuksesta.

Koska väistötilojen kustannus on korkeampi kuin edellä mainittu korjauksaikana perittävä vuokra, ylittävä osuus lisätään perusparannuksen jälkeiseen vuokraan. Väistötilojen lisävuokra on 1 359 euroa kuukaudessa, 16 308 euroa vuodessa 10 vuoden ajan, eli yhteensä 163 080 euroa.

Ruokailu tapahtuu Munkkivuoren ala-asteen tiloissa ja Munkkiniemen ala-asteen perusparannetuissa ruokalatioissa.

Opetuslautakunnan lausunto

Opetuslautakunta antoi puoltavan lausunnon 1.3.2016 päivitystä hankesuunnitelmasta.

Hankkeen rahoitus, rakennuttaminen ja ylläpito

Hanke sisältyy kiinteistölautakunnan 19.5.2016 hyväksymään kiinteistöviraston talousarvioehdotukseen vuodelle 2017 ja taloussuunnitelmaehdotukseen vuosille 2017 - 2019. Ehdotukseen sisältyvässä tilakeskuksen talonrakentamishjelmassa vuosiksi 2017 - 2026 hanke on merkitty 9,2 miljoonan euron suuruiseksi rakennettavaksi vuosina 2017 - 2019.

Kiinteistöviraston tilakeskus vastaa hankkeen toteuttamisesta, ja opetusvirasto ja tilakeskus vastuunjakotaulukon mukaisesti rakennuksen ylläpidosta.

Hankkeen alustava aikataulu on liitteenä 2.

Lopuksi

Kiinteistölautakunta päätti 17.12.2015 (622 §) esittää kaupunginhallitukselle 8.12.2015 päivätyn Munkkivuoren ala-asteen peruskorjauksen hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 6 609 brm² ja että rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 11 400 000 euroa elokuun 2015 kustannustasossa.

Sittemmin ilmeni, että hankkeen laajuus- ja kustannustiedoissa oli virhe, ja todellisuudessa hankkeen koko oli kiinteistölautakunnan esityksestä poiketen 4 474 bruttoneliometriä ja kustannusarvio vastaavasti 9,2 miljoonaa euroa, minkä kiinteistövirasto liitteenä 2 olevalla kirjeellä ilmoitti.

Alkuperäinen lautakunnan esityksen mukainen hankesuunnitelma on siksi korjattu vastaamaan muuttuneita laajuus- ja kustannustietoja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Munkkivuoren ala-asteen korjattu hankesuunnitelma 1.3.2016 liitteineen
- 2 Aikataulu

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta
Opetuslautakunta

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 19.04.2016 § 61

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HEL 2015-003924 T 10 06 00

Lausunto

Opetuslautakunta antoi puoltavan lausunnon kiinteistölautakunnalle Munkkivuoren ala-asteen koulun perusparannuksen 1.3.2016 päivätystä korjatusta hankesuunnitelmasta.

Lisäksi opetuslautakunta huomautti, että opetusvirasto maksaa väistöiloista hankkeen ajan saman suuruista vuokraa kuin ennen perusparannusta on peritty korjattavasta rakennuksesta. Mikäli väistöilojen kustannus on korkeampi kuin edellä mainittu korjausaikana perittävä vuokra, ylittävä osuus lisätään hankesuunnitelmasta poiketen vasta perusparannuksen jälkeiseen vuokraan. Lisäksi opetuslautakunta huomautti, että sähköisen lukitusjärjestelmän uusinta kuuluu hankkeelle.

Käsittely

19.04.2016 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

linjanjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Eeva Jalovaara, projektiarkkitehti, puhelin: 310 79657
eeva.jalovaara(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 17.12.2015 § 622

HEL 2015-003924 T 10 06 00

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle 8.12.2015 päivätyn Munkkivuoren ala-asteen peruskorjauksen hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 6 609 brm² ja että rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 11 400 000 euroa kustannustasossa 8/2015.

Päätös tehdään ehdolla, että Helsingin kaupungin opetusvirasto antaa puoltavan lausunnon hankesuunnitelmasta.

Kiinteistölautakunta päätti, että hankkeen suunnittelu voi jatkua odotta-matta päätöksen lainvoimaisuutta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Esittelijä

vs. tilakeskuksen päällikkö
Markku Metsäranta

Lisätiedot

Aulikki Korhonen, projektinjohtaja, puhelin: 310 31823
aulikki.korhonen(a)hel.fi
Irmeli Grundström, hankepäällikkö, puhelin: 310 42319
irmeli.grundstrom(a)hel.fi

§ 576

Lausunto ympäristöministeriölle ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA) koskevien säädösten uudistamisesta

HEL 2016-004953 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa ympäristöministeriölle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus pitää lakiesitystä pääosin kannatettavana. Lakiesityksellä on tarkoitus saattaa voimaan EU:n ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan direktiivin viimeisin muutos ja muutoinkin sujuvoittaa menettelyä. YVA-lainsäädäntö perustuu siihen, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet on luetteloitu ja että sen lisäksi menettely voidaan määrätä tehtäväksi, mikäli suunnitteilla on luettelon hankkeisiin nähden verrattavissa oleva, yhtä haitallinen hanke tai aiemman muutos. Nykyisin hankeluettelosta on päätetty valtioneuvoston asetuksella. Lakiesitys nostaisi luettelon lain liitteeksi. Itse luetteloon ei esitetä muutoksia.

Voimassa olevan YVA-lain 5 §:n (suhde muihin menettelyihin) mukaan arviointimenettelyä ei harkinnanvaraisissa tapauksissa sovelleta, jos vaikutukset on selvitetty muun lain mukaisessa menettelyssä YVA-laisissa säädetyllä tavalla. Yhteisviranomaisen eli elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus arvioi nykyään selvitysten riittävyyden. Nykyisen ja myös uuden esityksen 3 §:ssä (suhde muuhun lainsäädäntöön) todettu, että lakia sovellettaessa otetaan huomioon, mitä hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista on muussa yhteydessä selvitetty. Pykälän perustelujen mukaan siinä säilyisi edelleen voimassa nykyinen periaate, jonka mukaan lakia sovellettaessa käytetään hyväksi hankkeesta ja sen vaikutuksista muussa yhteydessä tehdyt selvitykset. Yksi tällainen vaihtoehtoinen menettely on kaavoitus.

Lakiesityksessä on tarkoitus sovittaa arvioitava hanke ja hankkeelle tehtävä kaavoitus tarkoituksenmukaisesti yhteen. Asiakirjoista selviää, että viime vuosina tehdyistä YVA-menettelyistä noin 2/3 on edellyttänyt myös kaavamutosta yhdellä tai useammalla kaavatasolla, joten yhdistämiselle on ilmeinen tarve.

Esityksen yleisissä perusteluissa on esitetty hankekaavoituksen ja YVA-menettelyn yhdistämisestä vaihtoehdot A ja B. Esitys on laadittu vaihtoehdon A mukaan. Sitä kutsutaan sujuvaksi yhdistämiseksi. Vaihtoehdon A mukaan kaavoitukseen ja YVA-menettelyyn liittyvät kuulemismenettelyt (tiedottaminen, palautteen antaminen, yleisötilaisuudet)

olisi mahdollista yhdistää ja menettelyihin liittyvät selvitykset koordinoitaisiin. Tämän vaihtoehdon mukaisesti on ainakin Helsingissä jo joissakin hankkeissa toimittu, joten käytännön kirjaaminen lakiin ei merkitsisi muutosta.

Kaava- ja YVA-prosessien nivominen tiiviimmin toisiinsa parantaa hankevalmistelun laatua ja kustannustehokkuutta, kun selvitykset voidaan suunnitella molempia palveleviksi ja päällekkäisyydet vältetään. Haasteena kaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteensovittamisessa ovat tilanteet, joissa hankkeella on useampi sijaintivaihtoehto, jolloin ei välttämättä ole tiedossa minkä sijainnin mukaan kaava tulisi laatia. Kaavoituksen ja YVA:n käynnistäminen yhteysviranomaisen, kaavoitusviranomaisen ja hankkeesta vastaavan kesken ehdotettu ennakkoneuvottelumenettely keskinäisen työnjaon sopimiseksi prosessien alkuvaiheessa on joka tapauksessa kannatettavaa. Ennakkoneuvottelu todennäköisesti vahvistaa eri viranomaisten ja hankkeesta vastaavan yhteydenpitoa, varmistaa tiedon kulkua eri toimijoiden välillä sekä helpottaa menettely viivytyksetöntä ja sujuvaa läpiviemistä.

Vaihtoehdossa B hankkeen YVA-menettely olisi integroitu kaavamenettelyyn ja menettelyn johtamisesta huolehtisi yhteysviranomaisen sijasta kaavoitusviranomaisen. Lakiehdotukseen liittyvässä arvioinnissa on esitetty epäily, että mahdollinen kaavoituksen hitaus saattaisi aiheuttaa viivästystä hankkeen suunnittelun etenemiselle ja aiheuttaisi kenties siten lisäkustannuksia hankkeesta vastaavalle, usein yksityiselle taholle. Kaupunginhallitus toteaa, että tämä vaihtoehto toisi kuitenkin nykykäytäntöön uuden tavan toimia ja saattaisi tarjota haasteiden lisäksi myös mahdollisuuksia prosessin sujuvalle kululle ja yhteistyölle. Jos hanke edellyttää kaavan muuttamista, se ei voi missään tilanteessa edetä kovin pitkälle ilman rinnalla etenevää kaavaprosessia.

Ehdotetun YVA-lain 13 §:n mukaan hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettely ja hankkeen toteuttamiseksi laadittavan kaavan ollessa samanaikaisesti vireillä nämä menettelyt sovitetaan yhteen, ellei ole perusteltua syytä jättää soveltamatta. Ehdotetun MRL 62a §:n mukaan kuitenkin hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettely ja hankkeen toteuttamiseksi laadittavan kaavan ollessa samanaikaisesti vireillä nämä menettelyt sovitetaan "tapauksen mukaan" yhteen. Säännökset poikkeavat siten sanamuodoltaan toisistaan. Lainkohtien perusteluissa on todettu, että velvoittavuutta lisättäisiin ja menettelyt sovitettaisiin yhteen aina, ellei ole perusteltua syytä jättää soveltamatta. Tällaisessa tilanteessa perustelujen mukaan hankkeella olisi oltava hankkeesta vastaava ja kaava laadittaisiin keskeisiltä osin kyseisen hankkeen toteuttamiseksi. MRL 62a §:n perusteluissa on toisessa kohtaa ristiriitaisesti todettu, että lakiin kirjattaisiin velvoite sovittaa me-

nettelyt tapauksen mukaan yhteen. Ristiriidan vuoksi pykälien sanamuoto tulisi yhtenäistää ja selkeyttää perusteluja.

Kaupunginhallitus pitää parhaimpana kirjausta, jossa kaavaprosessi ja YVA-prosessi voidaan yhdistää, jos se tapauskohtaisesti on perustua. Näin siksi, että menettelyjen yhteensovittaminen riippuu aina mm. hankkeen luonteesta ja sen ja kaavoituksen aikatauluista. Samaan aikaan vireillä olevat YVA-menettely ja kaavoitus voivat aikataulultaan olla hyvin erilaisia. YVA-menettelyn alussa ei aina ole tietoa, johtaako hanke rahoitus- tai muista syistä eteenpäin ja toteutuuko kaavoitus. YVA:ssa saattaa olla myös arvioitavana useita vaihtoehtoja, joista vain yksi on tarkoitus valita toteutettavaksi. Kaavoittaminen voi tällöin olla tarkoituksenmukaista aloittaa vasta, kun vaihtoehtojen merkittävimmät ympäristövaikutukset ja vaikutusten hyväksyttävyyden selvitetty. Kaavoituksessa saattaa olla myös tarpeen ottaa huomioon vasta hankkeen yksityiskohtaisemmassa jatkosuunnittelussa tarkentuvia vaikutuksia.

Helsingin kaupunki on joidenkin hankkeiden yhteydessä yhteen sovittanut voimassa olevan lain nojalla YVA- ja kaavoitusmenettelyjä siten, että vuorovaikutusta on tehty rinnakkain, yleisötilaisuuksia on yhdistetty, YVA-selostus, kaavaluonnos ja muu kaavan valmisteluaineisto ovat olleet samaan aikaan nähtävillä ja kaavan vaikutusten arviointia on tehty YVA:n selvitysten pohjalta.

Lainsäädännön pohjana olevan direktiivin 2 artiklan mukaan yhteensovittaminen ei ole pakollista luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointia lukuun ottamatta. Siinäkin tilanteessa luonnonsuojelulain 65 §:n muutosehdotuksen mukaan Natura-arviointi tehdään "tapauksen mukaan" YVA-arviointimenettelyn yhteydessä. Edellä olevan perusteella kaavoitusta ja YVA-menettelyn yhteensovittamista koskeva säännös tulisi muotoilla siten, että "menettelyt voidaan sovittaa tapauksen mukaan soveltuvin osin yhteen". Mikäli laissa kuitenkin edellytettäisiin lähtökohdista menettelyjen yhteensovittamista ja siitä poikkeamiseen perusteltua syytä, tulisi perustellun syyn sisältö avata tarkemmin perusteluissa eikä sen tulkinta saisi muodostua liian tiukaksi.

Esityksessä on ehdotettu tiedottamisen ja kuulemisen yhdistämistä niin, että ne järjestetään yhteisessä menettelyssä (YVA-lain 13 § ja MRL 62a§). Kun laissa ja perusteluissa puhutaan "kuulemisesta", jää epäselväksi tarkoitetaanko kuulemisella myös esityksen (YVA 19 §) mukaista tarvittavien lausuntojen pyytämistä viranomaisilta sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 28 §:n mukaista lausuntojen pyytämistä viranomaisilta ja keskeisiltä yhteisöiltä. Tältä osin esityksen perusteluja olisi hyvä tarkentaa.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että jo pitkään on pidetty epäkohtana sitä, että vain jo päättyneessä kaavoitusmenettelyssä tehdyt selvitykset voivat olla perusteena sille, että yhteysviranomaisen tekee harkinnanvaraisissa tapauksissa päätöksen YVA-lain mukaisen menettelyn soveltamatta jättämisestä. Kun nyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja hankekaavoitusta ollaan nivomassa aiempaa paremmin yhteen, tulisi tässä yhteydessä lakiin kirjata vaihtoehto, että päätös YVA-lain soveltamatta jättämisestä voidaan tehdä välittömästi, kun on saatu riittävät takeet siitä, että hankkeen arvioimiseksi tarvittavat, ympäristövaikutuksiin kohdistuvat selvitykset on mahdollista tehdä käynnistetyn kaavoituksen yhteydessä. Nyt lausunnoilla olevasta lakiesityksessä tällainen vaihtoehto puuttuu. Tämä tarkoittaa sitä, että kaavoitus voi edetä pitkälle ilman, että on selvää tullaanko hankkeelle vielä lisäksi edellyttämään erillistä YVA-menettelyä. Tämä johtaa resursien hukkakäyttöön ja pitkään epävarmuuteen tarvittavista menettelyistä. Tämän vuoksi nykyisen lain 5 § tulisi säilyttää ja korjata sitä edellä kuvatulla tavalla.

Lopuksi kaupunginhallitus tukee lakiesityksen ehdotettua muutosta siitä, että yhteysviranomaisen lausuntoon YVA-selostuksesta sisältyisi nk. perusteltu päätelmä. Se mitä todennäköisemmin selkeyttäisi annettua YVA-lausuntoa ja parantaisi sen jatkokäyttöä. Tämä ei kuitenkaan voi johtaa siihen, että YVA-viranomainen ottaisi kantaa valittavaan vaihtoehtoon, sillä se toimivalta kuuluu lain mukaan suunnitelmasta tai hankkeesta päättävälle viranomaiselle. Sujuvoittamisen kannalta myönteinen tekijä on myös suunnata YVA-menettelyä merkittävimpiin vaikutuksiin, jolloin voidaan myös vaikuttaa ympäristöhaittojen vähentämiseen, kun resurssit voidaan hyödyntää kohdennetusti.

Käsittely

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että ehdotuksen liitteeksi lisätään ympäristökeskuksen lausunto.

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristöministeriö, lausuntopyyntö, 25.4.2016
- 2 Lakiesitysluonnos
- 3 YVA-menettelyn ja hankekaavoituksen yhdistämisvaihtoehtojen tarkastelu

- 4 Helen Oy:n lausunto
- 5 Helen Sähköverkko Oy:n lausunto
- 6 Rakennusvalvontaviraston lausunto
- 7 Helsingin Satama Oyn lausunto 17.5.2016
- 8 Liikennelaitoksen lausunto YVA-lain muutoksesta
- 9 Ympäristökeskuksen lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Lausunnon pyytäjä

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa ympäristöministeriölle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus pitää lakiesitystä pääosin kannatettavana. Lakiesityksellä on tarkoitus saattaa voimaan EU:n ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan direktiivin viimeisin muutos ja muutoinkin sujuvoittaa menettelyä. YVA-lainsäädäntö perustuu siihen, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet on luetteloitu ja että sen lisäksi menettely voidaan määrätä tehtäväksi, mikäli suunnitteilla on luettelon hankkeisiin nähden verrattavissa oleva, yhtä haitallinen hanke tai aiemman muutos. Nykyisin hankeluettelosta on päätetty valtioneuvoston asetuksella. Lakiesitys nostaisi luettelon lain liitteeksi. Itse luetteloon ei esitetä muutoksia.

Voimassa olevan YVA-lain 5 §:n (suhde muihin menettelyihin) mukaan arviointimenettelyä ei harkinnanvaraisissa tapauksissa sovelleta, jos vaikutukset on selvitetty muun lain mukaisessa menettelyssä YVA-laisissa säädetyllä tavalla. Yhteisviranomaisen eli elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus arvioi nykyään selvitysten riittävyyden. Nykyisen ja myös uuden esityksen 3 §:ssä (suhde muuhun lainsäädäntöön) todettu, että lakia sovellettaessa otetaan huomioon, mitä hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista on muussa yhteydessä selvitetty. Pykälän perustelujen mukaan siinä säilyisi edelleen voimassa nykyinen periaate, jonka mukaan lakia sovellettaessa käytetään hyväksi hankkeesta ja sen vaikutuksista muussa yhteydessä tehdyt selvitykset. Yksi tällainen vaihtoehtoinen menettely on kaavoitus.

Lakiesityksessä on tarkoitus sovittaa arvioitava hanke ja hankkeelle tehtävä kaavoitus tarkoituksenmukaisesti yhteen. Asiakirjoista selviää,

että viime vuosina tehdyistä YVA-menettelyistä noin 2/3 on edellyttänyt myös kaavamutosta yhdellä tai useammalla kaavatasolla, joten yhdistämiseksi on ilmeinen tarve.

Esityksen yleisissä perusteluissa on esitetty hankekaavoituksen ja YVA-menettelyn yhdistämisestä vaihtoehdot A ja B. Esitys on laadittu vaihtoehdon A mukaan. Sitä kutsutaan sujuvaksi yhdistämiseksi. Vaihtoehdon A mukaan kaavoitukseen ja YVA-menettelyyn liittyvät kuulemismenettelyt (tiedottaminen, palautteen antaminen, yleisötilaisuudet) olisi mahdollista yhdistää ja menettelyihin liittyvät selvitykset koordinoitaisiin. Tämän vaihtoehdon mukaisesti on ainakin Helsingissä jo joissakin hankkeissa toimittu, joten käytännön kirjaaminen lakiin ei merkitsisi muutosta.

Kaava- ja YVA-prosessien nivominen tiiviimmin toisiinsa parantaa hankevalmistelun laatua ja kustannustehokkuutta, kun selvitykset voidaan suunnitella molempia palveleviksi ja päällekkäisyydet vältetään. Haasteena kaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteensovittamisessa ovat tilanteet, joissa hankkeella on useampi sijaintivaihtoehto, jolloin ei välttämättä ole tiedossa minkä sijainnin mukaan kaava tulisi laatia. Kaavoituksen ja YVA:n käynnistäminen yhteysviranomaisen, kaavoitusviranomaisen ja hankkeesta vastaavan kesken ehdotettu ennakkoneuvottelumenettely keskinäisen työnjaon sopimiseksi prosessien alkuvaiheessa on joka tapauksessa kannatettavaa. Ennakkoneuvottelu todennäköisesti vahvistaa eri viranomaisten ja hankkeesta vastaavan yhteydenpitoa, varmistaa tiedon kulkua eri toimijoiden välillä sekä helpottaa menettelyn viivytyksetöntä ja sujuvaa läpiviemistä.

Vaihtoehdossa B hankkeen YVA-menettely olisi integroitu kaavamenettelyyn ja menettelyn johtamisesta huolehtisi yhteysviranomaisen sijasta kaavoitusviranomaisen. Lakiehdotukseen liittyvässä arvioinnissa on esitetty epäily, että mahdollinen kaavoituksen hitaus saattaisi aiheuttaa viivästystä hankkeen suunnittelun etenemiselle ja aiheuttaisi kenties siten lisäkustannuksia hankkeesta vastaavalle, usein yksityiselle taholle. Kaupunginhallitus toteaa, että tämä vaihtoehto toisi kuitenkin nykykäytäntöön uuden tavan toimia ja saattaisi tarjota haasteiden lisäksi myös mahdollisuuksia prosessin sujuvalle kululle ja yhteistyölle. Jos hanke edellyttää kaavan muuttamista, se ei voi missään tilanteessa edetä kovin pitkälle ilman rinnalla etenevää kaavaprosessia.

Ehdotetun YVA-lain 13 §:n mukaan hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja hankkeen toteuttamiseksi laadittavan kaavan ollessa samanaikaisesti vireillä nämä menettelyt sovitetaan yhteen, ellei ole perusteltua syytä jättää soveltamatta. Ehdotetun MRL 62a §:n mukaan kuitenkin hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja hankkeen toteuttamiseksi laadittavan kaavan ollessa sama-

naikaisesti vireillä nämä menettelyt sovitetaan "tapauksen mukaan" yhteen. Säännökset poikkeavat siten sanamuodoltaan toisistaan. Lainkohtien perusteluissa on todettu, että velvoittavuutta lisättäisiin ja menettelyt sovitettaisiin yhteen aina, ellei ole perusteltua syytä jättää sovitamatta. Tällaisessa tilanteessa perustelujen mukaan hankkeella olisi oltava hankkeesta vastaava ja kaava laadittaisiin keskeisiltä osin kyseisen hankkeen toteuttamiseksi. MRL 62a §:n perusteluissa on toisessa kohtaa ristiriitaisesti todettu, että lakiin kirjattaisiin velvoite sovittaa menettelyt tapauksen mukaan yhteen. Ristiriidan vuoksi pykälien sanamuoto tulisi yhtenäistää ja selkeyttää perusteluja.

Kaupunginhallitus pitää parhaimpana kirjausta, jossa kaavaprosessi ja YVA-prosessi voidaan yhdistää, jos se tapauskohtaisesti on perustua. Näin siksi, että menettelyjen yhteensovittaminen riippuu aina mm. hankkeen luonteesta ja sen ja kaavoituksen aikatauluista. Samaan aikaan vireillä olevat YVA-menettely ja kaavoitus voivat aikatauluiltaan olla hyvin erilaisia. YVA-menettelyn alussa ei aina ole tietoa, johtaako hanke rahoitus- tai muista syistä eteenpäin ja toteutuuko kaavoitus. YVA:ssa saattaa olla myös arvioitavana useita vaihtoehtoja, joista vain yksi on tarkoitus valita toteutettavaksi. Kaavoittaminen voi tällöin olla tarkoituksenmukaista aloittaa vasta, kun vaihtoehtojen merkittävimmät ympäristövaikutukset ja vaikutusten hyväksyttävyyden selvitetty. Kaavoituksessa saattaa olla myös tarpeen ottaa huomioon vasta hankkeen yksityiskohtaisemmassa jatkosuunnittelussa tarkentuvia vaikutuksia.

Helsingin kaupunki on joidenkin hankkeiden yhteydessä yhteen sovittanut voimassa olevan lain nojalla YVA- ja kaavoitusmenettelyjä siten, että vuorovaikutusta on tehty rinnakkain, yleisötilaisuuksia on yhdistetty, YVA-selostus, kaavaluonnos ja muu kaavan valmisteluaineisto ovat olleet samaan aikaan nähtävillä ja kaavan vaikutusten arviointia on tehty YVA:n selvitysten pohjalta.

Lainsäädännön pohjana olevan direktiivin 2 artiklan mukaan yhteensovittaminen ei ole pakollista luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointia lukuun ottamatta. Siinäkin tilanteessa luonnonsuojelulain 65 §:n muutosehdotuksen mukaan Natura-arviointi tehdään "tapauksen mukaan" YVA-arviointimenettelyn yhteydessä. Edellä olevan perusteella kaavoitusta ja YVA-menettelyn yhteensovittamista koskeva säännös tulisi muotoilla siten, että "menettelyt voidaan sovittaa tapauksen mukaan soveltuvin osin yhteen". Mikäli laissa kuitenkin edellytettäisiin lähtökohtaista menettelyjen yhteensovittamista ja siitä poikkeamiseen perusteltua syytä, tulisi perustellun syyn sisältö avata tarkemmin perusteluissa eikä sen tulkinta saisi muodostua liian tiukaksi.

Esityksessä on ehdotettu tiedottamisen ja kuulemisen yhdistämistä niin, että ne järjestetään yhteisessä menettelyssä (YVA-lain 13 § ja

MRL 62a§). Kun laissa ja perusteluissa puhutaan "kuulemisesta", jää epäselväksi tarkoitetaanko kuulemisella myös esityksen (YVA 19 §) mukaista tarvittavien lausuntojen pyytämistä viranomaisilta sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 28 §:n mukaista lausuntojen pyytämistä viranomaisilta ja keskeisiltä yhteisöiltä. Tältä osin esityksen perusteluja olisi hyvä tarkentaa.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että jo pitkään on pidetty epäkohtana sitä, että vain jo päättyneessä kaavoitusmenettelyssä tehdyt selvitykset voivat olla perusteena sille, että yhteysviranomainen tekee harkinnanvaraisissa tapauksissa päätöksen YVA-lain mukaisen menettelyn soveltamatta jättämisestä. Kun nyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja hankekaavoitusta ollaan nivomassa aiempaa paremmin yhteen, tulisi tässä yhteydessä lakiin kirjata vaihtoehto, että päätös YVA-lain soveltamatta jättämisestä voidaan tehdä välittömästi, kun on saatu riittävät takeet siitä, että hankkeen arvioimiseksi tarvittavat, ympäristövaikutuksiin kohdistuvat selvitykset on mahdollista tehdä käynnistetyn kaavoituksen yhteydessä. Nyt lausunnoilla olevasta lakiesityksessä tällainen vaihtoehto puuttuu. Tämä tarkoittaa sitä, että kaavoitus voi edetä pitkälle ilman, että on selvää tullaanko hankkeelle vielä lisäksi edellyttämään erillistä YVA-menettelyä. Tämä johtaa resursien hukkakäyttöön ja pitkään epävarmuuteen tarvittavista menettelyistä. Tämän vuoksi nykyisen lain 5 § tulisi säilyttää ja korjata sitä edellä kuvatulla tavalla.

Lopuksi kaupunginhallitus tukee lakiesityksen ehdotettua muutosta siitä, että yhteysviranomaisen lausuntoon YVA-selostuksesta sisältyisi nk. perusteltu päätelmä. Se mitä todennäköisemmin selkeyttäisi annettua YVA-lausuntoa ja parantaisi sen jatkokäyttöä. Tämä ei kuitenkaan voi johtaa siihen, että YVA-viranomainen ottaisi kantaa valittavaan vaihtoehtoon, sillä se toimivalta kuuluu lain mukaan suunnitelmasta tai hankkeesta päättävälle viranomaiselle. Sujuvoittamisen kannalta myönteinen tekijä on myös suunnata YVA-menettelyä merkittävimpiin vaikutuksiin, jolloin voidaan myös vaikuttaa ympäristöhaittojen vähentämiseen, kun resurssit voidaan hyödyntää kohdennetusti.

Esittelijän perustelut

Ympäristöministeriö on 25.4.2016 pyytänyt kaupungin lausuntoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA) koskevasta lakiehdotuksesta 2.6.2016 mennessä. Lausunnon antamiselle on saatu muutaman päivän lisäaika.

Hallituksen esityksellä pannaan täytäntöön tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan Unionin direktiivin 2011/92/EU muutos 2014/52/EU sekä sujuvoitetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja eräitä muita ympäristöllisiä

menettelyjä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, joka korvaisi voimassa olevan lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Samassa yhteydessä muutetaan 15 muuta lakia.

Uudistuksessa ajanmukaistettaisiin vuodesta 1994 voimassa ollut laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä vastaamaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun direktiivinmuutoksia. Direktiivin keskeisimmät muutokset koskevat ympäristövaikutusten arvioinnin määritelmää, Natura-arvioinnin ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn suhdetta, arviointimenettelyn määräytymistä yksittäistapauksessa, arviointiselostuksen sisältövaatimuksia ja perusteltua päätelmää, laadunvarmistusta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin huomioon ottamista luvassa. Direktiivin muutokset on pantava kansallisesti täytäntöön viimeistään 16 päivänä toukokuuta 2017.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain soveltamisala, arviointimenettely sekä viranomaisten tehtävät säilyisivät pääosin ennallaan. Hankeluettelosta ja menettelyn yksityistapauksessa soveltamisesta säädettäisiin lain liitteissä nykyisen valtioneuvoston asetuksessa säätämisen sijaan.

Ympäristöllisten menettelyjen sujuvoittamiseksi ehdotetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja hankekaavan valmistelun yhdistämistä, milloin ei ole perusteita jättää yhdistämättä. Vastaavasti ehdotetaan myös yhdistettäväksi luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi ja ympäristövaikutusten arviointimenettely.

Myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tulosten huomioon ottamista lupamenettelyissä vahvistetaan direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla. Tämän johdosta ehdotetaan muutettavaksi lupamenettelyjä koskevia säännöksiä 13 eri laissa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevaan lakiin ehdotetaan myös sisällytettäväksi säännös ennakkoneuvottelumenettelystä, mikä vahvistaisi eri viranomaisten ja hankkeesta vastaavan yhteydenpitoa, varmistaisi tiedon kulkua eri toimijoiden välillä sekä helpottaisi menettelyn viivytyksetöntä ja sujuvaa läpiviemistä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että eduskunta hyväksyisi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun lakiin säännökset, joilla täydennetään kansallista täytäntöönpanolainsäädäntöä vastaamaan paremmin valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevan yleissopimuksen ja siihen liitetyn strategista ympäristöarviointia koskevan pöytäkirjan veloitteita.

Esityksestä on pyydetty kaupunkisuunnitteluviraston, ympäristökeskuksen, kiinteistöviraston, rakennusviraston, rakennusvalvontaviraston, Helenin ja Helen Sähköverkot Oy:n sekä Helsingin Satama Oy:n ja Liikennelaitos -liikelaituksen lausunnot. Lausunnot ilmenevät päätöshistoriasta ja liitteistä. Kiinteistövirasto ei antanut lausuntoa. Esitys on saatujen lausuntojen mukainen, minkä lisäksi sitä on täydennetty esityksellä, jonka mukaan myös vielä keskeneräisen kaavoituksen perusteella voitaisiin tehdä päätös siitä, ettei YVA-menettelyä tarvita harkinnanvaraisissa tapauksissa, jos on saatu varmuus siitä, että tarvittavat selvitykset ja kuuleminen voidaan hoitaa kaavoituksen yhteydessä YVA-laissa tarkoitetulla tavalla.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ympäristöministeriö, lausuntopyyntö, 25.4.2016
- 2 Lakiesitysluonnos
- 3 YVA-menettelyn ja hankekaavoituksen yhdistämisvaihtoehtojen tarkastelu
- 4 Helen Oy:n lausunto
- 5 Helen Sähköverkko Oy:n lausunto
- 6 Rakennusvalvontaviraston lausunto
- 7 Helsingin Satama Oyn lausunto 17.5.2016
- 8 Liikennelaitoksen lausunto YVA-lain muutoksesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Lausunnon pyytäjä

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Ympäristökeskus
Rakennusvirasto
Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Kiinteistövirasto

06.06.2016

Kaj/2

Kaupunginkanslia
Rakennusvalvontavirasto
Helsingin Satama Oy
Liikennelaitos-liikelaitos Oy

Päätöshistoria

Rakennusvirasto 19.5.2016

HEL 2016-004953 T 03 00 00

Rakennusvirasto antaa YVA-lainsäädännön muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä seuraavan lausunnon:

Rakennusvirasto pitää YVA-menettelyyn liittyvien osallistumismahdollisuuksien sekä menettelyn itsenäisyyden ja riippumattomuuden säilyttämistä tarpeellisena. Tämän ja toimivaltasuhteiden selkeyden vuoksi esitetyistä vaihtoehdoista A eli joustava yhdistäminen vaikuttaa toteuttamiskelpoisemmalta.

Direktiivin muutosten täytäntöönpanoon liittyen rakennusvirastolla ei ole lausuttavaa.

Lisätiedot

Suvi Kokkonen, lakimies, puhelin: 310 39952
suvi.kokkonen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 19.5.2016

HEL 2016-004953 T 03 00 00

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunkisuunnitteluviraston lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristövaikutuksen arviointimenettelystä (jäljempänä YVA-laki) ja laeiksi siihen liittyvien lakien muuttamisesta (25.4.2016). Hallituksen esityksellä pannaan täytäntöön tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan Unionin direktiivin 2011/92/EU muutos (2014/52/EU) sekä sujuvoitetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja eräitä muita ympäristöllisiä menettelyjä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi YVA-laki, joka korvaisi voimassa olevan lain ja muutetaan 15 muuta lakia. Direktiivin keskeisimmät muutokset koskevat ympäristövaikutusten arvioinnin määritelmää,

Natura-arvioinnin ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä YVA-menettely) suhdetta, arviointimenettelyn määräytymistä yksittäistapauksessa, arviointiselostuksen sisältövaatimuksia ja perusteltua päätelmää, laadunvarmistusta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin huomioon ottamista luvassa. YVA-lain soveltamisala, arviointimenettely sekä viranomaisten tehtävät säilyisivät pääosin ennallaan. Hankeluelestosta ja menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa säädettäisiin lain liitteissä nykyisen valtioneuvoston asetuksen sijaan.

Esityksessä ehdotetaan ympäristöllisten menettelyjen sujuvoittamiseksi YVA-menettelyn ja hankekaavan valmistelun yhdistämistä, milloin ei ole perusteita jättää yhdistämättä. Vastaavasti ehdotetaan myös yhdistettäväksi luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi ja YVA-menettely. YVA-lakiin ehdotetaan myös sisällytettäväksi säännös ennako-neuvottelu-menettelystä. Lisäksi mm. YVA-menettelyn tulosten huomioon ottamista lupamenettelyissä vahvistetaan.

Kaupunkisuunnitteluvirasto pitää esitettyjä muutoksia pääosin kannatettavina.

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että voimassa olevan YVA-lain 5 §:n (suhde muihin menettelyihin) mukaan arviointimenettelyä ei sovelleta, jos vaikutukset on selvitetty muun lain mukaisessa menettelyssä YVA-laissa säädetyllä tavalla. Yhteisviranomaisen arvioi tarvittaessa selvitysten riittävyyden. Esityksessä on YVA-lain 3 §:ssä (suhde muuhun lainsäädäntöön) todettu, että lakia sovellettaessa otetaan huomioon, mitä hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista on muussa yhteydessä selvitetty. Muutoksen perustelujen mukaan pykälä sisältäisi edelleen jo voimassa olevassa laissa omaksutun periaatteen, jonka mukaan lakia sovellettaessa käytetään hyväksi hankkeesta ja sen vaikutuksista muussa yhteydessä tehdyt selvitykset. Lain sanamuoto on tältä osin muuttunut yleisluonteisemmaksi ja väljemmäksi. Lainkohdassa ja sen perusteluissa ei ole selvästi mainittu, voidaanko edelleen tehdä päätös arviointimenettelyn soveltamatta jättämisestä tilanteissa, joissa vaikutukset on arvioitu muun lain, esim. maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaisessa kaavoitusmenettelyssä. Myöskään ehdotetussa YVA-lain 5 §:ssä (arviointimenettelyn soveltaminen) ei ole viitattu 3 §:ään eikä mainittu aikaisemmin tehtyjä selvityksiä huomioon otettavina seikkoina päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa.

Esityksen yleisissä perusteluissa on esitetty hankekaavoituksen ja YVA-menettelyn yhdistämisestä vaihtoehdot A ja B. Esitys on laadittu vaihtoehdon A mukaan. Vaihtoehdon A mukaan kaavoitukseen ja YVA-menettelyyn liittyvät kuulemismenettelyt (tiedottaminen, palautteen antaminen, yleisötilaisuudet) olisi mahdollista yhdistää ja menettelyihin liittyvät selvitykset koordinoitaisiin. Vaihtoehdossa B hankkeen YVA-me-

nettely olisi integroitu kaavamenettelyyn ja menettelyn johtamisesta huolehtisi yhteysviranomaisen sijasta kaavoitusviranomaisen. Kaupunkisuunnitteluvirasto pitää vaihtoehtoista A:ta kannatettavampana. Vaihtoehto vastaa voimassa olevan YVA-lain 5 §:ää, jonka mukaan eri tahojen on oltava riittävässä yhteistyössä hankkeen arviointimenettelyn ja kaavoituksen yhteensovittamiseksi.

Ehdotetun YVA-lain 13 §:n mukaan hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja hankkeen toteuttamiseksi laadittavan kaavan ollessa samanaikaisesti vireillä nämä menettelyt sovitetaan yhteen, ellei ole perusteltua syytä jättää soveltamatta. Ehdotetun MRL 62a §:n mukaan hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja hankkeen toteuttamiseksi laadittavan kaavan ollessa samanaikaisesti vireillä nämä menettelyt sovitetaan tapauksen mukaan yhteen. Säännökset poikkeavat sanamuodoltaan toisistaan. Lainkohtien perusteluissa on todettu, että velvoittavuutta lisättäisiin ja menettelyt sovitettaisiin yhteen aina, ellei ole perusteltua syytä jättää sovittamatta. Tällaisessa tilanteessa perustelujen mukaan hankkeella olisi oltava hankkeesta vastaava ja kaava laadittaisiin keskeisiltä osin kyseisen hankkeen toteuttamiseksi. MRL 62a §:n perusteluissa on toisessa kohtaa ristiriitaisesti todettu, että lakiin kirjattaisiin velvoite sovittaa menettelyt tapauksen mukaan yhteen.

Virasto toteaa, että menettelyjen yhdistämistä ei tulisi laissa esittää vahvaksi pääsäännöksi, josta voidaan vain perustellusta syytä poiketa. Virasto pitää mahdollisuutta menettelyjen yhdistämiseen pääosin prosessien yksinkertaistamiseksi ja sujuvoittamiseksi, päällekkäisten selvitysten välttämiseksi sekä kuntalaisten osallistumisen näkökulmasta lähtökohtaisesti perusteltuna. Menettelyjen yhteensovittaminen ei kuitenkaan aina ole tarkoituksenmukaista. Yhteensovittamisen soveltaminen on tapauskohtaista ja riippuvainen mm. hankkeen luonteesta ja hankkeen ja kaavoituksen aikatauluista. Samaan aikaan vireillä olevat YVA-menettely ja kaavoitus voivat aikataulultaan olla hyvin erilaisia. YVA-menettelyn alussa ei aina ole tietoa, johtaako hanke rahoitus- tai muista syistä eteenpäin ja toteutuuko kaavoitus. YVA:ssa saattaa olla myös arvioitavana useita vaihtoehtoja, joista vain yksi on tarkoitus valita toteutettavaksi. Kaavoittaminen voi tällöin olla tarkoituksenmukaista aloittaa vasta, kun vaihtoehtojen merkittävimmät ympäristövaikutukset ja vaikutusten hyväksyttävyyden selvitetty. Kaavoituksessa saattaa olla myös tarpeen ottaa huomioon hankkeen yksityiskohtaisemmassa jatko-suunnittelussa tarkentuvia vaikutuksia.

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja YVA:n arviointiohjelma poikkeavat yleensä laajuudeltaan toisistaan ja ne valmistuvat käytännössä omissa aikatauluissaan. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista yhdistää menettelyjä niiden loppuvaiheessa esim. yhdistää YVA-selos-

tuksen ja kaavan valmisteluaineiston tai kaavaehdotuksen nähtävillä-oleminen ja niistä kuuleminen.

Helsingin kaupunki on joidenkin hankkeiden yhteydessä yhteensovittanut voimassa olevan lain nojalla osittain YVA- ja kaavoitusmenettelyjä siten, että vuorovaikutusta on tehty rinnakkain, yleisötilaisuuksia on yhdistetty, YVA-selostus, kaavaluonnos ja muu kaavan valmisteluaineisto ovat olleet samaan aikaan nähtävillä ja kaavan vaikutusten arviointia on tehty YVA:n selvitysten pohjalta.

Virasto edellä mainituista syistä esittää, että yhteensovittamista koskeva säännös muotoiltaisiin siten, että "menettelyt voidaan sovittaa tapauksen mukaan soveltuvin osin yhteen". Mikäli laissa kuitenkin edellytettäisiin edelleen lähtökohtaista menettelyjen yhteensovittamista ja siitä poikkeamiseen perusteltua syytä, tulisi perustellun syyn sisältö avata tarkemmin perusteluissa. Perustellun syyn tulkinta ei tulisi muodostua liian tiukaksi. Edellä mainitun direktiivin 2 artiklan mukaan yhteensovittaminen ei ole pakollista luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointia lukuunottamatta. Luonnonsuojelulain 65 §:n muutosehdotuksen mukaan Natura-arviointi tehdään direktiivin mukaisesti "tapauksen mukaan" YVA-arviointimenettelyn yhteydessä.

Esityksessä on ehdotettu (YVA-lain 13 § ja MRL 62a§), että yhteensovittamistilanteissa kuuleminen YVA-ohjelmasta ja ilmoittaminen MRL:n mukaisesta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta järjestetään yhteisessä menettelyssä sekä kuuleminen YVA-arviointiselostuksesta sekä mielipiteen esittäminen kaava valmisteluaineisosta tai kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtävillä järjestetään yhteisessä menettelyssä. Lainkohtien perustelujen mukaan menettelyihin kuuluva tiedottaminen ja kuuleminen voitaisiin yhdistää, jolloin menettelyille laadittaisiin yhteinen kuulutus, mielipiteitä voisi toimittaa samalle taholle ja järjestettävä yleisötilaisuus olisi yhteinen. Laissa ja perusteluissa puhutaan "kuulemisesta". Epäselväksi jää tarkoitetaanko kuulemisella myös esityksen (YVA 19 §), mukaista tarvittavien lausuntojen pyytämistä viranomaisilta sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 28 §:n mukaista lausuntojen pyytämistä viranomaisilta ja keskeisiltä yhteisöiltä. Tältä osin esityksen perusteluja olisi hyvä tarkentaa.

Ehdotetun YVA-lain 12 §:ssä säädettäisiin ennakkoneuvottelusta yhteysviranomaisen, hankkeesta vastaavan ja keskeisten viranomaisten kanssa. Ehdotuksen mukaan yhteysviranomainen voi järjestää ennakkoneuvottelun. Lainkohdan 13 §:n perustelujen mukaan ennakkoneuvotteluissa todetaan menettelyjen yhteensovittamistarve ja 13 §:n soveltuvuus. Tämän vuoksi ennakkomenettelyn tulee yhteensovittamistilanteissa olla pakollinen.

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

06.06.2016

Kaj/2

Kaisu Tähtinen, johtava lakimies, puhelin: 310 37035
kaisu.tahtinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 577

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 22 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunkisuunnittelulautakunta	31.5.2016
asuntotuotantotoimisto - toimitusjohtaja	30.5. - 3.6.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 578

Selvitys sosiaaliasiamiesten toiminnasta vuodelta 2015

HEL 2016-003615 T 05 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen Helsingin sosiaaliasiamiesten toiminnasta vuodelta 2015.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosiaaliasiamiesten selvitys vuodelta 2015

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaaliasiamiesten selvityksessä vuodelta 2015 on tarkasteltu erityisesti sosiaalihuollon asiakkaan asemaa, asiakkaiden oikeusturvakeinoja sekä asiakkaiden antamaa palautetta ja yhteydenottoja sosiaaliasiemihiin. Vuonna 2015 sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa oli kaksi päätömistä sosiaaliasiemiestä.

Liitteenä oleva selvitys vuodelta 2015 ja sen johdosta pyydyt päätöshistoriaan sisältyvät sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen lausunnot käsittelevät mm. aikuissosiaalityöhön ja toimeentulotukeen, lastensuojeluun, vammaispalveluihin, vanhuspalveluihin sekä asiakaspalveluun, palautteisiin ja sosiaaliasiemiestyön kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.

Sosiaaliasiamiesten ja potilasasiamiesten yhteinen tilastointi- ja raportointijärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2015 alussa. Yhteydenottoja tilastoitin 1 174 kappaletta, edellisenä vuonna niitä oli 1 330. Eniten yhteydenottoja tuli perhe- ja sosiaalipalvelujen osaston

vastuualueeseen liittyen. Yhteydenotoista suurin osa koski nuorten palveluja, aikuissosiaalityötä ja lastensuojelua ja niissä käsiteltiin täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentulotuen saamista, määräaikojen toteutumista, kohtelua, työntekijöiden tavoitettavuutta ja neuvonnan tarvetta.

Esittelijä toteaa, että uusi sosiaalihuoltolaki (1301/2014) tuli suurimmalta osaltaan voimaan vuonna 2015. Laki painottaa asiakaslähtöisyyttä ja asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa. Sosiaaliasiamiesten selvityksessä esille tullee epäkohtiin pyritään vastaamaan sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen asiakaslähtöisellä uudistamisella.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosiaaliasiamiesten selvitys vuodelta 2015

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Varhaiskasvatuslautakunta
Sosiaali- ja terveystieteiden virasto
Varhaiskasvatusvirasto
Sosiaaliasiamiest

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.05.2016 § 116

HEL 2016-003615 T 05 00 02

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle sosiaaliasiamiesten toimintaa vuonna 2015 koskevasta selvityksestä:

”Laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista on asetettu kunnille velvollisuus nimittää sosiaaliasiamies. Sosiaaliasiamiehen tehtävät on laissa määritelty. Helsingin kaupunki on nimittänyt näihin tehtäviin kaksi sosiaaliasiamiestä.

Tämä lausunto sosiaaliasiamiestoiminnasta ja liitteenä oleva sosiaaliasiamiesten selvitys perustuvat sosiaali- ja terveystieteiden tutkimukseen ja sosiaalihuoltoon ja sosiaalipalveluihin vuonna 2015.

Muistutukset

Lakimuutokset ovat vahvistaneet muistutuksen asemaa ensisijaisena keinona kanteluun nähden, mikä edistää asiakkaan oikeusturvaa sosiaalihuollon toimintayksiköissä.

Muistutus on asiakkaan tärkeä oikeusturvakeino. Esimiesten koulutuksissa ja perehdytyksissä tämä asia tuodaan esille. Muistutuksiin liittyvää ohjeistusta esimiehille on myös päivitetty.

Asiakkaille muistutuksen tekemistä helpotetaan ja tehdään mahdolliseksi myös muilla kuin kotimaisilla kielillä asioiville. Sähköisestä muistutuslomakkeesta tehdään helposti löydettävä ja suomen sekä ruotsinkielen lisäksi se on saatavilla myös englanniksi. Vuoden 2016 alusta lukien virastoon saapuvat muistutukset ja kantelut myös tilastoidaan.

Asiakkaiden neuvonta ja ohjaus

Nuorten palveluissa ja aikuissosiaalityössä sekä lastensuojelussa suurin osa yhteydenotoista liittyi neuvonnan tarpeeseen.

Vuonna 2015 toimeentulotuen puhelinpalvelu keskitettiin kahteen neuvontanumeroon. Samalla puhelinaikoja pidennettiin. Sosiaalialan ammattilaisen neuvontaa saa heidän puhelintuntiaikoinaan.

Nuorten palveluissa ja aikuissosiaalityössä tarkoituksena on vuonna 2017 aloittaa keskitetty sosiaalineuvonta. Jatkossa tämä palvelu tulee olemaan osa terveys- ja hyvinvointikeskusten yhteistä neuvontapalvelua.

Lastensuojelutyötä on pyritty kehittämään siten, että asiakas ensisijaisesti tavoittaisi oman vastuutyöntekijänsä. Monimutkaisissa ja erityisissä elämäntilanteissa olevien lastensuojeluasiakkaiden puheluiden ohjaaminen yleisiin päivystys- ja neuvontanumeroihin ei ole tarkoituksenmukaista. Päivystyksellisiä lastensuojeluasioita varten on olemassa erilliset päivystysnumerot mm. virka-aikaisessa sosiaalipäivystyksessä, lastensuojelutarpeen arvioinnissa ja perhehoidossa. Virka-ajan ulkopuolella päivystää sosiaali- ja kriisipäivystys.

Asiakkaiden palveluprosessit ja työntekijöiden tavoitettavuus

Nuorten palveluissa ja aikuissosiaalityössä yhteydenotot koskivat mm. täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentulotuen saamista ja työntekijöiden tavoitettavuutta. Nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön henkilöstön työajasta suuri osa on mennyt toimeentulotukipäätösten tekemiseen, eikä asiakkaita ole pystytty tapaamaan riittävästi. Toimeentulotuen käsittelyn vähentyessä vuonna 2017 asiakkaiden tapaamisiin ja yhteiseen työskentelyyn jää enemmän aikaa. Tarkoituksena on tavata asiakkaita yhä enemmän myös muualla kuin toimistossa.

Psykiatria- ja päihdepalvelujen asiakkaiden yhteydenottojen määrä oli erittäin vähäinen ja yhteydenotot koskivat asumispalvelujen järjestämistä. Asiakkaiden tuen tarve vaihtelee tapauskohtaisesti ja palvelut pyritään järjestämään yksilöllisesti. Asumispalvelujen kehittämistyötä jatketaan kattavamman palveluvalikon tarjoamiseksi.

Lastensuojelussa ovat nousseet esille mm. rajoituspäätösten tekeminen omaisille, yhteistyö vanhempien ja muiden läheisten kanssa lapsen sijaishuollon aikana sekä tilanteet, joissa lapsi tai nuori on karkuteillä sijaishuollosta.

Huostaanotettujen ja sijoitettujen lasten, nuorten ja perheiden tilanteet ovat erityisen monimutkaisia ja vaativia. Lapsen ja nuoren tilanne saattaa edellyttää mm. asiakkaan toiveen vastaisten yhteydenpidon tai liikumisvapauden rajoittamispäätösten tekemistä. Sijaishuollosta karkuteillä olevan nuorten etsiminen ja huoli nuoren tilanteesta kuormittavat sekä läheisiä, lastenkotia että viranomaisia. Helsingissä nuoren sijoituspaikka valitaan asiakasohjaustyöryhmän perusteellisen selvityksen perusteella, jotta sijaishuoltopaikka vastaisi nuoren tarpeita.

Lastensuojelussa lapsi on asiakas ja usein työntekijöiden vaihtamispyynnöt ovat aikuisten tekemiä. Näissä tilanteissa joudutaan punnitsemaan, onko tarkoituksenmukaista vaihtaa lasta tuntevaa työntekijää.

Vammaispalveluissa neuvonnan tarpeen lisäksi yhteydenotot koskivat useimmiten tyytymättömyyttä palveluprosessiin.

Vammaistyössä tullaan kiinnittämään jatkossa erityistä huomiota asiakkaille lähteviin tiedotteisiin. Tavoitteena on, että jokainen asiakas saa tiedot ja ohjeet siten, että hänellä on tosiasialliset mahdollisuudet ymmärtää niiden sisältö. Jatkossa vammaistyössä käytetään aina mahdollisuuksien mukaan asiakasedustajan tai edustajien näkemystä ohjeita tai tiedotteita valmisteltaessa.

Vammaisten sosiaalityössä tullaan myös kiinnittämään erityistä huomiota sosiaaliohjaajien osaamiseen, ajantasaiseen tietämykseen sekä

neuvonta- ja ohjausveloitteeseen liittyen palvelujen hakemiseen ja käyttöön.

Ikääntyneiden palveluihin liittyvät yhteydenotot koskivat neuvonnan tarpeen lisäksi lähinnä tyytymättömyyttä palveluun mm. seuraavissa asioissa: pitkäaikaisen ympärivuorokautisen hoitopaikan saamista, epäilyjä kaltoinkohtelusta laitoksessa tai kotona, kotihoidon riittävyyttä voinnin romahtaessa ja kotiuttamistilanteissa.

Ikääntyneen henkilön kotiutuessa sairaalasta kartoitetaan asiakkaan palvelutarve ja selvitetään hoidon ja muun auttamisen ja tukipalvelujen tarve. Kotiuttamistilanteisiin vastataan moniammatillisella tiimillä, joka ottaa vastaan uudet asiakkaat sairaalasta seitsemänä päivänä viikossa ja käynnit toteutetaan asiakkaan tarpeen mukaan. Kotihoidossa asiakkaiden hoidon tarve on lisääntynyt ja käyntejä on resurssien puitteissa lisätty.

Kaltoinkohtelua epäiltäessä selvitetään ja käynnistetään tarvittavat toimenpiteet voimassa olevan ohjeen mukaan. Vuoden 2015 aikana kaltoinkohtelusta on järjestetty kohdennettua koulutusta sosiaali- ja lähi-työn henkilöstölle.

Päätöksenteko ja dokumentointi

Dokumentointiin, päätöksentekoon ja asiakirjojen luovuttamiseen on kiinnitetty jo usean vuoden ajan huomiota ja sitä on tuettu ohjeistamalla. Päätökset tulee perustella ja kirjallinen päätös on tehtävä aina asiakkaan näin pyytäessä. Perusteluvollisuudella on keskeinen merkitys asiakkaan oikeusturvan kannalta.

Sosiaalihuollon asiakirjoista säädetyn lain tarkoituksena on yhtenäistää sosiaalihuollon asiakirjojen laatimista, tietosisältöjä sekä käsittelyä. Sosiaalihuollon henkilöstöllä on velvollisuus kirjata asiakkaan auttamisen kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot. Henkilöstölle suunnattua dokumentointiin liittyvää koulutusta järjestetään säännöllisesti. Valtakunnallisen Kansa-koulu -hankkeen kautta kaupungin työntekijöitä tullaan kouluttamaan määrämuotoiseen kirjaamiseen uuden sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain (254/2015) mukaisesti.

Asiakkaiden kohtaaminen

Palveluissa painotetaan asiakkaiden kuulemistä, itsemääräämisoikeutta sekä arvostavaa ja asianmukaista vuorovaikutusta. Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti koulutusta asiakkaiden kohtaamiseen, vuorovaikutustaitojen sekä luottamuksellisen asiakassuhteen kehittämiseen.

Työntekijöiden vaihtuvuus voi olla keskeinen este luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen syntyemiselle. Työntekijän vaihtuessa asiakkuus pyritään siirtämään varmistaen asiakkaan osallisuuden ja oikean tiedonkulun toteutuminen. Etenkin lastensuojelussa luottamuksellisen asiakassuhteen muodostumista voi vaikeuttaa myös lastensuojelutyöhön kuuluva tuen ja kontrollin yhtäaikainen läsnäolo.

Määräajat

Toimeentulotuen käsittelyssä ei ole kaikilta osin pysytty määräajoissa. Etuuskäsittelyn resurssipulaa on korjattu lisäämällä tilapäisiä etuuskäsittelyn vakansseja vuoden 2016 loppuun asti. Uuden toimeentulotukilain myötä vastuu perustoimeentulotuesta siirtyy Kelaan vuoden 2017 alusta. Täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen jää edelleen sosiaali- ja terveystieteiden vastuulle.

Sosiaalinen raportointi

Uudessa sosiaalihuoltolaissa (1301/014) säädetään rakenteellisesta sosiaalityöstä, jonka tarkoitus on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Yksi väline on sosiaalinen raportointi, jota sosiaali- ja terveystieteiden osastossa on kehitetty nuorten palveluissa, aikuissosiaalityössä sekä lastensuojelun avohuollossa. Sosiaalisen raportoinnin avulla sosiaalihuollon asiakkaiden tarpeita ja niiden yhteiskunnallisia yhteyksiä tehdään näkyväksi ja saadaan tietoa sosiaalipalvelujen ja muiden tukitoimien vaikuttavuudesta ja vastaavuudesta asiakkaiden tarpeisiin. Sosiaalisen raportoinnin tiedon keruuseen osallistuivat syksyn 2015 aikana myös sosiaaliamiehet.

Sosiaalista raportointia laajennetaan sosiaali- ja terveystieteiden osastossa vuoden 2016 aikana koskemaan myös ikääntyneiden palveluja sekä vammaispalveluja. Sosiaali- ja terveystieteiden osasto kehittää sosiaalista raportointia osana asiakastyötä samalla kun tiedon keräämistä ja tuottamista systematisoidaan. Tavoitteena on kytkeä sosiaalisen raportoinnin tuottama tieto osaksi johtamisen rakenteita ja hyödyntää sitä myös kaupungitasolla.

Sosiaali ja terveystieteiden palvelujen uudistaminen

Sosiaali- ja terveystieteiden osastossa on aloitettu sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen laaja uudistaminen, jonka keskiössä ovat asiakkaan tarpeet ja integroitujen palvelujen kohdentaminen asiakkaan tarpeita vastaaviksi. Perhekeskus-, terveys- ja hyvinvointikeskus- sekä monipuolinen palvelukeskus -toimintamalleja kehitetään yhteistyössä henkilöstön ja palvelukäyttäjien kanssa. Kehittäminen koskee niin toimintatapoja, asiakasprosesseja kuin johtamista. Palvelujen uudistamisella pyritään palvelujen

parempaan saatavuuteen ja asiakaskokemukseen, vaikuttaviin palveluihin sekä parempaan tuottavuuteen.

Palvelujen asiakaslähtöisellä uudistamisella pyritään vastamaan myös sosiaaliasiamiesten selvityksessä esille tulleisiin epäkohtiin. Asiakaskokemusta pyritään parantamaan huomioimalla asiakkaan toiveita paremmin ja panostamalla asiakkaiden kohtaamiseen. Erityinen huomio kohdistetaan asiakkaaksi tulon vaiheeseen ja moniammatilliseen palvelutarpeen arviointiin. Näin palvelut kohdennetaan paremmin ja oikea-aikaisesti. Palvelujen uudistamisella turvataan myös kaikille erityistä tukea tarvitseville asiakkaille palveluprosessista vastuussa oleva vastuutyöntekijä.”

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Anna-Kaisa Tukiala, johtava asiantuntija, puhelin: 310 46693
anna-kaisa.tukiala(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 26.04.2016 § 60

HEL 2016-003615 T 05 00 02

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle sosiaaliasiamiesten selvityksestä vuodelta 2015 seuraavan lausunnon:

Sosiaali- ja terveystieteiden viraston sosiaaliasiamies vastaa tarvittaessa myös varhaiskasvatusviraston asiakasasioista. Vuonna 2015 sosiaaliasiamiehen kautta ei tullut yhtään varhaiskasvatusviraston toiminnan alaista asiakasasiaa hoidettavaksi, kuten ei tullut myöskään vuonna 2014. Varhaiskasvatusviraston asiakasasioiden osalta yhteydenottoja on aiempinakin vuosina tullut hyvin vähäisesti.

Varhaiskasvatusvirasto pitää tärkeänä kaikkea saatua asiakaspalautetta. Henkilökunta tapaa lasten vanhempia päivittäin ja keskustelelee heidän kanssaan lapsen hyvinvoinnista säännöllisesti. Varhaiskasvatuksessa on panostettu vanhempien ja henkilökunnan väliseen aktiiviseen vuorovaikutukseen.

Kaupungin asiakaspalauttejärjestelmän käyttö ja varhaiskasvatusviraston palveluneuvonta puhelimitse ovat mahdollistaneet asiakaspalautteiden ja kysymysten nopean ja asianmukaisen käsittelyn. Asiakaspalauttejärjestelmään saatiin vuonna 2015 yhteensä 943 palautetta. Palautteisiin vastattiin keskimäärin 3,8 vuorokaudessa, kun koko Helsingin

---

vastaava luku oli 6,3 vuorokautta. Keskitetyssä palveluneuvonnassa vastattiin vuonna 2015 noin 2 900 asiakaspuheluun.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Sirkka-Liisa Ihalainen, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42543
sirkka-liisa.ihalainen(a)hel.fi

06.06.2016

Stj/2

§ 579

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 22 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

sosiaali- ja terveyslautakunta

31.5.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

06.06.2016

Sj/3

§ 580

Iltakouluasia: Koulujen alueellinen eriytyminen

HEL 2016-006270 T 12 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä saadun katsauksen tiedoksi.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti käsitellä sivistystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan kolmannen (Sj/3) esityksen kaupunginhallituksen asioista kokouksen 24. asiana.

Asian käsittelyn aikana kuultavina olivat Outi Salo ja Mari Randell. Asiantuntijat eivät olleet läsnä päätöksenteon aikana.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi
Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Alueellinen eriarvoistuminen

Tulotaso, äidinkieli- ja naisten koulutus

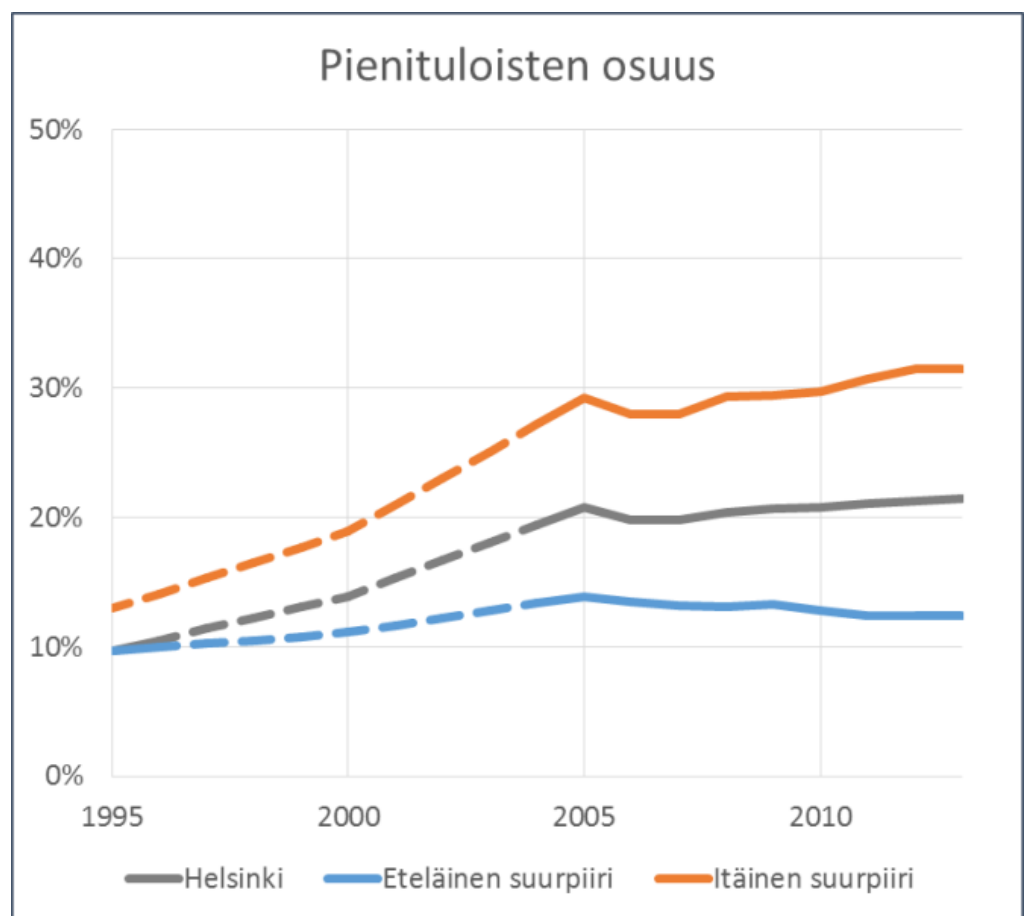
Helsingin alueet poikkeavat tulotasoltaan huomattavasti toisistaan. Alueiden väliset tuloerot ovat kasvaneet, ja tämä näkyy myös lapsiperheiden kohdalla.

Kun Helsingin asuntokunnat on järjestetty kulutusyksikköä kohti lasketujen käyttötulojen mukaiseen järjestykseen, alle 18-vuotiaiden lasten osuus alimmassa tuloviidenneksessä oli vuonna 1995 vain 10 prosenttia, mutta osuus on kasvanut vuoteen 2005 mennessä 20 prosenttiin.

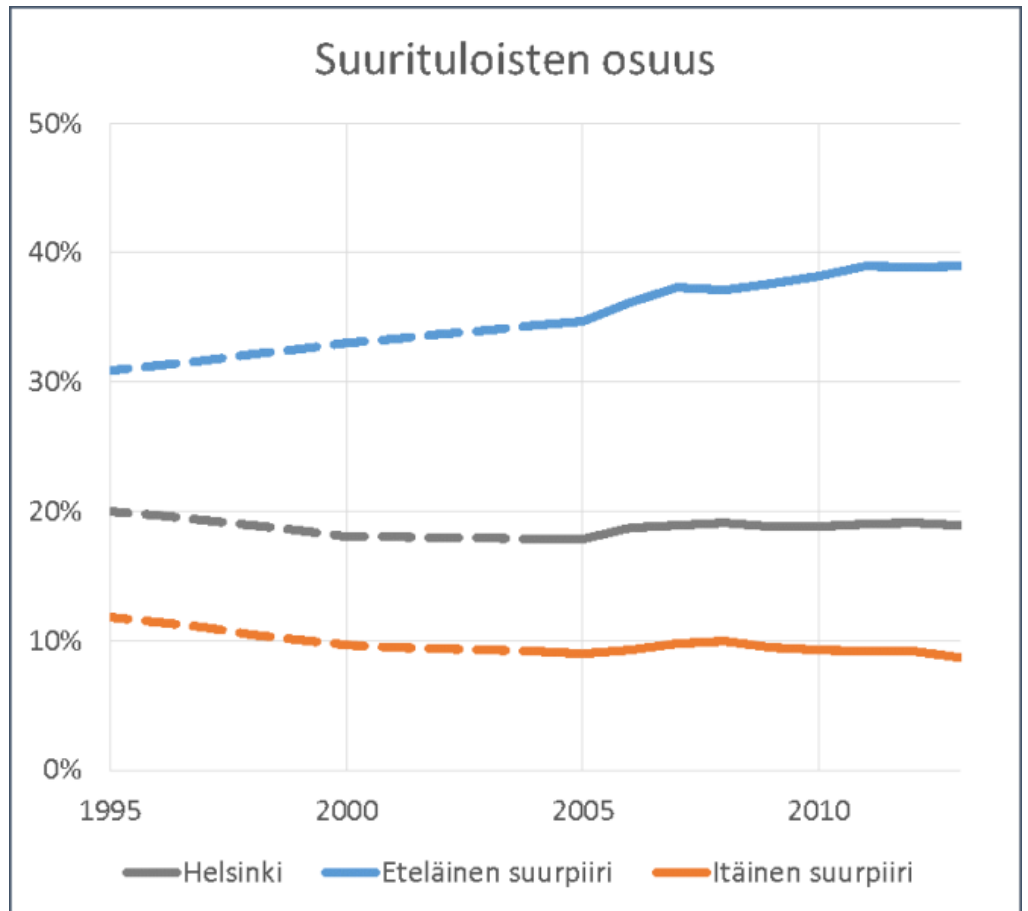

Suurituloisimpaan viidennekseen on helsinkiläislapsista kuulunut 20 prosenttia koko tarkastelujakson ajan. Helsingiläisten lapsiperheiden tulotaso on siis muuttunut siten, että pienituloisuus on yleistynyt.

Tämä muutos ei ole tapahtunut samalla tavalla kaikilla alueilla. Itäisessä suurpiirissä pienituloisissa perheissä asuu nyt yli 30 prosenttia lapsista, eli osuus on kaksinkertaistunut, mutta Eteläisessä suurpiirissä pienituloisten osuus on pysynyt lähes samalla tasolla koko ajan, 10–13 prosentissa. Vastaavasti suurituloisten osuus Eteläisessä suurpiirissä on kohonnut jo 40 prosenttiin, kun idässä on jääty alle 10 prosentin.

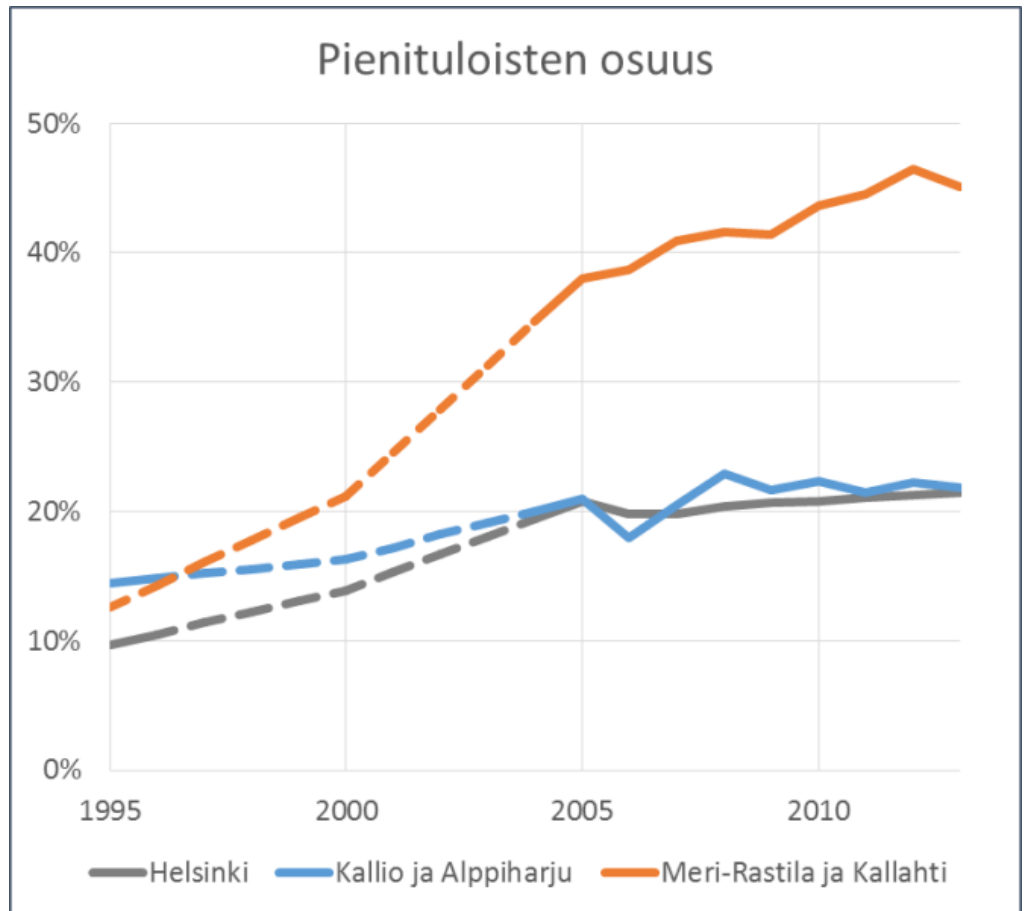

Kuvio 1: Pienituloisimpaan tuloviidennekseen kuuluvien alle 18-vuotiaiden lasten osuus vuosina 1995–2013, Eteläinen ja Itäinen suurpiiri

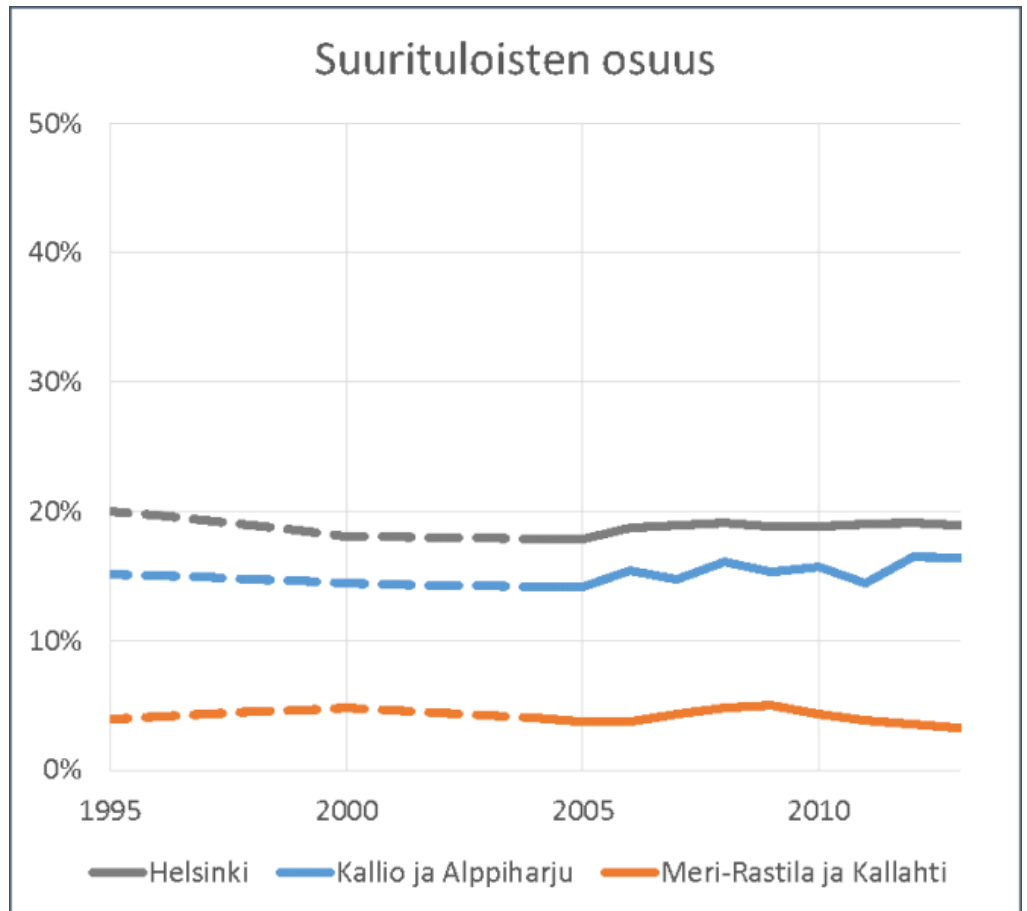

Kuvio 2: Suurituloisimpaan tuloviidennekseen kuuluvien alle 18-vuotiaiden lasten osuus vuosina 1995–2013, Eteläinen ja Itäinen suurpiiri

Koska Helsingissä on ainakin jossain määrin sekoittunut kaupunkirakenne, erot eivät ole suurpiiritasolla niin suuret kuin pienemmillä alueilla. Kuvioissa 3 ja 4 verrataan Kallion (Kallion kaupunginosa eli Kallion peruspiiri ilman Kalasatamaa ja Vilhonvuorta) ja Alppiharjun kehitystä Etelä-Vuosaaren Meri-Rastilaan ja Kallahteen. Kuvioista paljastuu kuinka kantakaupungin asuntoalueet ovat kehittyneet aivan eri tavoin kuin maahanmuuttajavaltainen lähiö Itä-Helsingissä.

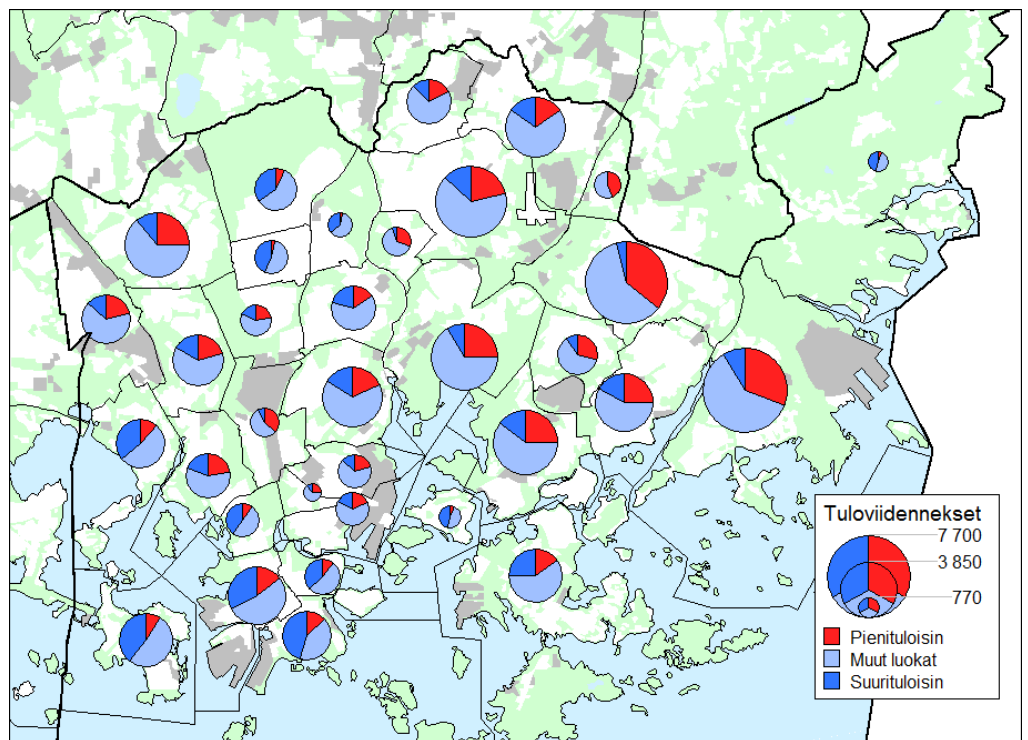

Kuvio 3: Pienituloisimpaan tuloviidennekseen kuuluvien alle 18-vuotiaiden lasten osuus vuosina 1995–2013, Kallio–Alppiharju ja Meri-Rastila–Kallaahti

Kuvio 4: Suurituloisimpaan tuloviidennekseen kuuluvien alle 18-vuotiaiden lasten osuus vuosina 1995–2013, Kallio–Alppiharju ja Meri-Rastila–Kallahti

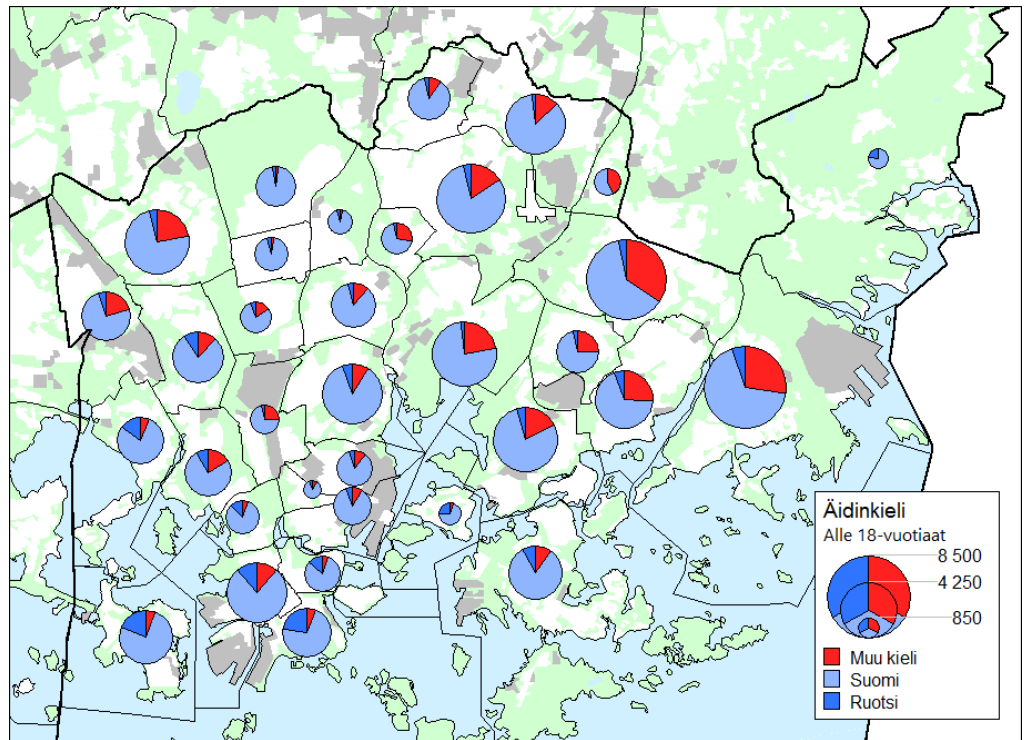

Kartta 1: Alle 18-vuotiaiden määrä tuloluokittain ja peruspiireittäin 2013

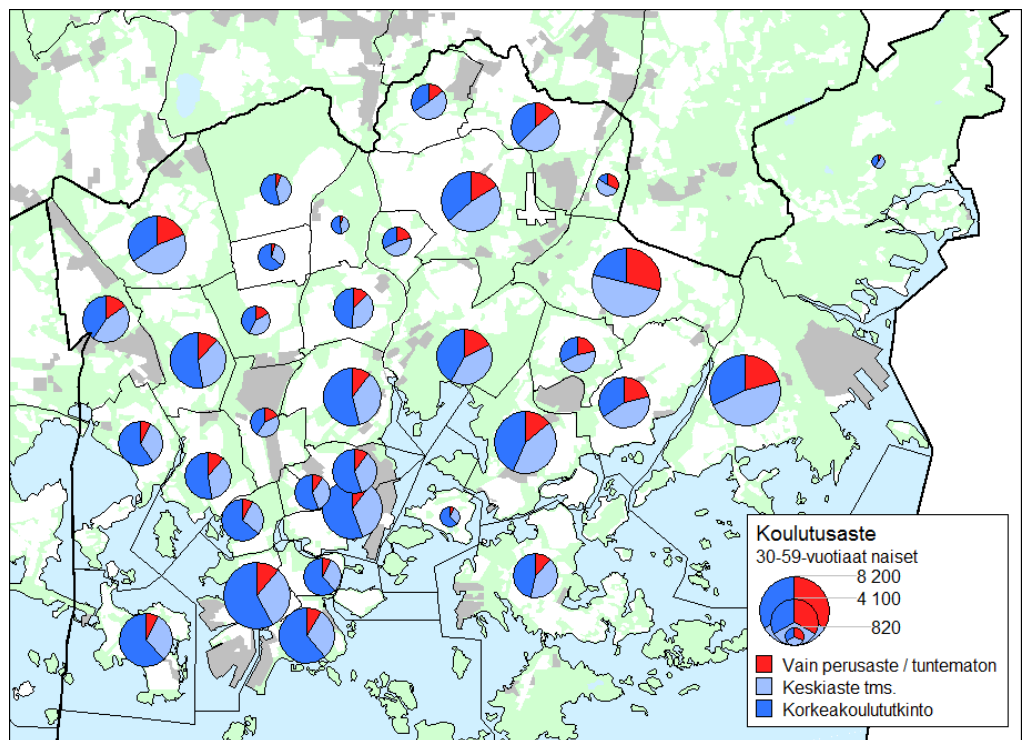
Kartasta 1 nähdään, kuinka pienituloisuus keskittyy erityisesti Itä-Helsinkiin ja hyvätuloisten osuus on suurin Etelä-Helsingissä ja Pohjois-Helsingin pientaloalueilla. Tyypillistä on, että hyvätuloisilla alueilla hyvätuloisten lasten osuudet ovat kasvaneet nopeasti ja vastaavasti pienituloisten alueella osuuden kasvu on ollut muuta Helsinkiä nopeampaa.

Kun verrataan kartan 1 lapsiperheiden tulotasoa ja kartan 2 lasten äidinkieli-jakaumaa Helsingin peruspiireissä, voidaan havaita kuinka pienituloisuus ja vieraskielisten osuus ovat yleisimpiä samoilla alueilla. Näin siitäkin huolimatta, että moniin, etenkin eurooppalaisiin kieliryhmiin, ei ole oletettu liittyvän vastaavaa pienituloisuutta kuin Afrikan ja Lähi-idän kieliryhmiin.

Kartta 2: Alle 18-vuotiaat äidinkielen mukaan peruspiireittäin
31.12.2015

Vanhempien ja erityisesti äitien koulutuksen on todettu vaikuttavan vahvasti lasten koulumenestykseen. Kartta 3 osoittaa, että 30–59-vuotiaiden naisten koulustasossa on varsin suuret alueelliset erot. Eteläisessä suurpiirissä 60 prosentilla naisista on korkeakoulututkinto, Itä-Helsingissä 30 prosentilla. Joillakin Itä-Helsingin alueilla jopa kolmasosalla naisista on vain perusasteen koulutus.

Kartta 3: 30–59-vuotiaiden naisten koulutusaste peruspiireittäin
31.12.2015

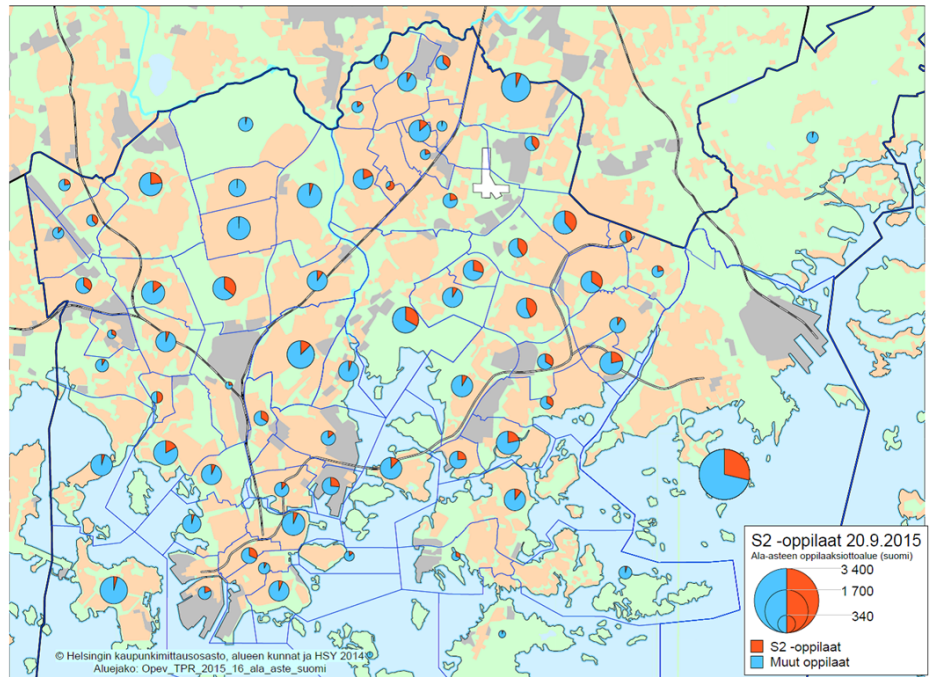
Tulkinnassa on tosin otettava huomioon se, että ulkomaalaistaustaisten ulkomailla suoritetut tutkintotiedot eivät ole useinkaan Suomen tutkinto-rekisterissä.

Perusopetus ja koulutuksellinen tasa-arvo

Asuinalueiden erilaistumiskehitys on uhka koulutuksellisen tasa-arvon toteutumiselle. Alueen rakenne heijastuu suoraan koulun oppilaaksiottoalueeseen, ja tavoitteena tulisi olla mahdollisimman heterogeeniset alueet.

Tarkasteltaessa lukuvuoden 2015–2016 oppilaaksiottoalueita huomataan alueiden erilaisuus sekä alueen aikuisväestön tulotasossa ja koulutustasossa että monikulttuurisuudessa.

Kartta 4 osoittaa, miten S2-oppilaiden (ts. oppilaan suomen kielen taito ei ole äidinkielen tasoinen kaikilla kielen osa-alueilla) määrä vaihtelee erittäin paljon kouluittain. Koulujen S2-oppilasmäärät vaihtelevat runsaasta nolhasta prosentista 65,5 prosenttiin. S2-oppilaiden määrä korreloi alueen tulo- ja koulutustason kanssa.

Kartta 4: 1.–6. luokkien S2-oppilaat koulujen oppilaaksiottoalueiden pohjalta (20.9.2015)

Koulujen oppilaaksiottoalueen koko ja alueen asutuskanta vaikuttavat koulun väestöpohjaan. Mitä pienempi oppilaaksiottoalue tai mitä homogeenisempi asutuskanta alueella on, sitä todennäköisempää on, että koulun S2-oppilasmäärä on kauempana kaupungin keskiarvosta.

Kun koulun oppilaaksiottoaluetta on laajennettu joko koulujen yhdistymisen tai oppilaaksiottoalueen muutoksen kautta, on samalla yleensä pystytty muuttamaan koulun oppilasainesta heterogeenisemmäksi. 1.8.2016 tulee voimaan seitsemän valtuuston päättämää koulujen hallinnollista yhdistymistä. Näistä kolmessa oppilaaksiottoalue laajenee ja samalla S2-oppilasmäärä tasoittuu ja prosenttiosuus pienenee.

Helsingissä on jo perusopetuksessa monipuolinen koulutustarjonta. Kaupungin koulujen lisäksi suomenkielistä perusopetusta antaa 14 sopimuskoulua ja 13 muuta yksityistä tai valtion koulua. Oma oppilaaksiottoalue on 11 sopimuskoululla ja kahdella valtion koululla. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa ei ole muita koulutuksen järjestäjiä kuin kaupunki.

Oppilaan oma lähikoulu määräytyy oppilaaksiottoalueiden ja -kriteereiden kautta. Lähikoulun valitsevien määrä on kasvanut viime vuosina suomenkielisessä perusopetuksessa. Keväällä 2015 oman lähikoulun valitsi 88 % 1. luokkalaisista ja 76 % 7. luokkalaisista. Ruotsinkielisessä

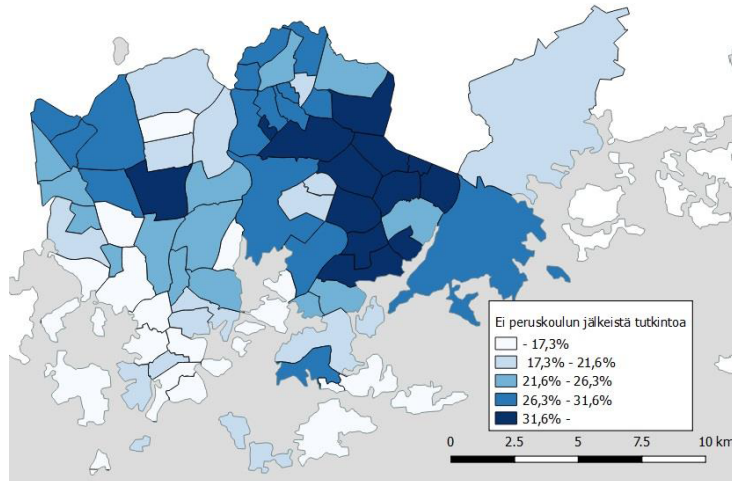

perusopetuksessa 96 % 1. luokkalaisista ja 90 % 7. luokkalaisista tuli oman koulun oppilaaksiottoalueelta. Näihin lukuihin on laskettu myös omalta oppilaaksiottoalueelta koulun painotettuun opetukseen päässeet oppilaat.

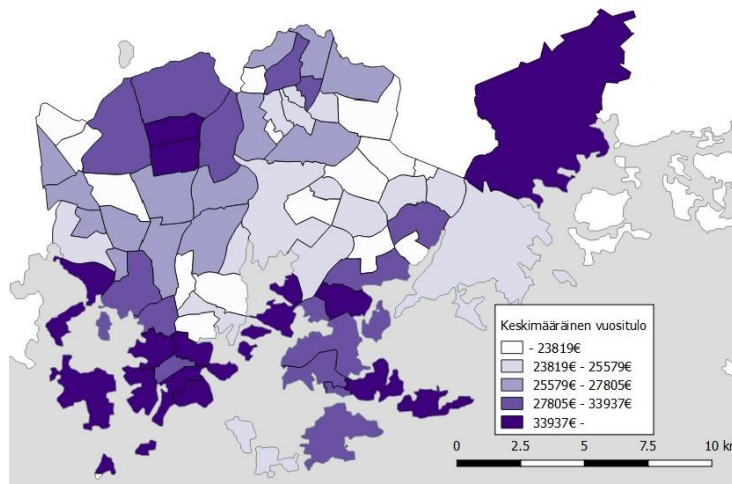
Lähikoulun valitsevien määrän kasvuun vaikuttavat monet tekijät. Koulut ovat tehneet pitkään hyvää alueellista yhteistyötä, kehittäneet nivelvaiheyhteistyötä päiväkotialku- ja esiopetuksessa, 6. ja 7. luokkien välillä sekä peruskoulun jälkeen siirryttäessä toiselle asteelle. Kaupungin koulujen enimmäisoppilasmäärä 1. ja 7. luokille on osaltaan ohjannut alueen oppilaita lähikouluun ja toisaalta rajoittanut koulun oman oppilaaksiottoalueen ulkopuolelta tulevien oppilaiden määrää. Myös soveltuvuuskoeverkon ja kieliohjelmien alueellinen monipuolisuus ja oikea kohdentaminen lisää koulutuksellista tasa-arvoa.

Opetusvirasto tukee kouluja positiivisen diskriminaation määrärahan avulla. PD-määrärahaa on jaettu vuodesta 1999 ja määrärahan jakamismallia on vuosien varrella kehitetty. Nykyinen malli on otettu käyttöön vuonna 2009. Määrärahojen jakoon vaikuttavat seuraavat oppilaaksiottoaluekohtaiset tekijät: huoltajien koulutustaso, perheiden tulotaso sekä oppilaiden maahanmuuttajataustaisuus. PD-mallin tavoitteena on tunnistaa ne koulut, jotka tarvitsevat oppilaspuolelta sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien perusteella lisäresursseja. PD-tukea saavien koulujen oppilaaksiottoalueilla asuu keskimäärin alemman koulutus- ja tulotason perheitä. Tavoitteena on lisätä koulutuksellista tasa-arvoa ja sosiaalista tasapainoa eri alueiden kesken.

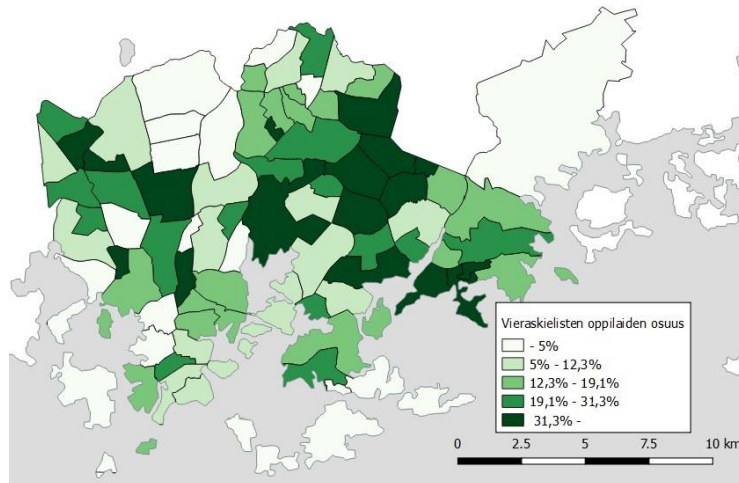
PD-indeksi on tarkistettu vuonna 2012 ja keväällä 2016. Viimeisessä tarkistuksessa näkyi rakentamisen ja koulujen yhdistymisen vaikutus joidenkin koulujen oppilaaksiottoalueiden indikaattoreihin. Alueellisten sosioekonomisten muutosten seurauksena koulujen järjestys tuen saajina on muuttunut ja myös negatiivisen indikaattorin saajien prosentuaalinen määrä on vähentynyt vuodesta 2012 (45 %) vuoteen 2016 (38 %).

Kartta 5: Ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevien osuus ala-asteiden oppilaaksiottoalueilla

Kartta 6: Keskimääräinen vuositulo ala-asteiden oppilaaksiottoalueilla

Kartta 7: Vieraskielisten oppilaiden osuus ala-asteilla

Miten ehkäistä segregaatiota?

Kuntien väliset vertailut osoittavat, että eriyttävät kehityskulut näyttävät korostuvan Helsingissä. Kaupungin koulutus- ja tulotaso on ollut pääkaupunkiseudun eriytynein ja erot ovat kasvaneet suhteellisesti eniten nimenomaan Helsingissä. Koulujen lähialueiden välinen järjestys koulutus- ja tulotasolla mitattuna on pysynyt vuosien mittaan suhteellisen samanlaisena. Kun muutosta edellä mainituissa kriteereissä on tapahtunut, alue on yleensä ollut nopeasti kasvava ja väestörakenne on muuttunut rakentamisen myötä. (Venla Bernelius, Yhteiskuntapolitiikka 80/2015:6)

Pelkästään koulun käytettävissä olevin keinoin ei voida estää alueellista segregaatiota, koska peruskoulut tarjoavat lähikoulupalveluja oppilaaksiottoalueensa oppilaille. Koulun tehtävänä on laadukkaan perusopetuksen tuottaminen siten, että alueen asukkaiden tarpeet huomioidaan. Oppilaaksiotokriteerein, enimmäisoppilasmäärillä ja painotetun opetuksen tarjonnan linjauksilla voidaan rajoittaa kouluun hakeutumista oman alueen ulkopuolelta. Aluerakenteen muutoksen kautta saadaan pysyvämpiä muutoksia alueen koulutus- ja tulotasossa.

Asuntopolitiikan mahdollisuudet vaikuttaa alueelliseen eriytymiskehitykseen

Helsingin kaupungin asuntopolitiikan keskeisenä tavoitteena on ollut tasepaineisten asuinalueiden rakentaminen. Tähän tavoitteeseen päästään vaikuttamalla alueen asuntokannan hallinta- ja rahoitusmuotoja-

kaumaan. Nykyisenä Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman tavoitteena on rakentaa 20 % valtion tukemaa tuotantoa, 40 % välimuodon tuotantoa (hitas-, asumisoikeus- sekä opiskelija- ja nuorisotasunnot) ja 40 % sääntelemätöntä omistus- ja vuokra-asuntotuotantoa. Tavoite on kaupunkitasoinen.

Uusilla aluerakentamisalueilla tavoitteena on toteuttaa AM-ohjelman mukaista hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa. Lisäksi kiinnitetään huomiota, että uusille asuinalueille ei muodostu liian yksipuolisia kortteleita, vaan hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittamista tehdään myös korttelitasolla. Täydennysrakentamisalueella, jossa uusi rakentaminen tulee osaksi olevaa, tehdään aina rahoitus- ja hallintamuototarkastelu. Yksittäisten uusien asuinrakennusten osalta tarkastelu tehdään oppilaak-siittoaluerajauksella ja laajempien täydennysrakentamiskokonaisuuksien osalta osa-alueitasolla. Myös täydennysrakentamisalueella pyritään korttelikohtaiseen sekoittamiseen ja esimerkiksi täydennettäessä vuokratalontotteja hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa pyritään monipuolistamaan muilla hallintamuodoilla.

Erityisesti esikaupunkialueilla, joiden asuinrakennuskanta on suurilta osin valmistunut ajankohtana jolloin kaupungilla ei ole ollut olemassa nykyisenlaisia hallinta- ja rahoitusmuototavoitteita asuntorakentamisessa, on muodostunut alueita, joilla esimerkiksi valtion tukeman vuokra-tuotannon osuus on korkea. Tuolloin on myös rakentunut suuria kortte-leita, joissa on vain yhtä hallintamuotoa. Valtion tukemissa vuokra-asunnoissa asuu pienituloisempaa väestöä sekä joillakin alueilla paljon vieraskielisiä. Näiden alueiden hallinta- ja rahoitusmuotojakauman ta-sapainottaminen vaatisi laajoihin aluetarkasteluihin pohjautuvaa ase-makaavoitusta, mittavaa täydennysrakentamista ja sen lisäksi suurkort-teleiden asuinrakennusten hallintamuotojen vaihtamista toisiksi tai pur-kavaa saneerausta.

Asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma on laajentunut aikojen ku-luessa. Asumisoikeustuotanto tarjoaa monilla esikaupunkialueilla mah-dollisuuden edetä asumisuralla valtion tukemasta vuokra-asuntotuotan-nosta omistus- ja vuokra-asumisen välimuotoon. Aluerakentamisalueil-la hitas-tuotanto tuottaa kohtuuhintaisia omistusasuntoja ja täten mah-dollistaa eri tulotasoisten asukkaiden muuttamisen uusille alueille. Hal-linta- ja rahoitusmuotojen monipuolisuus tasapainottaa alueen asukkai-den tulojakaumaa omalta osaltaan.

Va. kehittämisjohtaja Outi Salo opetusvirastosta ja asunto-ohjelmapääl-likkö Mari Randell kaupunginkansliasta esittelevät asiaa kaupunginhal-lituksen iltakoulussa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja

06.06.2016

Sj/3

Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Kj/12

§ 581

Iltakouluasia: Sote- ja aluehallintouudistuksen tilannekatsaus

HEL 2016-002483 T 05 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä saadun selvityksen tiedoksi.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti käsitellä kaupunginjohtajan kahdennentoista (Kj/12) esityksen kaupunginhallituksen asioista kokouksen 25. asiana.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hallituksen 5.4.2016 tekemien linjausten pohjalta valmistelu on edelleen vireillä tavoitteena uusien maakuntien perustamista edellyttävien tehtäväsiirtojen toteuttaminen siten, että uudet organisaatiot aloittavat toimintansa 1.1.2019. Samanaikaisesti voimaan tuleva rahoituslainsäädäntö valmistellaan valtion rahoitusmallin pohjalta.

Valmistelun tavoiteaikataulu on tarkentunut saadun tiedon mukaan siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiluonnos ja maakuntalakiluonnos sekä näihin liittyvät valtiosuus- ja muut lakiluonnokset tulevat lausunnoille mm. kuntiin elokuussa 2016. Hallitus julkaisee kuitenkin kesäkuussa em. lainsäädäntöuudistusten keskeisen sisällön.

Maakuntauudistuksen ja sote-uudistuksen toimeenpanoon valmistautuminen on käynnistynyt jo lainsäädännön valmistelun aikana.

Valtiovarainministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat ohjeistaneet 26.5.2016 uusien maakuntien monitoimialaisen toimeenpanon esivalmistelun ja pyytäneet maakuntien liittoja ryhtymään alueellaan toimen-

piteisiin esivalmistelun käynnistämiseksi. Valmistelu edellyttää yhteistyötä maakunnan liittojen, sairaanhoitopiirien, erityishuoltopiirien, pelastuslaitosten, keskeisten kuntayhtymien, Ely-keskusten ja TE-toimistojen yhteistyötä sekä tasapuolista ja aktiivista mukana oloa.

Maakunnan perustamisen esivalmistelu ei korvaa eikä muuta sote-uudistuksen alueellista valmistelua tai muuta toimialakohtaista alueellista valmistelua.

Hallituksen 5.4.2016 linjauksiin sisältyvän pääkaupunkiseudun erillisratkaisun valmistelu on käynnissä pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien nimeämässä työryhmissä ja eteneminen on kytköksissä hallituksen asettamaan tavoiteaikatauluun ja uudistusten sisällöllisiin linjauksiin, jotka eivät vielä ole pääkaupunkiseudun valmistelussa käytettävissä.

Kokouksessa kuullaan kaupunginjohtajan selostus uudistuksen valmistelutilanteesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 02.05.2016 § 409

HEL 2016-002483 T 05 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä saadun selvityksen tiedoksi.

Käsittely

02.05.2016 Ehdotuksen mukaan

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Kj/12

Asian käsittelyn aikana kuultavina olivat Laura Kolbe ja Björn Månsson.
Asiantuntijat eivät olleet läsnä päätöksenteon aikana.

07.03.2016 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi
Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

06.06.2016

Kj/11

§ 582

Iltakouluasia: Strategiaohjelman 2013–2016 seuranta

HEL 2016-006154 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä saadun selvityksen tiedoksi.

Käsittely

Asian käsittelyn aikana kuultavana oli Marko Karvinen. Asiantuntija ei ollut läsnä päätöksenteon aikana.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Strategiaohjelman 2013–2016 hankeseuranta
- 2 Strategiaohjelma 2013–2016 mittarien seuranta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuuston 24.4.2013 hyväksymän strategiaohjelman 2013–2016 toimenpiteiden toteutus ja priorisointi tapahtuu osana vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua talousarvion laatimisen yhteydessä kaupunginhallituksen hyväksymän talousarvioehdotuksen raamin puitteissa.

Osana kaupunginvaltuuston hyväksymän strategiaohjelman 2013–2016 täytäntöönpanopäätöstä 20.5.2013 kaupunginhallitus kehotti talous- ja suunnittelukeskusta raportoimaan strategiaohjelman toteutuksen etenemisestä. Esityslistan liitteenä 1 on strategiaohjelman täytäntöönpanopäätöksen toimenpiteiden etenemisen tilannekatsaus.

Kaupunginhallitus kehotti 20.5.2013 lisäksi talous- ja suunnittelukeskusta valmistelemaan kaupunginhallituksen iltakoululle esityksen mittareiden seurannasta. Esityslistan liitteenä 2 on mittarit, jotka sisältyvät strategiaohjelmaan 2013–2016 (s. 31-33). Mittareita on viimeksi käsitelty kaupunginhallituksen iltakoulussa 7.12.2015.

Strategiaohjelman kaupunkitasoinen mittaaminen tapahtuu kahdella tasolla: (1) vuosittain talousarvion seurannassa mm. virasto- ja liikelaitoskohtaisilla tunnusluvuilla ja tavoitteilla ja (2) strategiakauden aikana liitteen 2 strategiaohjelman mittareilla.

Valtuustokauden strategiaohjausmalliin on sisältynyt, että kaupunginvaltuusto arvioi valtuustokauden päättävässä strategiaseminaarissa strategiaohjelman vaikuttavuutta ja tuloksia. Strategiaseminaarin on järjestetty tyypillisesti strategiakauden viimeisen vuoden syksyllä. Kuntalain muutoksen myötä valtuuston toimikausi jatkuu toukokuun 2017 loppuun ja strategiaohjelmaa 2013–2016 toteutetaan vielä kevätkaudella 2017. Strategiakauden päättävän valtuustoseminaarin ajankohta on arvioitava muuttuneessa tilanteessa.

Kokouksessa kuullaan selostus strategiaohjelman toimenpiteiden etenemisestä ja mittaristosta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marko Karvinen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 36257
marko.karvinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Strategiaohjelman 2013–2016 hankeseuranta
- 2 Strategiaohjelma 2013–2016 mittarien seuranta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

06.06.2016

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 570, 571, 572, 574, 576, 577, 578, 579, 580, 581 ja 582 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 566, 567, 568, 569, 573 ja 575 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusaajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

06.06.2016

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)
(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)
(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)
(09) 310 13703 (Sivistystoimi)
(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

06.06.2016

Kaupunginhallitus

Tatu Rauhamäki
puheenjohtaja

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Osku Pajamäki
557 - 579 §:t

Arja Karhuvaara

Henrik Nyholm

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaa-
mossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 14.06.2016.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566